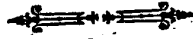

श्रीमद् बुद्धिसागरसूरि ग्रंथपाळा. ग्रंथांक १००

भजन संग्रह.

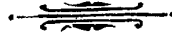
भाग ११

रचयिता.

शास्त्रविशारद योगनिष्ठ कविरत्न जैनाचार्य.

श्रीमद् बुद्धिसागर सूरेश्वर.

श्री साणंदना सागरगच्छना संघनी आर्थिक सहायथी
छपावी प्रसिद्ध करनार,

श्री अध्यात्म ज्ञानप्रसारक मंडळ.

हा. वकील मोहनलाल हीमचंद.

पादरा.

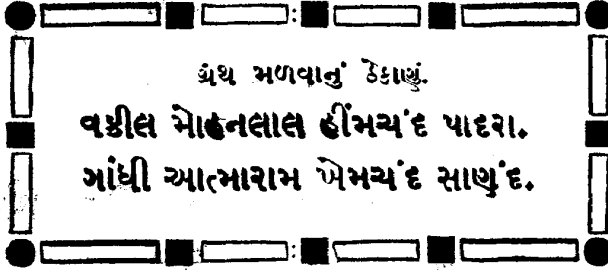
प्रथमावृत्ति प्रति १२५०

वि. सं. १९८१

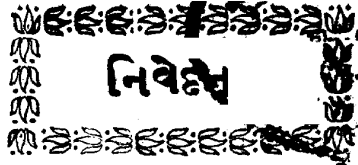
धिर सं. २४५१

सन १९९५

मूल्य. ०-१२-०

“ પ્રગ્નહિતાર્થ મુદ્રાલય ” પ્રેસમાં પટેલ સોનાલાઇ દલપતરામે
અધ્યુ. ઠે. શાહપુર નવીપોળ-અમદાવાદ.

શ્રી અધ્યાત્મ જ્ઞાન પ્રસારક મંડળ તરફથી પ્રકટ થતી શ્રીમદ્
બુદ્ધિસાગર સૂરિ ગ્રંથમાળાના ૧૦૦ માં ગ્રંથાંક તરીકે આ
ભજન સંગ્રહ ભા. ૧૧ એ પ્રસિદ્ધ કસી ભક્તિ રસીક વાંચકોના
કરકમળમાં સાદર કરતા અતિ આનંદ થાય છે.

સૂરીશ્વરજી મહારાજ પોતાના અંતરાત્મામાં ઉભરાતા વૈરાગ્ય
અધ્યાત્મજ્ઞાન તથા ત્યાગ તપ આદિ રસોથી પરિપૂરિત એવા
ભજનનાં દશ ભાગો અત્યાર અગાઉ રચી જનસમાજ પાસે તે
બોધાર્થે મૂક્યા છે અને આ અગીઆરમો ભાગ પણ તેવોજ સહ્યોધ
દાયક ઉંચા જ્ઞાનનાં લ્હાણાં પીરસે એવો બન્યો છે. ભજનપ્રિય
મક્તજનોને ભજન સંગ્રહ તો પ્રાણુ સમાન લાગે છે, અને એ
ભજનોમાં જ્યાં જ્ઞાન અને સ્વાનુભવનું પ્રાધાન્ય હોવાથી તેને
ગાનારને, સાંભળનારને આવતો આનંદ અનિર્વચનીયજ હોય છે.
આ ભજનો પણ એવાજ આત્માના અનેરા આનંદપ્રદ છે એ વાંચકને
શ્રોતાને હર્ષ સાથે પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રીને આત્મસમાધિના યોગે જ જ સમયે જવી
જવી ભાવનાઓ પ્રકટી તેના પ્રતિબિંબરૂપ આ છપાવેલાં પદો છે.
જમ સાચુ અને જલથી વસની શુદ્ધિ થાય છે તેમ અધ્યાત્મજ્ઞાન
ધ્યાનયોગનાં ભજનોથી આત્માની શુદ્ધિ થાય છે. આત્મજ્ઞાનના
હૃદય વિચારોના ભજનોની રમણુતાથી આત્મા હૃદય બને છે. બુદ્ધ
બુદ્ધ વિષયપરત્વે બુદ્ધિબુદ્ધી દ્વિષ્ટિબિન્દુથી રચેલાં પદો તે તે વિષય-
પરત્વે ધણાંજ ઉપયોગી છે. ગુરૂશ્રીના ભજનો ગુર્જરભૂમિમાં
જ્યાં ત્યાં પ્રેમભાવથી ઠેરઠેર વંચાય છે. તેમના રચેલાં ભજનો વિશાળ
ભાવથી અનુભવગમ્ય સર્વને રૂચે તેવા ભાવોથી ભરપૂર છે. ભજન
પ્રિય પ્રેમી બંધુઓ, ગુરૂશ્રીના ભજનો સ્થિરચિત્તથી વાંચશે અને

૪

તેનું રહસ્ય વિચારશે તોજ તે પોતાનું શ્રેય સાધી શકશે. અત્યાર સુધીના પ્રકટ થયેલાં ભાગે પૈઠી ઠેટલાકતો મળતાજ નથી. ને ઠેટલાક ભાગની ચાર ચાર આવૃત્તિઓ ખપી ગઈ છે તેજ તેની લોકપ્રિયતાનો સજડ પૂરાવો મૈબુદ છે.

ગુણ ૧ મોક્ષમાર્ગની નિસરણી છે. મોક્ષના માર્ગમાં ગમન કરવાને માટે ગુણ આહી ખનવાની જરૂર છે, ને ગમે ત્યાંથી ગુણો ગ્રહણ કરવાને માટે પ્રયત્નવાન થવું જોઈએ. દુઃખથી કંટાળેલા સમયે, શોકના પ્રસંગે, સંસારવ્યવહારના નિવૃત્તિ સમયે ભજનો વાંચવાથી આત્માને આનંદ થાય છે.

શ્રીમદ્દે અર્ધ્યાત્મજ્ઞાન રસથી પરિપૂરિત દિવ્યભાવો પ્રકટાવી શ્રેયો રચ્યા છે. તે જ્યારે વાંચકો દુઃખથી નિહાળશે ત્યારે તેઓને ગુરૂશ્રીના અંતર પટમાં રહેલી વિશાળ ભાવનાની ખાત્રી થશે. વિશ્વના સુજ્ઞ ખંધુઓ અનેક અપેક્ષાયુક્ત ભજનો વાંચી ભજનરૂપી મહાસાગરમાં સ્નાન કરી નિર્મળ ખનો અને તેના આરાધન વડે પોતાના આત્માનું શ્રેય કરવા પ્રયત્નશીલ ખની સાધ્ય તરફ વળો એમ અંતરૂધી ઈચ્છીએ છીએ. આચાર્યશ્રીના ઘણા શ્રેયો એવા છે કે જે ઉપર માધ્યસ્થ દૃષ્ટિધારક વિદ્વાન ખંધુઓ ધારે તો અનેક જુદા શ્રેયો રૂપે વિવેચનો લખી બહાર લાવી શકે તેમ છે. છેલા દશ વર્ષથી ગુરૂશ્રીની શારીરિક તબીયત અવારનવાર નરમ રહેવા છતાં પણ ગુરૂશ્રી પ્રસંગો પાત્ત શ્રેયો રચી વિશ્વના જીવોપર અનહદ ઉપકાર કર્યા કરે છે. જે કદિ પણ ન ભૂલાય તેવા છે. ભજન ભા. ૬ એક ઠેકાણે તેઓશ્રી કહે છે કે:-

નથી નવરા જરા રહેવું, જગત સેવા બજવાની;
કરીને આત્મનું જ્ઞાનજ, બધાની દષ્ટિ ખુલવવી.
ગ્રહું જે જે બધામાંથી, બધાને આપવું પાછું.
સકળને આત્મવત્ લેખી, યથા શક્તિ ભલું કરવું.

૫

ગુરૂશ્રીના અંતરમાં વિશ્વના જીવોને પોતાના આત્મા સમાન ગણી કેટલી બધી ભલું કરવાની નિર્ભય જ્યોત જમી રહેલી છે. તેનો વિચારતો તેમના અપેક્ષાયુક્ત ભરેલા પુસ્તકો મનન કરનાર નાજ દ્વયમાં આવી શકે તેમ છે. ગુરૂશ્રીના દ્વયમાં વિશ્વના જીવોને આત્મ જ્ઞાનના માર્ગ તરફવાળવાની કેટલી બધી તીવ્રજા પ્રવૃત્તિ રહી છે. તે સુજ્ઞ બંધુઓને વિચારવાથી જણાશે. આવા આત્મ સમાધિ જ્ઞાનમાં રમતા ગુરૂશ્રીના અંથોથી વિદ્વાન્ વર્ગને ધણું બણવાનું મળે એમાં શી નવાઈ.

છેવટે નિવેદનના અંતમાં પ્રિય પ્રેમી વાંચકોને તેમજ શ્રીમંત ધનિકોને જણાવવાનું કે મંડળ પાસે સાડ કુંડ નથી પણ તે શ્રીમંત જનોની સહાયથી ગુરૂશ્રીના અંથો બહાર પાડે છે. આ ભજન પદ સંગ્રહ ભાગ ૧૧ મો સં. ૧૯૮૧ ની સાલમાં બહાર પાડવામાં આવે છે. તે તેની પડતર કિંમત ૦-૧૨-૦ રાખવામાં આવી છે. આ અન્ય છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવા સાડ શ્રી સાણુંદના સાગરગચ્છના શ્રી સંઘે જ્ઞાનખાતામાંથી સહાય આપી છે જેની નોંધ ધન્યવાદના મથાળા નીચે જુદી લેવામાં આવી છે. સહાય અપાવવાની પ્રેરણા કરવામાં શેઠ કેશવલાલ ચતુરભાઈએ ઉપયોગી મદત કરી છે જે માટે મંડળ તરફથી સહાય કરનાર સર્વ બંધુઓનો તેમજ સાણુંદના સાગર સંઘનો ઉપકાર માનવામાં આવે છે. અંતમાં થયેલની ભૂલની ક્ષમા ઈચ્છી વિરમીએ છીએ. ૐ અર્હમ્ મહાવીર જ્ઞાન્તિઃ ૩.

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૧
વૈશાખ શુકલપક્ષ
દશમી.

લેખક ગુરૂભક્ત.
વકીલ મોહનલાલ હિ મચંદલાઈ પાદરા
અને
ગ. આત્મારામ ખેમચંદ સાણુંદ.
શ્રી આત્મજ્ઞાનપ્રસારકમડળ
તરફથી.

ધન્યવાદ.

આ ભજનપદ સંગ્રહ મા. ૧૧ ની રચના પેથાપુરમાં શાસ્ત્ર-
વિશારદ જ્ઞાનાચાર્ય યોગનિષ્ઠ બુદ્ધિસામરણ મહારાજ સંવત્
૧૯૮૦નું ચોમાસું રહેલા હતા ત્યારે ગુરૂશ્રીનું શરીર નરમ હોવા છતાં
પણ નિવૃત્તિના પ્રસંગે ભજનો લખતા હતા. સાણંદથી ગુરૂશ્રીને
વાંદવા શેઠ. ઠેશવલાલ ચતુરભાઈ વિગેરે પેથાપુર ગયેલા ત્યાં
મંડળ તરફથી છપાતા ગ્રંથો તેમને જોએલા ને તે પરથી તેમને
મંડળના છપાતા ગ્રંથોમાં સહાય કરવાનું ગુરૂએ કહ્યું અને તેથી તેઓ
સાણંદ આવ્યા બાદ સાણંદના શ્રી સાગરગચ્છના જ્ઞાનખાતામાંથી
સહાય કરવાની પ્રેરણા કરવાથી શેઠ. ચતુરભાઈ કરશનભાઈ, રાયચંદ
રવચંદ, આત્મારામ ખેમચંદ, હઠીસંગ ગોવિંદજી, ત્રીકમલાલ લલુ-
ભાઈ, કાલીદાસ દેવકરણુ, અમરતલાલ સાંકલચંદ, ત્રિલોવનદાસ
ઉમેદભાઈ, શાંતિભાઈ જસંગભાઈ, આશારામ ઘેહલાભાઈ વિગેરે સાગર
ગચ્છના શ્રી સંઘની સંમતિથી રૂ. ૭૦૦) અંકે સાતસોની દ્રવ્ય
સહાય અં ૩૦ મં ૦ ને આપી છે જે માટે સહાય આપનાર અ-
પાવનારને અપાવવાની અનુમોદના કરનાર સર્વેને અંતઃકરણપૂર્વક
ધન્યવાદ આપવામાં આવે છે. ને સાણંદનો સાગરસંઘ વખતો વખત
સહાય આપે છે ને ભવિષ્યમાં પણ મંડળના છપાતા ગ્રંથોમાં સહાય
કરશે એમ અંતરથી ઇચ્છી પુનઃ સર્વેને ધન્યવાદ આપી ઉપકાર
માની વિરમીએ છીએ. ॐ અર્હમ મહાવિર જ્ઞાંતિ રૂ.

વિ. સં. ૧૯૮૧	} લે. ગુરૂભક્ત. વકીલ મોહનલાલ હમચંદ પાંદરા. અને
વૈશાક શુક્લપક્ષ દશમી.	

પ્રસ્તાવના.

વિક્રમ સંવત્ ૧૯૮૦નું ચૌમાસું પેથાપુરમાં કરવામાં આવ્યું. તે પ્રસંગે ચૌમાસામાં ધ્યાન સમાધિના ઉત્થાનકાલમાં જે અધ્યાત્મિક ઉદ્દગારો સ્ફૂરતા હતા તે પદ્મરૂપે આલેખન કરાતા હતા. આ પુસ્તકમાં લીંગોદરા ગામનું નામ લખ્યા સીવાયનાં જેટલાં ભજનો છે તે સર્વે ભજનો મુખ્યતયા પેથાપુરમાં શ્રાવણ માસના આરંભથી માગસર સુદિ ૧૧ સુધીમાં રચાયેલાં છે. ત્યારબાદ માગસર સુદિ ૧૩ પેથાપુરથી કેસરિયાજીના સંઘ સાથે રાંધિજ ગામે વિહાર કર્યો ને રાંધિજમાં તેરસની રાત્રી રહેવાનું થયું ને ચૌદસે લીંગોદરામાં આવવાનું થયું અને ત્યાં જે ભજનો રચાયાં તેના નીચે લીંગોદરા નામ લખેલું છે માગસર વદિ ૩ ના દિવસે માણસામાં આવવાનું થયું ને ત્યાં જે ભજન બન્યાં તેના નીચે માણસાનું નામ લખેલું છે. પોષ સુદિ ૭ ના દિવસે લોદરામાં આવવાનું થયું અને ત્યાં જે ભજનો રચાયાં તેના નીચે લોદરાનું નામ છે. પોષ વદિ ૧ ના દિવસે મહુડી આવવાનું થયું અને ત્યાં જે ભજનો રચાયાં તેના નીચે મહુડીનું નામ છે. મહા સુદિ ૨ ના દિવસે પ્રાંતિજ જવાનું થયું અને ત્યાં જે ભજનો રચાયાં તેની નીચે પ્રાંતિજનું નામ છે. પ્રાંતિજ સુધીમાં જેટલાં ભજનો રચાયાં તે સર્વે ભજનો લેખાં કરીને ભજન સંગ્રહ ભાગ ૧૧ મો એવું નામ આપીને છપાવવા માટે અધ્યાત્મ જ્ઞાનપ્રસારક મંડળના નેતા ઉપર મોકલી આપ્યાં અને તેમણે પ્રબલહિતાર્થ પ્રેસમાં છપાવ્યાં, ભજનોને જેટલાં અને તેટલાં સુધારવામાં આવ્યાં છે છતાં જે કંઈ ભૂલો રહી ગઈ હશે તેનો દ્વિ-ત્રિ-ત્રિયાવૃત્તિમાં સુધારો કરવામાં આવશે. પુસ્તકમાં અશુદ્ધિ શુદ્ધિ પત્રક દાખલ કરવામાં આવ્યું છે તે મુજબ સુધારી વાંચવા બહામણ છે. અમોઝે જે ભજનો બનાવેલાં છે તેમાંનાં કેટલાંક પદોમાં તો ખાસ

૮

ગીતાર્થ ગુરુગમની જરૂર રહેવાની, અતે જિજ્ઞાસુઓએ જે બાબ-
તમાં સમજણ ન પડે તેનો ગીતાર્થ ગુરુઓ પાસેથી અનુભવ લેવો.
તેમજ રૂબરૂમાં ખુલાસો કરવાની ઇચ્છા થાયતો રૂબરૂમાં મળવાથી
ખુલાસો બરોબર કરી શકશે. આ ભજનસંગ્રહમાં જિનાજ્ઞા વિરૂદ્ધ
જે કંઈ લખાયું હોય તેની સંધની આગળ માફી માગું છું. સાતત્યોની
સાપેક્ષદ્રાષ્ટને ધ્યાનમાં રાખીને તથા આધ્યાત્મિકદ્રષ્ટિની મુખ્યતાથી
આધ્યાત્મિક ઉદ્દગારરૂપ ક્રેટલાંક અધ્યાત્મ યોધાત્મક, વૈરાગ્યકારક,
નીતિનાં, તથા સાધુશ્રાવકનાં લક્ષણનાં ભજનો રચાયેલાં છે એમ
પ્રસંગે નિમિત્ત પામીને જે જે સ્ફૂરણો ઉઠી તેનાં ભજનો રચા-
યેલાં છે તે વાંચકો સહેજે સમજી શકશે ને તેમાંથી સજ્જનદૃષ્ટિથી
સાર ગ્રહણ કરી શકશે. ભજનોનું લખાણ, વિશ્વજનોના આત્માની
સિદ્ધિ માટે સેવારૂપ છે. નિષ્કામભાવે આત્માની શુદ્ધિ માટે આ-
ધ્યાત્મિકજ્ઞાન વિગેરેનું જે કંઈ શિક્ષણ આપવું વા એવાં પુસ્તકો
લખવાં તે વિશ્વની આધ્યાત્મિક સેવા છે અને તેથી સ્વાત્માની તથા
વિશ્વજનોની આધ્યાત્મિકઉત્તતિ થાય છે. ઉપદેશથી અને લખાણથી
વિશ્વની સેવા થઈ શકે છે અને તેથી દેવગુરુ ધર્મની ભક્તિ થાય છે,
તેથી લેખકને તો જ્ઞાન ભક્તિ સેવા યોગ વિગેરે સર્વ મોક્ષમાર્ગના
ઉપાયોની આરાધના થાય છે. આત્માની પરિપૂર્ણ શુદ્ધિ થાય
એ ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખીને આત્મજ્ઞાન, ભક્તિ, આરાધના વીગેરે
કરવામાં આવે છે અને પ્રભુની ભક્તિનો રસ જે ઉદ્દગારદ્વારા બહાર
કાઢવામાં આવે તે ભજનરૂપે ખીજાઓને ઉપકારક થઈ પડે છે એ
હેતુથી આ ભજનો રચાયેલાં છે અને તેથી સર્વ વિશ્વનું હિત થાઓ
એમ ઇચ્છું છું. इत्येवं.

ॐ अहंमहावीर शान्तिः ३ सु. विजपुर

वि. सं. १९८१ चैत्र वदि ६ शुक्रवार.

લે. બુદ્ધિસાગર.

भजन पद संग्रह भाग ११ नी भजन पदनी

अनुक्रमणिका.

नंबर.	पदनु नाम.	पृष्ठ.
१	आत्मशुद्धोपयोग.	१
२	आत्मदेश.	२
३	आत्मराज्य.	४
४	प्रभुमिलन.	६
५	प्रभुने पामनारा.	७
६	प्रभुभक्ति.	८
७	भक्ति ने त्यागी.	१०
८	प्रभुप्रीति.	११
९	आत्मकर्तव्य.	१२
१०	मनने शिक्षा.	१३
११	चेतीचालो.	१३
१२	मोक्ष मार्गमां सावधानता.	१४
१३	सुख दुःखमां सम साक्षिभाव.	१५
१४	आत्माबली था.	१५
१५	मुक्ति प्रयाण.	१६
१६	वैराग्य.	१७
१७	जाणतां छतां केम जीवन नकासुं गाळे छे.	१८
१८	धर्म प्रवृत्ति.	१८
१९	प्रभु प्राप्तिलगनी.	१९
२०	सर्वत्र प्रभुमय वृत्ति.	२०
२१	प्रभुपद प्राप्तिमां अयोग्य.	२१

१०

२२	प्रभुपद प्राप्तियोग्य अधिकारीओ.	२२
२३	मुखिया सन्त.	२३
२४	गुरुभक्ति.	२५
२५	आत्म महावीर प्रभु प्रेम लगनी.	२६
२६	आत्म समभाव परिणमन....	२८
२७	आत्मोपयोग धारणा.	२९
२८	निर्भयात्मा.	२९
२९	मनवश कर.	३०
३०	सत्संगति.	३१
३१	भीतित्याग.	३२
३२	पोताना दोषोने देख.	३२
३३	आत्मा प्रभु बने छे.	३२
३४	सिद्धोचाल !! पाछुं बळीने न देख.	३२
३५	ब्रह्मचारी था.	३५
३६	मोह मल्लयी कुस्ती.	३७
३७	अलक्ष्यात्मा.....	३९
३८	आरोग्यवान्.....	४०
३९	दुःखीओनी सेवा.	४३
४०	मोह साथे युद्ध.	४५
४१	प्रभुमिलन.	४६
४२	प्रभुपद प्राप्ति साधन.	४८
४३	प्रभु सन्मुख गमन.	४९
४४	आत्मप्रभु प्रगट्यानी निशानी.	५०
४५	मुक्तिपन्थ.	५१
४६	परमेश्वर प्रार्थना स्तवन.....	५२
४७	प्रभु सहायनी प्रार्थना स्तवन.	५३

११

४८	जगत् जीतनार.	५४
४९	गुलाम	५५
५०	साध्य	५५
५१	अन्तर्नाद आत्म अवाज—ज्ञान स्फुरणा	५७
५२	आत्मदर्शन लगनी	५९
५३	दर्शन देइने संताता आत्मप्रभुने ठपको	६०
५४	प्रभु विश्वास	६२
५५	प्रभु पासे गमन	६३
५६	प्रभु दर नथी	६४
५७	स्वारथियो संसार	३५
५८	परमार्थी	६६
५९	प्रभु आवागमननुं आन्हान	६७
६०	आत्म प्रभु खेल	६८
६१	आत्मधर्म	७०
६२	नागर नट नाच	७२
६३	मायाबाजी	७३
६४	सर्व दर्शन धर्मशास्त्र सार वीशी	७४
६५	आत्म प्रभु प्राकट्य	७६
६६	नामरूप वासना त्याग....	७६
६७	आत्मस्वभाव जागृति	७७
६८	आत्म प्रभु स्वारी	७८
६९	दीवाली	७८
७०	आत्म प्रभु दशा भावना....	७९
७१	प्रभु प्रकाश	८०
७२	आत्मानो आत्म घरमां प्रवेश	८०
७३	आत्म प्रभुको देह देवळमां अवाज....	८१

१२

७४	विश्वतुं प्रभुरूपे दर्शन	८१
७५	आत्म प्रभुमां कंड बाकी नथी	८२
७६	आत्म प्रभुने शाबासी	८२
७७	मननी इच्छाए न चालवानो आत्मानो निश्चय....	८२
७८	प्रभु सहाय प्रार्थना....	८३
७९	राग रोष टाळया विना मुक्ति मळती नथी	८४
८०	सत्य मुक्ति मार्ग	८५
८१	आत्म साधुने समतानो बोध	८६
८२	आत्मधर्म....	८७
८३	समकित (सम्यक्त्व द्रष्टि)	८८
८४	सहज समाधि	८८
८५	आत्मोत्साह शिक्षा	९०
८६	आत्म सुखोपयोग	९०
८७	कुसंगति वगेरेनो त्याग....	९१
८८	सत्संग	९२
८९	धर्म	९२
९०	कुगुरु संग त्याग	९३
९१	विकथा तथा व्यर्थ जन परिचय त्याग	९४
९२	आत्म रमणता	९५
९३	गुरुनी आज्ञा	९५
९४	जीवने सद्बोध	९६
९५	मिथ्या डहापण	९७
९६	मिथ्या ममता	९८
९७	आत्मस्वरूप	९८
९८	ब्रह्मचर्यनी नववाडनुं पालन.	९९
९९	व्यभिचार त्याग परीक्षा.	१००

१३

१००	व्यसन त्याग.	१००
१०१	बाल लग्न कुरीवाज निषेध बोध.	१०१
१०२	कन्याविक्रय तथा घर विक्रय निषेध.	१०२
१०३	वृद्ध लग्न निषेध तथा बहुपत्नी रुढि निषेध.	१०२
१०४	प्रभुवाल.	१०३
१०५	आत्म चिंतवन	१०३
१०६	आत्मोपयोग	१०४
१०७	आत्मस्वरूप	१०५
१०८	आत्मदेश प्रवेशार्मत्रण	१०५
१०९	आत्मप्रभु प्रगटाववानी लगनी	१०६
११०	आत्म महावीर लगनी....	१०६
१११	प्रभुप्रेम	१०७
११२	पधारो प्रभु....	१०७
११३	मोक्षगमनोपदेश	१०८
११४	कावादावा त्याग बोध....	१०९
११५	असार संसार	१०९
११६	वैराग्यथी त्यागनी सिद्धि	११०
११७	धर्मतुं मूल श्रद्धा	१११
११८	गुरु करवानी आवश्यकता	१११
११९	कोर्टे न चढवुं	११२
१२०	जीवतां मरेल जैन	११३
१२१	जगमां जीवतो	११३
१२२	मोह त्यागोपदेश	११४
१२३	दिव्य देशगमन	११५
१२४	मौन	११५

१४

१२५	कलियुगमां कुमतो	११६
१२६	हाय न लेवी	११७
१२७	आशीर्वादलेवो	११८
१२८	द्वयोपदेश	११८
१२९	समभावे सुख दुःख भोगबहुं	११९
१३०	आत्म रमणता	१२०
१३१	आनन्दधन....	१२२
१३२	सर्व दर्शन रूपात्मा	१२२
१३३	एकान्त नयद्रष्टि ए आत्मप्रभुथी प्रकट दर्शन धर्म व- र्णनद्वारा अन्तरात्म शुद्धात्म प्रभु स्तुतिः (भजन)				१२३
१३४	अलक्ष्यात्मा लगनी	१२६
१३५	आत्मानुं आत्माने मिलन	१२६
१३६	आत्मां सर्व छे	१२७
१३७	आत्मभावथी विश्व साथे वर्तेन	१२७
१३८	आत्माओथी भरपूर विश्वने आत्मज्ञानथी देख.				१२८
१३९	बालभावना	१२९
१४०	मोह हठाव	१३०
१४१	मोह युद्ध	१३०
१४२	समता सावरमती	१३१
१४३	आत्मदर्शन सत्ता	१३२
१४४	आत्म प्रभु चैत्यवन्दन तथा स्तवनम्	१३२
१४५	दुर्लभ मोक्ष प्राप्ति	१३४
१४६	आत्मरूपे विश्व थवानी भावना	१३५
१४७	लघुता	१३६
१४८	निन्दा केम करं	१३७
१४९	धिकार त्याग	१३७

१५

१५०	आत्मप्रभु दर्शन	१३८
१५१	वैराग्य भाव	१४०
१५२	खटपट त्याग	१४१
१५३	प्रभु स्मरण	१४१
१५४	धर्म कर्म चूकबुं नहि	१४२
१५५	आत्मप्रभु प्रभातिथुं	१४२
१५६	परस्पर भिन्न सर्वधर्मी लोकोनी समभावथी मुक्ति.	१४३
१५७	आत्मोपयोग महिमा	१४४
१५८	शिवपुर मार्ग गमन	१४५
१५९	ब्रह्मचर्य	१४६
१६०	शुद्धात्म प्रभु प्राप्ति	१४७
१६१	केशरीयानाथ स्तवन	१४८
१६२	गुणदर्शन पूजा	१४९
१६३	धर्मनी कहेणी रहेणी	१४९
१६४	ब्रह्मचारी	१५०
१६५	उपकारी जगने नमन....	१५२
१६६	कर्तव्य	१५३
१६७	महावीर प्रभु प्रार्थना ध्येय (स्तवन)	१५४
१६८	श्री महावीर प्रभु प्रार्थना.	१५५
१६९	“जैन थवानी महावीर प्रभु आगळ प्रार्थना”.	१५६
१७०	प्रभु महावीर देव स्तवनम्	१५६
१७१	महावीर स्तवन (प्रभु महावीर देवभक्त जैन कर्तव्य)	१५७
१७२	श्री महावीर स्तवन	१५८
१७३	गुरुभक्तो	१५९
१७४	साधु	१५९

१६

१७५ सन्त	१६०
१७६ गुरु	१६१
१७७ कुगुरु	१६२
१७८ जैनागम शास्त्रानुसार श्रीपूज्य सूरिलक्षण	१६३
१७९ श्रावक	१६३
१८० जैनोन्नति उपायो	१६४
१८१ अविश्वास्य संगत्याग.	१६५
१८२ अपूज्य श्री पूज्यनुं लक्षण	१६५
१८३ त्यागीओ !!! आत्मगुण प्रगट करो	१६६
१८४ आत्मोपयोग	१६७
१८५ आत्मानुं कर्मनी साथे युद्ध	१६७
१८६ मिष्टभोजन जपो	१६८
१८७ कुभोजननो त्याग	१६९
१८८ आत्मरस खेल	१७०
१८९ गर्व न कर	१७१
१९० आत्मा, स्वगुणोने प्रगटाव	१७२
१९१ पोतानी दशानो विचार कर	१७३
१९२ लगनी	१७४
१९३ प्रभु प्रेम तान.	१७४
१९४ प्रभुमहावीर मिलन	१७५
१९५ परमात्म महावीरदेव स्तवन	१७६
१९६ श्री महावीरप्रभुस्तवन.	१७८
१९७ श्री महावीरप्रभु स्तवन.	१७९
१९८ कवि लेखकवक्ता.	१७९
१९९ शुद्धात्म परिणाम.	१८१
२०० मृत्यु अने जीवन.	१८२

૧૭

૨૦૧	પશ્ચાત્તાપ.....	૨૮૨
૨૦૨	સેવાભક્તિ કર.	૨૮૩
૨૦૩	યુવકો અને યુવતીઓને ઉપદેશ.	૨૮૪
૨૦૪	પ્રમુદ મહાવીર દેવનો વિશ્વને સંદેશો.	૨૮૬
૨૦૫	ૐ અર્હ મહાવીર પ્રમુદભક્ત.	૨૮૮
૨૦૬	મહાવીર પ્રમુદની વ્યાપક પૂજા.	૨૯૦
૨૦૭	પ્રમુદ મહાવીર યાદિ.	૨૯૧
૨૦૮	શુદ્ધ પરબ્રહ્મ મહાવીર પ્રમુદનો સર્વવિશ્વ પ્રતિ સંદેશ.	૨૯૩

ભજન પદ સંગ્રહ ભાગ. ૧૧ માનું

શુદ્ધિ અશુદ્ધિ પત્રકમ્.

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ.
૩	૨૦	સમાધ	સમાધ
૮	૩	સમાધ	સમાધિ
૯	૧૪	હર્ષ	હર્ષ
૧૦	૭	બુદ્ધ	બુદ્ધિ
૧૦	૨૨	ડાહ્યો	ડાહ્યો
૧૧	૧૦	પ્રસંસા	પ્રસંસા
૧૯	૧૧	ગડડી	ગડગડી
૧૬	૧૭	મુક્ત	મુક્તિ
૧૮	૧૭	જેવન	જેવન
૨૧	૨૨	સન્યસ	સંચર
૨૨	૨૩	શિક્ષા	શિક્ષા
૨૪	૨૩	વૃત્ત	વૃત્તિ
૩૬	૫	વિષયી	વિષયી
૪૧	૮	પુલ્લા	પુલ્લી
૪૫	૬	કમ	કર્મ
૪૮	૮	કદાબ્રટ	કદામહ
૪૮	૭	શરા	શરા
૫૦	૨૨	સર્વ	સર્વ
૫૨	૬	સમાધ	સમાધ

૧૯

૬૨	૨૫	ધ્રોવ્ય	ધ્રોવ્ય
૬૭	૧૫	પ્રમ	પ્રેમ
૬૯	૫	સદ્ગુરુ	સદ્ગુરુ
૭૩	૧૬	કર્મ	કર્મ
૭૪	૨૪	હિસા	હિસા
૭૪	૨૫	હિસાદક	હિસાદિક
૭૬	૩	ત્રિગુણી	ત્રિગુણી
૭૯	૨	બાળા	બાળીર
૮૫	૨	રૂધિર	રૂધિર
૮૫	૨૪	અવિરતિ	અવિરતિ
૮૬	૨૬	ચિદાનંદ	ચિદાનંદ
૮૭	૧૪	ઐળે	ઐળે
૯૨	૭	કૃતકર્મી	કૃતકર્મી
૯૬	૧૨	કર્મ	કર્મ
૧૦૦	૩	વિમલ	વિમલા
૧૦૨	૧૧	ધર્મ	ધર્મ
૧૦૨	૨૧	હી	નહી
૧૦૮	૮	પલલ	પલપલ
૧૦૯	૮	કર્મીકર્મ	કર્મીકર્મ
૧૧૬	૨	મોન	મોન
૧૨૨	૧૩	તીથ	તીથ
૧૨૫	૪	અવાધ	અવધિ
૧૨૯	૩	સવ	સર્વ
૧૩૦	૧૨	નિજ	નિજ
૧૩૫	૫	શદ્ધા	અદ્ધા

૨૦

૧૩૫	૯	આધકારી	અધિકારી
૧૩૬	૭	માહમા	મહિમા
૧૩૮	૭	શક્ત	શક્તિ
૧૩૮	૧૭	ધા	ધારો
૧૪૦	૫	પ્ર	પ્રભુ
૧૪૫	૧૬	સમુખ	સન્મુખ
૧૪૯	૪	દર્શન	દર્શન
૧૫૩	૧૪	કપાયા	કપાયો
૧૫૪	૨૩	જન	જૈન
૧૬૭	૪	આમ	આપ
૧૭૨	૨૦	સમાધ	સમાધિ

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સૂરિકૃત.

ભજન પદ સંગ્રહ

ભાગ ૧૧ મો.

આત્મશુદ્ધોપયોગ.

મરાઠી સાખીની દેશી.

(૧)

- બગો આતમ ! અગમ પન્થમાં, નિજ ઉપયોગે ચાલો;
મન વચ કાયાથી શુદ્ધ થૈને, સત્યાનંદમાં મ્હાલો.
- મોરા આતમરે દિવ્ય પ્રદેશે ચાલો, ંહાલામાં તું ંહાલો. મોરા. ૧
- લાખચોરાશી જીવયોનિ જીવ, સર્વને જ્ઞાને ખમાવો;
રાગ ને રોષની મોહની વૃત્તિ, છંડી નિજમાં સમાવો. મોરા. ૨
- ક્ષણ ક્ષણ શુદ્ધાતમ પ્રભુ જીવન, ઉપયોગી થૈ રહેવું;
અનંત બ્રહ્મજીવન સાગરમાં, મનડું સ્થિર કરી દેવું. મોરા. ૩
- આતમ ઉપયોગે સમભાવે, જગમાં લેવું ન દેવું;
જ્ઞાનાનન્દમયી તું આતમ, આપસ્વભાવે રહેવું. મોરા. ૪
- શરીર બદલે તું તો અમર છે, નિર્ભયજ્ઞાને રહેશે;
મૃત્યુ તે તો મહોત્સવ સરખું, માની અલખપદ લેશે. મોરા. ૫
- શરીર જમા પહેર્યા બદલ્યા. પણ તું નિત્ય સુહાયો;
સાક્ષી જ્ઞાને દેખો બણો, બ્રહ્મમાં બ્રહ્મ સમાયો. મોરા. ૬

૨

- અજર અમર અજ અવિનાશી તું, મરણ જીવન સમભાવી;
આત્મસ્વરૂપે સ્થિર થઈ જાશે, ઉપયોગભાવ જગાવી. મોરા. ૭
- જડ ચેતનમય જગમાં ચેતન ! ! ત્હારી છે શહેનશાહી;
આગળની મુસાફરી કરતાં, શિવપદની આગાહી. મોરા. ૮
- વસ્ત્રની પેઠે તનુ બદલતાં, ઉંચું આગળ જવું;
ત્હારામાટે નિશ્ચય અનુભવ, આઠ્યો તેહ જણાવું. મોરા. ૯
- મરજીવો થૈ આપોઆપને, કહેવું આગળ વહેવું;
આતમ આપસ્વરૂપે રહેવું, ચિદાનન્દપદ લેવું. મોરા. ૧૦
- જડ-ચેતનમય જગને અનુભવ્યું, આતમના ઉપયોગે;
પ્રભુરૂપ સાક્ષાત્કાર અનુભવ, સમષ્ટિ ઉપયોગ યોગે. મોરા. ૧૧
- સર્વ જીવોને આતમસમા ગણી, મૃત્યુ પેલી પારે;
જવવા દિવ્ય મુસાફરી કરવી, આતમ મરે નહીં ક્યારે. મોરા. ૧૨
- આનંદ હર્ષોદ્ધાસે ચેતન ! આગળ આગળ ચાલો;
આતમપ્રદેશોમાં સ્થિર થૈને, પૂર્ણાનન્દે મ્હાલો. મોરા. ૧૩
- આવવું જવવું લેવું ન દેવું, ફરવું ન ખરવું ન મરવું;
બુદ્ધિસાગર શુદ્ધોપયોગે, આતમપ્રભુપદ ધરવું. મોરા. ૧૪

આત્મદેશ.

મરાઠી સાખીની દેશી.

(૨)

- ચેતન ! આતમ દેશ તમારો, જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપી;
અજ અવિનાશી અખંડ અભેદી, વર્તે રૂપારૂપી.
- મારા આતમરે આતમ દેશ છે ત્હારો, પુદ્ગલ દેશ છે ન્યારો. મોરા. ૧
- આતમ દેશમાં જન્મ મરણ નહીં, વ્યાધિ ઉપાધિ ન ક્યારે;
બાલ યુવક વૃદ્ધપણું ન ક્યારે, ડાઘને ડાઘ ન મારે. મોરા. ૨

- ઉચ્ચ ને નીચનો ભેદ ન કિંચિત્, નાતિ ન જાતિ ન ભેદ;
હરવું ન કરવું મરવું ન ખરવું; નહીં પુરૂષ સ્ત્રી વેદ. મારા. ૩
- અનંત આનંદની રહે હેલી, રાત દિવસ અજવાળું;
અસંખ્યપ્રદેશે જ્ઞાન અનંતું, કોઈ ન ગોડું ન કાળું. મારા. ૪
- પુહ્ગલમોહના દેશમાં દુઃખડાં, અનંત આવે જાણો;
ક્રોધ માન માયા ને લોભે, અનંત જન્મ પ્રમાણો. મારા. ૫
- મોહ માયા મન દેશ ન ત્હારો, તેમાં ન સુખની આશા;
મોહના દેશમાં લાખ ચોરાશી, ભવ નાટકના તમાશા. મારા. ૬
- ક્ષણ પણ મોહના દેશે ન જશે, જશે તો પરતાશો;
કામાદિક અશ્વિના તાપે, અનંત દુઃખડાં પાશો. મારા. ૭
- પુહ્ગલ મોહતાણા પરદેશમાં, આજલગી તું વસિયો;
દુઃખ અનંતાં પામ્યો ચેતન, થા નિજ દેશનો રસિયો. મારા. ૮
- મન વાણી કાયાથી ન્યારો, આતમ દેશ તમારો;
પુહ્ગલની છે પેલી પારે, નિરાકાર નિર્ધારો. મારા. ૯
- ક્ષણ ક્ષણ આતમ દેશમાં વસવું, ઉપયોગ એવો ધારો;
મોહના દેશમાં જવું ન ક્ષણ પણ, અંતર સસ્ય વિચારો. મારા. ૧૦
- પડવું ચઢવું તારા હાથમાં, આપ સ્વભાવે ઉગરવું;
પર સ્વભાવે મરવું ક્ષણ ક્ષણ, જાણી સ્વદેશ સંચરવું. મારા. ૧૧
- ધ્યાન સમાધ નિજ ઉપયોગે, આતમ દેશમાં રહેશો;
મનતું કહ્યું નહીં કરશે કિંચિત્, નિજ દેશે સુખ લેશો. મારા. ૧૨
- નિર્ભય નિર્મલ પૂર્ણાનન્દી, અનંત ગુણથી ભરેલો;
અનંત શક્તિમય પ્રભુધામજ, નિશ્ચય નિત્ય ઠરેલો. મારા. ૧૩
- રજસૂ તમોગુણ સત્ત્વથી ન્યારો, નિમિત્તથી પણ ન્યારો;
અલખ અગોચર અવિનાશી છે, જ્યાં નહીં મોહપ્રચારો. મારા. ૧૪
- સમપરિણામે આતમ દેશમાં, સ્થિરતાએ સ્થિર થાવો;
નામ રૂપની વાસના છૂટી, અરૂપભાવે સુહાવો. મારા. ૧૫

૪

રાગદ્વેષના માયાદેશના, સ્હામું પણ નહીં જોશો;
 પુદ્ગલ જડમાં માઈં ન ત્હાઈં, જણી મોહે ન રોશો મારા. ૧૬
 આતમદેશમાં આપસ્વભાવે, અનંત સુખડાં પામો;
 યુદ્ધિસાગર નિત્ય મહોદય, આપોઆપનો ઠામો. મારા. ૧૭

આત્મરાજ્ય.

મરાઠી સાખીની દેશી.

(૩)

આતમ રાજ્યને કરશો આતમ, મોહનું રાજ્ય નિવારી;
 આતમ દેશમાં આતમ રાજ, સુખડાં અનંત અપારી.
 મારા આતમરે આતમ રાજ્યને કરશો, મોહરાજ્ય પરિહરશો. મારા. ૧
 દેશ ભૂમિ ધરખાર ધનાદિક, કુટુંબ મોહથી ન્યાઈં;
 આતમ રાજ્ય છે સત્ય સનાતન, ચિદાનંદમય પ્યાઈં. મારા. ૨
 બાહ્ય રાજ્યમાં જન્મ મરણ દુઃખ, મોહની મારામારી;
 રાગ દ્વેષાદિકથી દુઃખમય, સ્થિરતા ન શાંતિ લગારી. મારા. ૩
 પુદ્ગલ સુખની આશા તૃષ્ણા, મનની ઢોડાઢોડી;
 પુદ્ગલમાં સુખ બ્રાંતિ ધરવી, કિંમત તેની ઢોડી. મારા. ૪
 બાહ્ય રાજ્યનું સુખ છે ક્ષણનું, અનંત દુઃખના દરિયા;
 બાહ્ય સ્વરાજ્યના મોહે જીવો, સાચું સુખ ન વરિયા. મારા. ૫
 બાહ્યરાજ્ય સુખ બ્રાંતિ છંડી, આતમરાજ્યમાં આવો;
 કામાદિક મોહ રાજ્ય હઠાવો, ચિદાનંદ રાજ્ય પાવો. મારા. ૬
 દુનિયા દિવાની બાહ્ય રાજ્યના, મોહે લાખ ચોરાશી,—;
 યોનિમાંહી જન્મ મરણથી, ભમતી લહે દુઃખરાશિ. મારા. ૭
 અહિંસા સત્ય અસ્તેય બ્રહ્મથી, આતમરાજ્યમાં આવો;
 સેવા ભક્તિ જ્ઞાન ને યોગથી, અંતર્ રાજ્યમાં ફાવો. મારા. ૮

૫

- આતમદેશના આતમરાજ્યમાં, સંતો ભક્તો જતા;
નામ રૂપના મોહથી મરીને, આતમ રાજ્ય કમાતા. મારા. ૯
- આતમ દેશનો આતમ રાજ, જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપી;
ક્ષણ ક્ષણ આનંદ હેલી વરસે, આતમરાજ્ય અરૂપી. મારા. ૧૦
- આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ દુઃખથી, આતમ રાજ્ય છે ન્યારૂં;
બાહ્ય રાજ્યમાં મોહની વૃત્તિ, અજ્ઞાનનું અંધારૂં. મારા. ૧૧
- અજવાણું નિત્ય આતમ રાજ્યમાં, જન્મ મરણ ન નહારૂં;
બાહ્ય રાજ્યમાં મોહ ગુલામી, વર્તે મહારૂં તહારૂં. મારા. ૧૨
- આતમ રાજ્યમાં નહીં ગુલામી, આનંદ જ્ઞાને પ્યારૂં;
મન સંકલ્પ વિકલ્પ નહીં જ્યાં, નહીં જ્યાં મારૂં તહારૂં. મારા. ૧૩
- જડ પૃથ્વલ સુખ ઈચ્છા નહીં જ્યાં, નિર્વિકલ્પ મઝાનું;
એવા સ્વરાજ્યમાં આવો સંતો, કહું છાનામાં છાનું. મારા. ૧૪
- આતમપ્રભુના રાજ્યમાં શાન્તિ, અનંત સુખનો દરિયો;
તેને ભૂલી ભોળા નાહક, બાહ્ય રાજ્યમાં ફરિયો. મારા. ૧૫
- આતમ રાજ્યમાં સર્વે રાજ, કોઈ ન નાના મોટા;
બાહ્ય રાજ્ય સ્વમાની બાણ, પાણીના પરપોટા. મારા. ૧૬
- આતમ રાજ્યની પ્રાપ્તિ માટે, માનવભવ અવતારો;
જલ્લી જ્ઞેષ હારો ન આતમ ! ! ક્ષણ પણ એળે ન હારો. મારા. ૧૭
- આતમ રાજ્યને પ્યારૂં માની, દુનિયાને દે વિસારી;
બાણગરની બાણસમ જગ, બાહ્ય રાજ્ય દુઃખ ક્યારી. મારા. ૧૮
- આતમ રાજ્યના રાજ થાશે, કેવલ જ્ઞાનોપયોગે;
અનુભવો પામે નિજ રાજ્યને, મુઝો ન વિષયના ભોગે. મારા. ૧૯
- આતમમાંહી આતમ રાજ્ય છે, પામે આવોઆપે;
બુદ્ધિસાગર અલખ ઉભગર, રાજ્ય છે અજપાજપે. મારા. ૨૦

પ્રભુમિલન.

મરાઠી સાખીની દેશી.

(૪)

- આતમ પ્રભુ ! તુજ પ્રાપ્તિ માટે, પ્રેમે જીવન ગાણું;
 આપોઆપજ તુજને મળતાં, મોહતું નડતર ભાણું;
 મારા પ્યારારે આતમ પ્રભુ ઝંટ મળશે, મોહતું નડતર ટળશે. મારા. ૧
- તાલ્લરી લગની લાગી ઠહાલા, પ્યારામાં તું પ્યારો;
 તુજને મળીને તુજરૂપ થાવું, પ્રાણુજીવન આધારો. મારા. ૨
- મોહથડી અળગો થાવાને, તુજમાંહી અર્પાયો;
 ત્હારા શુદ્ધ સ્વરૂપ ઉપયોગે, આપમાં આપ સમાયો. મારા. ૩
- ત્હારાવણુ શું જીવવું મરવું, પ્રભુમય થૈ જીવવાનું;
 એવા ઉપયોગે પ્રભુ રહિયો, તુજરૂપે બનવાનું. મારા. ૪
- ક્રોધ માન માયા ને લોભજ, કામવાસના ક્રીર્તિ;
 નામ રૂપનો મોહ છે શત્રુ, ભય લજ્જા અપક્રીર્તિ. મારા. ૫
- જડ દેહાદિક મમતા અહંતા, આડી વચ્ચે આવે;
 મોહાદિક શત્રુઓ જીતવા, ઉપયોગ બળવંત થાવે. મારા. ૬
- તુજથી લગની લાગી ત્યારથી, મોહ શયતાન ન રૂવે;
 તુજ સાક્ષાત્કાર કરતાં ઠહાલા, માઈં ધાર્યું હવે થાવે. મારા. ૭
- તુજને મળીને તુજરૂપ થાતાં, દેહ છતાં મરવાનું;
 રાગાદિક શત્રુઓ હઠાવી, પ્રભુ જીવન ધરવાનું. મારા. ૮
- જ્ઞાને ધ્યાને પરખ્યા પ્રભુજી, હવે ન મૂકું ક્યારે;
 તુજ સ્વરૂપે પૂર્ણ બનીને, જીવીશ આનંદ ભારે. મારા. ૯
- મરવું ઉગરવું છે નિજ હાથે, વિસરૂં નહીં ક્ષણુ એકે;
 ક્ષણુ ક્ષણુ તુજને સમરૂં આતમ, ભણિયો એકડે એકે. મારા. ૧૦
- દુનિયાદારીમાંહી ન રીઝું, દુનિયા ખીજ ન ખીવું;
 ચિદાનંદમય પ્રભુજી ત્હારા, અનંત જીવને જીવું. મારા. ૧૧

૭

શ્વાસોચ્છ્વાસે ત્હારું સ્મરણુ છે, પોતે પોતાને જણાવું;	
હું તું ભેદ ન ખેદ ન ભીતિ, આતમમાં લય લાવું.	મારા. ૧૨
મન વાણી કયાથી પવિત્રજ, પ્રભુ મળતાં ઘટ થઇયો;	
આપ પ્રભુને આપહિ શોધે, આનંદે ગહગહિયો.	મારા. ૧૩
સેવા ભક્તિ જ્ઞાન ને યોગે, આપોઆપ જણાયો;	
રાગદ્રેષના દ્વૈતથી આઘે, અનંતનૂરે સુહાયો.	મારા. ૧૪
ગાનારે તું ધ્યાનારે તું, ભક્ત ને જ્ઞાની પોતે;	
પોતે પૂજ્ય ને પૂજક પોતે, આપોઆપને ગોતે.	મારા. ૧૫
નિર્વિકલ્પ સમાધિ યોગે, તુજ સ્વરૂપ પરખાયું;	
ભેદ વિકલ્પે અભેદે અદ્વૈત, બ્રહ્મને બ્રહ્મ જણાયું.	મારા. ૧૬
આપોઆપને મળવું પામવું, અનુભવ આંચો સાચો;	
બુદ્ધિસાગર આત્મ પ્રભુમાં, આતમ પોતે રાચ્યો.	મારા. ૧૭

પ્રમુને પામનારા.

જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ધડે—એ રાગ.

(૫)

પ્રભુને પામે ગુણવંત ખરે, પ્રભુના ભક્તોના ગુણ વરે.	
કંચન કામિની મોહને મારે, હિંસા દૂરે કરે;	
પ્રભુ ઉપર પ્રીતિ કરવામાં, અર્પાઈ જતો ખરે.	પ્રભુને. ૧
બૂઠ ન કિંચિત્ દંભ ન ધારે, પ્રભુ ભજનમાં મરે;	
ચોરી ને બરીથી અજગો, મૃત્યુભય નહીં ધરે.	પ્રભુને. ૨
શૂરે થૈ પ્રભુ સન્મુખ ચાલે, મોહની સાથે લડે;	
પ્રાણ પડે પણ પગ નહીં પાછો, મોહે ડરી નહીં ભરે.	પ્રભુને. ૩
નામ ને રૂપનો મોહ ધરે નહીં, સ્ત્રીરૂપથી નહીં અગે;	
કામને કબજે કરીને મારે, પાપે પેટ ન ભરે.	પ્રભુને. ૪

મનમાં અથુલ વિચાર કરે નહીં, મોહને મારી મરે;	
પ્રભુ માટે અર્પાઈ જતો, ધ્યાન સમાધિ ધરે.	પ્રભુને. ૫
સર્વ જીવને આતમ સરખા, માની વર્તે ખરે;	
ઠાઈતું મરૂં કરે ન કિંચિત્, પરાપકારે કરે.	પ્રભુને. ૬
વ્રત નિયમે તપ જપ સંયમથી, આતમશુદ્ધિ કરે;	
દુર્ગુણ ટાળે સદ્ગુણ ધારે, સંતોને અનુસરે.	પ્રભુને. ૭
મનને વશમાં કરતો જ્ઞાને, આત્મ રમણતા કરે;	
બુદ્ધિસાગર સેવા લક્ષિત, જ્ઞાને પ્રભુ થઈ ઠરે.	પ્રભુને. ૮

પ્રમુમક્તિ.

જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ધડે—એ રાગ.

(૬)

પ્રભુ તુજ લક્ષિત એવી કરું, પ્રભુરૂપ થૈને પ્રભુને વરૂં.	
નિર્દોષી લઘુ બાળક પેઠે, શ્રદ્ધા પ્રીતિ ધરું;	
નામરૂપના મોહને મારી, પ્રભુમય જીવન વરૂં.	પ્રભુ. ૧
હિંસા જૂઠને ચોરી જરી, દુર્ગુણ દોષને હરૂં;	
પલ પલ ત્હારૂં સ્મરણ કરીને, કર્મચોગી થૈ કરૂં.	પ્રભુ. ૨
પલ પણ ત્હારૂં સ્મરણ ન થાતાં, અગ્નિથી જમ બળું;	
જલ મીન પ્રીતિ કમલ ને રવિ જમ, પ્રીતિએ ઘટ સ્મરૂં.	પ્રભુ. ૩
લજ્જા ભીતિ ખેદ વૈર ને, નિદાદિક પરિહરૂં;	
તુજ માટે પ્રભુ જીવ્યું જતું, ખીજ મનડું ન ધરૂં.	પ્રભુ. ૪
દુનિયા સઘળી ખીજ ત્હોયે, લેશ ન મનમાં હરૂં;	
તુજવણ દુનિયા રીઝે ત્હોયે, મનમાં હર્ષ ન કરૂં.	પ્રભુ. ૫
મોહને મારી ખાખ હડાડી, ખાખી થૈને કરૂં;	
કામને મારી પ્રભુ તુજ ભાવે, કામિનીકાળે ન મરૂં.	પ્રભુ. ૬

૬

- સર્વ વિશ્વના જીવો સાથે, આતમ ભાવને ધરું;
જ્યાં જ્યાં દૃષ્ટિ સ્મૃતિ ત્યાં ત્હારી, યાદી ધારી કરું. પ્રશ્ન. ૭
- જ્ઞાનાનન્દમયી આતમ પ્રભુ, તુજરૂપ પત્ર પલ સ્મરું;
તુજમાં અર્પણ તુજરૂપે, થાવા સધણું કરું. પ્રશ્ન. ૮
- માગણુ પેઠે કાંઈ ન માગું, અન્યને નહિ કરગરું;
તુજવણુ સ્વર્ગાદિ નહીં ઇચ્છું, કહ્યું ન મનતું કરું. પ્રશ્ન. ૯
- તમો રજોગુણ ભક્તિથી આગળ, સાત્ત્વિકથી સેચરું;
સાત્ત્વિકથી આગળની ભક્તિ, પરાયકી તુજ વરું. પ્રશ્ન. ૧૦
- શૂરો થૈને મોહની સાથે, સન્મુખ થૈને લડું;
સાતભયોને દૂર નિવારી, તુજરૂપે થૈ ઠરું. પ્રશ્ન. ૧૧
- સર્વ સંગમાં નિઃસંગી થૈ, અશુભ વિચારો હરું;
જગમાં શુભાશુભ વૃત્તિ ન ધારું, સમભાવે તુજ વરું. પ્રશ્ન. ૧૨
- નિંદા સ્તુતિ શ્રવણ કરીને, શોક હૃષ નહીં ધરું;
નભવત્ નિર્લેપી થૈ સધળે, પ્રગટ્યા દોષને હરું. પ્રશ્ન. ૧૩
- ક્ષણ ક્ષણ આતમના ઉપયોગે, આપોઆપને સ્મરું;
મનપર કાબૂ મૂકી ચાલું, જૂઠું નહીં ઉચ્ચરું. પ્રશ્ન. ૧૪
- નિન્દક દુર્જન દ્રેષે નિંદે, તેપર દ્રેષ ન ધરું;
અનેક દુઃખો સંકટ પડતાં, પાછું ન પગલું ભરું. પ્રશ્ન. ૧૫
- લગની લાગી શરણુ કર્યું તુજ, તુજવણુ ક્યાંયે ન ઠરું;
ખમાય નહીં તુજ વિરહો ઠહાલા, પળ પણુ બહુ ટળવણું. પ્રશ્ન. ૧૬
- તુજ સ્વરૂપ થૈ તુજને ભણું હું, લોકવાસના હરું;
ક્ષણ ક્ષણ આતમ શુદ્ધિ કરવાં, સધણું જીવન ધરું. પ્રશ્ન. ૧૭
- પ્રભુમય વૃત્તિથી પ્રભુ સધળે, પ્રભુ પ્રભુ ઘટ સ્મરું;
અન્યની સાક્ષીની નહીં ઇચ્છા, આતમ સાક્ષી કરું. પ્રશ્ન. ૧૮
- ઘડપર શીર ન એવા ભાવે, તુજ ભક્તિએ ભણું;
બાહ્યમાં મનને શન્ય કરીને, એકમેક થૈ મણું. પ્રશ્ન. ૧૯

૨

૧૦

નાત ન જાતિ લિંગ ન દેહી, કરે છતાં નહીં કરે;	
સ્વપ્નામાં પણ કામની વાસના, પ્રગટે તે સંહરે.	પ્રભુ. ૨૦
જડભોગે નહીં સુખની બુદ્ધિ, આતમમાં સુખ ખરે;	
એવા નિશ્ચયથી તુજ ભક્તિ, કરવા લગની ધરે.	પ્રભુ. ૨૧
અનંત ગુણ પર્યાયી આતમ, ઉપયોગે નિજ સ્મરે;	
બુદ્ધસાગર પ્રભુની ભક્તિ, કરતાં પ્રભુ થૈ ઠરે.	પ્રભુ. ૨૨

ભક્તિ ને ત્યાગી.

જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ધડે-એ રાગ.

(૭)

॥ ભક્તને ત્યાગી નામ શું ધરે, ગુણોવણુ મનમાં લાજ મરે ॥

ભક્તિયા તેલ જીવી ભક્તિ, વિષય સ્વાર્થમાં મરે;	
પ્રભુની સાથે અભેદ ભક્તિ, દશા એવી કર્યાં વરે.	ગુણો. ૧
કામાદિક દોષોના ત્યાગે, ત્યાગી નામ છે ખરે;	
રાગ શેષ માયામાં મુંઝયો, ક્રોધ કામથી બળે.	ગુણો. ૨
ઈર્ષ્યા નિન્દા હિંસા જૂઠું, કપટકળાએ સડું;	
પ્રભુ પ્રભુ કરે પણ પ્રભુ ન ઈચ્છું, કામકૂપમાં પડું.	ગુણો. ૩
દુર્ગુણ દુર્વ્યસનો નહિ છંડું, અહંકારે અડવડું;	
નામ રૂપનો મોહ ન મારે, મરણભયે લડથડું.	ગુણો. ૪
હિંસા જૂઠને ચોરી જરી, લોભ લાલચે લડું;	
દેવચરને ધર્મની શ્રદ્ધા, -પ્રીતિવિના તો મરે.	ગુણો. ૫
દુનિયાદારીના ડહાપણમાં, ડાહ્યો થૈને કરે;	
વિષય ભોગને કીર્તિ કાળ, પ્રભુને પણ કરગરે.	ગુણો. ૬
વિષયભોગ વિષાસમ લાગે, ત્યાગી નામ ત્યાં ખરે;	
ભક્તિમાં નિજ ભાન ન રહેવે, ભક્તપણું માન ધરે.	ગુણો. ૭

૧૧

જડઃભોગો ધન સત્તા ઇચ્છા,—માટે પ્રભુને સ્મરૂં;	
સ્વારથમાં પ્રભુ સાધન માન્યા, ભવોદાધ શું તરૂં.	શુભો. ૮
ભક્તાધીન ભગવાનું છે નક્કી, ખરી ભક્તિ જો કરૂં;	
ચોલ મજ્જસમ ત્યાગ ન ભક્તિ, દોષે મનકું ભરૂં.	શુભો. ૯
ધર્મભેદથી અન્ય ધર્મીપર, દ્વેષવૃત્તિને ધરૂં;	
દોષનો પશ્ચાત્તાપ કરૂં નહીં, ભૂલથી પાછો ન કરૂં.	શુભો. ૧૦
જ્ઞાનવિનાની ભક્તિએ ભૂલ, મન વૈરાગ્ય ન ધરૂં;	
ભક્તને ત્યાગીના અભિમાને, ગાંડો અન્ધ થૈ કરૂં.	શુભો. ૧૧
આપ પ્રસંશા પરશુણુ નિન્દા, કરતો ન પાછો કરૂં;	
અશુભ વિચારો પાપ કર્મમાં, પ્રેમે પગલું ભરૂં.	શુભો. ૧૨
દોષદ્વિષ્ટી પરના દોષો, દેખું નિંદા કરૂં;	
પોતાના દોષો નહીં દેખું, દેહાધ્યાસ ન હરૂં.	શુભો. ૧૩
ગુરૂ સંતની કરૂં ન સેવા, આપ સિદ્ધ ઉચ્ચરૂં;	
નિઃસંગી નિલેપી ન થાઉં, પ્રભુ વિરહે નહીં બળું.	શુભો. ૧૪
ગુરૂ કૃપાવણુ ત્યાગ ન ભક્તિ, પ્રગટે માતું ખરૂં;	
બુદ્ધિસાગર ગુરૂ કૃપાથી, ભક્તિ ત્યાગ શુણુ વરૂં.	શુભો. ૧૫

પ્રભુપ્રીતિ.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ઘડે. એ રાગ)

(૮)

પ્રભુની પ્રીતિ એવી ખરી, વિષયની વાસના બંધે બળી.	
પ્રભુ પ્રીતિ ત્યાં ભીતિ ન રહેતી, ગર્વજ બંધે ગળી;	
વ્યવહારે નહીં હોય અનીતિ, પ્રભુમાં મન રહે હળી.	વિ૦ ૧
પ્રભુ વિના બીજું નહીં ગમતું, દુર્ગુણુ બંધે ટળી;	
કામના ભોગો મન નહીં ભાવે, લેપ ન લાગે જરી.	વિ૦ ૨

૧૨

દુર્ગુણ દોષો છંડાતા સહુ, સાધુ સંગતિ ભક્ષી;	
અંતર પ્રેરણા સુખતિ પ્રગટે, શીખ દેતી નિર્મલ્લી.	વિ૦ ૩
સર્વજીવોની સાથે આતમ,—ભાવે રહેવું વળી;	
વિશ્વમાં આતમ ઐક્ય અનુભવ, બંધે ન મનડું છળી.	વિ૦ ૪
પ્રભુરૂપે નિજ અનુભવ આવે, મનડું બંધે ઠરી;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ પ્રીતિથી, આનંદ વેળા વળી.	વિ૦ ૫

આત્મકર્તવ્ય.

(જીવલક્ષડા ધાટ૦ એ રાગ.)

(૯)

અરે જીવ ! ! ! કરવાનું તે કરો, મોહના માર્યા કર્યા ભવ કરો;	
અનેક રૂપો મોહ ધરીને, મનમાં પેસે કરો,	
મોહને મારી અમર બનો જગ, મોહે હવે નહિ મરો	મો૦ ૧
જ્ઞાની સંત જનોની સંગતિ, સેવા ભક્તિ કરો;	
તેથી આતમશુદ્ધિ થાશે, શીખામણ આવશે.	મો૦ ૨
મનવચ કાયા નિર્મલ રાખો, પાપકર્મ પરિહરો;	
ખણ લાખેણી બવા ઘો નહીં, ચેતી ધર્મને ધરો.	મો૦ ૩
મનમાં મોહનું કલું ન કરશો, મન વસ રાખી ઠરો;	
કામની વૃત્તિયો સંહારો, મોહવને નહીં કરો.	મો૦ ૪
આતમધ્યાન સમાધિ સેવો, આતમ આનંદ વરો;	
બુદ્ધિસાગર ચેતન ચેતો, પરમ પ્રભુપદ ધરો.	મો૦ ૫

૧૩

મનને શિક્ષા.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ઘડે. એ રાગ.)

(૧૦)

મનડા ચંચળ થૈ ક્યાં કરે, સમજ મન શાંત બને સુખસરે;	
જ્યાં ત્યાં પલ પલ દોડી જતું, કહું ન માને અરે;	
જેગી જતિ સન્ન્યાસી સાધુ, હેઠા પાડે ખરે.	સમજ. ૧
ક્ષણમાં પાતાળે આકાશે, સ્વેચ્છાએ બહુ કરે;	
લાખચોરાશી યૌનિમાંહી, કર્મ ગ્રહી સંચરે.	સમજ. ૨
જે જે કહું તે સુણે ન કાને, મારતાં નહીં મરે;	
મર્કટવત્ મન ઠરે ન ઠામે, નરક સ્વર્ગને કરે.	સમજ. ૩
મોહ નચાવે તેવું નાચે, અનેક વૃત્તિ ધરે;	
વશ કરતાં ઝટ જાવે છટકી, પરભાવે આથડે.	સમજ. ૪
આતમના વશમાં નહીં થાતું, આતમને વશ કરે;	
ચારગતિ ચૌરાશી ચૌટાં, પ્રગટાવે તું અરે.	સમજ. ૫
મનને વશ કરવું મહાદુષ્કર, અભ્યાસે સ્થિર ઠરે;	
બુદ્ધિસાગર ગુરૂભક્તિથી, મન વશ થાવે ખરે.	સમજ. ૬

ચેતીચાલો.

(રાગ ઉપરનો)

(૧૧)

જીવલડા ચેતી ચાલો અરે, અચાનક મૃત્યુ આવે ખરે;	
મોહ માયાએ મુંગાણો મન, લાખચોરાશી કરે;	
ઘાઈ ન ત્હારી સાથે આવે, ભૂલ્યો શીઠ આથડે.	અં ૧
સ્વપ્ના જેવી દુનિયાદારી, માઈ માઈ શું કરે;	
માઈ ત્હાઈ મિથ્યા ભમણો, છંડી દે સુખ સરે.	અં ૨

૨૪

દેખ ને ત્હારી નજરે લાખો, જીવો ચાલે અરે;	
કાલની કોને ખખર નહીં છે, શીદને વાયદા કરે.	અ૦ ૩
જન્મ્યા તેને છે મરવાનું, કર્મ ભવ આપડે;	
ધર્મ કરી લે મુક્તિમાટે, રોતડ ફેગટ રડે.	અ૦ ૪
ઉંધણુશી થૈને શું ઉંધે, જગ જગ શિવ મળે;	
ચેતાવું ચેતી લે આતમ !! જડમાં સુખ ન જડે.	અ૦ ૫
મન વાણી કાયાથી નિર્મલ, થૈને પ્રભુ ભજ ખરે;	
બુદ્ધિસાગર આતમ શાંતિ,—સુખડાં વેગે મળે.	અ૦ ૬

(મોક્ષમાર્ગમાં સાવધાનતા.)

જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ઘડે—એ રાગ.

(૧૨)

જીવલડા મોક્ષ માર્ગ સંચરે, મોહની સાથે યુદ્ધજ કરે;	
અનેક રૂપે લાગ જોધને, મોહ છળે મન ધરે;	
મોહના માર્યા મરે ન આતમ, મોહને મારી મરે.	મો૦ ૧
મોહ મહા શયતાન છે શત્રુ, વિશ્વાસ એનો ન કરે;	
ક્ષણ ક્ષણ સાવધ થૈને ચાલો, મન વશ કરીને રૂશે.	મો૦ ૨
શર બનીને મોહની સાથે, ઉપયોગી થૈ લડો;	
ધ્યાન સમાધિમાં સ્થિર થઇને, જ્યોતિ જ્યોતમાં ભળો.	મો૦ ૩
મ્હાડું ત્હાડું જડમાં ન માનો, દુષ્ટ વિચારે હરે;	
દર્શન જ્ઞાન ચરણ આરાધી, આતમશુદ્ધિએ ઠરે.	મો૦ ૪
કાચરથી નહીં કારજ સીજ, પાછું ન ડગલું ભરે;	
મુક્તિ મારગ છે શરૂનો, મૃત્યુથી નહીં ડરે.	મો૦ ૫

૧૫

મૃત્યુ થતાં ઉપયોગ ન મૂકો, મનકું વશમાં કરો;
 પરગટ પરમાતમ પદ વરસો, ભવોદધિ ઝટ તરો.
 ઈન્દ્રબળસમ ભવની માયા, તેમાં ન મુંઝી મરો;
 બુદ્ધિસાગર શુદ્ધોપયોગે, મંગલ શિવ સુખ વરો.

મો૦ ૬

મો૦ ૭

સુખ દુઃખમાં સમ સાક્ષિભાવ.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ઘડે. એ રાગ.)

(૧૩)

સુખમાં દુઃખમાં સાક્ષી રહો, હર્ષને શોકપણું નહીં લહો ॥

કાઈકે પૂજે કાઈકે નિંદે, કર્મથણી સદહો;

ત્રીજા પુરૂષની પેઠે તેમાં, આતમભાવને વહો.

હર્ષ. ૧

કાઈ દિન રાજા કાઈ દિન રંકજ, કર્મનું નાટક ચહો;

કાઈ દિન ઉંચા કાઈ દિન નીચા, કર્મની લીલા સહો.

હર્ષ. ૨

સુખ દુઃખમાં સમભાવ ધરીને, મસ્તીમાં નિજ ચહો;

બુદ્ધિસાગર બળિયો આતમ, કરી સુખમાં ગહગહો.

હર્ષ. ૩

આત્મા બલી થા !!

(રાગ ઉપરનો.)

(૧૪)

આતમ ઉપયોગે થા બલી, કર્મની સાથે જ્ઞાને લડી;

આતમપ્રભુની તાલાવેલી, પ્રગટાવી લે બલી;

આતમપ્રભુ માટે તરફડ તું, તેમાં જ હળી મળી.

કર્મ. ૧

અનંત ભવનાં લાગ્યાં કર્મો, ક્ષણમાં જતાં ટળી;

આતમનો ઉપયોગી થાતું, મોહ જશે ઝટ ગળી.

કર્મ. ૨

૧૬

અનંત આતમ પ્રભુની શક્તિ, પ્રગટાવી લે ખરી;	
પરમેશ્વર તું દીન ન થાજે, કથું નમું લળી લળી.	કર્મ. ૩
સુખ દુઃખમાં સમભાવ ધરીલે, સ્તુતિનિંદામાં વળી;	
રાગને શેષ વિકલ્પો છંડી, જા જ્યોતિમાં ભળી.	કર્મ. ૪
આતમથી કર્મજ બંધાતું, આતમ દે સંહરી;	
આતમ આગળ કર્મ ન બળિયું, ક્ષણમાં બંધે ટળી.	કર્મ. ૫
અજ અવિનાશી અલખ અરૂપી, અનંત જ્યોત નિર્મલી;	
દર્શનજ્ઞાન ચરણ ગુણુ સ્વામી, નિજમાં નિજ જા ભળી.	કર્મ. ૬
સચ્ચિદાનંદ રૂપ છે ત્હારું, તત્ત્વમસિ નિશ્ચલી;	
બુદ્ધિસાગર આતમપ્રભુની, જીત નોખત ગડગડી	કર્મ. ૭

મુક્તિપ્રયાણ.

(ચેતાવું ચેતી લેજરે. અરુરાગ.)

(૧૫)

ચેતન ! ! ! શિવપુર ચાલોરે, સમતા સડકે દૃષ્ટિ ધારી;	
આતમ શુદ્ધ ઉપયોગની ગાડી, તેમાં બેસો ધ્યારે;	
સંકલ્પો વિકલ્પો તજીને, પહોંચો મુક્ત દ્વારે.	ચેતન. ૧
શિવપુર મારગ જતાં વચમાં, મોહના ચોદ્ધા આવે;	
બલા બલાને હેઠા પાડે, ભવ બાજીમાં ફસાવે.	ચેતન. ૨
મોહના ચોદ્ધા અનેક રૂપે, મનમાં પેસી જતા;	
જ્ઞાની ધ્યાની તપસી બેગી, ભક્તો સન્ત ફસાતા.	ચેતન. ૩
બલા બલાને કામ ગમાવે, કરે ભક્તને અન્ધા;	
મોહની સાથે લડતાં સન્તો, થયા મોહના બન્ધા.	ચેતન. ૪
મનમાં મોહ ન પેસે એવી, -રીતે ચલો વિચારી;	
ધ્યાન સમાધિમાં સ્થિર થાવો, જશે ન મોહથી હારી.	ચેતન. ૫

૧૭

રાગ દ્વેષની આડી અવળી, દૃષ્ટિએ નહીં આલો; ચેતન૦ ૬
 ઉપયોગ ભાવની જિન દૃષ્ટિએ, ચાલી શિવપુર મહાલો.
 ચિદાનંદમય શિવપુર સાઈ; પામો મુક્તિ વિહારી;
 બુદ્ધિસાગર આનંદ મંગલ, અનંત ગુણગણ ક્યારી. ચેતન૦ ૭

વૈરાગ્ય.

રાગ ઉપરનો.

(૧૬)

આતમ કોઈ ન ત્હારે, મોઢે કરે શું ? માઈ માઈ;
 મરણ પછી કોઈ સાથ ન આવે, તન ધન સર્વે ન્યાઈ. આતમ૦ ૧
 ગાડી વાડી લાડી તારી, કુટુંબ નહીં છે ત્હારે;
 કર્યો કર્મ ભોગવવાં પડશે, કોઈ ન રહાય થનાઈ. આતમ૦ ૨
 સ્વમા જેવું મનનું માન્યું, બ્રાંતિનું અંધારું;
 દુનિયામાં સ્વાસ્થનાં સગપણ, કોઈ ન પ્યારે પ્યાઈ. આતમ૦ ૩
 ઠહાલ કરે સહુ સ્વાસ્થ વળગ્યાં, પછે દેવતા દાડ;
 સ્વાસ્થ સરે થાવે સહુ અળમાં, નચુણાં નચુરાં નકારે. આતમ૦ ૪
 પાણીના પરપોટા જેવી, કાયા કારમી બાણું;
 પલક પછીની ખખર ન પડતી, જશે સધણું ચાલ્યું. આતમ૦ ૫
 જગમાં સુખ કીર્તિને માટે, થતો કૂર ઝધડાલુ;
 કાલ પકડશે આચિંતો ઝટ, પડતું રહેશે પ્યાલુ. આતમ૦ ૬
 બાજીગર બાજી સમ સધણું, દેખતાંજ જનાઈ;
 માયા મોહમાં મુંઝ ન મૂરખ, કર નહીં કર્મ નકારે. આતમ૦ ૭
 સદ્ગુરુ શિક્ષા માની ચેતો ! ધર્મે થારો સાઈ;
 બુદ્ધિસાગર પ્રણ બજી લે, દિલ પ્રગટે ઉજિયાઈ. આતમ૦ ૮

૧૯

જાણતાં છતાં કેમ જીવન નકામું ગાળે છે.

(ચેતાવું ચેતી લેજરે. એ રાગ.)

(૧૭)

જીવલડા બેઈ બહીરે, એળે આયુષ્ય શાને ગાળે;	
કાળ ઝપાટશે આચિતો ઝટ, કાઈ ન ચઢશે ંહારે.	જીવલડાં ૧
વિકથા નિંદા ંહાલી લાગે, રસ લેતો તકરારે;	
પરધન પરલક્ષનાને તાકે, ચઢિયો કામના ચાળે.	જીવલડાં ૨
પ્રભુ ભજનમાં હંધે હંધણુ, બગે જગ જંઝાળે;	
રાગ શેષમાં બહુ રંગાયો, ફૂલ્યો ગર્વના ફાળે.	જીવલડાં ૩
ક્રોધમાન માયાને લોભે, આતમ હીરો હારે;	
બણ્યામાંહિ ધૂળને નાખે, ચાલે દુર્ગતિ દ્વારે.	જીવલડાં ૪
પરપંચાતે ડાઘો ડમરે, ગપ્પાંમાં દિન ગાળે;	
લોગવિલાસે ભૂંડની પેઠે, મુંઝયો ભવમાં બારે.	જીવલડાં ૫
ધર્મની વાતમાં ધ્યાન ધરે નહીં, બૂઠામાં મન વાળે;	
તન ધન જોવન આયુષ્ય હારે, મુંઝયો ડાકડમાલે.	જીવલડાં ૬
હિંસા બૂઠને ચોરી જરી, કરતો પાપ વધારે;	
કરણી તેવી પાર ઉતરણી, મુંઝ નહીં સંસારે.	જીવલડાં ૭
દેવ ગુરને ધર્મને સેવો, ઉતરે ભવોદધિ પારે;	
બુદ્ધિસાગર અવસર રૂઠો, સફળ કરે સુવિચારે.	જીવલડાં ૮

ધર્મપ્રવૃત્તિ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૧૮)

જીવલડા ધર્મને ધારેરે, બૂઠા મોહને દૂર નિવારે;	
પ્રભુ બન્યાવણુ થાય ન શાન્તિ, વિષય વાસના વારે.	જીવલડા. ૧

૧૯

આકાશે પાતાળે જશે, નવ નવ ખંડે જશે;	
સોનાના મેરૂ કરશે પણ, સાચું સુખ ન પાશે.	જીવલડા. ૨
અપ્સરા જેવી કરોડ કામિની, સંગે સુખ નહિ પામે;	
ત્રણ જીવનના રાજ થાતાં, મળે ન શાંતિ ઠામે.	જીવલડા. ૩
રાગ રોષને વારી આતમ,—ધ્યાને ચિત્ત લગાવે;	
તેથી આતમ શાન્તિ પ્રગટશે, નિશ્ચય એવો લાવે.	જીવલડા. ૪
પાપ વિચારાચારો છંડી, ધર્મ દૃઢ્યમાં ધારે;	
મનવાણી કાચાથી નિર્મલ, ખતી બજે પ્રભુ પ્યારે.	જીવલડા. ૫
નામ રૂપનો મોહ તજીને, જીવન ધર્મે ગાળે;	
બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુમાં, અનંત સુખડાં ભાળે.	જીવલડા. ૬

પ્રમુપ્રાસિલગની.

(માઠ.)

(૧૯)

બહાલા પ્રભુવણુ ક્ષણુ ન રહેવાયરે, મ્હને લાગ્યો તમારો રંગ.	
મ્હને ક્ષણુ વર્ષોસમ થાયરે, પ્રભુ વિરહે બળ મન અંગ. ॥	
લાગી લગન હાડોહાડમારે, તજીયો ધર સંસાર;	
જગની માયા પરિહરીરે, હુંહું દિલ મગ્ગરરે.	મ્હને. ૧
વારી ગયો તુજ ઉપરેરે, મન વાણીને કાય;	
અસંખ્યપ્રદેશી સાહિબારે, તુજ વણુ ક્ષણુ ન જીવાયરે.	મ્હને. ૨
જ્ઞાનને ધ્યાન સમાધિએરે, પ્રીતિએ હુંડા હબ્બર;	
મરજીવાને પ્રભુ મળોરે, ઉછળે આનંદપૂરરે.	મ્હને. ૩
દેહમંદિરીએ શોભતારે, અનંત જ્યોતિ સ્વરૂપ;	
જલ મીન અધિકા પ્રેમથીરે, પ્રભુ મળે થાઉ ચૂપરે.	મ્હને. ૪

૨૦.

સર્વત્ર મહિમાએ તું છતોરે, અકળકળા કરનાર;	
આપો આપને શોધતોરે, આપોઆપ જોનારરે.	મહને. ૫
ચોલ મજાઠ સમ પ્રેમથીરે, પરખાયા ભરપૂર;	
આતમ અનુભવ આવિયોરે, જગમાં અનંતુ નૂરરે.	મહને. ૬
દ્રષ્ટા દર્શન દૃશ્યનીરે, એકતા ભારી બેશ;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ મળ્યારે, આનંદ શાંતિ હમેશરે.	મહને. ૭

સર્વત્ર પ્રમુમયવૃત્તિ.

(રાગ માઠ)

(૨૦)

જ્યાં દેખું ત્યાં પ્રભુ ભરપૂરરે, જોઈ રહિયો અનંતું નૂર;	
વાગે અનહદ નાદનું તૂરરે, બ્રહ્મ સર્વત્ર છે મશહૂર. ॥	
ચઉદ રાજ પ્રદેશમારે, અનંત જીવનું નૂર;	
સત્તા સમષ્ટિએ આતમારે, એક ચિદાનંદ પૂરરે.	જોઈ. ૧
ધ્યાન સમાધિ લહેરથીરે, જોઈ બન્યો ચક્રચૂર;	
આનંદ પુમારી ઉછળીરે, સુકિત હવે નહીં દૂરરે.	જોઈ. ૨
આતમ પરિણુમ્યો આત્મમારે, અનંત તેજનું મૂલ;	
આતમ આગળ મેં કર્યુંરે, તન મન સઘળું ડૂલરે.	જોઈ. ૩
જ્યાં દેખું ત્યાં તુહિ તુહિરે, મનમાં થયો મશગુલ;	
અન્તર પ્રેરણાનાદનુંરે, તું પ્યાડું બુલબુલરે.	જોઈ. ૪.
ક્ષણ ક્ષણ તારા મેળથીરે, નાઠી દુઃખની ભૂલ;	
પ્રગટી શુદ્ધ પરિણુતિરે, કુમતિ ભાગી દૂરરે.	જોઈ. ૫
તુજ જીવનથી જીવીયોરે, હાર્યો મોહ જ શર;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ મળ્યારે, આપોઆપ હજૂરરે.	જોઈ. ૬

૨૧

પ્રભુપદ પ્રાસિમાં અયોગ્ય.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ધડે. ઝે રાગ.)

(૨૧)

ઝેવા ક્યાંથી પ્રભુપદ વરે, પ્રભુપદ ઝેવા ક્યાંથી વરે. ॥	
હિંસા જૂઠને ચોરી જરી, પરધન લોભી ઝરે;	
અનીતિ જૂઠમને દ્રોહ કરે બહુ, ઝઘડા ટંટા કરે.	પ્રભુ. ૧
ક્રોધ માન માયાને લોભે, કામે મન બહુ બળે;	
દેવ ગુરૂને ધર્મના નિન્દક, નાસ્તિકવાટે વળે.	પ્રભુ. ૨
મનુષ્ય પશુ પંખીને મારે, માંસનું ભક્ષણ કરે;	
ઠાડપાની વ્યભિચારી શઠ, દુષ્ટપણું મન ધરે.	પ્રભુ. ૩
દુર્જન દુષ્ટની રીતિ રાખે, પાપથકી નહીં ડરે;	
સડેલ કૂટને સન્તનો શત્રુ, નરકના પન્થે ચડે.	પ્રભુ. ૪
ટીલાં ટપકાં માલા મણકા, ધર્મ ઢોંગી થઈ કરે;	
અનીતિ પાપે પેટ ભરંતો, જૂઠી સાક્ષી ભરે.	પ્રભુ. ૫
દુરાચાર દુશુણના દરિયા, પશ્ચાત્તાપ ન કરે;	
કનક કામિનીમાટે પાપો, કરતો રાક્ષસપરે.	પ્રભુ. ૬
આળ કલંક ચઢાવે પરપર, ચાડી ચુગલી કરે;	
નામ દેધને નિદા કરતો, ઉપકારી ગુરૂ હણે.	પ્રભુ. ૭
પ્રભુની ઉપર ધરે ન પ્રીતિ, લોગરાગથી મરે;	
નામ રૂપનો મોહી જડમાં, સુખરાગે તડકડે.	પ્રભુ. ૮
રાગને શેષ કરે જગ ઝાઝા, પાપ પંથ સન્યરે;	
સંતની શિક્ષા ધરે ન મનમાં, પર ઈર્ષ્યાએ બળે.	પ્રભુ. ૯
દેવ ગુરૂપર ધરે ન શ્રદ્ધા, ધર્મપ્રેમ નહીં ધરે;	
ભૂંડપરે વિષયોમાં રાચે, મોહે માર્યો મરે.	પ્રભુ. ૧૦
આડોઅવળો અધર્મ પન્થે, રાગ કરી આથડે;	
પરના દોષો દેખે દુર્જન, નિજના દોષ ન હરે.	પ્રભુ. ૧૧

૨૨

આતમ કર્મ સ્વરૂપ ન જાણે, સ્વાસ્થ્યમાં સહવડે;	
ઉંટની પેટે વાંકું મનકું, પાપ કૃપમાં પડે.	પ્રભુ. ૧૨
જરા જરામાં પરના વાંકા, કાઠી ઝાંઝું લડે;	
કળ્યા કંકાસોમાં રાજી, લેશ ન પ્રભુને સ્મરે.	પ્રભુ. ૧૩
ધર્મની વાત ગમે નહીં ઉંઘે, ધર્મમાં માયા ધરે;	
સાધુ સંતને ધર્મનો શત્રુ, અધર્મવાદમાં પડે.	પ્રભુ. ૧૪
પ્રભુપદ એવાઓને ન મળતું, ધર્મીને તે મળે;	
શુદ્ધિસાગર સહ્યુર ભક્તો, ગુણોવડે શિવ વરે.	

પ્રભુપદ આતમશુદ્ધિએ મળે. ૧૫

પ્રભુપદપ્રાપ્તિયોગ્ય અધિકારીઓ.

(જીવલડા ધાટ નવા શીદ ધડે. એ રાગ.)

(૨૨)

સંતો પ્રભુપદ એવા વરે, ખરેખર પ્રભુપદ એવા વરે ॥	
દેવ ગુરૂને ધર્મની શ્રદ્ધા, પ્રીતિ સમકિત ધરે;	
આતમ કર્મને જૂદા જાણી, કર્મના રહામા લડે.	ખરે. ૧
નિજ દોષોને નિંદે ગર્હે, મુક્તિ ઇચ્છા કરે;	
આતમ જ્ઞાનાદિક ગુણ પ્રગટે, એવી ક્રિયા આચરે.	ખરે. ૨
રાગ રોષને કામનું પશુ બલ, જીતવા જે સંચરે;	
આતમ સાક્ષીરૂપ કરીને, સુખ દુઃખ સમતા ધરે.	ખરે. ૩
સાધુ ગુરૂની શિક્ષા માને, દુષ્ટ સંગ પરિહરે;	
મોહની મીઠાશે નહીં મુંઝે, કામને મારી કરે.	ખરે. ૪
સર્વજીવોનું ભલું ઇચ્છતો, પરાપકારમાં મરે;	
આતમજ્ઞાનનો ઉપદેશ દેઈ, જીવો તારી તરે.	ખરે. ૫
સદાચાર સહ્યુણને ધારે, દુર્ગુણ વ્યસનો હરે;	
ધર્મ કરંતાં દુનિયા ખીજ, તેથી લેશ ન ડરે.	ખરે. ૬

૨૯

- પરધન પત્થર સ્ત્રી સહુ માતા, માનીને સંચરે;
 ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુતું સ્મરણ કરે મન, લેશ અનીતિ ન કરે. ખરે. ૭
- જડમાં સુખની આશ ધરે નહીં, આતમ સુખ અનુસરે;
 સર્વવાસનાવિષ સંહારે, પ્રભુરૂપ થૈ સહુ કરે. ખરે. ૮
- સર્વ કરે પણ કર્તા મોહ ન, તટસ્થ જ્ઞાને કરે;
 સેવા ભક્તિ જ્ઞાનને યોગે, ચારિત્રે શિવ વરે. ખરે. ૯
- ઇન્દ્રાદિક દેવો જો ડરાવે, તોપણ જ નહીં ડરે;
 ધર્મ કરંતાં જીવ્યું જણે, ધર્મથડી નહીં કરે. ખરે. ૧૦
- વૈરાગ્યે ત્યાગે નિઃસંગે, ઉપયોગી થૈ ઠરે;
 મનવશ કરીને આતમ શૂરો, આતમ આનંદ વરે. ખરે. ૧૧
- ક્ષણ ક્ષણ આતમનો ઉપયોગી, વિકલ્પ પ્રગટ્યા હરે;
 જ્ઞાન ધ્યાન સમાધિ લહેરે, અમરજીવો થૈ કરે. ખરે. ૧૨
- દુર્જીણ દુષ્ટાચારને ત્યાગે, આસવ પરિણતિ હરે;
 આપોઆપ સ્વભાવમાં રમતો, સ્વતંત્રતાએ તરે. ખરે. ૧૩
- નિલેખી થૈ ન્યાય નીતિથી, આતમદૃષ્ટિએ કરે;
 આતમ તે પરમાતમ જણી, જ્યોતિ જ્યોતમાં ભળે. ખરે. ૧૪
- સર્વ પ્રમાદો પરિહરી જ, અધિકારે સંચરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમ શુદ્ધિ, પરમ પ્રભુતા વરે. ખરે. ૧૫

સુખિયાસન્ત.

(સિદ્ધ જગત્ શિર શોભતા. એ રાગ.)

(૨૩)

- સુખિયા જગત્માં સાધુજી, સંતો સુખમાં મગન;
 દુનિયાદારી જણે તજી, આલે વશ કરી મન. સુખિયા. ૧
- કનકને કામિની પરિહરી, રહેતા મનમાં પ્રસન્ન;
 વિષયી સુખના ન લાલચુ જૂઠ ગણ્યું તનઃધન. સુખિયા. ૨

૨૪

નાગા થયા ધર હંડીને, મનથી ઇચ્છે ન લોગ;	
લોગ રોગસમ જાણતા, અંતર સાધેરે યોગ.	સુખિયા. ૩
દુખળા તપથી દેખાય છે, લોક કહેરે સીદાય;	
કર્મના દુઃખોને જાણતા, તે કેમ માતેરા થાય.	સુખિયા. ૪
પરવા નહીં ઇન્દ્ર ચક્રીની, લોગવે દુઃખ સમભાવ;	
ધ્યાન સમાધિ ઉપયોગથી, ચુકવે મોહના દાવ.	સુખિયા. ૫
મન જીતે સહુ જીતીયું, મન જીતે ધરી ધ્યાન;	
આતમ સુખનેરે આખતા, નિત્ય નિત્ય ચઢતેરેવાન.	સુખિયા. ૬
બાલ્ય સુખેચ્છથી દુઃખ છે, મન સહુ દુઃખનુંરે મૂળ;	
ગણી જૂઠી જગખાંજીને, અંતે ધૂળની ધૂળ.	સુખિયા. ૭
દુનિયા નેહ નિવારીઓ, વિષયોમાં નહીં બહાલ;	
અંધાતા નહીં મોહથી, અજગી ક્રીધી જંઝાલ.	સુખિયા. ૮
રાગ દ્રેષને ટાળતા, રહેતા આતમ મગન;	
મૌનધરી સુખ માણતા, વિષ્ટાસમું જસ ધન.	સુખિયા. ૯
કામાદિક સહુ વાસના, તેનો કરતારે નાશ;	
લોગથી દૂર જ ભાગતા, વિષયોના નહીં દાસ.	સુખિયા. ૧૦
આતમ આનંદ મસ્તીમાં, કાઢે જીવન સર્વ;	
નામને રૂપમાં નહીં મરે, વર્તે નહીં મન ગર્વ.	સુખિયા. ૧૧
અણુ અણુથી પણ લધુ થયા, મોટા મેરૂથી બેશ;	
શત્રુ મિત્રપર સમપણું, મનમાં નહીં હર્ષ ક્લેશ.	સુખિયા. ૧૨
સમતાનદીમાંહી ઝીલતા, વિચરે પૂર્વ પ્રયોગ;	
સર્વ કષાયોને વારતા, ધરતા નહીં મન ઢોંગ.	સુખિયા. ૧૩
જન મન રંજન કારણે, જની લેશ ન વૃત્તિ;	
દુરાચારથી દૂર જ, સફળુ વૃત્તિ પ્રવૃત્તિ.	સુખિયા. ૧૪
સાધે મોક્ષની સાધના, નિદા વિક્ષયથી દૂર;	
પરિષદ ઉપસર્ગ જીતતા, આતમમાં મરણુક્ષ.	સુખિયા. ૧૫

૨૫

સાધુ સંતની સંગતિ, ક્ષણમાં આપેરે મુક્તિ,
એવા સાધુની સંગતે, પરમાનંદપદ વ્યક્તિ.
કાદિ મૈલથી ચાલીને, એવા સાધુની સેવ;
બુદ્ધિસાગર કીછએ, પ્રગટે આનંદ મેવ.

સુખિયા. ૧૬

સુખિયા. ૧૭

ગુરુભક્તિ.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ધડે. એ રાગ.)

(૨૪)

ગુરૂની સેવા ભક્તિ કરે, ખરેખર આતમ અનુભવ મળે. ॥
ગુરૂ વિના નહીં જ્ઞાન કદાપિ, મિથ્યા બુદ્ધિ ન ટળે;
ગુરૂગમ કૃપા વણુ શાસ્ત્રો વાંચે, અનુભવ સત્ય ન મળે. ખરેખર. ૧
દીવાથી દીવો જમ પ્રગટ, ગુરૂથી જ્ઞાન જ મળે;
કાચદો કુદ્રતનો છે એવો, ટાળ્યો તે નહીં ટળે. ખરેખર. ૨
ગુરૂસેવા વણુ જ્ઞાન ન ક્ષણતું, કાટિ ઉપાયો કરે;
ગુરૂમાં અર્પાઈ જવાથી, સાચો અનુભવ જડે. ખરેખર. ૩
ગુરૂ વિનયે ને ગુરૂ ખડુ માને, ગુરૂની શ્રદ્ધાવડે;
ગુરૂની પ્રીતિએ મોહાદિ,—આવરણા ઝટ ટળે. ખરેખર. ૪
ગુરૂનો દ્રોહી નિંદક દોષી, ક્યારે ન ઠામે ઠરે;
બહુયું ગણુયું અવણું પરિણમતું, તેને માયા છળે. ખરેખર. ૫
ગુરૂમાટે મરનારા શિષ્યો, ક્ષણમાં જ્ઞાનને વરે;
ગુરૂકૃપાને આશીર્વાદે, ભવસિન્ધુ ઝટ તરે. ખરેખર. ૬
ગુરૂકૃપા વણુ પ્રભુ નહિ મળતા, મુક્તિ નહીં સાંપડે;
ગુરૂવિરાધક ગુરૂનો હેલક, પગ પગ નીચો પડે. ખરેખર. ૭
સગુરા ભક્તજનોની સિદ્ધિ, નગુરા ભવમાં ફરે;
નામ રૂપનો મોહ તણને, ગુરૂ સેવે સુખ સરે. ખરેખર. ૮

૪

૨૬

ગુરુ દ્વંદ્વયમાં પેસે વિનયી, ગુરુનાં આશયો કળે;	
ઉપર ઉપરના લે ભાગુઓ, ભટકાઈ આથડે.	ખરેખર. ૯
અજ્ઞાની જડવાદી નાસ્તિક, ક્યાંથી ગુરુ દિલ ભળે;	
ગુરુની સાથે આતમ મેળે, અનંત સુખડાં રળે.	ખરેખર. ૧૦
ધાલ ધુસણિયા હલદર રંગી, ગુરુથી પાછા ફરે;	
મનવાણી કાયાને સમર્પી, ગુરુ આજ્ઞાએ ચલે.	ખરેખર. ૧૧
જડ સુખની કુર્બાની કરીને, ગુરુ સેવે શિવમળે;	
જીવંતાં મરી જવું જવું, ગુરુસેવન સુખ કરે.	ખરેખર. ૧૨
ગુરુ વિશ્વાસી ગુરુ પદ પામે, તર્કનું કંઈ ન વળે;	
સંશય કરનારો વિણુસે છે, પ્રભુને ક્યાંથી મળે ?	ખરેખર. ૧૩
ગુરુના અંતેવાસી થઈને, ગુરુ પાસે જ ઠરે;	
પાર્શ્વમણિથી અનંત ગુણાધિક, થાવે સેવાખળે.	ખરેખર. ૧૪
અનંત સંકટ દુઃખ સહીને, ગુરુની સેવા કરે;	
એવા શિષ્યો પ્રભુપદ પામે, અજર અમર શિવ ઠરે.	ખરેખર. ૧૫
જ્ઞાની ત્યાગી અનુભવી સદ્ગુરુ, અનંત પુણ્યે મળે;	
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ શિષ્યો, ભક્તો આનંદ વરે.	ખરેખર. ૧૬

આત્મમહાવીરપ્રભુ પ્રેમલગ્ની.

(માયામાં મનડું મોલુંરે. એ રાગ.)

(૨૫)

પ્રભુ મહાવીર જગદાધારારે, ઠહાલામાં ઠહાલા,	
તુજ નામ અનેક અપારારે, છો દીન દયાલા.	પ્રભુ. ૧
હરિહર પ્રહ્લા પોતે, જળકો છે પ્રહ્લાની જ્યોતે;	
તું આપો આપને ગોતેરે.	ઠહાલામાં પ્રભુ. ૧

૨૭

- પરમાનંદ ઓધ અપારા, સહુ જીવોના આધારા;
તુજ દીઠે મંગલ માલારે. વહાલા. પ્રભુ. ૨
- અદલા ખુદા ખુદુ રામ, પરબ્રહ્મ પ્રભુ ગુણધામ;
કરવાનું જીવન ઠામરે. વહાલા. પ્રભુ. ૩
- તુજ અકળગતિ ન કળાતી, સમજ્યાથી બાહિર બતી;
તુજ અનુભવ અંખી થાતીરે. વહાલા. પ્રભુ. ૪
- અકર્તા કર્તા સુહાયો, તું અકલ અલખ ગુણુરાયો;
નિજ નિજને કરતો સહાયોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૫
- પ્રભુ અનેકરૂપે જણાતો, મતભેદે તાણુયો તણાતો;
સહુ મતવાદે પરખાતોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૬
- સહુમાં છે સહુથી ન્યારો, સહુ ધર્મ શાસ્ત્ર આધારો;
તું તરનારોને તારોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૭
- નિજ નિજને ગાવે ધ્યાવે, નિજને તું નિજ સમજવે;
નિજ નિજને દેખે સુણાવેરે. વહાલા. પ્રભુ ૮
- વહાલા હું ત્હારામાટે, ભમું વન જંગલ રણુ ધાટે;
નિજ નિજની મળતો વાટરે. વહાલા. પ્રભુ. ૯
- જ્યાં ત્હારી લગની લાગે, તે લગનીમાં તું જાગે;
તું છતો ભક્તિ વૈરાગ્યેરે. વહાલા. પ્રભુ. ૧૦
- તુજખડેજ વું શોધાતો, અસ્તિ નાસ્તિ કહી ગાતો;
સહુ દર્શન છતો ગણાતોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૧૧
- તુજ લીલા અપરંપારા, બણુયા તે થાય ન ન્યારા;
ભેદભેદે ઘટ ધાર્યોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૧૨
- મનખાલી કાયાસંગી, નિશ્ચયથી છેજ અસંગી;
પહોચે નહિ તુજ નય જંગીરે. વહાલા. પ્રભુ. ૧૩
- વું અનેકરૂપ જગ છાયો, મનમાં છે તુજ પડછાયો;
વું અનંત ધર્મી જણાયોરે. વહાલા. પ્રભુ. ૧૪

૨૯

આપો આપને તારી, તમે આપો આપ સુધારી;

પર્યાયને શુભ આધારી.

ઠહાલા. પ્રભુ. ૧૫

પ્રભુ અનંત જીવન પ્યારા, જ્ઞાનાનન્દ શક્તિ વિશાલા;

બુદ્ધિસાગર પ્રભુ પ્યારારી.

ઠહાલા. પ્રભુ. ૧૬

આત્મસમભાવપરિણમન.

(આપ સ્વભાવમારે અવધુત સદા મગનમેં રહેણા. એ રાગ.)

(૨૬)

આતંમથી જ્ઞાનરે આતમ ઉપયોગે સુખ વરીએ;

અનંત જ્ઞાનને અનંત આનંદ, અરૂપી આતમ સ્મરીએ. આ૦

રાગને શેષ થતા પરિહરીએ, જડમાં ન મમતા ધરીએ;

પુદ્ગલની માયા સહુ જૂઠી, મોહથકી નહિ મરીએ. આતમ. ૧

કર્મતાણા ચક્રડોળે ચઢતાં, સુખ દુઃખ ફેરા ફરીએ;

હંચા નીચા રંકને રાજ, ભવમાં નાટક કરીએ. આતમ. ૨

ઠાઈ નહિ ઠહાલો ઠાઈ નહિ વૈરી, કર્મે સુખ દુઃખ વરીએ;

કર્મોદયમાં હર્ષ ન શોક જ, સમભાવે પરવરીએ. આતમ. ૩

સુખ દુઃખ કર્મે થાય છે તેમાં, નિમિત્ત જીવો ગણીએ;

આતમ કર્મને બિન્ન વિચારી, રાગ શેષને હણીએ. આતમ. ૪

કર્મવશે દુનિયામાં જીવો, સુખી દુઃખી દિલ ધરીએ;

પુણ્ય પાપ સુખ દુઃખ લોગવતાં, સમભાવે સંવરીએ. આતમ. ૫

તન ધન મન યૌવન શક્તિથી, આતમ ન્યારી સ્મરીએ;

અજ અવિનાશી નિર્બંધ આતમ, ધ્યાને કહી ન મરીએ. આતમ. ૬

ઈન્દ્રબળ ને સ્વમની બાજી, ભવમાયા પરિહરીએ;

બુદ્ધિસાગર આતમ ઉભગર, -દશા લહી શિવ વરીએ. આતમ. ૭

૨૬

આત્મોપયોગ ધારણા.

(રાગ ઉપરનો)

(૨૭)

આત્મ સ્વભાવમારે, આતમ ! ! ક્ષણ ક્ષણ આયુ ગાળો;	
પુદ્ગલ પર્યાયો નહીં તું છે, તું નહિ ગોરો કાળો.	આત્મ. ૧
જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપ છે ત્હારું, બાકી કર્મનો આળો;	
કર્મતણા સુખ દુઃખ ભાવેથી, નિરંજન તું ન્યારો.	આત્મ. ૨
કીર્તિ અપકીર્તિથી ન્યારો, ચિદાનન્દ રઢિયાલો;	
કર્મના ખેલો સ્વપ્ન સરીખા, માની નિજગુણ મ્હાલો.	આત્મ. ૩
હંચ ન નીચ ન દેહ નજતિ, જૂઠા મનના પ્યાલો;	
આતમ ઉપયોગે મસ્તાનો, યૈ નિજરૂપને માળો.	આત્મ. ૪
સારો ખોટો તું નહીં જગમાં, કર્મ ઠાઠ છે ઠાલો;	
ભવ બાજીમાં રહો ન રાજી, તું બહાક્ષામાં બહાલો.	આત્મ. ૫
દુનિયાથી તું પેલીપારે, આપોઆપ નિહાળો;	
પુદ્ગલ ખેલે મુંઝ ન આતમ ! ! નિજનન્દમાં મ્હાલો.	આત્મ. ૬
આતમ તે પરમાતમ તું છે, આપોઆપને તારો;	
અલખ અકલ નિર્ભય તું નક્કી, તું ધ્યારામાં ધ્યારો.	આત્મ. ૭
આપોઆપ સ્વરૂપ વિચારો, ક્ષણ ક્ષણ આપ સંભારો;	
બુદ્ધિસાગર આતમ ઉજગર, દેખો ઘટ ઉજિયારો.	આત્મ. ૮

નિર્ભયાત્મા.

(રાગ કેદારો.)

(૨૮)

નિર્ભય છે તું આતમા, નાશ ત્હારો ન થાતો;	
બનવાનું સહુ બને જતું, કેમ મન ગભરાતો.	નિર્ભય, ૧

૩૦

દેહ ને પ્રાણ વિનાશ છે, અણુધાર્યા ટળશે;	
બનવાનું તે બન્યા કરે, જ્ઞાની ભીતિ ન ધરશે.	નિર્ભય. ૨
નિર્ભય આતમરૂપ છે, ભય છે મોહભાવે;	
બ્યાં સુધી ભય ત્યાં સુધી, નિર્બલતા થાવે.	નિર્ભય. ૩
વસ્ત્રપરે તનુ બદલવાં, ભય શું ? મરવામાં;	
મૃત્યુ વખતે ઉત્સવ ગણો, દશા આગળ જવામાં.	નિર્ભય. ૪
સાત પ્રકારના ભય તણ, નિર્ભય થઈ ફરીએ;	
નિર્ભયતાથી સત્યના, -પ્રભુ પંથે વિચરીએ.	નિર્ભય. ૫
ક્રોધ માન માયા લોભથી, કામ ભયથી છે મરવું;	
જ્ઞાન દયા નિર્મોહતા, સત્યભાવે ઉગરવું.	નિર્ભય. ૬
નિર્ભય થી જીવ આતમા, પ્રગટે પ્રભુતાઈ;	
ધુલ્લિસાગર આતમમાં, નિર્ભયતા છવાઈ.	નિર્ભય. ૭

મનવશ કર !!

(ચેતનજી ચેતો કાઈ ન દુનિયામાં ત્હારું)

(૨૯)

આતમ ! ઝટ જગી મનવશ કરી સ્થિર થાશે;	
મન કહે ત્યાં નહીં જશે.	આતમ. ૧
મન સંસાર છે સ્વર્ગ નરક છે, મન મરતાં શિવ થાશે;	
મનસંકલ્પ વિકલ્પના જોઈ, જન્મ મરણમાં ફસાશે.	આતમ. ૧
બ્યાં ત્યાં જગમાં મનના તમાસા, જીવો બન્યા જગ દાસો;	
ક્રોધ માન માયાને લોભે, કામે ખૂબ ફૂટાશે.	આતમ. ૨
આતમ કહે તેમ કર તું આતમ, મનથી નહિ છેતરાશે;	
મનથી કર્મને મનથી સૃષ્ટિ, મનનો ન કરો વિશ્વાસો.	આતમ. ૩
આતમ પ્રેરણાએ મન ચાલે, ત્યારે મુક્તિ કમાશે;	
આતમ મન યે બૂઠા જણી, આતમભાવે સુહાશે.	આતમ. ૪

૩૧

બંધ ને મુક્તિનું કારણ મન છે, મન છે સંસાર તમાસો;
હજી પણ મન વશ જો નહીં કરશો, તો પછી ખત્તા ખાશોરે. આ૦ ૫
જ્યાં ત્યાં જાતું મન ખેંચી લાવી, કરાવો આતમવાસો;
જ્ઞાનાનંદમાં ચિત્ત રાખવો, પ્રગટે મુક્તિ વિલાસોરે. આતમ. ૬
સેવા ભક્તિ જ્ઞાન ચારિત્રે, મન વથ કરવા અભ્યાસો;
બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુતા, પ્રગટ પૂર્ણ પ્રકાશોરે. આતમ. ૭

સત્સંગતિ.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ઘડે. એ સંગ.)

(૩૦)

આતમ સારી સંગતિ કરો, નહારી સંગતિને પરિહરો,
સદ્ગુણી સારા જનની સોખત, કરતાં સદ્ગુણુ વરો;
દુરાચારી દુર્ગુણીની સોખતે, દુર્ગુણુ દિલમાં ભરો. નહારી૦ ૧
ચોરને જૂઠા વ્યભિચારીની, સોખત ક્યારે ન કરો;
દાડપાની દુર્જન દૂર છંડો, સારી સોખતે કરો. નહારી૦ ૨
જવી સોખત તેવી બુદ્ધિ, થાતી નિશ્ચય ધરો;
નીચની સંગે નીચા થાશો, સમજીને નહીં ભરો. નહારી૦ ૩
કાકની સોખત કરીને હંસલો, પ્રાણુ તજીને મર્યો;
રાસમ સોખત કરતાં ગાયને, ડેરો ગળામાં પડ્યો. નહારી૦ ૪
દુરાચારી દુર્ગુણી જન નીચા, ખૂરી ટેવ ન ધરો;
અક્રીણી ગંજેરી દુર્વ્યસની, દૂરથકી પરિહરો. નહારી૦ ૫
સિંહનું અતિ લધુખાળક બકરાં, -ટોળાં ભેગું રહ્યું;
વાધને દેખી તે પણ નાહું, સંગતણું ફલ લહ્યું. નહારી૦ ૬
સદ્ગુણી હંચા દુર્ગુણી નીચા, સોખત સમજી કરો;
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ સંગે, પરમાતમ પદ વરો. નહારી૦ ૭

૩૨

મીતિત્યાગ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૩૧)

આતમા શૂરાચૈને ફરો, ડરાંબ્યા દેવોથી નહીં ડરો.
 સત્યને માટે સર્વે ત્યાગો; જૂઠાંમાં નહીં ભળો;
 શૂરાતન પ્રગટાવી સાચું; પ્રભુ મળવામાં મરો. ડરાંબ્યાં ૧
 અનીતિ પંથમાં ડગ નહીં મૂકા, દુરાચાર પરિહરો;
 મનની સહુ નબળાઈ છંડો, સંયમથી સંચરો. ડરાંબ્યાં આં ૨
 પશોપકારી કાર્યો કરતાં, કઠિ ન પાછા પડો;
 મરણુભયે મડદાલ ન થાશો, થઈ મરણિયા ફરો. ડરાં આં ૩
 નિર્બલથી નહીં પ્રભુ પમાતા, બળથી પ્રભુને મળો;
 ચોરી જરી કુકર્મોથી, દૂરે રહી શિવ વરો. ડરાંબ્યાં આં ૪
 જે દુગુણ વ્યસનો નહીં જીતે, નપુંસકમાં તે વડો;
 મનથી હાર્યો તે જગ હાર્યો, મન જીતો નહીં રડો. ડરાં આં ૫
 રોતડ રોખડ માયકાંગલા, થૈ જીવી શું કરો;
 અંતર આતમબળ પ્રગટાવો, મોહની સાથે લડો. ડરાં આં ૬
 બાયલા કાતડા બનો ન બુડથલ, આપોઆપથી તરો;
 મરજીવા થૈ મોહને મારી, મુક્તિ નારી વરો. ડરાંબ્યાં આં ૭
 કાયર થૈને બીજાંબોને, નહીં કઠિ કરગરો;
 બુદ્ધિસાગર આતમ બળથી, આપો આપ ઉદ્ધરો. ડરાંબ્યાં આં ૮

પોતાના દોષોને દેખ.

(લેખરે ઉતારો રાજ બરથરી. એ રાગ.)

(૩૨)

પોતાની ભૂલ દેખીને, પોતાની ભૂલ ટાળજી;
 પોતાના દોષ દેખીને, દોષ ટાળ ઝટ વારજી,

૩૩

- ભૂલ પોતાની સુધારીએ, તેથી થઇએ મહાનજી. ભૂલ૦ ૧
 નિજ દોષને ઢાંકીને, દેખો નહીં પરદોષજી;
 આતમ નિર્દોષ ધીજીએ, કરો નહીં દોષપોષજી. ભૂલ૦ ૨
 ખીજના દોષ દેખીને, તેવા કરીએ ન દોષજી;
 દોષ ટાળ્યાવણુ નહીં ટળે, નિંદકપર શો રોષજી. ભૂલ૦ ૩
 દુષ્ટ કુટેવને દોષને, હરવા કોટિ ઉપાયજી;
 કરીએ સ્વદોષ ન ઢાંકીએ, દોષથી દુઃખ થાયજી. ભૂલ૦ ૪
 નિજના છતા દોષ દેખીને, નિંદે નિંદક લોકજી;
 તેપર વૈર ન રાખીએ, નિજ લ દોષ રોકજી. ભૂલ૦ ૫
 દોષ છતાં વખણાવવા, કદિ કરવો ન મોહજી;
 જૂઠા જશથી ન ફૂલીએ, કરવો નહીં ગુણીદ્રોહજી. ભૂલ૦ ૬
 નિન્દાથી ન ચીડાવવું, ભૂલ દોષ સુધારજી;
 જૂઠી નિન્દાએ ન ખીજીએ, પરનિન્દા નિવારજી. ભૂલ૦ ૭
 સાચી નિન્દા જન કો કરે, માન તસ ઉપકારજી;
 આપણા દોષ નિવારવા, સહાયક થયો ધારજી. ભૂલ૦ ૮
 સાચું કહે તેથી સ્નેહને, ધરી ટાળીએ ભૂલજી;
 જ્યારે ત્યારે દોષ ભૂલથી, અંતે સહુ થતું ધૂળજી. ભૂલ૦ ૯
 વૈરી દુર્જન નિન્દા કરે, તેમાંથી ગ્રહો સારજી;
 નિજ ભૂલ દોષવિના કદી, નિજ દુઃખ ન થનારજી. ભૂલ૦ ૧૦
 નિજના છતા દોષ ભૂલને, દેખી તેહ નિવારજી;
 નિવાર્યા વણુ ગુણી નહીં ખનો, એવો નિશ્ચય ધારજી. ભૂલ૦ ૧૧
 નિજ ભૂલ દોષ સુધારવા, કરીએ ખૂબ અભ્યાસજી;
 છાની ભૂલો દોષ રાખતાં, અંતે પડતી છે ખાસજી. ભૂલ૦ ૧૨
 નિજ દોષ નિંદા ધીજીએ, પરનિન્દા વારજી;
 હરેરાજ ભૂલો સુધારીએ; તેથી દુઃખ જનારજી. ભૂલ૦ ૧૩

૩૪

અણુ જવડી ભૂલ દોષને, ટાળીએ ધરી સત્યજી;
 પ્રભુપદ પામવા માર્ગ એ, કરીએ ગુણનાં કૃત્યજી. ભૂલ૦ ૧૪
 દરરોજ ભૂલને ગુણ કયા? તેનો કરજી વિચારજી;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુણ વધે, ટળે દોષ અપારજી. ભૂલ૦ ૧૫

આત્મા પ્રભુ બને છે.

(ભેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી. એ રાગ.)

(૩૩)

આત્મા પ્રભુ બને આપણો, તેમાં શંકા ન લાવજી;
 દુર્ગુણ દુરાચાર ટાળીને, મન ઉત્સાહ ભાવજી. આત્મા૦ ૧
 સેવા જ્ઞાન ભક્તિ યોગથી, આતમશુદ્ધિ થાયજી;
 મનઈન્દ્રિયો વશ રાખીએ, સમતા પ્રગટાયજી. આત્મા૦ ૨
 રાગને દ્વેષ પરિહરી, ક્રીજી આતમ ધ્યાનજી;
 પ્રભુ સાથે પ્રીત સાંધીએ, ધરીએ આતમ તાનજી. આત્મા૦ ૩
 આતમ ઉપયોગ ધારીને, ક્રીજી બાહિર કાજજી;
 દેહાધ્યાસ નિવારીને, લહીએ શિવ સામ્રાજ્યજી. આત્મા૦ ૪
 પ્રભુમય જીવને જીવીએ, આતમરસ ભરપૂરજી;
 બુદ્ધિસાગર શુદ્ધસંગતે, આપોઆપ હજૂરજી. આત્મા૦ ૫

સિદ્ધો ચાલ!! પાછુંવળીને ન દેશ. !!

(ભેખરે ઉતારો એ રાગ.)

(૩૪)

સિદ્ધો ચાલ !! નિજ આતમા, પાછું વળી નહીં દેખજી;
 ઘાઘ સ્તવે ઘાઘ નિન્દતા, તે સહુ જેવું ઉવેખજી. સિદ્ધો૦ ૧

૩૫

બેઠ પાસે રાગ દ્વેષની, કોટિ ગાઉ નીચ ખાડલું;	
મુક્તિ મારગે સિદ્ધા ચાલવું, આડો અવળો ન ચાલલ.	સિક્કોં ૨
સિક્કો પન્થ સમભાવનો, આડું અવળું ન ચાલલ;	
દુર્જનો પાછા પાડવા, કરતા ખટપટ બળલ.	સિક્કોં ૩
રાગને શેષવણ કોઇને, માન નહીં દુઃખકારલ;	
જીવો છે નહીં તુજ શત્રુઓ, શત્રુ મનમોહ ધારલ.	સિક્કોં ૪
ગિરનાર પાંચમી ટુંકથી, મુક્તિ પન્થ વિકરાલલ;	
રાગ શેષ મોહ કોતરાં, સામું બે ન લગારલ.	સિક્કોં ૫
કાચા સૂતરના તાંતણે, જેવું ચઢવું મુરકેલલ;	
મુક્તિપન્થ ઉંચે બવવું, નથી બાલક ખેલલ.	સિક્કોં ૬
ગુરૂદેવ કરૂણા આશીષથી, સિદ્ધું ચાલવું થાયલ;	
માયા છળે નહીં આત્મને, કયાંયે મન ન મુંઝાયલ.	સિક્કોં ૭
સમભાવદૃષ્ટિએ ચાલજે, પાછો પગ નહીં મૂકલ;	
ઉંઘીશ નહીં થૈ આળસુ, ઉપયોગ નહીં ચૂકલ.	સિક્કોં ૮
મોહ અનંતાં રૂપ ધરી, આવે છે મનમાંલલ;	
સાવધાન થૈ ખૂબ ચાલવું, સુખ નહીં ભવમાંલલ.	સિક્કોં ૯
હસ્તિ પાછળ ભસે કૂતરાં, તેને નહીં ગણુકારલ;	
યુદ્ધિસાગર પ્રભુ થૈ રહો, પહોંચી શિવપુર મહાલલ.	સિક્કોં ૧૦

બ્રહ્મચારી થા. !!

(દેશી મરાઠી સાખીની)

(૩૫)

વ્યભિચારીપણું દૂર કરીને, આતમ !! જ્ઞાનને ધારી;

વિભાવપરિણતિપર લલનાને, ત્યાગો સત્ય વિચારી.

મોરા આતમરે સત્ય બનો બ્રહ્મચારી. બનો નહીં વ્યભિચારી. મોરા

૩૬

- દ્રવ્યથી પરલલના ભોગવતાં, કહેવાતો વ્યભિચારી;
ભાવથી જડપુદ્ગલભાયાથી, વ્યભિચારી નિર્ધારી. મોરા૦ ૨
- પાંચિઈન્દ્રિયો ત્રેવીશ વિષયો, તેમાં લંપટ ભારી;
વૃષયી લાલચુ આતમ ખનતો, બ્રહ્મચર્યને હારી. મોરા૦ ૩
- નિશ્ચયનયથી ક્રોધી માની, માયી લેણી નરનારી;
કામી અજ્ઞાની મોહી સહુ, પરપરિણતિવ્યભિચારી. મોરા૦ ૪
- જ્ઞાનાનન્દસ્વરૂપી બ્રહ્મ છે, તેમાં રમણતા ભારી;
બ્રહ્મચર્ય શુદ્ધભાવે રહેવું, ખરા એ બ્રહ્મચારી. મોરા૦ ૫
- મોહભાયાસંગી વ્યભિચારી, ઈચ્છા વાસના ધારી;
રાગ દ્વેષ મનમોહલા સહુ, પ્રકૃતિ વ્યભિચારી. મોરા૦ ૬
- આશા તૃણા કીર્તિ વાસના, નામરૂપમોહ ધારી;
શાસ્ત્રાદિક મત વાસના મુંઝયા, જીવો છે વ્યભિચારી. મોરા૦ ૭
- જડની અહંતા મમતા પરસ્ત્રી,—સંગે ન કો બ્રહ્મચારી;
માયા સ્ત્રીએ ખાધું સહુ જગ, ભટક્યો જીવ દુઃખ ધારી. મોરા૦ ૮
- શુદ્ધ બુદ્ધિ નિજ સ્ત્રી છે સારી, અનંતસુખ દેનારી;
ખાધી મોહની વૃત્તિસ્ત્રીયોથી, રમતાં દુઃખ અપારી. મોરા૦ ૯
- પોતાના બ્રહ્મચારીપણાનો,—ગર્વ તજો નરનારી;
બ્રહ્મચર્યના અહંકારે ખનો, ભાવથથી વ્યભિચારી. મોરા૦ ૧૦
- ખાણથથી બ્રહ્મચર્ય ધરીને, ગર્વથથી વ્યભિચારી;
થાતો આતમ નિશ્ચય જાણી, ધરો લઘુતા સારી. મોરા૦ ૧૧
- બ્રહ્મચારી કહેવાઈ શી રીતે, બ્રહ્મચર્ય અહંકારી;
બ્રહ્મમાં ચરવું રમવું એવું, બ્રહ્મચર્ય સુખકારી. મોરા૦ ૧૨
- ચામડીસ્પર્શને ચામડીરૂપે, મુંઝે ન જ નરનારી;
મોહપરિણતિસ્ત્રી સંગ છંડે, તેની જઈ બલિહારી. મોરા૦ ૧૩

૩૭

દ્રવ્યને ભાવથક્રી અભ્યર્ચને, જે ધારે નરનારી;	
જીવંતાં તે પ્રભુ ઈશ્વર છે, નમું વંદુ ગુણકારી.	ભોરા૦ ૧૪
કાયિકવીર્યની રક્ષા કરવી, નવનાડો હિતકારી;	
સ્રીસંગ સૃષ્ટિવિરૂદ્ધ જે કર્મો, ત્યાગે નિજ સુખ ભારી.	ભોરા૦ ૧૫
સર્વ વ્રતોમાં સાગર જેવું, આટ્યકાલથી ધારી;	
અભ્યારી થાશે નરનારી, ખનવું ન કામવિકારી.	ભોરા૦ ૧૬
અભ્યર્ચ સમ કોઈ ન સુખકર, અનંતશક્તિ ધારી;	
યુદ્ધિસાગર અભ્યર્ચથી, પરમ પ્રભુતા થનારી.	ભોરા૦ ૧૭

મોહમહ્તથી કુસ્તી.

(૩૬)

(ભક્તિ એવીરે ભાધ એવી. એ રાગ.)

મોહમહ્તથી કુસ્તી કરું છું, પ્રભુ અપની સહાય ધરું છું,	
રૂપ અનેક ધરી મોહ આવે, ભૂલે આતમભાન તે કાવે.	મો૦ ૧
હતો નહતો થઈ પાછો આવે, જડભોગમાં સુખડાં જણાવે;	
જ્ઞાને પાછો કાઠીને હરાવું, શુદ્ધ ઉપયોગથી ઘટ કાવું.	મો૦ ૨
હોયે ઠેકો ન મારો મૂકે, છાનો ગુપચુપ મંત્રો કુંકે;	
મોહ ઉપર ક્રોધ જે થાતો, ક્રોધરૂપે તે પાછો જણાતો.	મો૦ ૩
ક્રોધ ઉપર ક્રોધ જે થાતો, ક્રોધરૂપે તે મન પ્રગટાતો;	
દેહાકારમતિ તે કરાવે, ઉપયોગ ધરે ટળી ભવે.	મો૦ ૪
આંખ આમડીમાંહિ પ્રગટે, પાછો ઉપયોગે તે વિધટે;	
શત્રુ ઉપર વૈર ધરાવે, પાછો સમતાએ દૂર ભવે.	મો૦ ૫
નામ રૂપને કીર્તિમાં આવે, જ્ઞાને પાછો વળી દૂર ભવે;	
મોહ, અસંખ્યરૂપ કરે છે, લાગ ભેઈને બહુ વિકરે છે.	મો૦ ૬

૩૮

- જાણ્યું મરી ગયો તે પૂરો, પણ આવે પ્રસંગે શરો; શાંત થઈ ઠરવા નહીં દેતો, છાનો પ્રગટી કંઈ કંઈ કહેતો. મો૦ ૭
- મોહ શયતાન માર્યો ન મરતો, દૂર કરતાં તે પાછો ફરતો; સામાસામી દાવ લેવાતા, નીચે ઉપર બન્ને થાતા. મો૦ ૮
- મોહ સરખો ન બળીયો બીજો, આતમ તેના ઉપર ખીજ્યો; આતમ ખીજતાં પાછો આંગ્યો, સમભાવે પાછો હઠાંગ્યો. મો૦ ૯
- મોહ સૈનિક લાખો હજારો, તેનો થાતો જબરો ધુજારો; જ્ઞાનધ્યાને પાછા હઠાવું, મદ આતમ જાણી કાવું. મો૦ ૧૦
- પાછો મોહ બળી થઈ આવે, પણ ઝાઝો ટકે નહીં દાવે; હજીસુધી મહાયુદ્ધ ચાલે, રહ્યો ઉપયોગ સમતા વિચારે. મો૦ ૧૧
- મોહ જીતીશું નિશ્ચય આંગ્યો, મોહ યુદ્ધમાં ચેતન કાંગ્યો; હજી યુદ્ધ કરતો રહું છું, સાચે સાચી વાતો કહું છું. મો૦ ૧૨
- મારું આતમબળ હવે વધવું, મોહમલ્લિનું જર છે ઘટવું; ત્હોચે પલપલ ઉપયોગે ચાલુ, મોહયોદ્ધાને પ્રગટ્યો ટાલું. મો૦ ૧૩
- પુરૂષાર્થ કરતાં મરવું, મોહ મલ્લિને મારી તરવું; એવા નિશ્ચયે જીવું છું જગમાં, ભર્યો વૈરાગ્ય તન રગોરગમાં. મો૦ ૧૪
- મોહની સુખ મીઠી વાતો, તેને મારી જ્ઞાને લાતો; મોહ મારીને પ્રભુરૂપ થાવું, પ્રભુધ્યાને મોહ હઠાવું. મો૦ ૧૫
- આતમ આનંદ ગ્રંખી આવી, પુદ્ગલસુખ બ્રાન્તિ હઠાવી; હજી આતમ ઉપયોગ ધારું, હજી મોહના દાવો વારું. મો૦ ૧૬
- મોહ જીતીને સુખિયા થાશું, પ્રભુપદની ઋદ્ધિ કમાશું; બુદ્ધિસાગર પ્રભુપદ વરશ્યું, થયો નિશ્ચય ધાર્યું કરશ્યું. મો૦ ૧૭

૩૯

અલક્ષ્યાત્મા.

(ત્યાગીકા વેષ બનાયા બે. ત્યાગકુ કથુ ન પાયા બે. એ રાગ.)

(૩૭)

આતમ અકલકલા ત્હારી, તાહરી અલખ ગતિ ન્યારી;
 નહિ તું માયા નહિ તું કાયા, નહિ તું પવનને પાણીરે;
 નહિ તું પૃથ્વી નહિ તું અગ્નિ, નહિ આકાર નિશાની. આતમ૦ ૧
 નહિ તું નારી નરને નપુંસક, નહીં ગુરૂ ને ચેલારે;
 નહિ તું ત્યાગી નહિ ધરખારી, નહિ તું મનને મેળા. આતમ૦ ૨
 નહિ તું કાયા નહિ તું વાણી, નહિ તું પ્યારો પ્યારીરે;
 નહિ તું હિંદુ જૈન મુસલમાન, નહિ તું હલકો ભારી. આતમ૦ ૩
 નહિ તું કાળો ગોરો ઘોળો, નહિ માયા જંઝાળીરે;
 નહિ તું કર્મને નહિ તું મોહી, નહિ તું દુનિયાદારી. આતમ૦ ૪
 બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈશ્ય ન શૂદ્ર જ, સર્વ વર્ણથી ન્યારોરે;
 અમડાતો નહિ નહિ અમડાયો, ખેલ છે ત્હારો ન્યારો. આતમ૦ ૫
 નહિ તું હંચો નહિ તું નીચો, પુદ્ગલદૃશ્યથી ન્યારોરે;
 આંખે દેખાતો તે તું નહીં, નહીં મરણુ અવતારો. આતમ૦ ૬
 જશ અપજશ પુદ્ગલથી ન્યારો, નહિ તું ધનને સત્તારે;
 ધન્દ્રિયોથી તું છે ન્યારો, નહિ તું મિલકત મત્તા. આતમ૦ ૭
 તું દેખે ને તુંહિ દેખાવે, તું ગાવે ગવરાવેરે;
 તુંહિ સુણે ને તુંહિ સુણાવે, તું સખ ખેલ કરાવે. આતમ૦ ૮
 તુંહિ ભણે ને તુંહિ ભણાવે, તુંહિ નિજને ધ્યાવેરે;
 સખ ખેલો તું કરે કરાવે, ન્યારો થૈ સમજવે. આતમ૦ ૯
 તુંહિ કર્તા તુંહિ અકર્તા, અકળ તમાસો ત્હારોરે;
 અનેકદૃષ્ટિમયને તેથી, કાણુમાં થાવે ન્યારો. આતમ૦ ૧૦

૪૦

આપ આપતું બજત કરે ને, આપોઆપ સુણાવેરે;
 સુણનારે ને ગાનારે તું, બાજી અજબ જણાવે. આતમ૦ ૧૧
 સ્વામી ને સેવક તું પોતે, નાગર નટની બાજીરે;
 તેમાં સમજ્યા ચૂપ બન્યા તે, બ્રાહ્મણ જતિને કાજી. આતમ૦ ૧૨
 તું નહિ પ્રત તપ મક્કા કાશી, નહિ કાજી સન્યાસીરે;
 શોધકને સર્વત્ર જ તું છે, સમજે ટળે ઉદાસી. આતમ૦ ૧૩
 શોધે નિજને તુંહિ શોધાવે, હું તું તેથી ન્યારોરે;
 હું તું તેમાં તુંહિ સખમાં, કરતો જગ ઉજિયારો. આતમ૦ ૧૪
 લુણ પૂતળી સાગરમાં ગઢ, સાગરમાંહી સમાણીરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમરૂપનો, પાર ન પામે વાણી. આતમ૦ ૧૫

આરોગ્યવાન.

(ઝાધવજી સંદેશો કહેશો શ્યામને. એ રાગ.)

(૩૮)

આરોગ્યવંતાં નરનારી તે જાણવાં,
 બ્રહ્મચર્યનો કરે ન ભંગ લગારજો.
 સૃષ્ટિ વિરૂઢકમોથી વીર્ય ન ખેરવે,
 દેહવીર્યની રક્ષામાં બહુધાર જો. આ૦ ૧
 બ્રૂખથક્રી પણ કાંઈક ઝાણું ખાવતાં,
 મરચું મીઠું ખાવાનો પરિહાર જો;
 મિષ્ટ વસ્તુઓ ગળપણને નહીં વાપરે,
 શરીર સાડું રહે તેથી નિર્ધાર જો. આ૦ ૨
 તમોણુણી ખોરાક ન ક્યારે વાપરે,
 ક્ષ્ણાહારથી દીર્ઘ જીવે નરનાર જો;
 ચોખ્ખાદુધને ધારથી લાંબુ આઉપું,
 ભોગવતાં નરનારી જગ સુખકાર જો. આ૦ ૩

૪૧

ટાઢ તાપમાં જને દુઃખ ન થાય છે,
ભરવૃષ્ટિમાં ફરતાં ન શરદી થાય જો;
બદામીરંગની વિષાની આરોગ્યતા,
કબજ્યાત વણ દેહારોગ્ય જણાય જો.

આ૦ ૪

કાયા અન્નને જીરવે આરોગી જનો,
સ્વચ્છ હવા જલથી આરોગ્ય રહાય જો;
પુણી જગ્યામાં ફરતાં રોગો નહીં થતા,
બ્રહ્મચર્યથી શત વર્ષાંજન થાય જો.

આ૦ ૫

દેહતું વીર્ય તે રાજ દેહનો જાણવો,
તેના નાશે સર્વનાશ ઝટ થાય જો;
વીર્યના નાશે રોગે તનુ ઘેરાય છે,
મોટાં કાર્યોં કર્યાં વિના જીવ જાય જો.

આ૦ ૬

ક્રોધ માન માયાને લોભ કષાય વણ,
કામ દ્વેષ વણ મન, આરોગી ગણાય જો;
તનમનના આરોગ્યે નિર્મલ આતમા,
સમભાવી થૈ મુક્તિપુરીમાં જાયજો.

આ૦ ૭

માંસ મદિરા કેફી વસ્તુ આહારથી,
દુર્વ્યસનોથી નહિ આરોગ્ય લગારજો;
મૈથુન આદિ ઇચ્છાઓ મન રોગ છે,
તેથી આરોગ્યે લાગે અંગારજો.

આ૦ ૮

તૃપાયકી વધુ પાણી પીવું નહીં કદિ,
ભૂખયકી વધુ લેવો નહીં આહારજો;
વહેલા સુધને વહેલા ઉઠે જ નરો,
શોક લીલિત વણ આરોગી નરનારજો.

આ૦ ૯

૬

૪૨

મન વાણી કાયાપર આદ્યપણાથક્રી,
કાપૂ રાખે દીર્ઘ જીવી તે થાય જો;
આરોગી નર નારીનાં સંતાન પણ,
આરોગ્ય જ ને સાચવતાં સુખ પાય જો;

આ૦ ૧૦

લગ્ન થાય પણ બ્રહ્મચર્ય નહીં ભાંગતાં,
પ્રજેત્પત્તિ પ્રસંગ વણુ મૈથુન ત્યાગ જો;
ઠંડા જલથી સ્નાન કરે કામી થતાં,
બ્રહ્મચર્ય પાળે ધરી સાચો રાગ જો.

આ૦ ૧૧

ઢાલેરા પ્લેગાદિક રોગો ચાલતાં,
સ્વચ્છ હવા ત્યાં કરતાં વેગે વાસ જો;
ખાન પાનમાં પથ્ય નિયમને પાળતાં,
ઉપવાસે આરોગી દેહ જ ખાસ જો.

આ૦ ૧૨

અતિઉંઘ નહિં અદપ ઉંઘ નહિ જહની,
અતિ ઉપવાસ ન અતિવિહાર ન જ્યાંય જો;
ત્યાં આરોગ્ય છે મન તન ને નિજ આત્મનું,
ચિદાનંદથી આત્મારોગ્ય સુહાય જો.

આ૦ ૧૩

સત્ય અહિંસા શુદ્ધ પ્રેમને ભક્તિથી,
શુદ્ધ વિચારથી આરોગ્યજ થાય જો;
ચોરી બરીત્યાગથી મન તનની ભક્તી,
શક્તિયો જળવાતી શાંતિ પમાય જો.

આ૦ ૧૪

પૃથ્વી જલ અગ્નિ વાયુ આકાશ પંચ,
ભૂતો દેવતા પેઠે છે સુખકારજો;
પંચભૂતનો શુભ ઉપયોગ કર્યાથક્રી,
લાંબુ જીવે જગમાં નરને નારજો.

આ૦ ૧૫

૪૩

બાહ્યાંતર કુદ્રત જીવનથી જીવતાં,
 આરોગી નરનારી થૈ પ્રભુ પાયજો;
 મન તનના રોગોનું કારણ ઠાળતાં,
 દવા વિના આનંદે જગ જીવાયજો. આ૦ ૧૬

સમજીને આચરશે નિજ ભૂલો તજ,
 મન તન આરોગી થાતાં નરનારજો;
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુમયજીવને જીવતાં,
 નરનારી પામે છે પ્રભુ પદ સારજો. આ૦ ૧૭

દુઃખીઓની સેવા.

(સવૈયા એકત્રીશા)

(૩૯)

ગરીબ દુઃખી રોગીઓની, સહાય કરો જગમાં નરનાર;
 અનાથ બાલક મરતાંઓની, વહારે ચઢશે થૈ તૈયાર. ૧

તન મન ધનનું અર્પણ કરીને, દુઃખીઓની કરશો સેવ;
 પ્રભુની ભક્તિ તેથી છે સહી, માનવ દિલમાં આતમ દેવ. ૨

મનુષ્ય પશુ પંખીઓ દુઃખી, તેઓની સેવામાં ધર્મ;
 તેઓની સેવા તે પ્રભુની,—સેવા એ છે પુણ્યનું કર્મ. ૩

ગાયોનું રક્ષણ સહુ કરશો, સર્વ જગતની ગાય છે માત;
 ગાય ભેંસ પશુ પક્ષી મરતાં, રક્ષાથી સુખ શાંતિ ખ્યાત. ૪

ઠોંટિ હજારો લાખ રૂપૈયા, કોઈ ન સાથે આવે બળુ;
 હાથે તે સાથે પરભવમાં, મડકું બંધુ ઘોર મશાણુ. ૫

પરોપકારો કરવા માટે, તન મન ધન શક્તિ છે સાર;
 માનવ બંધુઓ ! ! મન સમજી, પ્રેમે કરશો પરોપકાર. ૬

૪૪

- ગરીબ બીખારીને અનાથો, અશરણુ જે દેખાતાં ખાલ;
 તેની સેવામાં પ્રભુ લક્ષિત, માની વર્તો નરને નાર. ૭
- અરે માનવો બગો ઉઠો, સમજી કરશે પરાંપકાર;
 માટીમાં તનુ માટી મળશે, જે પહેલાં કરશે ઉપકાર ૮
- વૃક્ષ નદી વાયુ સરવરને, મેલો કરતા પરાંપકાર;
 સંતોના પગલે ચાલીને, દાન કરો ઝટ થૈ હુશિયાર. ૯
- પ્રતિબદ્ધો ને કીર્તિ ઈચ્છા,—ત્યાગી નિષ્કામે નરનાર;
 દુઃખીઓને સહાય કરો ઝટ, ધર્મ તમારો એ નિર્ધાર. ૧૦
- વિદ્યા ધન ઔષધને વસો, પાણીને ભોજન આહાર;
 આપો જને જે ચોગ્યજ તે, એજ તમારો ધર્મ છે સાર. ૧૧
- પરાંપકારે મરતાં મુક્તિ, સુખ શાંતિ પામે નિર્ધાર;
 નાત ધર્મનો ભેદ તજીને, સૌનું દુઃખ હરો નરનાર. ૧૨
- એકગણું આપીને સામું, કેટિગણું ફલ પામે બેશ;
 સર્વ જીવોનું ભલું કરતાં, મુક્તિ થાશે ટળશે ક્લેશ. ૧૩
- માટે ખાલક યુવાન વૃદ્ધો, દયા દાનને કરશે નિત્ય;
 પ્રભુપદ પ્રાપ્તિ એથી નક્કી, આતમ થાશે પૂર્ણ પવિત્ર. ૧૪
- કાળ અચાનક આવી ઝડપે, માટે નહીં લગાડો વાર;
 પ્રુણ્ય કર્મ જે ધર્મ કર્યું તે, જશે ન નિષ્ફલ નક્કી ધાર. ૧૫
- દુરાચાર દુર્ગુણ વ્યસનોથી, માનવ ગણને તુર્ત અચાવ;
 ભક્ત સંતની રીતિ એ છે, પરાંપકારે લક્ષ લગાવ. ૧૬
- ભલું કરી લે વાર ન કરરે । । ધર્મ કરી દયો નરને નાર;
 બુદ્ધિસાગર ધર્મ કરતાં, સફલ થશે માનવ અવતાર. ૧૭

૪૫

મોહસાથે યુદ્ધ.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીઠ ઘડે. એ રામ.)

(૪૦)

પ્રભો ! ! તુજ સાથે પ્રીતિ કરું, મોહને મારી મુક્તિ વરું;
 ક્રમ મહાશયતાનની સાથે, જ્ઞાને કુસ્તી કરું;
 મોહના સહુ યોદ્ધાઓ મારી, નિર્ભય દેશે ઠરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧
 કામના સર્વ વિચારો ટાણું, કામવાસના હરું;
 નામરૂપનો મોહ ન ધારું, મોહી થૈ નહીં મરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૨
 ક્રોધ માન માયા ને લોભનું, -મૂળ જડને સંહરું;
 આતમ આપસ્વરૂપે ખેલું, જડ મમતા પરિહરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૩
 આતમસ્વરૂપે રમણુ કરીને, પ્રભુ ચારિત્રને ધરું;
 લઘુ બાળકની પેઠે સરલ થૈ, સત્ય જીવન આદરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૪
 રાગ શેષની સાથે લડીને, સમતાથી સંચરું;
 વૈર ન ધારું મારે તે પર, પવિત્ર આતમ કરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૫
 પ્રભુ તુજ માટે તાલાવેલી, લાગી દિલ તરકડું;
 મરણુ જીવનની પેલી પારે, થૈ પ્રભુપદને વરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૬
 તુજ વણુ પ્રભુ હું અન્ય ન ઇચ્છું, તુજપદ ઇચ્છું ખરું;
 પ્રભુરૂપ થાવા નિશ્ચય ધાર્યો, હવે ન મોહ મરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૭
 મરણુ વગેરે ભય દૂર કીધા, પ્રભો ! ! તુજ જીવન ધરું;
 જ્ઞાન સમાધ સમતા ધારી, પ્રભુમય થૈને કરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૮
 મન વચ કાયા નિર્મલ ધારું, પાપવિચાર ન કરું;
 મરું પણુ અન્યનું ખૂરું ન ઇચ્છું, નિશ્ચયથી નહીં કરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૯
 આતમભાવે સર્વજીવોની, સાથે વર્તન ધરું;
 મમતા અહંતા ધરું ન કિંચિત્, સત્ય માર્ગ સંચરું.

મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૦

૪૬

પ્રાણ બચ તો બવા દઈ પણ, જહું નહીં આચરું;
 જૂઠી પ્રતિષ્ઠા કીર્તિ ન ઇચ્છું, સાચામાં મન ધરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૧
 કામ સ્વાર્થને માટે ન જીવું, દોષો દૂરે કરું;
 દોષ ભૂલને સંતાડું નહીં, નિર્દોષી મન ધરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૨
 તુજ પદ પ્રાપ્તિ માટે જીવું, ચિદાનન્દ નિજ સ્મરું;
 મોહને મારીને આતમના, -જીવને ઠામે ઠરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૩
 અનંત દર્શન જ્ઞાન ચરણમય, -શુદ્ધાતમ પદ સ્મરું;
 મોહને માર્યા વણુ નહીં જીવું, પાઠો નિશ્ચય કરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૪
 પલપલ પ્રભુને દિલ સંભાળું, પ્રભુથી ન જૂદો કરું;
 કર્મચોગી નિર્લેપી જ્ઞાની, આંતર જીવન ધરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૫
 આપોઆપને સહાય કરો પ્રભુ ! ! અલખ અકલ પદ વરું;
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુમય જીવન, -રોમરોમ દિલ ભરું. મોહને૦ પ્રભો૦ ૧૬

પ્રમુમિલન.

(મહીયારીરે મહીનું મૂલ્ય ખતાવો એ રાગ.)

(૪૧)

પ્રભુ ધ્યારારે સર્વ જગત આધારા, મારા દિલથી યાઓ ન ન્યારા;
 પ્રભુ તહારું દર્શન કરવુંરે, આપોઆપ સ્વભાવે મળવુંરે;
 આવે મરણુ હોયે નહીં કરવુંરે, મોહ મારીને દેહથી મરવુંરે;
 મારા સ્વામીરે છે તમે ંહાલામાં ંહાલા, સર્વ વિશ્વના તારણુહારા.
 પ્રભુ૦ ૧

તુજ મળતાં વચ્ચે મોહ આવેરે, લલચાવી ધણું ફેસલાવેરે;
 જોર કરીને ફેદે ફેસાવેરે, જ્ઞાન ભૂલાવી ભરમાવેરે;
 મોહ શયતાનના અજખ ધણુ છે ચાળા, બહી ચેતી મળું તને
 ંહાલા. પ્રભુ૦ ૨

૪૭

યથે મરણિયો મનમોહ માંડરે, કામ યોદ્ધાને પટથી સંહારે;
 ચિદાનન્દ સ્વરૂપ સંભારે, સોડહંતત્વમસિધ્યાન ધારે,
 મોહ ઉપરરે શત્રુભાવ ન ધારે, મોહરૂપને ગણું નહીં પ્યારે. પ્રભુ૦૩
 મન શુદ્ધ કરી તને મળવુંરે, પ્રાણ પડતાં ન પાછા વળવુંરે;
 માંડ ત્હારે ન જગમાં કરવુંરે, બ્રહ્મભાવે જીવવું ઉગરવુંરે;
 લાજ ઈજ્જતરે અહંતા મારી મરવું, કર્યો નિશ્ચય દ્વિલથી મળવું. પ્રભુ૦૪
 સાત ભયથી હવે નહીં ખીવુંરે, પ્રભુ તુજ સ્વભાવે જીવુંરે;
 માંડ મનહું થયું મરજીવુંરે; ચિદાનંદ અમૃતને પીવુંરે;
 હવે જૂઠારે ઠાઠ સજીવું નહીં ઠાલા, મોહે કરું ન કાલાવાલા પ્રભુ૦ ૫
 તુજ મળવા લાગી તાલાવેલીરે, મારી બુદ્ધિ બની જાણે વેલીરે;
 મેંતો મોહમૈત્રીને હડસેલીરે, કામવૃત્તિને દૂર ઠેલીરે.
 તુજ ધ્યાનેરે આતમ નૂર અપારા, પ્રભુ પ્રેમે થયા ચમકારા. પ્રભુ૦ ૬
 ઘણાં સંકટ દુઃખથી મરવુંરે, કરી પ્રભુને પ્રેમે મળવુંરે;
 હલાહલ વિષ પીને ઉગરવુંરે, એવા પ્રભુના મેળે ઉગરવુંરે;
 મર્યા પહેલારે મરી જીવું મહારા બહાલા, ત્યારે મળે તું થાય ઉજિ-
 યારા. પ્રભુ૦ ૭

શીર છેદીને રણમાં લડવુંરે, પ્રાણ પડે ન પાછા પડવુંરે;
 શૂરા બનીને આગળ ચડવુંરે, પાછું વાળી ન જીવું ન રડવુંરે;
 મરજીવોરે બન્યો દીનદયાળા, નક્કી પામીશ મંગલમાલા. પ્રભુ૦ ૮
 સમભાવથી જીવન ગાણુંરે, આપોઆપને જ્ઞાને ભાણુંરે;
 મોહ સૈન્યને જીતી ભગાડુંરે, ગણું જગમાં ન સારું નઠારુંરે;
 થયો નિશ્ચયરે લાગી લગન તુજ બહાલા, ખરી ભક્તિએ કાઠ ન
 હાર્યા. પ્રભુ૦ ૯

ષટ્કારક રૂપ તું પોતેરે, આપોઆપ મળે જ્યોતિ જ્યોતેરે,
 આપોઆપને જ્ઞાને ગોતેરે, જીવે આપોઆપ ઉદ્યોતેરે;
 શ્રદ્ધા પ્રીતિરે જ્ઞાન ધ્યાન ઝલકારા, શુદ્ધ ઉપયોગે પ્રભુ ભાજ્યા.

પ્રભુ૦ ૧૦

૪૮

મહાઈં સર્વે તે તહાઈં કીધુંરે, તહારા રૂપને લીધું દીધુંરે,
 પ્રભુ પામીયા અમૃત પીધુંરે, પ્રભુ પ્રેમે કારજ સિક્કયુંરે;
 બુદ્ધિસાગરરે પાસું મંગલમાલા, મારા બહાલાના થયા ઝબકારા.

પ્રભુ ૧૧

પ્રમુપદ પ્રાપ્તિ સાધન.

(ભક્તિ મારગ છે શરાનો નહીં કાયરનું કામ જોને. એ રાગ.)

(૪૨)

પ્રભુપદ મેળવા માટે તો, સર્વ કદાબ્રહ્મ ત્યાગ ! ! આતમ.
 માથાસાટે મુક્તિ મળતી, શરાના છે ખેલ. આતમ પ્રભુ ૧
 મરજીવા મદેઈ પ્રભુ પામે, કાયર ભાગી જાય, જોને;
 પ્રભુમાં પૂરણ લગની લાગે, સહુમાં પ્રભુ પરખાય જોને. પ્રભુ ૨
 અણુ અણુથી પણ લધુ માને, લધુતા એવી ધાર જોને;
 સર્વ જીવોને પ્રભુરૂપ માની, સેવે બહુલા પ્યાર, જોને. પ્રભુ ૩
 નામરૂપના મોહને બાળી, સાચો ખાખી થાય જોને;
 મોહની સાથે કુસ્તી કરતો, આતમમાં મરી જાય જોને. પ્રભુ ૪
 સર્વ જીવોને પ્રભુરૂપ દેખે, દેખે ન કોના દોષ જોને;
 વૈરીમાં પણ પ્રભુને દેખે, કરે ન કોપર શેષ જોને. પ્રભુ ૫
 આંખોમાં ને ચામડીમાંહી, રહે ન કામવિકાર જ્યારે;
 બદી રહે નહિ મોહની મનમાં, પ્રગટ પ્રભુ પરખાય ત્યારે. પ્રભુ ૬
 સર્વ લોકની સેવા ભક્તિ, એજ પ્રભુની સેવ સારી;
 કરતાં પ્રભુનો અનુભવ આવે, આતમ આનંદ હોય ભારી. પ્રભુ ૭
 અંગોઅંગમાં રગોરગોમાં, પ્રભુની લગની પ્રીતિભારી;
 જાગે ત્યારે પ્રભુ જીવંતા, મળતા નક્કી સત્યધારી. પ્રભુ ૮
 વેદ પુરાણ ને બાઈબલમાંહી, કુરાન આગમમાં ન એછે;
 એતો નકશા સાક્ષી નિશાની, જીવંતો તનમાંહિ તેછે. પ્રભુ ૯

૪૯

મન તન એછે મસ્જીદ મંદિર, તેમાં સાચો દેવ જોને;
 નિર્મોહી થાતાં દેખાતો, આપોઆપજ પ્રભુજી છોને. પ્રભુ૦ ૧૦
 દેહ દેવળીયાંમાંહિ સર્વે,—જીવો પ્રભુ સ્વરૂપ ભાળો;
 દોષો દુર્યુજ ટાળો નક્કી, પ્રભુથી તું નહીં લેશ ન્યાસો. પ્રભુ૦ ૧૧
 પ્રભુ છે પાસે જરા ન દૂરે—પડદાઓ કરી દૂર જોને;
 દુનિયામાયા દૂરે મૂકી, પ્રભુના માટે ખૂબ રોને. પ્રભુ૦ ૧૨
 આંચો અવસર ચૂક ન આતમ, જડમાં તુજને મૂઠ ગોતે;
 નિર્મોહી થાતાં તું પોતે, ઝળહળતો પરખાય જ્યોતે. પ્રભુ૦ ૧૩
 અનંત નૂરના દરિયામાંહી, પડિયા તે પ્રભુરૂપ પોતે;
 નામ રૂપના મોહને ભૂલ્યા, ભગવંત આપોઆપ જ્યોતે. પ્રભુ૦ ૧૪
 મોહથી અળગા થૈ પ્રભુ વળગ્યા, પામ્યા ભવનો પાર સંતો;
 ધુલ્લિસાગર આત્મ ઉબગર, સહજનંદે નિત્ય ભકતો. પ્રભુ૦ ૧૫

પ્રમુ સન્મુખ ગમન

ભક્તિ એવીરે ભાઈ એવી. એ રાગ.)

(૪૩)

આતમપ્રભુ ! ! તુજ સન્મુખ ચાલું, તેમ કંઈ કંઈ નવું નવું ભાણું;
 તુજ સન્મુખ ડગલું ભરાતું, પડે ચૂકવવું કર્મનું ખાતું. આ૦ ૧
 તુજ શ્રદ્ધા પ્રીતિયલ ભારી, દુઃખ પડતાં ન જઈ હારી;
 મોહની સાથ યુદ્ધને કરવું, વળી આગળ પગલું ભરવું. આ૦ ૨
 ચાલવું ચારે બાજુ તપાસી, પ્રભુના થઈ પૂર્ણ વિશ્વાસી;
 ડગે ડગે મોહ હલ્લો કરતો, ગાફલ મોહવશી થૈ મરતો. આ૦ ૩
 આવે વસમી યુદ્ધની ધાટી, મોહકામની વસમી ધાટી;
 નામ રૂપનો મોહ હઠાવી, ભલી આતમભાવના ભાવી. આ૦ ૪
 જલું આગળ આતમપ્રદેશો, દેખું જ્યાં નહિ રાગને રોષો;
 નહીં આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ, પ્રભુ સન્મુખ સુખ નિરાધાધ; આ૦ ૫

૭

૫૦

પ્રભુ જ્યોતિ અનંત પ્રકાશે, નિજથી પ્રભુ બિન્ન ન ભાસે;
 મરજીવા પ્રભુ પાસ જને, આતમપ્રભુ પોતે સુહાવે; આ૦ ૬
 સાગરમાં ગાગર પાણી, મળ્યું એક સ્વરૂપે નિશાની;
 યુદ્ધિસાગર પ્રભુને મળિયો, જ્યોતિ જ્યોતે ચિદાનંદ મળિયો. આ૦ ૭

આત્મપ્રભુ પ્રગટ્યાની નિશાની.

(ભક્તિ એવીરે ભાધ એવી. એ રાગ.)

(૪૪)

આતમ પ્રભુ પ્રગટ નિશાની, વાણીમાં શાન્તિ મગ્ની;
 નહીં આશા તૃષ્ણા કશ્યાની, નથી મોહની તાણાતાણી. આ૦ ૧
 દયા દરિયો સત્યતા ભરિયો, મોહ મારીને જ ઉગરિયો;
 રાગ રોષ ન માડું તાડું, જતું, મનડું નહીં વૈરવાણું. આ૦ ૨
 પ્રભુ સન્મુખ મનડું વાળે, ચડે નહીં દુનિયાના આળે;
 પામે આતમરસની ખુમારી, હસતું મુખ પ્રભુ વાત પ્યારી. આ૦ ૩
 શુદ્ધ પ્રેમને ઉપકાર કાજ, પ્રભુતું પ્રગટ્યું સામ્રાજ્ય;
 આતમ પ્રભુ તાલાવેલી, લાગી જ્યાં પ્રભુપ્રીતિહૈલી. આ૦ ૪
 પ્રભુ વણ ખીજ ચિત્ત ન રીઝે, પ્રભુમરતીમાં મનડું ભીંજે;
 મોહમાયાની બદી નહીં મનમાં, પ્રગટ્યા ત્યાં આતમપ્રભુ તનમાં. આ૦ ૫

નાત જત વેષ લિંગ ભૂલે, જડવસ્તુના મોહે ન ફૂલે;
 કરે આતમની સત્ય શુદ્ધિ, ધારે નિર્મોહી નિર્મલ યુદ્ધિ. આ૦ ૬
 સવ જીવને પ્રભુ સમ જાણે, શુદ્ધ ઉપયોગે મન આણે;
 સેવા ભક્તિ ઉપાસના જ્ઞાને, ચિદાનંદ આતમ પ્રભુ માને. આ૦ ૭
 ટળે દુઃખીને ગુણો આવે, ગુણોરૂપે પ્રગટ પ્રભુ, ભાવે;
 યુદ્ધિસાગર પ્રભુ દિલ પ્રગટે, ત્યારે મોહની વૃત્તિ વિધટે. આ૦ ૮

૫૧

મુક્તિપન્થ.

(સિદ્ધ જગત શિર શોભતા. એ રાગ.)

(૪૫)

સાચો મુક્તિનો પન્થ છે, જૈનધર્મ આરાધ્ય ! !	
દાન શીયલ તપ ભાવના, સંયમ સત્યને સાધ્ય.	સાચો ૧
ક્રોધ માન માયા લોભને, કામને વૈર નિવાર;	
જડની મમતાને વારજ, મનના મોહને માર.	સાચો ૨
મનવચ કાયાથી ભિન્ન છે, આતમપ્રેમ લગાવ;	
મનવચ કાયા પવિત્રતા, કરીને આત્મ જગાવ.	સાચો ૩
મર્ડ તાર્ડ જગમાં નહીં, ત્યાગી દે રાગરોષ;	
મનવશ કરવાથી મુક્તિ છે, પ્રગટે ઘટમાં સંતોષ.	સાચો ૪
સમતા સરલતા શુદ્ધતા, લઘુતાથી જગ ચાલ;	
વૈરાગ્યે મન વાળીને, પ્રગટ્યા દોષને ટાળ.	સાચો ૫
જડવિષયોનારે ભોગમાં, સુખની બુદ્ધિ ન ધાર;	
આતમ સુખ પ્રગટાવવા, આતમમાં મન વાળ.	સાચો ૬
દુષ્ટ વિચારોનેરે ત્યાગજ, જૂડમતાગ્રહ ત્યાગ;	
વિષસમ વિષયોને જાણી તું, આતમલાવેરે જાળ.	સાચો ૭
કુંચન કામિની મોહને, સર્પની પેઠેરે છંડ;	
ચોરી જરીને પરિહરી, આતમમાં રદ મંડ.	સાચો ૮
દેહાધ્યાસને છંડી દે, આતમ ઉપયોગી થાવ ! !	
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રની, સાચી લગની લગાવ.	સાચો ૯
પ્રભુરૂપ જ્ઞાન આનન્દ છે, એવા પ્રભુ પ્રગટાવ;	
આતમ લગની લગાડીને, આતમપ્રભુને જગાવ !	સાચો ૧૦
જાણુ દેખે તું આતમા, કરતો સ્વપર પ્રકાશ;	
તે તું પ્રભુ નિજ જાણુજે, એવો ધર વિદ્યાસ.	સાચો ૧૧

૫૨

સેવા ભક્તિને જ્ઞાનથી, કરજે આતમ શુદ્ધ;	
સમપરિણામેરે આતમા, થાવે ઝટ શિવ બુદ્ધ.	સાચો૦ ૧૨
શાસ્ત્ર વિષય લોકવાસના, કામની વાસના ટાળ;	
ધારણા ધ્યાન સમાધિથી, આતમરૂપમાં મ્હાલ.	સાચો૦ ૧૩
સમકિત અણુગ્રત વિરતિ, નિઃસંગ ભાવને ધાર;	
જૈનધર્મનું એ મર્મ છે; સદ્ગુણ ધર ! સદાચાર.	સાચો૦ ૧૪
મૈત્રી કરણા મધ્યસ્થતા, કરણા ભાવને ભાવ ! !	
આતમ વણ પરભાવને, મનમાં પ્રગટયો હઠાવ ! !	સાચો૦ ૧૫
મનનું કલ્પું કરવું નહીં, આતમનું કલ્પું માન ! !	
મનમાં આતમ પ્રેરણા, ઝીલ્ડી થા લગવાન,	સાચો૦ ૧૬
સહુદર્શનીધર્મ પન્થીઓ, પામે સમતાથી મુક્તિ;	
જૈનધર્મ સત્ય સાર છે, સમતા ભાવથી યુક્તિ.	સાચો૦ ૧૭
આતમવડે નિજ આતમની,—મુક્તિ નિશ્ચય થાય;	
યુદ્ધિસાગર આતમા, આનંદ મંગલ પાય.	સાચો૦ ૧૮

પરમેશ્વરપ્રાર્થના સ્તવન.

(માયામાં મનહું મોહુંરે. એ રાગ.)

(૪૬)

પરમેશ્વર પ્રભુજી પ્યારારે, બહાલામાં બહાલા;
 મુજ આતમ ઉદ્ધરનારારે, છો જગ આધારા. ॥
 અર્પાઈ ગયો પ્રભુ તુજમાં, શેમેશેમે તું મુજમાં;
 તુજ ગ્રાંખી છે મુજ સુઝમારે બહાલા૦ પરમેશ્વર૦ ૧
 પાંચે ઈન્દ્રિયો મ્હારી, તુજ સેવામાંહી ધારી;
 અલખેલાં લેને ભગાંસીરે. બહાલા૦ પર૦ ૨

૫૩

મન વાણી, ભક્તિભાટે, તુજ ભક્તિ શિરને સાટે;	
ધારી છે મુક્તિ વાટેરે.	ઠહાલા૦ ૫૨૦ ૩
વિયોગ ન પલનો થાશો, પ્રેમે પરગટ પરખાશો;	
પ્રભુમય જીવન મુજ થાશોરે.	ઠહાલા૦ ૫૨૦ ૪
જીવું તુજ રૂપે થાવા, બીજ ન ઈચ્છું દહાવા;	
છંડ્યા જડ મોહના દાવારે.	ઠહાલા૦ ૫૨૦ ૫
મન વાણી તનુના ખનાવો, તુજ ભક્તિભાટે થાવો;	
આતમરૂપે પ્રગટાવોરે.	ઠહાલા૦ ૫૨૦ ૬
પ્રભુ ચિદાનંદ ગુણધારી, આપોઆપ જ ગાઈ ભારી;	
બુદ્ધિસાગર બલિહારીરે.	ઠહાલા૦ ૫૨૦ ૭

પ્રભુસહાયની પ્રાર્થના સ્તવન.

(રાગ ઉપરનો.)

(૪૭)

પ્રભુ ઠહેલા સહાયે આવોરે, મુજ દીનદયાલા;	
સેવકને જદદી ઉગારોરે, પરમેશ્વર ઠહાલા ॥	
મુજને મોહ રાક્ષસ મારે, દુઃખ દેતો લેશ ન હારે;	
તુજ વણુ નહીં કોઈ ઉગારેરે.	મુજ૦ પ્રભુ૦ ૧
લડુંછું મોહની સાથે, કુસ્તીથી હાથોહાથે;	
આવુંછું આયંબાયેરે.	મુજ૦ પ્રભુ૦ ૨
પટકીને મોહને પાડું, પાછો લેઈ આવે ધાડું;	
લડવામાં સહુ દિન ગાળુંરે.	મુજ૦ પ્રભુ૦ ૩
સંતાઈ મોહ સતાવે, ત્યાં જરે ન માડું કૃવે;	
ભાગીને પાછો આવેરે.	મુજ૦ પ્રભુ૦ ૪

૫૪

તુજ સહાયે મોહને માડું, નિશ્ચય એવો દિલ ધાડું;
 તનુ વાણી દિલ કર્યું તહાડુંરે. મુજ૦ પ્રભુ૦ ૫

તુજ માટે તુજ અર્પાર્યો, તુજ જીવનમાં લય લાયો;
 તુજ શ્રદ્ધા પ્રીતિ જીવાયોરે. મુજ૦ પ્રભુ૦ ૬

અહાં ન ! ! અલખેલા આવો, અસંખ્ય પ્રદેશે સુહાવો.
 બુદ્ધિસાગર સુખદાવોરે. મુજ૦ પ્રભુ૦ ૭

જગત્ જીતનાર,

(૪૮)

જગ જીત્યો તેહ જાણુ, આતમ ! જગ જીત્યો તેહ જાણુ ॥
 આશા તૃષ્ણા દૂર નિવારી, જગમાં ન શેષ વા પ્યાર. આ૦
 મૈથુન લોગની ઇચ્છા જીતી, આસક્તિ ન લગાર. આ૦ ૧
 આતમ સમ જગજીવો જાણુયા, આતમ સમ સહુ પ્રાણુ; આ૦
 રાગ ને દ્વેષનાં બંધન છંડયાં, ઇચ્છે ન ધીર્તિ માન. આ૦ ૨
 હિંસા કરે નહીં જૂઠું ન બોલે, ચોરી કરે ન લગાર; આ૦
 વિષાસમ ધન કંચન જાણુ, જરા ન કામ વિકાર. આ૦ ૩
 માતાસમ સ્ત્રીદેહો ભાસે, ચર્મરૂપે ન મુંઝાય; આ૦
 ઇન્દ્રિય જડસુખ ઇચ્છા ટાળી, શુદ્ધાતમને ધ્યાય. આ૦ ૪
 ક્રોધ માન માયા લોભ નિવારી, ધરતો આતમજ્ઞાન; આ૦
 દેહમાં રહે તો પણ નહીં મોહી, આતમમાં મસ્તાન. આ૦ ૫
 હિંસા કરે ન કરાવે ક્યારે, મારે મોહ શયતાન; આ૦
 મનવશ કરીને દેહમાં એકલો, રહેતો તે ભગવાન. આ૦ ૬
 મનને જીત્યો તે જગ જીત્યો, મોહ માર્યો તે મહાન; આ૦
 બુદ્ધિસાગર શુદ્ધાતમ પ્રભુ, જીવંતો તે પ્રમાણુ. આ૦ ૭

૫૫

ગુલામ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૪૯)

ગુલામ તેહ ગણાય, જગત્માં ગુલામ તેહ ગણાય૦ ॥	
મોહના તાબે થાય.	જગત્માં૦
જડમાં સુખની પુલક ધારે, વિષયભોગને ચ્હાય;	જગત્માં૦
દેહને આતમ માને મોહે, કરે ઘણા અન્યાય.	જગત્માં૦ ૧
ક્રોધ માન માયા લોભના તાબે, રહેતો કરે જડ પ્યાર;	જગ૦
વૈર વિરોધને પાપ કરે બહુ, સેવે જ દુરાચાર.	જગત્માં૦ ૨
સંસારમાં સુખ માની બેઠો, કરતો દુષ્ટ વિચાર;	જગ૦
રાગદ્વેષમાં આયુ ગાળે, કરે ન પ્રભુથી પ્યાર.	જગત્માં૦ ૩
કંચન કામિનીમાં સુખ માને, દુર્થસનો ધરનાર;	જગ૦
પ્રભુની પાસે જડસુખ માગે, હિંસક જૂઠ વદનાર.	જગત્માં૦ ૪
ચારને મૈથુનકામી હરામી, મનતું કહ્યું કરનાર;	જગત્માં૦
મનશયતાનના વશમાં પડેલો, રાજ્યમાં સુખ ગણનાર.	જગત્માં૦ ૫
શહેનશાહો ચક્રી ઈન્દ્રો, મોહે છે દાસના દાસ;	જગત્માં૦
મનદાસવશ નહીં તે નહીં દાસો, બીજછેદાસો ખાસ.	જગત્માં૦ ૬
આતમના વશ ક્યું મન જણે, ઈન્દ્રના ઈન્દ્ર તે ખાસ;	જગત્માં૦
બુદ્ધિસાગર આતમ સુખિયા, પ્રભુ છે તે નહીં દાસ.	જગત્માં૦ ૭

સાધ્ય.

(પૂર્ણ થયો છે ખેલ સજનો પૂર્ણ થયો છે ખેલ. એ રાગ.)

(૫૦)

પરમાતમ પદ સાધ્ય, સાધન લાખો કરોડો ગણાય;

બાખે વીરજિનરાય.

સાધન૦

૫૬

- નગર એક માર્ગો ધણારે, પંથો ન નગર ગણાય,
 બિન્ન બિન્ન પંથોવડેરે, નગરમાં લોકો જાય. સાધન૦ ૧
- સર નદી કૂપાદિક ધણારે, જળનાં સ્થાન ગણાય;
 તૃષા નિવારક સાધ્યમારે, જલ બહુવિધ સુહાય. સાધન૦ ૨
- શુધાનિવારક કાર્યમારે-ભોજન સાધન ભેદ;
 કાર્ય એક સાધન ધણારે, સાધન ભેદે શ્યો ખેદ. સાધન૦ ૩
- લજ્જશીત નિવારવારે, વસ્ત્રાદિ સાધન વૃન્દ;
 સાધનભેદે ન ભેદતારે, સમજ નહીં મતિમન્દ. સાધન૦ ૪
- જ્ઞાન સાધ્યનાં સાધનોરે, ગુર્વાદિક બહુ જોય;
 તરતમયોગે જાણુવારે, જ્ઞાનીને કલેશ ન હોય. સાધન૦ ૫
- ગાય ભેંસ બહુ જાતનીરે, દુગ્ધમાં સાધન જાણુ;
 સાધનને સાધ્યજ ગણીરે, મુંઝે મૂર્ખ અજાણુ. સાધન૦ ૬
- પરમાતમ પદ સાધવારે, ધર્મમાર્ગ બહુ બિન્ન;
 મનમોહ મારવા સાધનોરે, થાઓ ન ભેદે ખિન્ન. સાધન૦ ૭
- અસંખ્ય સાધન યોગછેરે, રૂચિ શકત્યાદિથી ભેદ;
 સર્વ જીવોમાં જાણુવારે, સમજ ન કરવો ખેદ. સાધન૦ ૮
- અનેક ધર્મને દર્શનોરે, વૈધરોગ બહુ જમ;
 તરતમ યોગે સાધનોરે, નય સાપેક્ષે તેમ. સાધન૦ ૯
- દાકતર વૈધને ઔષધોરે, અનેક રોગ અનેક;
 રોગો ઉપાયો અનેકછેરે, જાણી કરવો વિવેક. સાધન૦ ૧૦
- સાધનભેદે લડાલડીરે, યુદ્ધો મનુષ્ય સંહાર;
 કરે તે ધર્મ ન જાણુતારે, સમજ્યા ન ધર્મ લગાર. સાધન૦ ૧૧
- રાગ શેષ કામ મોહનેરે, મારે તે પ્રભુપદ પાય;
 ગમે તે સાધન ભેદથીરે, સાધ્ય સાધે શિવ યાય. સાધન૦ ૧૨
- ધર્મ દર્શન પન્થ મોહથીરે, પ્રભુ દૂર ગાઉ કરોડ;
 મન માર્યાથી સુક્તિ છેરે, સાધને સાધ્યને જોડ. સાધન૦ ૧૩

૫૭

સેના ભક્તિ ઉપાસનારે, જ્ઞાન ક્રિયાને યોગ;	
અનેક સાધન જાણવારે, આતમશુદ્ધિ પ્રયોગ.	સાધન૦ ૧૪
જમ જીવવાનાં સાધનોરે, સર્વજીવોનાં અનેક;	
તેમ પ્રભુપદ સાધ્યનારે, અસંખ્યહેતુવિવેક.	સાધન૦ ૧૫
દયા સત્ય અસ્તેયનેરે, વ્યભિચારનો ત્યાગ;	
મન વચ કાય પવિત્રતારે, પૂરણ પ્રભુપર રાગ.	સાધન૦ ૧૬
પ્રભુ સમ વિશ્વ અનુભવેરે, પરખે પ્રભુને તેહ;	
પ્રભુમય જીવને જીવતોરે, થાવે સદ્ગુણુ ગેહ.	સાધન૦ ૧૭
વીર પ્રભુજી જાણાવતારે, એવો ધર્મનો મર્મ;	
યુદ્ધિસાગર સાધ્યમારે, એવો છે જૈનધર્મ.	સાધન૦ ૧૮

અન્તર્નાદ આત્મ અવાજ—જ્ઞાનસ્ફુરણા.

મરાઠી સાખી.

(૫૧)

સંપ્રતિ ભૂત ભવિષ્યના જ્ઞાનનો, આતમ પ્રભુ મહાહરિયો;
આતમમાંથી પ્રગટે ધર્મો, સર્વશાસ્ત્રોથી ભરિયો.
આતમ પ્રભુનોરે અંતર્ અવાજ સાંભળશો, આતમ પ્રભુ કહું કરશો.
આતમ૦ ૧

જ્ઞાનને ધ્યાન સમાધિયોગે, રાગદ્વેષવિયોગે;
પરાપશ્યંતી સ્ફુરણાપ્રયોગે, સુમતિના સંયોગે.
આતમ૦ ૨

રાગ દ્વેષાદિક મનમોહની,—પ્રેરણાથી છે ન્યાયે;
મોહ અવાજને આતમ અવાજનો, ભેદ કરી સત્ય ભાણો. આતમ૦ ૩

ઉપશમ ક્ષયોપશમને ક્ષાયિક,—ભાવમાં જ્ઞાન પ્રકાશો;
મોહવિના સત્ય આતમ અવાજે, સુણુતાં સ્વયંચુર થાશો. આતમ૦ ૪

૯

૫૮

સર્વજ્ઞતાનાં શાસ્ત્રો ગ્રન્થો, ધર્મશાસ્ત્રો છે જગ્યા;
 આત્મ અવાજથી સત્ય જણાવું, ધરો અંતરથી નેહો. આતમ૦ ૫
 રાગ દ્વેષ કામવૃત્તિયો ટળતાં, અંતરમાં સત્ય ભાસે;
 આતમ ગુરૂને આતમ ચેલો, સત્ય છે આતમપ્રકાશે. આતમ૦ ૬
 આતમજ્ઞાનની સાચી સ્ફુરણા, તે છે આતમ અવાજે;
 અંતર પ્રેરણા સાચી તે છે, પ્રગટાવી જગ છાજે. આતમ૦ ૭
 કેવલજ્ઞાનની સત્ય અવાજ છે, પરખો આતમ અવાજે;
 આતમઅવાજથી સત્યપરીક્ષા, કરશો તો પ્રભુ રાજ. આતમ૦ ૮
 સત્યજ્ઞાન તે આતમ અવાજ છે, અનહર્દવનિ પેલી પારે;
 હઠ સમાધિથી પેલી પારે, સમયોગે કે ભાગે. આતમ૦ ૯
 આતમ અવાજના ભેગો મોહનો, -અવાજ ઝટ ભળી બવે;
 ધર્મના મતભેદો છે તેથી, -જ્ઞાની સમજે સ્વભાવે. આતમ૦ ૧૦
 અંતર આતમ શુદ્ધ અવાજમાં, વેદાગમ સત્ય સર્વે;
 આતમ અવાજને મૂકી દુનિયા, રહેતી મિથ્યાગર્વે. આતમ૦ ૧૧
 મોહના સર્વ સંકલ્પ વિકલ્પો, વિણસે જ્યારે ત્યારે;
 અનંત જ્ઞાનાનન્દનો દરિયો, સ્વયં દેખાય છે ભારે. આતમ૦ ૧૨
 આતમ અવાજમાં જીવતાં સાચાં, ધર્મનાં શાસ્ત્રો સમાયાં;
 વેદાગમ કુરાનને બાધખલ, સાચાં તો માંહી જણાયાં. આતમ૦ ૧૩
 ધર્મો ને શાસ્ત્રો પ્રગટ્યાં જ્યાંથી, તે આતમપ્રભુ પોતે;
 ક્યાં તું ભોળા બીજે ગોતે, ઝળહળે તું સત્ય જ્યોતે. આતમ૦ ૧૪
 આતમ પ્રભુ વિશ્વાસી આતમ, થૈ અંતર મન રાખો;
 અંતરના પયગામ અવાજે, સુણીને સાચું ભાખો. આતમ૦ ૧૫
 અંતર આતમ સત્ય અવાજને, સુણે તે સત્યગુરૂ થાવે;
 અંતર જ્ઞાનની પ્રેરણા વણ કોઈ, ગુરૂ ન શિષ્ય સુહાવે. આતમ૦ ૧૬
 અંતર અવાજ તે આતમનો છે, સુણશો આપોઆપે;
 સત્ય તે આતમમાંથી પ્રકાશે, મુંઝો ન શબ્દની છાપે. આતમ૦ ૧૭

૫૯

સત્ય અવાજને ઠાળી ન દેવો, વર્તો સત્ય અવાજે;
 કાયામાંઆતમ પ્રભુ પ્રગટે, ત્રણુચલુવનમાં ગાજે. આતમ૦ ૧૮
 મોહ શયતાનના દુષ્ટ અવાજે, સુણુશો નહીં ન આદરશો;
 આતમપ્રભુના અવાજે મૂકી, બીજા ન કૂચાચિ ફરશો. આતમ૦ ૧૯
 શુદ્ધાતમના જ્ઞાન અવાજથી, વર્તો નરને નારી;
 બુદ્ધિસાગર આપોઆપજ, સત્ય પ્રભુ નિર્ધારી. આતમ૦ ૨૦

આતમદર્શન લગની.

(સિદ્ધ જગત શિર શોભતા. એ રાગ.)

(૫૨)

દર્શન ઘો મુજ આતમા, તારી લાગી લગન;
 તુજ વણુ બીજું ધચ્છું નહીં, કરવો તુજને પ્રસન્ન. દર્શન૦ ૧
 તુજ વણુ બીજું શું ? દેખવું, તુમ વણુ બીજું ન મન્ન;
 તરફડતો તુજ વણુ બહુ, ત્હારા વણુ બળે તન દર્શન૦ ૨
 તુજ દર્શનમાટે તપ તપું, કરતો વ્રત જપ જ્ઞાન;
 તંલસુંછું તાલાવેલીએ, કરતો સંયમ ધ્યાન. દર્શન૦ ૩
 તુજ દર્શનમાટે જીવુંછું, બીજું કાંઈ ન કાજ;
 મુજ મનમંદિરે શોભતો, ત્હારા વણુ કયું ? રાજ. દર્શન૦ ૪
 આનંદ જ્ઞાન સ્વરૂપ છે, ત્હાંકે નહીં જડરૂપ;
 જગ માતા અને બાપ છે, મળતાં નહીં દુઃખ ધૂપ. દર્શન૦ ૫
 મોહના પડદાને ચીરતાં, આપોઆપ છે પાસ;
 દર્શન ઘો આપોઆપને, ઠાળી ઘો દુઃખપ્યાસ. દર્શન૦ ૬
 મોહવિનાશથી એકલો, આતમદેહમાં થાય;
 આતમદર્શન આતમા, આપોઆપ તે પાય. દર્શન૦ ૭

૬૦

શમે શમેરે તું વસ્થો, મારા હૈકાના પ્રાણુ;	
તુમ વણુ ગમતું ન કોઇથી, જીવંતા ભગવાન.	દર્શન૦ ૮
ચેન પડે નહીં તુજ વિના, જીવ્યું પલક ન બચ;	
તુજને સ્વપ્રામાં ઝંખુંછું, પલ વર્ષો સમ થાય.	દર્શન૦ ૯
મોહનો સંગ ન રૂચતો, રૂચે નહીં કામ ભોગ;	
ભક્તિ ઉપાસના જ્ઞાનને. તુજ માટે ધર્યો યોગ;	દર્શન૦ ૧૦
હૂપાશો નહીં સાહિબા, થાઓ હજરાહજૂર;	
ઠ્ઠાલમ તારે ઠ્ઠાલ છે, જગ તુજ ભરપૂરનૂર.	દર્શન૦ ૧૧
હંચે નીચે ને મધ્યમાં, આગળ પાછળ દેવ !!	
અપરંપાર અનંત છે, મહિમા કહું તુજ સેવ.	દર્શન૦ ૧૨
જ્યાં ત્યાં દેખું ત્યાં તાલ્યરો, મહિમા ભાસે અનંત;	
દર્શન ઘો હવે તત્ક્ષણે, ક્ષણ નહિ જતું જીવંત.	દર્શન૦ ૧૩
ઇન્દ્રિયો મન તનયકી, લાગ્યો લગનીનો તાર;	
શ્રદ્ધા પ્રેમને જ્ઞાનમાં, મારયા તારણહાર.	દર્શન૦ ૧૪
દેખે ગાવે તું આપને, ધ્યાવે છે આપોઆપ;	
એવો અનુભવ આવીયો, આનંદ પ્રગટ્યાની છાપ.	દર્શન૦ ૧૫
આપોઆપના દર્શને, આતમ આતુર થાય;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ મળે, પ્રભુરૂપ જીવો જણાય.	દર્શન૦ ૧૬

દર્શનદેશને સંતાતા આતમપ્રમુને ઠપકો.

(ગંગાતટ તપોવનમારે બની રચના બારી. એ રાગ.)

(૫૩)

દેઈ દર્શન ઠ્ઠાલારે, આતમ પ્રભુ છૂપાતા,

વિજળી ચમકારારે, પેઠે તમે મંડાતા.

દેઈ

૬૧

સાખી.

- શુદ્ધોપયોગ પ્રવાહથી, ક્ષણમાં કરો પ્રકાશ;
જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપથી, પ્રગટો છો દિલ ખાસ.
ઔદ ભુવનના સ્વામીરે, પ્રસન્ન થઈ હરખાતા. દેઈ૦ ૧
- સૂરજ નીચે વાદળાં, આવે ને વળી જય;
તેમ તમારી છે દશા, અનુભવથી સમજય.
ઉપયોગે પ્રગટોરે, ખરા સમજ્યા જતા. દેઈ૦ ૨
- અસંખ્ય જાનુ ચંદ્રમા, તારા ગણનો પ્રકાશ;
તેથી અનંત પ્રકાશી તું, સ્વપરપ્રકાશી વિલાસ.
તારા એકપ્રદેશમારે, જગત્ સહુ સમાતું. દેઈ૦ ૩
- તહારા જ્ઞાનમાં જગ સહુ, ઉપજને વિણસાય;
જ્ઞાનમાં જ્ઞેય સંબંધથી, સર્ગ લયો પર્યાય.
જ્ઞાનમાં જ્ઞેયજગનારે, કર્તા ને હર્તા સદા. દેઈ૦ ૪
- અનંત જ્યોતિ તાલ્હરી, આનંદ અપરંપાર;
કર્તા કર્મ કરણુ તુહિ, સંપ્રદાન નિર્ધાર.
અપાદાન આધારારે, કંઈક તમે સમજતા. દેઈ૦ ૫
- અંતર ષટ્કારકમયી,—અસંખ્ય તારાં નામ;
અનંત તહારું રૂપ છે, તુજને કહું પ્રણામ;
સેવક સ્વામી તું પોતેરે, આપોઆપ પ્રભુ માતા. દેઈ૦ ૬
- અમત્કાર દરિયો તુહિ, સર્વ લખિંધ ભંડાર,
જે જોઈએ તે તુજવિષે, અનંત ધર્માધાર;
અકલંક અવિનાશીરે, નિજનંદ નિર્માતા. દેઈ૦ ૭
- ઉત્પત્તિ વ્યય જ્યોવ્યમય, ગુણુપર્યાયાધાર,
દર્શન ધર્મની ખાણુ છો, ભવોદધિ તારણુહાર;
અનંત શક્તિના સ્વામીરે, પિતા માતા જાતા. દેઈ૦ ૮

૬૨

ક્ષયોપશમ જ્ઞાન ચરણથી, ઠહાલા અસંખ્યવાર;
 પ્રગટ્યાપછી સંતાઓ છો, અનુભવ્યા નિર્ધાર,
 સંતાવાનો જે પડદોરે, ચીરી પ્રગટો ત્રાતા. દેઈ૦ ૯
 કર્મના પડદા પાછળે, હવે નહીં સંતાઓ !
 સદા પ્રકાશી થઈ રહો, હજરાહજૂર જણાઓ;
 પ્રભુ ઉપયોગતાનેરે, સદા રહો હરખાતા. દેઈ૦ ૧૦
 તુજ જીવનથી જીવવું, દેહ છતાં નિર્ધાર;
 મુજ નિશ્ચય તે તાલરો, જાણી પાર ઉતાર,
 બુદ્ધિસાગર આતમરે, પ્રભુ વિભુ છો દાતા. દેઈ૦ ૧૧

પ્રમુવિશ્વાસ.

(સજનો પૂર્ણ થયો છે ખેલ. એ રાગ.)

(૫૪)

આતમ પ્રભુ એક છે તુજ વિશ્વાસ;
 મુજ જીવન તું ખાસ. આતમ૦
 એક આધાર તું માલરેરે, તુજથી જીવ્યું જાય;
 અર્પાયો તુજ ભાવમારે, તું ગતિ તું મતિ ન્યાય. આતમ૦ ૧
 દુઃખ પડો દોટિગમેરે, મૂકું ન તુજને લગાર;
 કરવું ઘટે તે કર પ્રભુરે, તું મુજ તારણહાર. આતમ૦ ૨
 સારા માટે સર્વે થતુંરે, કરે તે શુદ્ધતા હેત;
 મનમાં તારી પ્રેરણારે, ઝીલું પ્રભુ સંકેત. આતમ૦ ૩
 તુજ સન્મુખ આવું પ્રભુરે, પાછો ફરું નહીં લેશ;
 જીવતાં મરણું કરીરે, જીવતો થાઉં હમેશ. આતમ૦ ૪
 શરો થઈ મોહથી લડીરે, ભેટું હજરા હજૂર;
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુ મળેરે, ઝળકે અનંતુ નુર. આતમ૦ ૫

૬૩

પ્રભુપાસે ગમન.

(પૂર્ણ થયો છે ખેલ સજનો પૂર્ણ થયો છે ખેલ.)

(૫૫)

આવુંછું તુજ પાસ, આતમ પ્રભુ આવુંછું તુજ પાસ;
 છોડી જગ સુખ આશ, આતમ પ્રભુ
 દુનિયા ખીજ તો ખીજએરે, ત્હારી રીઝમાં પ્રાસ;
 લાગી તાલાવેલી તાલ્હરીરે, લાગી લગની ધ્યાસ. આતમ૦ ૧
 મારગમાંહી ચાલતારે, વિપત્તિયો લાખ;
 સંકટ દુઃખો સહુ સહુંરે, થાતાં દેહની રાખ, આતમ૦ ૨
 સર્વ જીવોને પ્રભુ સમારે, ગણી ન કરું રાગ રોષ;
 ભાગીશ નહીં ભય આવતારે, ઠાપર દહ નહીં દોષ.આતમ૦ ૩
 પડી આખડી પાછું ચાલવુંરે, થાકથી કરું વિશ્રામ;
 પાછો ઉઠી ચાલુ પ્રભુરે, તુજવણુ ખીજું ન કામ. આતમ૦ ૪
 તુજ શ્રદ્ધા પ્રીતિવડેરે, થાય ચાલતાં હામ;
 આશાને ઉત્સાહથીરે, ચાલુંછું ચુલુધામ. આતમ૦ ૫
 આંખે અશ્રુસાગર કરુંરે, વિશ્વાસનો આધાર;
 થાનાર હોય તે સહુ થશેરે, પાછો નહીં કરનાર. આતમ૦ ૬
 લોહી તરખોળ પગને કરુંરે, મરતાં ન છોડું પન્થ;
 તુજ મળવા જીવ્યું જતુંરે, સાખ પૂરે છે અન્થ. આતમ૦ ૭
 અંતર્ ઝીલી તુજપ્રેરણારે, અર્ધ આંચો નાથ;
 તુજ નગરીની નિશાનીયોરે, દેખી થયોછું સનાથ. આતમ૦ ૮
 સમભાવ સિદ્ધો માર્ગ છેરે, બે તરફ વસમી છે ખાડ;
 રાગ રોષ આડી દૃષ્ટિથીરે જોવું ન આંખો કાડિ. આતમ૦ ૯

૬૪

જવો તેવો પણ તાહરોરે, આવુંછું હજારહજાર;
બુદ્ધિસાગર આતમારે, દેખું આનંદ નૂર. આતમ૦ ૧૦

પ્રભુ દૂર નથી,

(આનંદ ક્યાં વેચાય ચતુરનર આનંદ ક્યાં વેચાય એ રાગ.)

(૫૧)

આતમપ્રભુ નથી દૂર, આતમપ્રભુ દેખુંછું હજારહજાર.
જગમાં છે મરહૂર, જ્યાં ત્યાં આતમ પ્રભુ મરહૂર. ॥
જ્યાં ચૈતન્ય દેખાય છેરે, આતમ પ્રભુ ત્યાં ખાસ;
સર્વ જીવો સત્તાવડેરે, બ્રહ્મ છે ધર વિશ્વાસ. આતમ૦ ૧
જ્યાં ત્યાં આતમપ્રભુ વિલસતારે, દેહ દેવળ વસનાર;
જ્યાં ત્યાં કર્મના વેષમારે, સેવું ભળું દિદેદાર. આતમ૦ ૨
આતમપ્રભુની પ્રસન્નતારે, જડમોહે ન થનાર;
આતમ પ્રભુ પ્રસન્નછેરે, આતમમાં ધરે પ્યાર. આતમ૦ ૩
આતમ કર્તા કર્મ છેરે, આતમ કરણ વિચાર;
સંપ્રદાન આતમપ્રભુરે, અપાદાન નિર્ધાર. આતમ૦ ૪
અધિકરણ છે આતમારે, અનંત ધર્માધાર;
કર્તા અકર્તા અલક્ષ્યછેરે, સદસત્ પક્ષાધાર. આતમ૦ ૫
નાસ્તિક આસ્તિક જીવડારે, આતમ પ્રભુ છે સર્વ;
આત્મૈક્યભાવે વિશ્વનેરે, અનુભવતાં ટળ્યો ગર્વ. આતમ૦ ૬
આતમ રૂપને ધર્મનોરે, આવે ન ક્યારે પાર;
સર્વ ધર્મના શાસ્ત્રથીરે, કિંચિત્ જાસે સાર. આતમ૦ ૭
દેહ દેવળમાં દેવનુંરે, આનંદ જ્ઞાનસ્વરૂપ;
અનુભવે તે સ્વયંપ્રભુરે, દેખી થાતો ચૂપ. આતમ૦ ૮
જ્યાં દેખ્યું ત્યાં પ્રભુ વિભુરે, બાહ્યથી અનેકાકાર;
અંતર અસંખ્ય પ્રદેશથીરે, ચિદાનંદરૂપધાર. આતમ૦ ૯

૬૫

દેખે બંધુ સુબુ ચિંતવેરે, એવો હું આતમ દેવ;	
શોધું આતમને આતમારે, નિજની કરું નિજ સેવ.	આતમ૦ ૧૦
આતમ પ્રભુ ગુરૂ શિષ્ય છેરે, પુત્ર ભાઈ મા બાપ;	
આશુક માશુક આતમારે, પૂજુ આપોઆપ.	આતમ૦ ૧૧
જીવંતા આતમ પ્રભુરે, નકશા છે ધર્મ અન્ય;	
દર્શન ધર્મની દૃષ્ટિયેરે, આતમના છે પન્ય.	આતમ૦ ૧૨
મોહ વિના આતમપ્રભુરે, દેહમાં એકલો થાય;	
મુક્તદેવ પરમાતમારે, જન્મ મરણ નહીં પાય.	આતમ૦ ૧૩
જ્યાં ત્યાં આતમપ્રભુ તાલારે, આનંદમાટે લોક;	
ભ્રાંતિથી જડ દેહમારે, ભૂલી પાડે પોક.	આતમ૦ ૧૪
આતમમાં આનંદ છેરે, જડમાં ન આનંદ લેશ;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ વિભુરે, ચિદાનંદ હમેશ.	આતમ૦ ૧૫

સ્વારથિયો સંસાર.

(૫૭)

સધળો સ્વારથિયો સંસાર, જ્યાં ત્યાં સ્વારથિયાં નર નાર;
 સ્વારથ હોય તો સ્નેહ ને સગપણ, કરે ખુશામત પ્યાર;
 સ્વાર્થ સર્થો કે દૂરે નાસે, સ્વાર્થે મારામાર. સધળો ૦ ૧

હિંસા જૂઠું ચોરી યુગલી, વ્યભિચાર ગહાપાપ;
 સ્વારથથી કરે લાંબી સલામો, સ્વાર્થે કહે માબાપ. સધળો ૦ ૨

હાજી હા સાહેબજી સ્વાર્થે, કપટકલા સહુ થાય;
 સ્વાર્થ સર્થો કે સથું ન સ્નેહી, ઢોઢ ન પાસે બય. સધળો ૦ ૩

માત પિતા ભાઈ પતિ ને પત્ની, સ્વારથમાં હુશિયાર;
 સ્વારથમાં સપડાણા સર્વે, જૂલમ કરે છે અપાર. સધળો ૦ ૪

૬

૬૬

રાજ શેઠને મંત્રી ચોક્કા, ન્યાયાધીશે ક્રોધદાર;
જડસુખમાટે સ્વાર્થ કરે સહુ, સ્વારથમાં તૈયાર. સઘળો ૦ ૫
આત્મપ્રભુમાં પ્રીતિવાળાં, પરમાર્થી નરનાર;
બુદ્ધિસાગર પરમાર્થી સંત, ધન્ય તેનો અવતાર. સઘળો ૦ ૬

પરમાર્થી.

(૫૮)

પરમાર્થી જે નરને નાર, જગમાં ધન્ય તેનો અવતાર;
પરમાર્થીમાં પ્રભુ પ્રગટતા, થાય ન મારામાર;
પરમાર્થી અવતાર પ્રભુનો, પરમાર્થે જીવનાર. જગમાં ૦ ૧
હિંસા બૂઠું ચોરીને ત્યાગે, સ્વારથનો નહીં લેશ;
નિષ્કામે ઉપકાર કરે સહુ, સ્વર્ગ ન ઇચ્છે બેશ. જગમાં ૦ ૨
દુઃખ પડે પણ ધરે ન દીનતા, ધરે પ્રભુપર ધ્યાર;
પ્રભુપદવણુ ખીજું નહીં ઇચ્છે, દુર્ગુણ ટાલણુહાર. જગમાં ૦ ૩
સર્વ જીવોને આત્મપ્રભુ સમ, દેખે જે નરનાર;
સર્વ જીવોના ભલામાં જીવે, તન ધન ખર્ચી અપાર. જગમાં ૦ ૪
નિંદા સ્તુતિમાં સમભાવી, ધન્ય તે નરનાર;
પરના માટે પ્રાણ સમર્પે, ઉપકારે મરનાર. જગમાં ૦ ૫
પરોપકારી પરમાર્થી સંત, બણો પ્રભુ અવતાર;
બુદ્ધિસાગર પરમાર્થીને, નમુંહું વારંવાર. જગમાં ૦ ૬

૬૭

પ્રમુ આવાગમનનું આઠ્ઠાન.

(ભક્તિ ઝેવીરે ભાઈ ઝેવી ઝે રાગ.)

(૫૯)

મુજ દિલમાં પ્રગટ પ્રભુ થાવો, આતમપ્રભુ પ્રીતિઝે આવો.
 દયા સત્યને પ્રેમ વિચારો, પ્રભુ સદ્ગુણરૂપે પધારો. મુજ૦ ૧
 આંખ કાન હૃદય તુજ ધામ, દેહ ઈન્દ્રિયો ત્હારું છે ઠામ;
 નામ રૂપની પેલી પાર, તુંતો સાકાર ને નિરાકાર. મુજ૦ ૨
 સર્વ વિશ્વજીવોમાં પ્રકાશો, સાચો ઝેક છે તુજ વિશ્વાસો;
 સર્વ વિશ્વમાં શાંતિ સ્થાપો, પ્રભુ જ્ઞાનાનન્દરૂપ આપો. મુજ૦ ૩
 ત્હારી શક્તિ અનંતી અપાર, સર્વવિશ્વનો તું આધાર;
 સર્વ ધર્મશાસ્ત્રો ત્હને ગાવે, ભિન્નજ્ઞાન અપેક્ષાઝે ભાવે. મુજ૦ ૪
 મારી આંખ હૃદય તું કાન, જીભસ્પર્શને ઘ્રાણુ તું પ્રાણુ;
 મારી જીવન આશાનો બેલી, પ્રભુ ક્ષણપણુ મૂક ન ઠેલી. મુજ૦ ૫
 સેવા ભક્તિ જ્ઞાન ન જાણું, પ્રમથી પ્રભુ હૃદયે આણું;
 ઈચ્છું નહીં તુજવણુ પ્રભુ ખીજું, જડઉપર રીજું શું ? ખીજું. મુ૦ ૬
 શેમે શેમે હજરાહજૂર, પ્રગટો પ્રભુ નૂરના નૂર;
 પ્રભુ અસંખ્યપ્રદેશી પૂરા, ચિદાનંદમાં નહીં છે અધૂરા. મુજ૦ ૭
 ત્હારી ધૂનમાં નહીં દુઃખભાન, દૂર રહેતો મોહશયતાન;
 અજવાળાથી અંધારૂ નાસે, પ્રભુ પ્રગટૂયાથી મોહ જ નાસે. મુજ૦ ૮
 ઉપશમ ક્ષયોપશમે પધાર્યા, મોહ શત્રુ ઘણાખરા હાર્યા;
 જે ક્ષાયિકભાવે પ્રગટો, તો થાતો ખરો નિજ પલટો. મુજ૦ ૯
 અરિહંત મહાવીર પ્યારા, આતમપ્રભુ બ્રહ્મ છે બહાલા;
 રામ રહિમાન જિન યુદ્ધ પોતે, ગ્રજહળતા આતમજ્યોતે. મુ૦ ૧૦
 તુજમાં સ્વર્ગ મુક્તિ સમાઈ, બહાલા ત્હારી વધામણી આઈ;
 બહાલા ક્ષાયિકભાવે પધારો, ચરાચરમાં અલખ અપારો. મુજ૦ ૧૧

૬૮

તુજ પધરામણી ભણુકારા, પ્રેમીઆંખોમાં તુજ ચમકારા;
 થતા આનંદનૂર ઝખકારા, લહારી ઝાંખી થઈ પ્રભુ ંહાલા. મુજ૦ ૧૨
 લહારા રૂપેના છું વિશ્વાસી, પૂરા આશા સત્યપ્રકાશી;
 ધ્યાન સમાધએ એકરંગી, સ્વામી સેવકનહિ અંગઅંગી. મુજ૦ ૧૩
 કહે વિનવે તે નહીં ખીજે, તુંતું હુંહું આતમ એક રીઝો;
 યુણુ પર્યાયના આધાર, વંદુ પૂણુ તાર મુજ તાર. મુજ૦ ૧૪
 ચિદાનંદ સ્વરૂપે આવો, મારા જીવનનો એ લહાવો;
 તુજમાંહી સમર્પાઈ જઈ, જ્યોતિ જ્યોતે મળી પ્રભુ થાઈ. મુ૦ ૧૫
 શુદ્ધ પ્રેમ વિશ્વાસથી પાસે, આપોઆપ પ્રભુ છે પ્રકાશે;
 સેવા ભક્તિથી પાસેના પાસે, જ્યાં વિશ્વ આતમસમ ભાસે. મુ૦ ૧૬
 જ્ઞાને પ્રભુરૂપ પરખ્યું જતું, પ્રભુ નૂર દિલમાં ઉભરાતું;
 ચિદાનંદ પ્રભુ આપ જણુયા, આઠ્યા ધ્યાન સમાધિથી તાણુયા. ૧૭
 મન વાણીને કાયાના સ્વામી, આતમરામ છે અન્તર્યામી,
 યુદ્ધિસાગર હજરાહજૂર, રહો ઝળહળજ્યોતે સનૂર. મુજ૦ ૧૮

આત્મપ્રમુ ખેલ.

(અહા આશું વસંત થૈ થૈ નાચી રહ્યો. એ રાગ.)

(૬૦)

અહા ! ! મારો આતમ પ્રભુ ખેલી રહ્યો, ખેલી રહ્યો ને ખેલાવી રહ્યો.

અહા૦

સાખી.

તમો રજેગુણુ સત્વના, પડદામાંહી રહેલ;

ત્રણુ પ્રકૃતિવૃત્તિયો,—સાથે ખેલે ખેલ.

તેથી ચોરાશી લાખ ખાણુ રહ્યો, ખાણુ રહ્યો મોહ તાપે રહ્યો.

અહા૦ ૧

૬૬

આઠ કર્મના બંધથી, કરે વિવિધ અવતાર;
 મોહમાયાની સંગતે, ભૂલ્યો નિજરૂપ સાર;
 કર્મલીલાએ દેહમાંહી વસ્યો, દેહમાંહી વસ્યો મોહકુંદે રૂસ્યો.

અહાં ૨

સહ રૂસંગે આતમા, પામ્યો નિજરૂપ જ્ઞાન;
 અનંતધર્મી આતમા, ચેત્યો પામી જ્ઞાન;
 નિજ ઉપયોગ અવતાર લીધો ખરો, લીધો ખરો પ્રભુ શકતેંભર્યો.

અહાં ૩

મોહદૈત્યને મારવા, અઘ્યાં ધર્મ હથિયાર;
 દુર્ગુણ દુષ્ટ વિનાશવા, થયા પ્રભુ તૈયાર;
 પ્રભુ ! ઉપશમભાવે પ્રકાશી થયા, કર્માવરણને વિનાશી રહ્યા.

અહાં ૪

ક્ષયોપશમ ગુણ સૈન્ય છે, શુદ્ધોપયોગ પ્રધાન;
 જ્ઞાન સેનાપતિ ધાજતો, સંયમ ગુણ ક્ષેત્રદાર;
 મોહદૈત્ય વિનાશવા ઉમંગી થયો, સાવધાનીથી યુદ્ધ ખૂબ કરતો
 રહ્યો. અહાં ૫

ક્ષયોપશમ ચારિત્રથી, નાહું મોહતું સૈન્ય;
 આત્મપ્રભુતા આગળે, થયું મોહતું દૈન્ય;
 પ્રભુ આતમ સુખ સ્વાદ આખી રહ્યો, આખી રહ્યો જગ અખાવી રહ્યો.

અહાં ૬

મોહ શયતાનથી કુસ્તીમાં, ઉંચું નીચું થવાય;
 આતમ બલ વધતું જતું, અનુભવથી પરખાય;
 બહુ મોહતું બલ ક્ષીણ થાતું અહો, સાત્ત્વિકગુણસંગ ખેલે વહ્યો.

અહાં ૭

૭૦

ત્રણ પ્રકૃતિ ભિન્ન હું, અનુભવાઈ બેશ;
 પંચશરીર દાષે રહ્યો, હવે ન પામું કલેશ;
 હવે પ્રારબ્ધકર્મ ભોગ ભોગી છતો, રહી સાક્ષીપણે નિર્લેપ થતો.

અહાં ૮

દેહાદિક સંબંધથી, પ્રભુ સાકાર ગણાઈ;
 દેહાદિક સંબંધવણ, નિરૂપકાર સુહાઈ;
 દેહમાંહી આતમ એક પોતે રહું, બીજા મોહને મારી નિબંધમ
 લહું. અહાં ૯

મોહનો ક્ષય કરવા હવે, પૂર્ણ થયો. ઉજમાલ;
 રહીશ એકલો દેહમાં, પામીશ મંગલ માલ;
 રામ રહિમાન અરિહંત બ્રહ્મ ભલો, મુજ આતમ દેવ નિજરૂપે ભ-
 ય્યો. અહાં ૧૦

રાગ શેષને જીતતાં, જિન અરિહંત ગણાઈ;
 આત્મજ્ઞાનના અનુભવે, બુદ્ધ વિભુ સોહાઈ;
 અહો સ્વપરપ્રકાશક વિષ્ણુ થયો, સર્વ તેજનુંતેજ વિભુભાવ લહ્યો.

અહાં ૧૧

બોલે દેખે સાંભળે, ચિદાનંદ ભગવાન;
 સ્વયં આતમા અનુભવ્યો, થયો મહા મસ્તાન;
 એવી બુદ્ધિસાગર પ્રભુ લીલા લહ્યો, લીલા લહ્યો ભાવનાથી વહ્યો.

અહાં ૧૨

આત્મધર્મ.

(સિદ્ધ જગત શિર શોભતા. એ રાગ.)

(૬૧)

આતમધર્મ આરાધીએ, ટાળી રાગને શેષ,
 મરવું મોહને મારીને, કરવો પ્રભુ ગુણ પોષ

આતમં ૨

૭૧

ન્યાસુધી રાગ રોષ છે, સાંસુધી નથી મુક્તિ; રાગને રોષ નિવારીએ, મુક્તિમાર્ગની મુક્તિ.	આતમ૦ ૨
અશુભ વિચારપ્રવૃત્તિથી, પાપનું કર્મ બંધાય; શુભ વિચાર પ્રવૃત્તિથી, પુણ્ય બંધ સુખદાય.	આતમ૦ ૩
શુભાશુભ પરીણામના—સર્વ વિચારોથી ભિન્ન; આતમ શુદ્ધપરીણામ છે, તેમાં થા જીવ !! લીન.	આતમ૦ ૪
શુભાશુભપરીણામ તે, અધ્યવસાય વિચાર; તેથી ભિન્ન છે આતમા. શુદ્ધપરીણામાધાર.	આતમ૦ ૫
શુદ્ધોપયોગમાં વર્તેતો, આતમ શુદ્ધ પરિણામ; આતમ શુદ્ધ પરિણામ એ, શુદ્ધ સ્વભાવ અકામ.	આતમ૦ ૬
શુભ અશુભ પરીણામથી,—ચારગતિ ભવ થાય, શુભાશુભ પરીણામના,—રોધે મુક્તિ સુહાય.	આતમ૦ ૭
જડમાં શુભાશુભ કલ્પના, તે છે સંસારમૂલ; પરપરિણામ વિભાવ છે, તેથી દુઃખનું શૂળ.	આતમ૦ ૮
ક્રોધ માન માયા લોભથી,—ભિન્ન છે આતમરાય; મનથી આતમા ભિન્ન છે, ન્યાસે જડથી સંહાય.	આતમ૦ ૯
સચ્ચિદાનંદ આતમા, ત્હારે શુદ્ધોપયોગ; કામના ભોગમાં સુખ નહીં, પન્નરયોગે અયોગ.	આતમ૦ ૧૦
દર્શન જ્ઞાનને ચરણ છે, આતમનો શુદ્ધકર્મ; પરબ્રહ્મ પરમાતમા, જૂઠાં આઠ છે કર્મ.	આતમ૦ ૧૧
આતમ તે પરમાતમા, સિદ્ધ બુદ્ધ નિર્ધાર; કર્મ ટળ્યાં ભેદ નહીં જરા, આવે ભવોદ્ધિપાર.	આતમ૦ ૧૨
મનની શુભાશુભકલ્પના, ટાળી રહીએ સ્વભાવ; મરણ તરણ નિજ હાથમાં, ખેલીએ શિવદાવ.	આતમ૦ ૧૩

૭૨

કામ વિચારોને વારીએ, તજીએ, મમતા વિચાર;	
જડમાં અહંતા ન ળીજીએ, કરીએ નહીં જડપ્યાર.	આતમ૦ ૧૪
દેહાતમયુક્તિ વારીએ, તજીએ ઇચ્છા વિચાર;	
સર્વ સંકલ્પ વિકલ્પને, શેધીએ નિર્ધાર.	આતમ૦ ૧૫
મોહવિચારો પ્રગટ થતા, વારીએ ધરી ધીર;	
આતમશક્તિ જગાવીએ, બનીએ આતમ વીર.	આતમ૦ ૧૬
આતમને પ્રભુ ભાવીએ, કરીએ દ્વાષોને દૂર;	
મનવચકાયપવિત્રતા, પ્રગટાવો ધરી નૂર.	આતમ૦ ૧૭
નિંદ્રીએ ગરહીએ પાપને, ધરીએ આતમશુદ્ધિ;	
શુભાશુભભાવ વારીએ, ધરીએ આતમયુક્તિ.	આતમ૦ ૧૮
અંતર વાસનાવૃત્તિયો, સર્વનો ળીજરે ત્યાગ;	
મુક્તિ જવું નિજ હાથમાં, જગ !! આતમજગ !!	આતમ૦ ૧૯
નિવિંકલ્પ જે આત્મતું, અંતરમાં શુદ્ધ જ્ઞાન;	
પ્રગટાવીએ ઉપયોગથી, ધરીએ આતમધ્યાન.	આતમ૦ ૨૦
સ્મરીએ દિલમાંહી આતમા, કરીએ બાહ્યથી કાજ;	
અંતર સુરતાને ધારીએ, થઇએ પ્રભુ મહારાજ.	આતમ૦ ૨૧
આતમધર્મની વિશિકા, સમજી ચલો નરનાર;	
યુક્તિસાગર આત્મના, -ધર્મે સુખ છે અપાર.	આતમ૦ ૨૨

નાગરનટનાચ.

(ત્રિગુણી માયા, આતમ પ્રભુ સાથ ખેલે. એ રાગ.)

(૬૨)

નટ નાગર પેઠે નવરસ નાટક નાયું, દુનિયામાં શોયું ન રાયું. નટ૦
 પ્રારબ્ધ કર્મ પ્રયોગથી બાહ્યમાં, મોહ નાચે નહીં નાયું;
 તમો રજ્જેશુણી વૃત્તિયો સાથે, ખેલું ન મનમાં ન માયું. નટ૦ ૧

૭૩

સત્ત્વશુભી સહુવૃત્તિયો સાથે, રાગ કરી નહીં રાયું;
 બાહ્યના નવરસમાં ન રંગાઉં, મોહના પાઠ ન વાયું. નટ૦ ૨
 પલ પલ આતમ અલખ પ્રભુની,—નવરસ ક્ષેત્રમાં રાયું;
 જડ સુખ આશા તૃષ્ણાને ત્યાગી, જડરસ ભીખ ન વાયું. નટ૦ ૩
 પ્રભુમય જીવન ખેલ ખેલીને, ભાગ્ય મોહતું ડાયું;
 આતમપ્રભુના ખેલને ભજવી, દૂર કંઈ મન કાયું. નટ૦ ૪
 ચિદાનંદરૂપ આતમ પ્રભુતું, બણ્યું નિશ્ચય સાયું;
 બુદ્ધિસાગરપ્રભુ દ્વિલ પરગટ, ભવ નાટક નહીં નાયું. નટ૦ ૫

માયાબાજી.

(રાગ ઉપરનો.)

(૬૩)

માયાની બાજી તેમાં ન થાઉં કદિ રાજી, સ્વમા જવી સહુ બાજી.
માયા૦

હર્ષ કંઈ શું ? શોક કંઈ શું ! જડની માયા સહુ કાયી;
 કર્મ બાજીગર ખેલ છે જૂઠો, એક ન વાત તેમાં સાચી. માયા૦ ૧
 કમ ચક્રોળે બેઠો આતમ, ઉંચ નીચ ગણે નિજ પાજી;
 સ્વમ સરીખી બ્રાન્તિ એ સહુ, કોણુ રાજ કોણુ કાજી. માયા૦ ૨
 આતમનાં નામ રૂપ તે જૂઠાં, કરી છે તેની હરાજી;
 જગમાં માઈ ત્હાઈ છે મિથ્યા, કોણુ માતાને પિતાજી. માયા૦ ૩
 સુખની બ્રાંતિથી મોહે મુંઝતાં, એકે વાત નહીં છાજી;
 રાગી ઉપર થાઉં હવે ન રાજી, શત્રુ ઉપર ન નારાજી. માયા૦ ૪
 આતમપ્રભુ હું નિજને રીઝવવા, વાત કંઈ શું ? ઝાઝી;
 આજ સુધી મોહ માયામાં રમિયો, તેથી રહ્યો ઘણું લાજી. માયા૦ ૫
 દુનિયાં રીઝવવા આહ કંઈ નહીં, કંઈ નહીં ઈતરાજી;
 સમ સાક્ષીએ દેખું જગતને, કંઈ ન મોહની હાજી. માયા૦ ૬

૧૦

૭૪

જગમાં શુભાશુભકલ્પના ત્યાગી, બન્યો મુસાફર હાથ;
 ચિદાનંદમય પૂર્ણ બ્રહ્મના, -ઉપયોગે રહ્યો ગાથ. માયા૦ ૭
 શુદ્ધાતમ પ્રભું જિન અરિહંત હું, બીજાવાત બધી ત્યાજ;
 બુદ્ધિસાગર રહેણીમાં રાજ, મોહની વાત તજ કાચી. માયા૦ ૮

સર્વદર્શનધર્મશાસ્ત્રસારવીણી.

(૬૪)

સર્વધર્મના શાસ્ત્રનો, -સર્વ દેશનો સાર;	
સર્વપન્થનો સાર છે, રાગને શેષ નિવાર.	૧
રાગશેષને મોહ જ્યાં, જ્યાં ઈચ્છાનો વાસ;	
પરમેશ્વર તે નહીં ખરો, જે છે કામનો દાસ.	૨
હિંસા જૂઠને ચોરી જ્યાં, કુંચન કામિની સહાય.	
સદ્ગુરૂપદ ત્યાં નહીં જરા, જ્યાં અજ્ઞાન સુહાય.	૩
રાગ શેષના ત્યાગમાં, સર્વ ધર્મનો સાર;	
રાગને શેષે ધર્મ નહિ, કરશે સત્ય વિચાર.	૪
આતમ !! ચેતો જ્ઞાનથી, રાગ શેષથી ભિન્ન;	
સત્ય તમારૂં સ્વરૂપ છે, બનો ન મોહમાં લીન.	૫
ક્રોધ માન માયા થકી, -ભિન્ન છે આતમદેવ;	
લોભથી ભિન્ન તું આતમા, નહીં કર મોહની સેવ.	૬
કામથકી તું ભિન્ન છે, કામવિચારને ટાળ;	
સ્પર્શરૂપના ભોગની, -ધમ્મ દૂર નિવાર.	૭
નિદ્રા નિન્દા તું નહીં, ભય નહીં તારો ધર્મ;	
આતમ નિર્ભય તું સદા, જડમાં નહીં તુજ શર્મ.	૮
હિંસા જૂઠને ચોરીથી, -મૈથુનકર્મથી ભિન્ન;	
હિંસાદકપાપોવિષે, યા નહીં ક્યારે લીન.	૯

૭૫

વિકથા ચાહી શોકને, ચિંતા દૂર નિવાર;	
દુષ્ટવ્યસન દુર્ગુણથક્રી, આતમ ભિન્ન વિચાર.	૧૦
વિષયભોગની વૃત્તિને, મનમાં નહીં પ્રગટાવ;	
પરના દોષ ન દેખવા, નિશ્ચય સાચો લાવ.	૧૧
દુર્જન શત્રુ દ્વેષીતું, ખૂડ કરવું ત્યાગ;	
સત્યદેવ ગુરૂ સંતનો, કરજે મનમાં રાગ.	૧૨
શુભાશુભપરિણામથી, આતમ ન્યાસે બાણ;	
અશુભને શુભ વિચારથી, આતમ ભિન્ન છે માન.	૧૩
તમો રજેગુણ સત્ત્વથી, ભિન્ન છે આતમ દેવ;	
પુણ્ય પાપથી ભિન્ન છે, ચિદાનંદપદ સેવ.	૧૪
આઠકર્મ, પ્રારબ્ધને,—સંચિત રૂપ ગણાય;	
ક્રિયામાણ આસ્રવથક્રી, ન્યાસે આતમરાય.	૧૫
વેદ ન બળિ લિંગ નહિ, પંચદેહથી ભિન્ન;	
અસંખ્યપ્રદેશી આતમા, થા તું નિજમાં લીન.	૧૬
મન વાણીથી ભિન્ન તું, અનાઘનંત સુહાય;	
જન્મ મરણથી ભિન્ન તું, અગુરૂલધુ સોહાય;	૧૭
જ્ઞાનને દર્શન ચરણ છે, આતમ તારે ધર્મ;	
સમભાવે ઉપયોગથી, પ્રગટે ધર્મનો મર્મ.	૧૮
મનસંકલ્પ વિકલ્પથી, તું છે ન્યાસે નિત્ય;	
નિર્વિકલ્પ અનુભવે, પ્રગટે બ્રહ્મ પ્રતીત.	૧૯
નિર્વિકલ્પ સ્વરૂપમય, આતમ તું ભગવાન;	
બુદ્ધિસાગર આતમા, પામે દેવલજ્ઞાન.	૨૦

૭૬

આત્મપ્રભુપ્રાકલ્પ.

(ત્રિગુણી માયા આત્મ પ્રભુ સાથ ખેલે. એ રાગ.

(૬૫)

આત્મ પ્રભુ પ્રગટ્યા અનુભવ આવ્યો, દેહ દેવળમાં સુહાયો,
 મોહની સાથે કુસ્તી કરતાં, લાગ્યું હવે હું કાવ્યો;
 ભવખાલમાં સમભાવી થૈ, આત્મમાં લય લાવ્યો. આત્મ૦ ૧
 આત્મ પ્રભુની મહેર નજર થૈ, મોહને મારી હઠાવ્યો;
 કામ અને ક્રોધ પાછા હઠાવ્યા, આત્મરસ હવે પાવ્યો. આ૦ ૨
 દુનિયાઉપર રીઝ ખીજ રહી નહીં, નાચું ન મોહ નચાવ્યો;
 ક્ષણ ક્ષણ આત્મ સુરતા જગી, શુદ્ધોપયોગે કાવ્યો. આત્મ૦ ૩
 પ્રારબ્ધ શેગાદિક ભોગે, સાક્ષીભાવ સુહાયો;
 વેગળો નહીં રહ્યો પ્રિય પ્રભુથી, પામ્યો પ્રભુનો પસાયો. આ૦ ૪
 પ્રારબ્ધકર્મનું દેવું ચુકવતાં, હંચો નીચો ન રહાયો;
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુ દેહ દેવળમાં, નિજ નિજને પરખાયો. આત્મ૦ ૫

નામરૂપવાસનાત્યાગ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૬૬)

આત્મપ્રભુ આપોઆપ પ્રકાશ્યા, હવે રહ્યા ન મોહદાસા. આ૦
 નામને રૂપની નિન્દાસ્તુતિથી, દૂર ઘણા દિલ ભાસ્યા;
 નિન્દા સ્તુતિથી ભિન્ન નિબત્તમ, જૂઠા મોહ તમાસા. આત્મ૦ ૧
 નામને દેહરૂપ પેટી સરીખાં, દેહમાં આત્મવાસા;
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુ જગ્યા સ્વભાવે, અરૂપી અનામી વિકાસ્યા. આ૦૨

૭૭

આત્મસ્વભાવજાગૃતિ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૬૭)

આતમપ્રભુ જગી રદ્યા સ્વસ્વભાવે, આપોઆપને ધ્યાવે. આતમ
 રાગ રોષના સર્વ વિચારને, મનમાં પ્રગટતા હઠાવે,
 કામકાળાનાગનો સંગ ત્યાગે, રહે ન મોહવિભાવે. આતમ૦ ૧
 સમતા શુદ્ધ પરિણતિભાવે, રહે ન મોહવિભાવે;
 અસંખ્યપ્રદેશોમાંહી મ્હાલે, શુદ્ધોપયોગ સ્વભાવે. આતમ૦ ૨
 જડ જગમાં સુખ યુદ્ધિ ન ધારે, પલ પલ સુરતા જમાવે;
 ક્ષણ ક્ષણ લાખેણી દહેરો લગાવે, આતમ ધર્મ જગાવે. આતમ૦ ૩
 ક્ષયોપશમને ઉપશમભાવે, આતમગુણ પ્રગટાવે;
 ક્ષાયિકલાવે નિજગુણ કરવા, ધ્યાન સમાધિ લગાવે. આતમ૦ ૪
 મુક્તિનો પન્થ અડધો વટાવ્યો, આગળ જવા ભાવ લાવે;
 ઉપયોગી જડમાં થઈ સાક્ષી, નિઃસંગતાએ સુહાવે. આતમ૦ ૫
 પશ્ચાત્તાપ કરી દોષોનો, અગુરૂલધુ નિજ ભાવે;
 શુભાશુભપરીણામ નિવારે, નિજમાં નિજને રમાવે. આતમ૦ ૬
 આતમમાં આતમને સમાવે, જીવેને પ્રભુ, ભાવે;
 આતમરૂપે વિશ્વ અનુભવી, નિર્વિકલ્પમાં ફાવે. આતમ૦ ૭
 આતમમાં મુક્તિસુખ અનુભવ,—કરીને નિશ્ચય પાવે;
 નિત્યાતમ નિર્ભયતાને ભાવે, લેશ ન દીનતા લાવે. આતમ૦ ૮
 પ્રારબ્ધકર્મને ભોગવે આતમ, ઉપયોગથી સમભાવે;
 પૂરણ પ્રભુરૂપ થાશે નિજાતમ, અંતરધ્વનિ એ જણાવે. આતમ૦ ૯
 સાધક આતમ આગળ ચઢવા, ઉપયોગમાં સ્થિર થાવે;
 યુદ્ધિસાગર શુરૂ પ્રભુપદ પરગટ, આપોઆપને પાવે. આતમ૦ ૧૦

૭૯

આત્મપ્રભુ સ્વારી.

(પિયા મુજ મહેલ પધારેરે. એ રાગ. ગોડી.)

(૬૮)

આતમપ્રભુ સ્વારી પધારેરે, આનંદ પ્રગટયો અપાર. આતમ૦	
અસંખ્યપ્રદેશો ઝળહળ્યારે, વાગ્યાં મંગલ તૂર;	
અનહદનાદની તોપનારે, થયા અવાજો ભુરિ.	આતમ૦ ૧
જ્ઞાન ઘોડાપર બેસિયારે, આતમદેવ જણાય;	
અનંત તેજ ઝળહળેરે, કાની ન ઉપમા દેવાય.	આતમ૦ ૨
શુદ્ધ પરિણતિ દેવીજરે, પરિવર્યાં પ્રભુ સાથ;	
ઉપયોગ મંત્રી શોભતોરે, ત્રણ્ય ભુવનના નાથ.	આતમ૦ ૩
મોહતું લશ્કર ભાગિયુરે, નજરોનજર જણાય;	
દેહપ્રદેશથી મોહતુંરે, સૈન્ય તો દૂર પલાય.	આતમ૦ ૪
આતમ પ્રભુના સૈન્યથીરે, મનવચકાય પ્રદેશ;	
સ્વતંત્ર નિર્મલ થઈ રહ્યોરે, વર્તે આનંદ બેશ.	આતમ૦ ૫
સંયમ સેનાપતિ બળેરે, કરે ન મોહ પ્રવેશ;	
આતમ જ્યોતે ઝળહળેરે, રહ્યો ન દુઃખનો કલેશ.	આતમ૦ ૬
આતમ પ્રભુની સ્વારીનારે, દર્શન કીધાં આજ,	
બુદ્ધિસાગર આતમારે, પરમાતમ મહારાજ.	આતમ૦ ૭

દીવાલી.

રાગ. સારંગ.

(૬૯)

મારા પ્રભુની આજ દિવાળીરે, પ્રગટાવી પ્રભુએ મેં ભાળીરે. મારા૦
ઉપશમ ક્ષયોપશમભાવે ઘટ, જ્યોતિ ઝળહળ ઝળકી રૂપાળીરે.

મારા૦

૭૯

રાત રહી નહીં ઘટમાં કાળી, દુષ્ટકામની વૃત્તિ ખાળાર. મારાં ૧
 પ્રભુ મહાવીર રૂપને ભાળી, રાજી રાજી થયો લહી લાલીરે. મારાં
 શુદ્ધ પરિણતિ લાગી ંહાલી, નાઠી કુમતિ કુટિલ સ્ત્રી કાળીરે. મારાં ૨
 પ્રભુને પામ્યો પ્રભુ નિહાળી, આપોઆપ પ્રભુતા ભાળીરે. મારાં
 પ્રભુની અલખ ગતિ લટકાળી, શોભે ઘટ ગુણુ પર્યાયવાળીરે. મારાં ૩
 પ્રભુની ગતિને પ્રભુએ ઝાલી, પ્રભુ આવે છે આપણી ચાલીરે. મારાં
 પ્રભુ રહેતા આનંદમાં મ્હાલી, મોહકુંદને દેતા ટાળીરે. મારાં ૪
 ગતિ ખળાય ન પ્રભુની ખાળી, દેખ્યા અનંત શક્તિ શાલીરે. મારાં
 બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુની, નિત્ય વર્તે છે ઘટમાં દિવાલીરે. મારાં ૫

આત્મપ્રભુદશાભાવના.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ઘડે. એ રાગ)

(૭૦)

આત્મ મહાવીર પ્રભુરૂપ થયો, મોહના તાપે હવે ન રહ્યો;
 ઉપશમ ક્ષયોપશમભાવે દિલ, પ્રભુ પ્રગંદ્યો ગુણુ ભર્યો;
 ચિદાનંદ સ્વરૂપે વિસ્રસ્યો, આપસ્વભાવને વર્યો. મોં આં ૧
 પોતે પોતાનું રૂપ દેખ્યું, જય ન શબ્દે કહ્યો;
 ખીજને સમજવી શકું શું ? મૌન ધરીને રહ્યો. મોં આં ૨
 દર્શન ધર્મના ઝખડા ટળિયા, પ્રભુરૂપ થઈ પ્રભુ લહ્યો;
 નિર્વિકલ્પ પ્રભુને પરગઠ, -જાણી દેખી રહ્યો. મોં આં ૩
 અર્ધપન્થમાં પ્રભુજી મળિયા, આગળ વાટ વહ્યો;
 પૂરણુ પ્રભુરૂપ થાવા અંતર, પ્રભુરૂપભાવને ધર્યો. મોં આં ૪
 જગપતિ પુરૂષોત્તમ પ્રભુ મળિયા, અકળને આપે કહ્યો;
 બુદ્ધિસાગર અરિહંત મહાવીર-આપોઆપને મળ્યો. મોં આં ૫

૯૦

પ્રભુપ્રકાશ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૭૨)

આતમ પ્રભુ પોતે ઝળહળયા, શોધતાં ઘટમાં પોતે મળ્યા.
 મોહના પડદામાં ધૂપેલા, ગયા ન મોહથી કળ્યા;
 મોહના પડદા ચીરી નાખ્યા, ત્યારે પોતે કળ્યા. શોં આં ૧
 અરિહંત મહાવીર વીતરાગ જિન, અનંત નૂરે ભર્યા;
 રામ હરિ રહેમાન ને અદલા, અસંખ્યનામો ધર્યા, શોં આં ૨
 અસંખ્યપ્રદેશે પોતે રૂપી, પુદ્ગલરૂપે ન ઠર્યા;
 વર્ણ ગંધ રસ સ્પર્શ ન જાતિ, અલખ અરૂપપદવર્યા. શોં આં ૩
 અચુરૂલધુ, હંચા નહીં નીચા, અનંતશક્તિ ભર્યા;
 સાકરથી પણ અનંત મીઠા, લાગ્યા સાચા ગળ્યા. શોં આં ૪
 નિર્વિકલ્પમાં આપોઆપને, મળ્યા વિકલ્પો ટળ્યા;
 બુદ્ધિસાગર આતમપ્રભુજી, નૂરનૂરમાં ભળ્યા. શોં આં ૫

આત્માનો આત્મઘરમાં પ્રવેશ.

(રાગ ઉપરનો.)

(૭૨)

આતમ પ્રભુ નિજ ઘરમાં વળ્યા, મોહના સઘળા દાવો ટળ્યા.
 આતમ પ્રભુજી શરૂ થયા તખ, જય ન મોહે છળ્યા;
 મોહશયતાન રૂચો બહુ હાર્યો, આનંદમંગલ વર્યા. મોં આં ૧
 આતમ શુદ્ધોપયોગે રહેતા,—બ્રહ્માનંદને વર્યા;
 અલખનિરંજન નિર્મલચિહ્ન, અનંત જ્યોતે ભર્યા. મોં આં ૨
 પરમ બ્રહ્મસ્વરૂપે પોતે, વીતરાગ જિન ઠર્યા;
 બુદ્ધિસાગર આતમઅરિહંત, મહાવીર આપનેમળ્યા. મોં આં ૩

૮૧

આત્મપ્રભુનો દેહદેવલમાં અવાજ.

(ત્રિગુણીમાયા આત્મ પ્રભુ સાથ ખેલે. એ રાગ.)

(૭૩)

આત્મપ્રભુ દેહ દેવલમાંહી ખેલે, આવે ન દોષ તસ તોલે. આત્મ૦
 મોહના પડદા સર્વે ચીરીને, અંતર રહ્યા મુંધા મેલે;
 સર્વવૃત્તિયોથી થઇ અજગા, આનંદમસ્તીથી ડોલે. આત્મ૦ ૧
 અંતરૂગતની સધળી વાતડી, લેદભાવ તણ ખેલે;
 બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુણ, રમતા જ્ઞાનહીંચોળે. આત્મ૦ ૨

વિશ્વનું પ્રભુરૂપે દર્શન.

(રાગ ઉપરનો.)

(૭૪)

આત્મપ્રભુ, આત્મપ્રભુઓ નિહાળે, દેહોને જૂઠાં લાળે. આત્મ૦
 નિજકૃતકર્મથી દેહદેવળમાં, જીવો પ્રભુસમ લાળે;
 સર્વજીવોમાં આત્મદૃષ્ટિ, -ધરીને મોહને ટાળે. આત્મ૦ ૧
 અનંતજીવમય વિશ્વને પ્રભુરૂપ, દેખી ગુણો અજવાળે;
 સોડહં તત્ત્વમસિ બ્રહ્માઽસ્મિ, અનુભવ આનંદ મહાલે. આત્મ૦ ૨
 રાગને શેષનો સંગ તજીને, પ્રભુમય જીવન ગાળે;
 હિંસા જૂઠને ચોરી વ્યભિચાર, -કુર્ણુણુ ફૂરે ટાળે. આત્મ૦ ૩
 પ્રહસાગરરૂપ બનીને તેમાં, આત્મરૂપ સહુ લાળે;
 બુદ્ધિસાગરસર્વજીવો: નિજતમ, પ્રભુને પ્રભુ ઘટ લાળે. આત્મ૦ ૪

૮૨

આત્મપ્રભુમાં કંઈ બાકી નથી.

(રાગ ઉપરનો.)

આત્મપ્રભુ દીઠા મળ્યા ન રહ્યું બાકી, સાત્ત્વિક વૃત્તિયો પાકી. આ૦
 અતિનલિંગરૂપ વેષાચાર નહિ, ધરબારી નહીં આખો;
 આત્મ મળ્યા પછી ધ્યાનનીવૃત્તિ, પોતાની મેળે થાકી. આ૦ ૧
 મન વચ કાય નહીં દર્શન પન્થ નહીં, ધર્મભેદે ન ગયો છાકી;
 હિંદુ મુસલમાન પ્રીસ્તિ ન પારસી, નીચ નહીં તેમ નાકી. આ૦ ૨
 સર્વમાંહીને સર્વથી ન્યારો, ચિદાનંદ ઘટવાસી;
 બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુજી, મસ્તાન વિશ્વ વિલાસી. આ૦ ૩

આત્મપ્રભુને શાબાસી.

(રાગ ઉપરનો.)

(૭૬)

આત્મપ્રભુ નિજના થયા વિશ્વાસી, દે નિજને શાબાસી. આતમ૦
 રથા નહીં કોઈ વાતે ઉદાસી, આપોઆપ પ્રકાશી;
 ઘટમાં કાશી મક્કા તીરથ સહુ, સિદ્ધાયલ ઉલ્લાસી. આતમ૦ ૧
 સર્વ તીર્થનું તીર્થ છે આતમ, અંલખ અરૂપ અવિનાશી;
 બુદ્ધિસાગર મંગલમાલા, પ્રકટ પ્રભુમાં ભાસી. આતમ૦ ૨

મનની ઇચ્છાએ ન ચાલવાનો આત્માનો નિશ્ચય.

(અવસર ઘેર ઘેર નહીં આવે. એ રાગ.)

(૭૭)

મનડા ત્હાં કંઈયું નહીં કરવું, તુજ ઈચ્છાએ ન કરવું. મનડા૦
 હુંહું આતમ જ્ઞાનાનંદમય, જન્મ મરણથી ન્યારો;
 તુજ ભરમાયો ભરમાઈ નહીં, તું ચયતાન નઠારો. મનડા૦ ૧

૮૩

- રાગ શૈષ કામવાસના રૂપ મન, લાખ ચોરાશી ભભાવે,
જડમાં સુખની બુદ્ધિ જણાવે, લોભાદિએ લલચાવે. મનડાં ૨
- ચિદાનંદ રૂપ ધર્મ છે મારો, મોહસ્વરૂપ છે તારું;
હવે તુજ ધર્મને સેવું ન ક્યારે, તું છે દુઃખ દેનારું. મનડાં ૩
- સર્વશુભાશુભ રાગને શૈષના, —પ્રગટ જહ વિચારો;
તે તારા જણી સહુ છંદુ. હું છું મનપેલી પારો. મનડાં ૪
- સર્વસંકલ્પ વિકલ્પ સ્વરૂપ તું, સર્વ દુઃખ કરનારું;
આતમથી ભિન્ન જણી ન જૂલું, તુજસંગે નહીં સારું. મનડાં ૫
- તુજને વશ કરી તુજ પર બેસી, મોક્ષ નગર જણી ચાલું;
તુજ ઈચ્છ્યું કરું નહીં હવે કાંઈ, આપસ્વરૂપ વિચારું. મનડાં ૬
- તારું કલ્પું કરે તે છે મરેલા, મારું કથ્યું તારે કરવું;
બુદ્ધિસાગર આતમ તાબે, મનવશ કરી સુખ વરવું. મનડાં ૭

પ્રમુસહાયપ્રાર્થના.

(રાગ ઉપરનો.)

(૭૮)

- પ્રભુ મને આપોઆપ ઉગારો, એક છે તારો આધારો. પ્રભુ ૦
- દુર્યુધોષથી પૂર્ણ ભરેલો, સર્વથકી છું નહારો;
કર્મ શયતાનના વશમાં પડ્યો છું, આશરો એક છે તારો. પ્રભુ ૧
- જ્ઞાન ન જાણું વિજ્ઞાન ન જાણું, નહીં તપજપ્રતપારો;
શ્રદ્ધા પ્રેમને ભક્તિ રહિત છું, —જડમાં ભૂલ્યો નહારો. પ્રભુ ૨
- ભક્ત ન સાધુ ન સેવક નહિ તુજ, ગાણું એળે જન્મારો;
ભૂતની પેઠે મનકું ભટકતું, દેતો મોહ તપારો. પ્રભુ ૩
- અનંત શક્તિસ્વામી મહાવીર, કરુણા કરીને ઉગારો.
જવો તેવો પણ પ્રભુ છું તારો, તુંજે તારણહારો. પ્રભુ ૪

૮૪

સાંઈ ખોટું ક્યું સહુ બણો, પ્રેમે પાર ઉતારૈ;
ત્રુદ્ધિસાગર આતમપ્રભુ નિજ, વિનતડી અવધારૈ.

પ્રભુ ૦ ૫

રાગરોષ ટાઢયા વિના મુક્તિ મઢતી નથી.

(માયા કારમીરે માયા મ કરૈ ચતુરસુબણુ. એ રાગ.)

(૭૯)

- મુક્તિ નહીં મળેરે રાગને રૌષ છતાં ક્ષઈ કાળે. ॥
સઘળા ધર્મમીરે મુક્તિ થાય છે મોહને ટાળે. ॥
ક્રોધ માન માયાને લોભે-ક્રાંતી મુક્તિ ન થતીરે;
તપજપ વ્રત ક્રિયાકષ્ટ કરે પણ, મોહ ન મુક્તિ પમાતી. મુક્તિ ૦ ૧
ધર્મક્રિયા તપભેદથી ક્રોધને-માનાદિક બે પ્રગટેરે;
પરપરિણુતિથી બાહ્ય ધર્મની-સાધના સઘળી વિઘટે. મુક્તિ ૦ ૨
ધર્મક્રિયાદિ સાધન સઘળાં, કષાય વણુ છે સક્ષારે;
અહંમતા ને રાગરૌષથી, સાધન થાવે વિક્ષાં. મુક્તિ ૦ ૩
નામ રૂપને કીર્તિ પ્રતિષ્ઠા,-વિષયવાસના રાગેરે;
વ્રત ક્રિયા તપજપથી ન મુક્તિ, જ્ઞાની મોહને ત્યાગે. મુક્તિ ૦ ૪
ધર્મ શાસ્ત્ર મત પંથના ભેદે, સાધનભેદે કષાયોરે;
કરતાં મુક્તિ ક્રોધ ન પામે, ઉપદેશે જિનરાયો. મુક્તિ ૦ ૫
રાગી રૌષી મોહી જનની, પ્રભુ કરતા નહીં મુક્તિરે;
સર્વધર્મ દર્શનમાં મુક્તિ, સમભાવે છે યુક્તિ. મુક્તિ ૦ ૬
ધર્મ ને શાસ્ત્રના ભેદે કષાયો, કરતા નહીં તે તરતારે;
આતમશુદ્ધ સ્વભાવમાં રમતાં, સમભાવે શિવ વરતા. મુક્તિ ૦ ૭
કુચુલુ કુરાચાર વ્યસનોને, ત્યાગે લઘુતા ધારેરે;
દ્વાપદ્ધિ નિદાને ત્યાગે, આતમરૂપ તે બાળે. મુક્તિ ૦ ૮

૮૫

ક્રોધ કરે ને રૂધિરમાંસને, તપ કરીને જ ગાળેરે;	
હું ત્યાગી જ્ઞાની અભિમાને, રહે માયા અંધારે.	મુક્તિ૦ ૯.
ધર્મી ભક્તના નામ માત્રથી, કાઈ મુક્તિ ન પામેરે;	
શ્વેતાંબર દિગંબર આદિ, નિર્મોહે કરે ઠામે.	મુક્તિ૦ ૧૦
મિથ્યાત્વમોહની ને કષાયો, જ ઉપયોગે ટાળેરે;	
ચિદાનંદમય નિજ ઉપયોગે, મુક્તિપુરીમાં મ્હાલે.	મુક્તિ૦ ૧૧
મોહશયતાનની સર્વ વૃત્તિયો, મન પ્રગટતી નિવારેરે,	
પ્રભુમયજીવને જીવંતો થઈ, આપ તરે પર તારે.	મુક્તિ૦ ૧૨
દુયુંણ કષાય મોહથી મુક્તજ, થાવું તે છે મુક્તિરે.	
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુણુ સધળા, પ્રગટાવો પ્રભુ ઉક્તિ.	મુક્તિ. ૧૩

સત્યમુક્તિમાર્ગ.

(માયાકારમીરે. એ રાગ.)

(૮૦)

મહાવીરજિનવરેરે, કેવલજ્ઞાને મોક્ષ જણાવ્યો;	
જૈનાગમો ભણ્યોરે, મારા મનમાં સાચો ભાવ્યો.	મહા૦
મિથ્યામોહની સર્વકષાયો, ટાળે મુક્તિ પાસેરે;	
સેવા ભક્તિ જ્ઞાનનેત્યાગે, સધળાં કર્મોનાસે.	મહા૦ ૧
દેવ ગુરૂને ધર્મની શ્રદ્ધા, નિશ્ચયને વ્યવહારેરે;	
સર્વવિભાવપરિણુતિ તજવી, મુક્તિ સમતા ધારે.	મહા૦ ૨
ગૃહસ્થધર્મને ત્યાગ ધર્મને, યથાશક્તિ આદરવોરે;	
જૈનશાસ્ત્રનાં તત્ત્વો સમજી, આતમને શુદ્ધ કરવો.	મહા૦ ૩
મિથ્યા અવિરવિકષાયયોગને, દૂર કરીને રહીએરે;	
શુદ્ધસ્વભાવમાં રમવું પલપલ, ક્ષમાદિસદ્ગુણુવહીએ.	મહા૦ ૪
કષાયમુક્ત થવું એ મુક્તિ, કદાચહો નહોં ધરીએરે;	
ધર્મના સાધનભેદે કષાયો, કરતાં મુક્તિ ન વરીએ.	મહા૦ ૫

૮૬

આધિપાધિ રહિત જે થાવું, ધર્મ છે તે તે અંશેરે;
 સમકિતવંતાસાપેક્ષીજેન, સદ્ગુણુ જ્યાં ત્યાં સંશે. મહા૦ ૬
 જિનવરમહાવીર પ્રભુનું શાસન, પાળંતાં શિવ વરીએરે;
 બુદ્ધિસાગરચુડ્ડીતાર્થની,—સેવાથી દુઃખ હરીએ. મહા૦ ૭

આત્મસાધુને સમતાનો બોધ.

[રાગ ઉપરનો]

(૮૧)

આત્મ સાધનેરે મુક્તિ સમતાભાવે સાચી;
 કષાયોવારશેરે, રહેશે નહીં વ્રતગર્વમાં માચી. આતમ૦
 ક્રોધ માનને માયા લોભ ન, મમતા અહંતા વારેરે;
 કામવાસના વૃત્તિ ખાળો, પલ પલુ મોહે ન ગાળો. આતમ૦ ૧
 દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવથી, મોહપ્રતિબંધ વારેરે;
 શુદ્ધ સ્વભાવે આતમ ભાવો !!, પ્રગટ્યા દોષો ટાળો. આતમ૦ ૨
 દર્શનજ્ઞાનચરણમાં રમશે. મોહવને નહીં ભમશેરે;
 વ્રત સંયમ તપ સાધન સાધો !!, કાળા કામને દમશે. આતમ૦ ૩
 મોહની સાથે પલપલ લડશે, ક્ષણક્ષણુ આતમ સ્મરશેરે;
 મનને મારી નિર્ભય થાશે, મોહનો સંગ ન કરશે. આતમ૦ ૪
 સર્વનયોની સાપેક્ષાએ, અનેક સાધનભેદોરે;
 સમજ સાધો સાધનયોગે, મુક્તિ કરો ન ખેદો. આતમ૦ ૫
 આતમ ગુણુ સાધે તે સાધુ, સમજ આતમ સાધોરે;
 મનવાણીતનુગુહિસમિતિ,—ધારી ગુણુગણુ વાધો. આતમ૦ ૬
 આતમના ઉપયોગે ધર્મ છે, કરશે આતમશુદ્ધિરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમધર્મ છે, ચિદાનુંદગુણુ ઋદ્ધિ આતમ૦ ૭

૮૭

આત્મધર્મ.

(રાગ ઉપરનો)

(૮૨)

- આત્મધર્મમારે, આત્મ નિજ ઉપયોગે રહેશો.
 રાગને રોષનીરે, પરિણતિ વારી નિજગુણ લેશો.
 લાલ અલાલને મરણજીવનમાં—સમતાલાવને ધારોરે; આત્મ૦ ૧
 ઢાઈ પૂજે ઢાઈ ભાંડે તેમાં, હુષને શોક નિવારો.
 પાંચે ઇન્દ્રયવિષયોમાંહી, રાગને રોષ ન કરશોરે; આત્મ૦ ૨
 આમડીરૂપને સ્પર્શમાં સુખની,—કામના થાતી હરશો. આત્મ૦ ૨
 નામરૂપનીવાસનાત્યાગો, કીર્તિવાસના ત્યાગોરે;
 લોકવાસનાથી નહીં મરશો, આત્મભાવે જગો. આત્મ૦ ૩
 ધર્મક્રિયામાં નિદા ત્યાગો, જ્ઞાનથી ગર્વ ન ધારોરે;
 તપ કરવું પણ ક્રોધ નકરવો, પલ પણ એંગે ન હારો. આત્મ૦ ૪
 સર્વવિશ્વમાં જીવાજીવમાં, સમ ઉપયોગે રહોએરે;
 શુભાશુભપરિણામ ન ધરીએ, આત્મરસગહગહીએ. આત્મ૦ ૫
 સર્વશુભાશુભધર્મજી તજીએ, મનનું કલ્પું નહીં કરીએરે;
 ચિદાનંદમય નિજ ઉપયોગે, સહેજે મુક્તિ વરીએ, આત્મ૦ ૬
 શાતાઅશાતામાં સમભાવે, રહેશો સાક્ષીભાવેરે;
 કર્મોદયમાં આત્મધર્મ નહીં, રહેશો આપસ્વભાવે. આત્મ૦ ૭
 શત્રુમિત્રપરસમતાધારો, સુખ દુઃખમાં સમભાવેરે.
 બુદ્ધિસાગર ચિદાનંદમય, આપસ્વલાવને ધ્યાવો. આત્મ૦ ૮

૯૯

સમકિત (સમ્યક્ત્વદ્વષ્ટિ)

(રાગઉપરનો)

(૮૩)

- સમકિત પામતાંરે, મુક્તિ પામે નરને નારી;
 મોક્ષનો એકડોરે, સમકિત પામતાં નિર્ધારી ॥
- જૈનધર્મને દેવગુરૂની, શ્રદ્ધા દ્રવ્યનેભાવેરે;
 જૈનશાસ્ત્રની શ્રદ્ધા થાતાં, સમકિત મોક્ષ વિચારે. સમ૦ ૧
- સમકિતવણુ તપ જપ નહીં લેખે, દયા ન લેખે આવેરે;
 મુક્તિ ન આપે વ્રત સંયમ પણુ, જે નહીં સમતા આવે. સમ૦ ૨
- નય નિક્ષેપે નવ તત્વાદિક. જાણી શ્રદ્ધા ધરતારે;
 નિશ્ચય સમકિત ઘટમાં પ્રગટે, નરનારી શિવ વરતાં. સમ૦ ૩
- સમકિતીને વ્રત ચારિત્ર યોગે, નિશ્ચય મુક્તિ થાતીરે;
 સમકિતવણુ નહીં જ્ઞાનને ચારિત્ર, સમકિતી હણે ધનધાતી. સમ૦ ૪
- સમકિતીનો કદિ નાશ ન થાવે, સમકિતિ તરતો અંતેરે;
 સમકિત હેતુ અવલંબો સહુ-રહો ન મિથ્યાબ્રાતે. સમ૦ ૫
- દેવગુરૂને ધર્મ શાસ્ત્રમાં-શંકાદિક પરિહરીએરે.
 બુદ્ધિસાગર સમકિતબલથી, ચારિત્રલહી શિવ વરીએ. સમ૦.૬

“ સહજસમાધિ ”

(જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ધડે. એ રાગ.)

(૮૪)

- આતમ સહજ સમાધિ ભર્યાં, આતમ ઉપયોગે દિલ વરે.
 હઠની કિંમત કોંડી સરખી, સહજ સ્વભાવે છતી;
 અસંખ્યપ્રદેશે અનંત આનંદ, જ્ઞાનની પામો ગતિ. આતમ૦ ૧
- પંચ સમિતિ ને ત્રિગુમિ, શુદ્ધાતમ દિલ ધરે;
 રાગ શેષથી દૂરે રહેવું-કામવૃત્તિને હરે. આતમ૦ ૨

૮૬

નામ રૂપ ધીર્તિની વાસના, દેહધ્યાસને હરો;	આતમ ૦ ૩
આતમ આપોઆપ અનુભવે, વર્તે સુખનો ઝરો.	
અસંખ્ય પ્રદેશમાં સ્થિરોપયોગે, એકતાનતા વરો;	આતમ ૦ ૪
મનોવૃત્તિથી ન્યારો આતમ, અનુભવ ચેતના કરો.	
ખાતાં પીતાં હરતાં ફરતાં,—આતમ ઉપયોગ ધરો;	આતમ ૦ ૫
વર્તે સંગ છતાં નહીં સંગી, સાક્ષી થૈ સહુ કરો.	
પંચેન્દ્રિય મનથી છે ન્યારો, આતમ અનુભવ વરો;	આતમ ૦ ૬
સર્વ કષાયો પેલી પારે, ઉપયોગે ઝળહળો.	
આતમશુદ્ધ સ્વભાવનું સ્મરણુજ, થાતાં દિલ ઉછૂછળો;	આતમ ૦ ૭
ધ્યાન સમાધિ પલપલ વર્તે, ચિદાનંદમાં ભળો.	
આર્તધ્યાન ને રૌદ્રધ્યાનની,—પરપરિણતિ પરિહરો;	આતમ ૦ ૮
ધર્મધ્યાન પ્રવૃત્તિયોગે, ધ્યાન સમાધિ વરો.	
શુભાશુભ સંકલ્પ વિકલ્પો,—મનમાં પ્રગટયા હરો;	આતમ ૦ ૯
આતમવિચારે સહજસમાધિ, આતમગુણ દિલ ધરો.	
આતમ ગુણ પર્યાય વિચારે—જ્યોતિ જ્યોતે મળો;	આતમ ૦ ૧૦
મનની સઘળી ટળતી આધિ, માયામાં ક્યાં કરો.	
આતમ ઉપયોગે છે સમાધિ, જ્ઞાનીને ઝટ કળો;	આતમ ૦ ૧૧
મોહપરિણતિ પ્રગટી વારો, મોહથષ્ટી નહીં ચળો.	
સેવા ભક્તિ ધર્મક્રિયામાં, જ્ઞાને શાંતિ વરો;	આતમ ૦ ૧૨
વર્તે આતમ ઉપયોગીને, અંતરૂમાં સુખ ઝરો.	
ચોથા ગુણસ્થાનકથી અંશે, સહજ સમાધિ વરો;	આતમ ૦ ૧૩
ઉપર ઉપર ગુણસ્થાનકે ખતાં, આધિ સઘળી હરો.	
શુભપરિણતિથી નીકળીને,—શુદ્ધ પરિણતિ વરો;	આતમ ૦ ૧૪
આતમ સ્મરણુ કરીને ક્ષણુ ક્ષણુ, સમતા દિલમાં ધરો.	
મિથ્યા યુદ્ધિ કષાયો વારી, સંવર નિર્જર વરો;	આતમ ૦ ૧૫
યુદ્ધિસાગર આપ સ્વભાવે, આપ પ્રભુને મળો	

૯૦

(આત્મોત્સાહશિક્ષા).

(જીવલડા ઘાટ નવા સીદ ઘડે. એ રાગ)

આતમ !! મોહની સાથે લડો, મુક્તિની નિરસરણીપર ચડો !!
 શૂરાયૈને સન્મુખ લડશો, પાછા પગ નહીં ભરો;
 ભયકાયરતા ખેદ તજી દે !!, કર્મને મારી મરો.—મુક્તિ૦આતમ૦ ૧
 શૂરા મુક્ત થતા દુઃખોથી, પાછા ન કિંચિત્ પડો;
 સર્વવાસના ત્યાગી આતમ !!, છંડો કામનો સડો મુ૦ આતમ૦ ૨
 ભોળા થૈને સાધ્ય ન ભૂલો, જડમાં નહીં આથડો;
 ભોગોમાં સુખશુદ્ધિ ધારી, ક્યાં મિથ્યા તરફડો. મુ૦ આતમ૦ ૩
 ચેત ચેતન તું ચતુરા જ્ઞાને, લેશ પ્રમાદ ન કરો;
 આતમમાં આનંદરસ આખો,—પરભાવે નહીં ફરો. મુ૦ આ૦ ૪
 મનમાં અનેકરૂપે પેસી, થાતો મોહ જ ખડો;
 આતમનિજઉપયોગી થૈને,—વૈરાગ્યે બહુ વડો. મુ૦ આ૦ ૫
 છાનોમાનો મોહ છેતરે; સમજી શીદને મરો;
 જગી ઉઠો !! આતમ ઝટપટ, શૂરા થૈ સંચરો. મુ૦ આ૦ ૬
 કાચી બેઘડીમાંહી કેવલ,—જ્ઞાનને મુક્તિ વરો;
 શુદ્ધિસાગર બળિયાબનીને, જ્યોતિજ્યોતમાં બળો. મુ૦ આ૦ ૭

આત્મસુખોપયોગ.

(રાગ ઉપરનો)

આતમસુખને ભૂલી અરે, વિષયમાં સુખબ્રાંતે કેમ ફરે. !!
 પાંચે ઈન્દ્રયવિષયોમાંહી, ક્ષેગટ ભૂલી ફરે;
 કંચનકામિનીમાં સુખમાની, મોહી થૈ ક્યાં મરે, વિષય૦ આતમ૦ ૧
 ક્ષણિક સુખને અનંત દુઃખો, કામભોગથી ખરે;
 આતમસ્વભાવમાં સુખ છે સાચું, જ્ઞાની નિશ્ચય કરે. વિ૦ આ૦ ૨

૯૧

ભોગમાં ભયને અનંત દુઃખડાં, વળખાં કરે શું વળે;
 મન ઈચ્છા શૈક્યાથી સુક્રિત, મન મારે શિવ મળે. વિ૦ આ૦ ૩
 આશાતૃષ્ણાથી અથડાતાં, શાંતિ લેશ ન સરે;
 જગી ઉઠો ॥ આતમ જોગી, શેતડ થૈ શું રડે. વિ૦ આ૦ ૪
 ભણી ગણીને જીવ ॥ ન ભૂલો, માનવભવ નહીં મળે;
 બુદ્ધિસાગર આતમ બળિયો, યા આનંદ ગ્રણહળે. વિ૦ આ૦ ૫

કુસંગતિ વગેરેનો ત્યાગ

(સંતો સત્ ખતલાનારે. ઐ રાગ.)

દુર્જન દુષ્ટનો કરો ન સંગ, ત્યાગો કુમિત્ર સંગકુરંગ. ॥
 ગુરુદ્રોહી ગુરુનિન્દક જનની, સંગત કદિ ન કરીએરે;
 ગુરુદ્રોહીની સાથે ન વહવું, વ્યસનીને પરિહરીએ. દુર્જન૦ ૧
 દેવ ગુરુને ધર્મોત્થાપક, નાસ્તિકને પાખંડીરે;
 તેનો સંગ ન કરીએ ક્યારે; તજીએ કપટી ધમંડી. દુર્જન૦ ૨
 જૈનધર્મશાસ્ત્રો ઉત્થાપે, સ્વર્ગાદિક ઉત્થાપેરે;
 નગુરાઓની સંગત કરતાં, ભરાય આતમ પાપે. દુર્જન૦ ૩
 સાધુસંતનો નિન્દક શત્રુ, પુણ્ય પાપ નહીં માનેરે;
 એવાથી દૂરે બહુ રહેવું, વિષલવ મૃત્યુ આણે. દુર્જન૦ ૪
 મિથ્યાત્વી જ મહા નાસ્તિકજન, થઈએ નહીં તસસંગીરે;
 સંગેરંગ પ્રવેશે મનમાં, બનીએ સમકિતીસંગી. દુર્જન૦ ૬
 દેવગુરુની નિન્દા સુણતાં, મહાપાપ ગ્રંથ લાગેરે;
 કુસંગે સાહમન બગડે, રહીએ સદ્ગુરુરાગે. દુર્જન૦ ૭
 ગીતાર્થ સદ્ગુરુની સંગે, ગુરુઆજ્ઞાએ રહીએરે;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ સેવા, —ભકિતથી શિવ લહીએ. દુર્જન૦ ૮

૬૨

સત્સંગ.

(રાગ ઉપરનો.)

કરીએ સદ્ગુરૂ સંતનો સંગ, તજીએ કુગુરૂનાસ્તિકરંગ. ॥	
જૈનસાસ્ત્રને જૈનધર્મની, -શ્રદ્ધાપ્રીતિ ધરીએરે;	
ગુરૂદેવ આજ્ઞાએ વર્તી, કર્મકલંકને હરીએ.	કરીએ૦ ૧
કુતર્કી સંશયી નાસ્તિકને, પાખંડીને તજીએરે;	
સમક્ષિત શ્રદ્ધા સાચી ધરીએ, -જિનવરદેવને ભજીએ.	કરીએ૦ ૨
અનેક સુધરેલ નામ ધરાવી, યગડેલા મત કાઢેરે;	
તેનાપર વિશ્વાસ ન ધરીએ, કુતર્કે ધર્મને વાઢે.	કરીએ. ૩
જૈનાગમ શાસ્ત્રોની શ્રદ્ધા, -ધારકસંગને કરીએરે;	
કુતર્કવાદે થયા કુતર્કી, એવાને પરિહરીએ.	કરીએ૦ ૪
સાધુઓની સેવાભક્તિ, કરીએ શ્રદ્ધા ધારીરે;	
કલિકાલે ગુરૂ સાધુસંગે, રહેવું ધર્મ વિચારી.	કરીએ૦ ૫
કલિકાલમાં નિન્હવમતિયા, જૈન ધર્મ ઉત્થાપેરે;	
સ્વર્ગ નરક ગુરૂ ધર્મ ન માને; રહીએ જિનવર જાપે.	કરીએ૦ ૬
ગીતાર્થ શ્રીસદ્ગુરૂની આજ્ઞા, શીર્ષે ચઢાવી ભાવેરે;	
બુદ્ધિસાગર વર્તે જાઓ-તેઓ મુક્તિ પાવે.	કરીએ૦ ૭

ધર્મ.

(અરે જીવ શીદને કટપના કરે. એ રાગ.)

ધર્મ વણુ પલ પણુ જીવવું નહીં, ધર્મથી આનંદ મુક્તિ સહી. ॥	
કેવલજ્ઞાનીએ જ પ્રરૂપ્યો-સત્યધર્મ તે સહી;	
દાન શીયલ તપ ભાવના ભેદે, ધર્મ કરો ગહગહી.	ધર્મથી૦ ૧
સર્વ ધર્મમાં સાગર સરખો, અહિંસા ધર્મ છે ખરો;	
જૈનધર્મશાસ્ત્રોમાં ભાખ્યો, સમજીને આકરો.	ધર્મથી૦ ૨

૯૩

સત્ય યોલવું સત્ય આચરવું, ચોરી કરવી નહીં, વ્યભિચારને મૈથુન ત્યાગે, આતમ શાન્તિ સહી.	ધર્મથી૦ ૩
પરિગ્રહ મમતાને ઉપાધિ, ત્યાગે પાપો ટળે; કંચની કામિની પાપનું મૂળ છે, તે ત્યાગે શિવ મળે.	ધર્મથી૦ ૪
સત્ય દેવ ગુરૂ ધર્મની શ્રદ્ધા-ધારે મનમાં ખરી; સાધુઓની સેવા કરતાં, દુર્મતિ બંધે ટળી.	ધર્મથી૦ ૫
સમ્યગ્ દર્શન જ્ઞાન ચરણથી, જીવો મુક્તિ વરે; રાગ રોષને કામ ટળતાં, અનંત આનંદ મળે.	ધર્મથી૦ ૬
ગૃહસ્થ સાધુ ધર્મ બે ભેદે, સ્વાધિકારથી ધરે; મુક્તિ વણ બીજી સહુકામના, છંડી ભવમાં ન મરે.	ધર્મથી૦ ૭
દુર્ગુણ દુરાચાર દુર્વ્યસનો, છંડો સદ્ગુણ વહો; વ્યવહાર ને નિશ્ચય બે નયથી, ધર્મ ધરી શિવ લહો.	ધર્મથી૦ ૮
કુતર્ક સંશય નાસ્તિક બુદ્ધિ-તજીને ધર્મી બનો; બુદ્ધિસાગર મહાવીર પ્રભુને, સ્મરે ગુણોને ભણો.	ધર્મથી૦ ૯

કુગુરુસંગત્યાગ.

(રાગ ઉપરનો.)

કુગુરૂ સંગત ક્યારે ન કરે, કુગુરૂને દૂરથષ્ટી પરિહરે. હિંસા બૂઠને ચોરી બરી, પરિગ્રહ લોભે ભર્યા;	કુગુરૂને૦ ૧
ક્રોધ માન માયા કરનારા, મોહ ડરાબ્યા ડર્યા. કંચન કામિનીપર બહુરાગી, વિષયભોગ સુખ ભર્યા;	કુગુરૂ૦ ૨
પંચમહાવ્રત યમ નહીં પાળે, કામના બાળ્યા બળ્યા. જૈનધર્મ શાસ્ત્રો નહિ માને, નાસ્તિક સંશયી ઠર્યા;	કુગુરૂ૦ ૩
શુદ્ધપ્રેમક જે નહીં હોવે; ધર્માચારથી ડર્યા. દેવગુરૂને ધર્મની પ્રીતિ, ધારે નહીં જે જરા;	કુગુરૂ૦ ૪
શાસ્ત્રાધારે જે નહીં વર્તે, તારે નહીં જે તર્યા.	કુગુરૂ૦ ૫

६४

वेष द्विधा ने गुणुथी अणगा, कुगुइसंगे भरो;	
सभकित ने आरित्र विनाना—कुगुइआथी डरो.	कुगुइ० ५
वेषप्रताआरसद्गुणुधारक,—सद्गुइ सेवा करे;	
पुद्धिसागर सद्गुइ पाभी, अनंतसुअडां वरो.	कुगुइ० ६

विकथा तथा व्यर्थजनपरिचयत्याग.

(राग उपरनो)

मुनिवर ! विकथाने परिहरो, नकाभो जन परिचय नहीं करे.	
जन संग्गादिकथी मन तननी—वयन यपलता यती;	
स्त्री पशु पंडक पाल परिचये, पुद्गलसंगीभति.	नकाभो० १
धर्म विनानी राज्य स्त्रियादिक,—विकथा वातो तजे;	
भौन रडो वयगुपितधारी, आतमगुणुने लजे.	नकाभो० २
रागीनो प्रतिअद्ध करे नहीं, अहु ओलवुं तजे;	
उपयोगे अप जटवुं ओलो, सभताभावने सजे.	नकाभो० ३
वयन सभिति उपयोगी थै, आतमदृष्टि धरो;	
धर्म विनानुं सुषो न ओलो, लवरी करवी हरो.	नकाभो० ४
पर पंयाते थवुं न डाहा, निश्चय ओवो करे;	
वाततडाका गप्यां न भारे, पलपल प्रलुने स्मरो.	नकाभो० ५
आपवडाध स्तुति निंदाथी,—आतम न्यारो गणो;	
क्षण ओकनो प्रभाद करे नहीं, आतम शुद्धि लणो.	नकाभो० ६
आतम उपयोगे अप जटवो, जन परिचयने करे;	
भूह्या तो अमणामां पडरो—मन वश करीने तरो.	नकाभो० ७
येत ! येत ! तुं यतुर येतन ! ! सत्य शीअ आदरो;	
पुद्धिसागर उपयोगी थै, शांति सुअडां वरो.	नकाभो० ८

૬૫

“ આત્મરમણતા ”

(રાગ ઉપરનો).

મુનિવર આતમભાવે રમો,—વિષયસુખમોહવને નહીં ભમો;	
પુદ્ગલ ભાવમાં મનને ઇન્દ્રિયો—તેના જોરને દમો;	
મીઠારસ વિકૃતિને ત્યાગી, આતમરસને જમો.	વિ૦ ૧
રાગ રોષ કામાદિક દોષો, વેગે જ્ઞાનથી વમો;	
પરિષદ ઉપસર્ગો દુઃખ પ્રગટે, સમતાભાવથી ખમો.	વિ૦ ૨
પાંચે ઇન્દ્રિય વિષયો ઉપર, ધારો સદા આણુગમો;	
કામ કપટ ને ગર્વ નિવારો, ક્રોધે નહીં ધમધમો.	વિ૦ ૩
ક્ષણક્ષણુ આતમરૂપ સ્મરો દિલ, મમતા અહંતા હરો;	
ધુલ્લિસાગર આતમસ્વભાવે, ચિદાનંદ પદ વરો.	વિ૦ ૪

ગુરુની આજ્ઞા.

(લાગ કલેજે છંદ ગુરોકારે એ રાગ.)

ગુરુની આજ્ઞા પાળીરે, જીવો જગમાં નરને નારી;	
ગીતાર્થ ગુરુને શીર્ષ ધરીને, આતમશુદ્ધિ કરીએ;	
ગુરુની સેવા ભક્તિ કરવા—માટે નક્કી મરીએ.	ગુરુની૦ ૧
ગુરુ મુખથી આગમો સાંભળીએ, ગુરુ દર્શન કરી જમીએ;	
ગુરુ ગમ લેઈ જ્ઞાનને કરીએ. નગુરા થૈં નહીં ભમીએ.	ગુરુ૦ ૨
ગુરુ દીવોને ગુરુ દેવતા, ગુરુકૃપાને લહીએ;	
આપમતે સ્વચ્છન્દે ન ફરીએ, ગુરુ આજ્ઞાએ વહીએ.	ગુરુ૦ ૩
ગુરુકૃપા ગુરુઆશીર્વાદો, મળે એવું સહુ કરીએ;	
ગુરુથી ચર્યાવાદ ન કરીએ, કુતર્ક સંશય હરીએ.	ગુરુ૦ ૪

૬૬

આતમ ગુણુ પર્યાય સમજીએ, આત્મરમણતા ધરીએ;
 ગુરૂમાંહી અર્પાઈ જઈને, ગુરૂરૂપ થૈ ફરીએ. ગુરૂ ૦ ૫
 નિશ્ચયને વ્યવહારથી ગુરૂને-સમજી ગુરૂ શીર ધરીએ;
 બુદ્ધિસાગર ગુરૂકૃપાથી-ચિદાનંદ પદ વરીએ ગુરૂ ૦ ૬

જીવને સદ્બોધ.

(ભક્તિ એવીરે ભાઈ એવી. એ રાગ.)

જીવ ! ! મોહમાયામાં શું ? મહાલે, કેમ ચડિયો મોહના આળે;
 તને મોહશયતાન ફસાવે, તારા સમજ્યામાં કેમ ન આવે. જીવ ૦ ૧
 ચતુરાર્થ ચડી તારી ચૂલે, ગર્વે ફૂલી અરે કેમ ભૂલે;
 કામ કપટને કરે કમ કાળાં, પીતો વિષયનાં ઝેરીપ્યાલાં. જીવ ૦ ૨
 પાપકર્મ ભોગવવાં પડશે, તારે દુઃખી બનીને રડશે;
 ભૂલે છે કેમ ભૂલે ભોળા, જમના વસમા છે ડોળા. જીવ ૦ ૩
 લોભે લક્ષણુ ખોયાં સઘળાં, ધર્મકર્મ સકલ અરે બગડ્યાં;
 સર્વ દુર્ગુણુ વ્યસનો નિવારો, મળ્યો માનવભવ નહીં હારો. જીવ ૦ ૪
 હિંસાબૂઠ ચોરીમાં ફસિયો, વ્યભિચારે થયો મૂઠ રસિયો;
 કર્યો કર્મ ભોગવવાં ભારી, પાપે ઉમર સઘળી હારી. જીવ ૦ ૫
 તારા સમજ્યામાં કેમ ન આવે, પાપપન્થમાં તું કેમ જાવે;
 હજી બગડી બાજી લે સુધારી, કુમતિસંગ દૂરે ટાળી જીવ ૦ ૬
 દુર્ગુણુ દુરાચાર દે છંડી, ટાળ બૂરીટેવ ધમંડી;
 શરૂ દેવતું કર ઝટ શરણું, ટળે જન્મ જરાને મરણું. જીવ ૦ ૭
 તજી દે ને અહંતા મમતા, ધાર સાચી હૃદયમાં સમતા;
 પુણ્ય ધર્મ માર્ગમાં ચાલો, જ્ઞાનધ્યાન સમાધમાં મહાલો. જીવ ૦ ૮
 જડવિષયોમાં સુખ નહીં શાન્તિ, ટાળો રાગને શેષની બ્રાન્તિ;
 બુદ્ધિસાગર ધર્મને ધારો, મળ્યા માનવ ભવને સુધારો. જીવ ૦ ૯

૯૭

મિથ્યાહાપણ.

(રાગ ઉપરનો)

- માને શું મનમાં નિજ ડાહ્યો, કામે ક્રોધે તુજને ફસાવ્યો;
માને શું મનમાં ચતુરાધ, ત્હને મોહે ઘેર્યો બાઈ. માને૦ ૧
- માને શું મન જ્ઞાનનો દરિયો, તને અહંકારે છેતરિયો;
માને હુંહું આતમરામ, તને સતાવે છે બહુ કામ. માને૦ ૨
- માને છેતરાઈ નહીં ક્યારે, માયા છેતરે તુજને બારે;
માને મનમાં હું બ્રહ્મચારી, કીર્તિ મોહ થયો ભ્રમ બારી. માને૦ ૩
- મારા જવો ન કોઈ બણુલો, માને તેમાં તું ગવે ઘહેલો;
હહાપણ તાઈ ગયું સહુ કૂલી, નામરૂપે ગયો જ્યારે કૂલી. માને૦ ૪
- માને મુજસમ કોઈ ન સાધુ, ત્યારે મોહે હૃદય ફેલી ખાધું;
માને કીર્તિ પ્રતિષ્ઠાથી સારે, એ તો ખોલાવે મોહનઠારે. માને૦ ૫
- બક્ત યોગી સાધુમાં મોટા, માને ત્યારે વાળે મોહ ગોટા;
માને સ્ત્રીધન ધરનો ત્યાગી, અહંવૃત્તિથી અંતરૂગી. માને૦ ૬
- જ્ઞાને ખીજને શું સમજવો, મનમોહે ક્યાં નિજને હસાવો;
મન કોષોને નહીં હઠાવો, અન્યમોધનો કરતા શું ઠાવો. માને૦ ૭
- મનમોહને જ્યારે ન મારે, ત્યારે શક્તિનો ગર્વ શું ધારે;
મનમાં તું કુલે હું હું સારે; જે ને પ્રગટ્યા મોહવિચારે; માને૦ ૮
- તું તો છેતરે ખીજને કપટે, પણ દંભ છેતરે તને ઝપટે;
મોહે મિથ્યા હહાપણ તાઈ, આતમ રૂપ છે સર્વથી ન્યાઈ. માને૦ ૯
- રાગ રોષથી ન્યારા યાશે, ત્યારે આતમ સુખડાં પાશે;
મોહે જીતાયલા નહીં મદો, ત્યાગીવેષે મોહે દદો. માને૦ ૧૦
- અન્યને શીખ દેવામાં ડાહ્યા, નિજ અંતરૂમાં જુઓ માયા;
માનો અન્યજનોને કોષી, નિજ મનહું તો કામે ફેશી. માને૦ ૧૧

૧૩

૯૮

મોહ પેસે છે કણે કણે મનમાં, જુઓ કામ રમે છે તનમાં;
 નિર્મોહી બનીને રહેવું, મન મોહ મરે એવું કહેવું. માને૦ ૧૨
 નામરૂપની વાસના લલના, યાવત્તાવત્ આતમખળ ના;
 કામકષાય પશુ બલભારી, યાવત્તાવત્ સહુ સંસારી. માને૦ ૧૩
 માટે આતમ સાચું સમજે, આતમ આતમસ્વભાવમાં રમશે;
 શુભાશુભપરિણતિસ્ત્રીસંગી, યાવત્તાવત્ કે ન નિઃસંગી. માને૦ ૧૪
 આતમ ઉપયોગે શુદ્ધ થાશે, આતમ ! આતમપરિણામ પાશે;
 બુદ્ધિસાગર આતમ પાયો, જ્યોતિ જ્યોતે આનંદ સુહાયો. માને૦ ૧૫

મિથ્યામમતા.

(રાગ ઉપરનો.)

મિથ્યા મમતા કરે કેમ ભાઈ !! સાથે આવે ન જ્યેથું કાંઈ;
 ધર હાટ જતી ન રાજધાની, જૂડી છે સહુ સાચી ક્યાં માની. મિ૦૧
 દેહમાં શું ધરે મન મમતા, જૂઠું દેહ ધરે દિલ સમતા;
 માં માં કરી કરે પાપો, પણ પામીશ બહુ સંતાપો. મિથ્યા૦ ૨
 મરતાં કોઈ સાથ ન આવે, અરે મોહ તને ભરમાવે;
 આંખ મીંચાશે છેલ્લી જ્યારે, સારે રોઈશ પાપથી ભારે. મિથ્યા૦૩
 નામ રૂપમાં મુંઝી શું મહાલો, મૂઝી સધળું એકલા ચાલો;
 યશ નિદા પુદ્ગલ બાળ, તેમાં રહેશે ન મોહથી રાચી. મિથ્યા૦૪
 માં તાં પુદ્ગલમાંહી, રમે આતમ !! સમતામાંહી;
 બુદ્ધિસાગર આતમધ્યાવો, ચિદાનંદ પ્રભુ પ્રગટાવો. મિથ્યા૦ ૫

આતમસ્વરૂપ.

(રાગ ઉપરનો.)

આતમ !! તું છે સર્વથી જ્યારે, ચિદાનંદ સ્વરૂપ નિજ તારે;
 તું તો છે નહીં નરને નારી, તું તો પ્યારે કે નહીં પ્યારી. આ૦ ૧

૯૯

- તું તો વર્ણગંધ નહીં રૂપ, તું તો વર્ષા ન ટાઢ ન ધૂપઃ
 તું તો ત્યાગી નહીં ધરખારી, તારી અકલકલા છે ન્યારી. આ૦ ૨
 તું તો કામ ક્રોધ નહીં માયા, જશ અપજશ નહિ પડછયા;
 તું તો અસંખ્યપ્રદેશી રાયા, રંક રાગી ન સ્ત્રી ધન જયા. આ૦ ૩
 મુસદ્માન ન હિંદુ પ્રીસ્તિ, જાત પાત નહીં ધર વસતિ;
 તું તો પુદ્ગલરૂપથી ન્યારો, દેહ વાણી ન મોહવિચારો. આ૦ ૪
 નથી સાકાર દૃશ્ય તું ક્યારે, દેહરૂપે ક્યાં ? નિજને ધારે;
 બુદ્ધિસાગર સ્વરૂપપ્રકાશી, પૂર્ણાનંદ પ્રભુ ઉદ્ધારી. આ૦ ૫

બ્રહ્મચર્યની નવવાડનું પાલન.

રાગ ઉપરનો.

- બ્રહ્મચર્યની નવવાડ પાળો, સ્ત્રીની વસતિનો સંગ ટાળો;
 સ્ત્રીની સાથે કયા નહીં કરવી, સ્ત્રીના સામી દૃષ્ટિ ન ધરવી. બ્ર૦ ૧
 સ્ત્રીનાં આસને બેસવું ત્યાગો, સ્ત્રીનાં અંગોનો તજો રાગો;
 સ્ત્રીની સાંબળો નહીં છાની વાતો, સ્ત્રીના પ્રેમે પડતી લાતો. બ્ર૦ ૨
 પૂર્વક્રીડાની સ્મૃતિને નિવારો, પુષ્ટભોજનરસ પરિહારો;
 અતિમાત્રાએ આણું ન ખાશો, બ્રહ્મચર્યની શક્તિ પ્રકાશો. બ્ર૦ ૩
 દેહ શોભા વિભૂષા ન કરવી, બ્રહ્મચર્યની વાડો ધરવી;
 નારી દેહ અશુચિ વિચારો, સ્ત્રીના ભોગમાં દુઃખડાં ધારો. બ્ર૦ ૪
 કામવાસના પ્રગટી વારો, ભોગે રોગને દુઃખ વિચારો;
 પશુપરે પકડાણા પાસે, સ્ત્રીનારાગી થયા સુખવાસે. બ્ર૦ ૫
 કાળા નાગનો સંગ છે સારો, સ્ત્રીનો મોહ છે તેથી નકારો;
 ભોગમાં રોગ દુઃખના દરિયા, કામભોગે ન સુખ કો વરિયા. બ્ર૦ ૬
 હલાહલથી એકવાર મરવું, કામભોગથી ભવોભવ મરવું;
 સ્ત્રીની જળમાં જ જકડાણા, ઇન્દ્રો જેવા થયા નાદાના. બ્ર૦ ૭
 આધિ વ્યાધિ ઉપાધિનું ઠામ, કામિનીસંગે તજવો કામ;
 બુદ્ધિસાગર શુદ્ધ શિખ સારી, પાળે તે ઉતરે ભવપારી. બ્ર૦ ૮

૧૦૦

વ્યભિચારત્યાગશિક્ષા.

(વિમલા નવ કરશે ઉચ્ચાટ. એ રાગ.)

ભયો !! દુઃખદાયક વ્યભિચાર પ્રવૃત્તિ નિવારણે;
 મૈથુન કામ ભોગની વૃત્તિ પ્રગટી વારણે. ભયો ૦
 હડકાયા શ્વાનો છે જવા, વ્યભિચારીઓ સમજે તેવા;
 માટે વ્યભિચારથી દૂર રહી નિજ તારણે. ભયો ૦ ૧
 વ્યભિચારે પડતી દુઃખ ભારે, વ્યભિચારી નિજ જન્મને હારે;
 શાણા !! સમજ સાચું માનવ ભવ નહીં હારણે. ભયો ૦ ૨
 પ્લેગથી વ્યભિચાર છે ખોટા, કાળાનાગથી પણ મોટા;
 પ્રગટ જો મનમાં તો તુર્ત તેને સંહારણે. ભયો ૦ ૩
 સ્વપ્નામાં સુખ શાંતિ ન મળશે, અનંત ભવમાં જીવ રઝળણે;
 અનંત દુઃખનું કારણ વ્યભિચાર પરિહારણે; ભયો ૦ ૪
 ચામડીરૂપે સ્પર્શે ન શાંત, દેહરોગ નાસે તતુકાન્તિ;
 પુદ્ગિસાગર સદ્ગુણ શિક્ષા નિશ્ચય પાળણે. ભયો ૦ ૫

વ્યસનત્યાગ.

(રે જીવ માન ન કીજ્યે. એ રાગ.)

રે જીવ વ્યસન નિવારણે, દારૂ વ્યસન દુઃખકારીરે;
 દારૂથી દુઃખ છે સર્વથા, સંકટે પડતી થનારીરે. રે જીવ ૦ ૧
 માંસ ભક્ષણથી ન મુક્તિ છે, હિંસા પાપ છે ભારીરે;
 આતમ શુદ્ધિ નહીં થતી, માંસ તજે નરનારીરે. રે જીવ ૦ ૨
 દારૂપાન માંસ ભક્ષણે, નરકાદિક દુઃખ થાવેરે;
 શીકારથી મહાપાપ છે, પ્રભુપદ કોઈ ન પાવેરે. રે જીવ ૦ ૩
 વેશ્યાભોગથી દુર્ભંતિ, દુઃખદાવાનળ સળગેરે;
 કામભોગ રોગ મૂળ છે, આધિ ઉપાધિ વળગેરે. રે જીવ ૦ ૪

૧૦૧

પરશ્ચીસંગ કર્યા થકી, સુખ શાન્તિ ધન હાનિરે;
 અતિકામ લોગમાં દુઃખ છે, વ્યભિચાર દુઃખની ખાણીરે; રે જીવ૦ ૫
 હડકાયા શ્વાનતણી પરે, જીગાર વ્યસન જો વળજ્યુંરે;
 સદ્ગતી સ્થિર મન નહીં રહે, લોભાગ્નિથી સળગ્યુંરે. રે જીવ૦ ૬
 ચોરીથી પાપ પરંપરા-દુઃખ પરંપરા પ્રગટેરે;
 ધર્મબુદ્ધિ નહીં સ્થિર રહે, આતમ ગુણ સહુ વિગટેરે. રે જીવ૦ ૭
 હોઠો ચલમ ખીડીથકી, તન મન ધનની હાનિરે;
 ગાંજો અક્રીણને કોકેનથી, પ્રગટે દુઃખ નાદાનીરે. રે જીવ૦ ૮
 હસ્તમૈથુનપૂરાં કર્મથી, મન બુદ્ધિ દેહનો નાશરે;
 વ્યસનીનો સંગ ન કીજીએ, પ્રગટે દુર્ગુણ ખાસરે. રે જીવ૦ ૯
 કાળા નાગના સંગથી, હડકાયા શ્વાનના કાટેરે;
 કદિ પણ જીવવું થાય છે, વ્યસને મરણ નર્ક વાટેરે. રે જીવ૦ ૧૦
 પ્લેગથી પૂરાં જાણીને-વ્યસનોથી દૂરે રહેશોરે;
 બુદ્ધિસાગર યોધથી-વર્તા સુખડાં લહેશોરે. રે જીવ૦ ૧૧

બાલલગ્નકુરીવાજનિષેધ વોધ.

(રાગ ઉપરનો)

ખલ બુદ્ધિ ધન સુખ આશતો, ખાળલગ્ન નહીં કરશોરે;
 આરોગ્ય દીર્ઘ જો જીવવું, ખાળલગ્નકદિ હરશોરે.

ખાળલગ્ન કદિ નહિં કરો ૧

દેશ સમાજને રાજ્યની, સંધને નાતની પડતીરે;
 ક્ષયરોગ પરતંત્ર દુઃખથી, હોય કોની ન ચડતીરે. ખાળ૦ ૨
 ખાળલગ્ન હિંસાયજ છે, ખાળકો તેમાં હોમાતાંરે;
 નરનારી લોભ ચેતસો, દુઃખે બહુ પ્રગટાંતીરે. ખાળ૦ ૩

૧૦૨

બ્રહ્મચારી પુત્રને પુત્રીઓ, ગુરૂકુલમાંથી ભણાવોરે;	
સર્વ શક્તિયો ખીલવો, સર્વ દોષ હઠાવોરે.	બાળ૦ ૪
બાળલગ્નથી બચાવી, સંતતિ પ્રગટે વિચારોરે;	
બુદ્ધિસાગર યોધથી, કુરૂઠિ સંહારોરે.	બાળ૦ ૫

કન્યાવિક્રય તથા વરવિક્રય નિષેધ.

(રાગ ઉપરનો)

કન્યાવિક્રય નહીં કરો, ભરતાં પણ નરનારીરે;	
કન્યાવિક્રયધન માંસથી, અધિક પાપ દુઃખકારીરે.	કન્યા૦ ૧
કન્યાવિક્રયથી સંધની, દેશ ધનની પડતીરે;	
કન્યાવિક્રય ધન ભક્ષણે, સારી બુદ્ધિ ન જડતીરે.	કન્યા૦ ૨
મન તન ધનની હાનિછે, વંશ પડતી થાવેરે;	
અનેકપાપનો હેતુ છે, અપજશ કલંકને પાવેરે.	કન્યા૦ ૩
નદી સાગર ભરતી પરે, ધન સ્થિર નહીં રહેતુરે;	
કન્યા વેચો નહીં માનવો, દુર્મતિમાં મન વહેતુરે.	કન્યા૦ ૪
કન્યાવિક્રય વરવિક્રયે, -દુઃખ માર્ગે ચડાશેરે;	
બુદ્ધિસાગર યોધથી, વર્તે તે સુખ પાશેરે.	કન્યા૦ ૫

વૃદ્ધલગ્નનિષેધ તથા વહુપત્નીરુઠિ નિષેધ.

(ઉત્સવરંગ વધામણાં. એ રાગ.)

વૃદ્ધ લગ્ન કરનારને, મળે હી સુખ શાન્તિ;	
રોગ દુઃખ નિર્બલપણું, ટળે તન મતિ કાન્તિ.	વૃદ્ધ૦ ૧
વૃદ્ધ પતિ ભરતાં થકાં, રાંડે યુવતી નારી;	
કર્મયોગે ગર્ભપાત છે, થાતાં તે વ્યભિચારી.	વૃદ્ધ૦ ૨
જીવંતાં નરક બે પત્નીથી, પ્રગટે ક્લેશ હોળી;	
ખીડા ઉભી કરવી અરે, ખૂબ પેટને ચોળી.	વૃદ્ધ૦ ૩

૧૦૩

પ્રેમ ન પુનલ્ગનમાં, અતિકામ ભરેલો;	
ભોગોથી કામ નહીં શમે, જ્ઞાની સમજે ઠરેલો.	વૃદ્ધ૦ ૪
પુત્રની લાલચે વૃદ્ધને, લગ્ન કરવું ન સાહે;	
દાય આદિ મહારોગીનું, લગ્ન જાણો નકાહેં.	વૃદ્ધ૦ ૫
વૃદ્ધદશા પામ્યા પછી, પ્રભુ ભક્તિ કરવી;	
ઉપાધિ ક્લેશ પરિહરી, સન્તસેવા આદરવી.	વૃદ્ધ૦ ૬
સમજે તેને શીખ છે, વર્તે તે સુખ પામે;	
બુદ્ધિસાગર બોધથી, મન રાખો કામે.	વૃદ્ધ૦ ૭

પ્રમુવાલ.

પ્રભો !! હું તુજ બાલક અજ્ઞાન, રાગી રોષી કામી ક્રોધી;	
નકંકટ ને નાદાન.	પ્રભો૦
ભક્તિ ન જાણું સેવા ન જાણું, જાણું ન ધર્મ અજાણું;	
તુજને ન જાણું શાસ્ત્ર ન જાણું, ભૂલો ભમું ભગવાન.	પ્રભો૦ ૧
ભક્ત ન સાધુ ન ધરખારી નહીં, જ્ઞાન વિનાનો હેવાન;	
પ્રત્યક્ષ તુજરૂપ દેખી શકું નહીં, કંઈ શું ? તાંઈ ગાન.	પ્રભો૦ ૨
વ્રત તપ જપ શીલ યોગ ન સમજું, કંઈ ન દયા દમ દાન;	
હુંહું કોણ તે સમજી શકું નહીં, પાણું શું ? તારી આણ.	પ્રભો૦ ૩
ગાન ન જાણું વિજ્ઞાન ન જાણું, નિજપરની ન પિછાન;	
બુદ્ધિસાગર જવોતેવો, તારો !! પ્રભુ ગુણવાન.	પ્રભો૦ ૪

આત્મચિંતવન.

ભયા અનુભવ રંગ મજાકારે. એ રાગ.	
આતમ અસંખ્ય પ્રદેશીરે, આપોઆપ સ્વરૂપને ભાળો. ॥	
અનંત ગુણ પર્યાય સ્વરૂપી, અનંત ઝળહળ જ્યોતિ;	
આપોઆપને નિરખે નયણે, અનંત નૂરંતું મોતિ.	આતમ૦ ૧

૧૦૪

સ્થિર દ્વીપકવત્ સ્થિર ઉપયોગે, આપોઆપને નિરખો;
 અનંત આનંદમય થૈ હરખો, નિજને નિજરૂપ પરખો. આતમ૦ ૨
 જડ ઉપયોગવિના નિજરૂપને, આપોઆપ નિહાલો;
 એકીટસેં જોઈ રહો જ્યોતિ, મસ્ત પ્રભુ થૈ મહાલો. આતમ૦ ૩
 મન સંકલ્પ વિકલ્પ ન જ્યાં છે, જ્યાં નહીં લેહને ખેદો;
 દર્શન ધર્મના લેહ ન જીવો, -સધળા ધ્રુવજ વેદો. આતમ૦ ૪
 ચિદાનંદ પરમેશ્વર હું છું, જન્મ મરણથી ન્યારો;
 બુદ્ધિસાગર સ્થિર ઉપયોગે, આનંદ આપર પારો. આતમ૦ ૫

આત્મોપયોગ.

રાગ ઉપરનો.

આતમ આપ વિચારોરે, તું છે મનકાયાથી ન્યારો;
 વર્ણ ગંધરસ સ્પર્શને જડ નહીં, ગુણપર્યાયાધારો. આતમ૦ ૧
 નિત્ય નિરંજન નિરાકાર હું, અનંત નૂરનો દરિયો;
 આત્મદેશમાં અનંત આનંદ, અનંતશક્તિ ભરિયો. આતમ૦ ૨
 નિજને નિજ નિરખી રહો આતમ ! અન્ય કશું ન વિચારો;
 મન વિચારો દૂર કરીને, લગની આપ લગાડો. આતમ૦ ૩
 સર્વ ધર્મના ધર્મી લોકો, એક છે આતમદેશે;
 આત્મદેશમાં ધર્મ લેહ નહીં, જીવન વહો નહીં કલેશે. આતમ૦ ૪
 ત્રિગુણાતીત તું અલખ અરૂપી, ચિદાનંદમય પોતે;
 સ્થિર ઉપયોગે જોઈ રહો નિજ, ઝળહળો આતમ જ્યોતે. આતમ૦ ૫
 દર્શન જ્ઞાન ચરણમય આતમ, નામરૂપથી ન્યારો;
 બુદ્ધિસાગર પરમધ્રુવ તું, અનંત ધર્માધારો. આતમ૦ ૬

૧૦૫

આત્મસ્વરૂપ.

(રાગ ઉપરનો)

આતમ આનંદરૂપી છે, કર્મને મન કાયાથી ન્યારો;
 અસંખ્યપ્રદેશી આપોઆપજ, તું નહીં દેહાકારો. આતમ૦ ૧
 શબ્દવર્ણુ ળતિથી ન્યારો, નિજરૂપે સાકારો;
 જડરૂપે નહીં રૂપી ક્યારે, નિગ્રહાર નિર્ધારો. આતમ૦ ૨
 આપોઆપ સ્વરૂપે ખેલો, ખીજું પડતું મેલો;
 પલપલ આતમરૂપને સમરો, ચિદાનંદ એકેલો. આતમ૦ ૩
 આપસ્વભાવે આતમ તું છે, આપોઆપને ધ્યાવો;
 બુદ્ધિસાગર નિર્મલ નિર્ભય, આપોઆપને પાવો;

આત્મદેશપ્રવેશામંત્રણ.

(રાગ ઉપરનો.)

આતમ ॥ આતમ દેશેરે, આતમજ્ઞાને પ્રેમે પધારો;
 ચિદાનંદરૂપ આતમ દેશમાં, લીતિ ન દુઃખ પ્રચારો. આ૦ ૧
 આતમ અસંખ્યપ્રદેશમાં શાંતિ, આનંદ અપરંપારો;
 ઉચ્ચ નીચને વર્ણુ ભેદ નહિ, રાગ ન શેષ વિચારો. આ૦ ૨
 જન્મ મરણુ નહિ જરા ન ઝથડો, લેશ ન કામવિકારો;
 હરવું ન ફરવું ન ખરવું ન મરવું, સહુ જ્યાં એકાકારો આ૦ ૩
 જડ માયાના દેશમાં દુઃખડાં, લાખ ચોરાશી ફરવું;
 ઉપયોગે ચાલો નિજ દેશમાં, કર્મે નહીં અવતરવું. આ૦ ૪
 અંતર્મુહૂર્તમાં સ્થિર ઉપયોગે, અસંખ્યપ્રદેશમાં ઠરવું;
 બુદ્ધિસાગર પરમ બ્રહ્મપદ, ઝળહળ જ્યોતમાં ભળવું. આ૦ ૫

૧૪

૧૦૬

આરમપ્રભુ પ્રગટાવવાની લગની.

(અહો મુનિ સંયમમાં રમતા. એ રાગ.)

આતમ પ્રભુ ! પિંડે પ્રગટ થાશે, એક છે તારો વિશ્વાસો. આતમ૦
 અસંખ્યપ્રદેશી પ્રભુ ખાસો, જ્યાં ત્યાં દેખું ત્યાં દેખાશે. આતમ૦ ૧
 આતમ પ્રભુ તારી લગન લાગી, વારીગયો તુજ પર સહુ ત્યાગી; આ૦
 આતમ પ્રભુ એક તું આધારો, પ્રાણુપતિ સર્વથી તું ન્યારો. આ૦ ૨
 પ્રભુ તું છે આનંદરસ રસિયો, ચિદાનંદરૂપ દિલ ઉલ્લસિયો;
 પ્રભુ તારી અકળકલા ન્યારો, સમજે શું જડરસી સંસારી. આ૦ ૩
 દર્શન જ્ઞાન ચરણ ધરી, તુંહિ છે પ્યારો ને પ્યારી. આ૦
 ગ્રહણતો જ્યોતિ ભરિયો, ગુણપર્યાયતણો દરિયો. આ૦ ૪
 ધ્યાન ને ધ્યેય તું ધ્યાનારો, પોતાને પોતે ગાનારો. આ૦
 સ્વામીને સેવક તું પોતે, અનુભવી નિજમાં નિજ ગોતે. આ૦ ૫
 નામને રૂપથી તું ન્યારો, અસંખ્યપ્રદેશી રૂપાળો. આ૦
 પલપલે તારું સ્મરણ કરવું, તુજ ઉપયોગે નહીં મરવું. આ૦ ૬
 પ્રભુ તને અનુભવથી પરખ્યો, શેમેશેમે દિલમાં હરખ્યો; આ૦
 જીવું પ્રભુ તુજરૂપે જહાલા, પરમ પ્રભુ જગમાંહી રૂપાળો. આ૦ ૭
 પ્રગટ થઈ પાછા ન સંતાશે, ક્ષાયિકલાવે પ્રગટાશે; આ૦
 બુદ્ધિસાગર ગુરૂદેવા, ચિદાનંદ મીઠા છો મેવા. આ૦ ૮

આત્મમહાવીરપ્રભુલગની.

(અહો મુનિ સંયમમાં રમતા. એ રાગ)

આતમ મહાવીર પ્રભુ પ્યારા. જગજીવન જિન આધારા૦ આતમ૦
 મિથ્યામતિ દુનિયા ગાંડી, તુજ વિયોગે તે રંડાણી. આ૦ ૧
 પ્રેમવિના નહીં તું પ્રગટે, ંહેમીથી દૂરે વિધટે. આ૦
 હિંસાને જૂઠથી તું આધો, ચૌરથી તું દૂરે ભાગ્યો. આ૦ ૨

૧૦૭

બ્યભિચારીની નહીં પાસે, જડભોગથી દૂરે નાસે.	આ૦
ધનમમતાથી રહ્યા દૂરે, નિર્મમતા ત્યાં તું સ્ફૂરે.	આ૦ ૩
દુર્ગુણથી રહેતા ન્યારા, તનુછતાં નહીં દેહાકારા.	આ૦
રાગને રોષથી બહુ આધા, અજ્ઞાની શું પામે નાગા.	આ૦ ૪
કામ ત્યાં ક્યારે ન પ્રગટાતો, પ્રેમવિના નહીં પરખાતો;	આ૦
શ્રદ્ધા નહીં ત્યાં તું છાનો, જ્ઞાનિનિર્મોહીએ પિછાણ્યો.	આ૦ ૫
સમતા ત્યાં ઝટ પ્રગટે પૂરો, જ્ઞાનાનન્દથી ભરપૂરો.	આ૦
મમતા અહંતા પડછાયા, પ્રગટે ત્યાં પ્રભુજી સંતાયા.	આ૦ ૬
સમ્યગ્દૃષ્ટિએ સોહાયો, પરમપ્રભુ ઘટમાં પરખાયો.	આ૦
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ પ્રગટાશે, ચિદાનંદવિભુ વિશ્વાસો.	આતમ૦ ૭

પ્રમુપ્રેમ.

(રાગ ઉપરનો.)

જને પ્રભુ પ્રેમ લગત લાગી, સંસ્કારી જગમાં વડલાગી.	જને૦
દેહાકારે ન બને ક્યારે, મહામોહ શયતાનને મારે.	જને૦ ૧
દુનિયાથી તે અવળો ચાલે, ચિદાનંદ મસ્તીમાં મ્હાલે.	જને૦
દુનિયામાંહી તે દિવાનો, પ્રભુ પ્રેમ છે મરજીવાનો.	જને૦ ૨
ભણ્યું તે દુનિયાનું ભૂલે, ધનતનસત્તાથી નહીં ફૂલે.	જને૦
અણુમાં અણુ મેરૂથી મોટો, દુનિયારંગ બણ્યો ખોટો.	જને૦ ૩
વિષયરસ વિષસમ મન લાગે, પલ પલ પ્રભુ સ્મરણે બગે.	જને૦
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ પ્યાસી, ઉપયોગી આતમ વિશ્વાસી.	જને૦ ૪

પધારો પ્રમુ.

(રાગ ઉપરનો.)

પધારો પ્રભુ મન મન્દિરીએ, અરિહંત જિનવર તુજસ્મરીએ.	૫૦
થરણુ હાથ કાન તું આંખે, રસના પ્રણુને તું પાંખે.	૫૦ ૧

૧૦૮

તત્ત્વમસિ સોડહુંધ્યાશૃ; ચિદાનંદ તુ'એક આધારૃ;	૫૦
પ્રભુ ભારી ંહારૃ ચઢો ંહેલા, અન્તર્યામી અલખેલા.	૫૦ ૨
દર્શનજ્ઞાન ચરણુધારી—અસંખ્યપ્રદેશી સુખકારી.	૫૦
કૃપા ત્હારી પામીને ઝટ તરીએ, રાગ રોષ મોહારિ હરીએ.	૫૦ ૩
પ્રભુ તને પલ પલ ક્ષણુ રમરીએ, પ્રભુરૂપ થૈને ઝળહળીએ.	૫૦
ક્ષણુ પણુ તુજ વિરહે બળીએ, જ્યોતિમાં જ્યોતિરૂપે બળીએ.	૫૦ ૪
તુજ જીવને જીવવું ધ્યાઈ, પલપલ પ્રભુ તને સંભાઈ;	૫૦
પ્રભુરૂપ થૈને જીવન ધરીએ, પ્રભુમાં રહીને સંચરીએ.	૫૦ ૫
પરમ પ્રેમે તુજને મળીએ, મોહવિભાવને પરિહરીએ.	૫૦
બુદ્ધિસાગર શણુ વરીએ, આત્મપ્રભુરૂપ થૈ ઠરીએ.	૫૦ ૬

મોક્ષગમનોપદેશ.

(જીવ જીણુ મારૃ મરવું નથી જો. એ રાગ.)

જીવ ચૈતીને શિવપુર ચાલશોરૃ, મોહમાયામાં મનનહીં વાળશોરૃ; જીવ
મોહશયતાન સંગ નિવારશોરૃ, એળે માનવભવ નહીં હારશોરૃ. જીવ ૧
ક્રોધ કપટ અહંકારૃ ન ભૂલશોજો, ધનલોભે પાપોમાં ન ઝૂલશોજો. જીવ
તારીસાથે ક્રોધ નહીં આવશોજો, દેહ માટીતું માટીમાં જીવશોજો. જીવ ૨
કાળ ઝોચિંતો આવી ઝાલશોજો, તાઈ જોર ન ત્યાં કંઈ ચાલશોજો. જીવ
પાપપુણ્ય કર્યાં સાથ આવશોજો, તાઈ રણુ' બીજઓ ખાવશોજો. જીવ ૩
મન મરવું નથી એમ માનતોજો, અરૃ જોનેખરૃ પીપલપાન તોજો. જીવ
જીવી જોધનેભૂલકેમ ખાયજો, મનેચદ્યોશું મનમલકાયજો. જીવ ૪
જગ ધર્મ કરીલે જીવડાજો, અણુધાર્યાં ઝોલનાશૃ આયુદીવડાજો. જીવ
બુદ્ધિસાગર ધર્મને ધારશોજો, પલપલે પ્રભુને સંમારશોજો. જીવ ૫

૧૦૯

કાવાદાવાત્યાગબોધ.

(રાગ ઉપરનો.)

જીવ ! કાવા દાવામાં ક્યાં મુઝીયોરે, સત્યબોધ ન કેમ તને મુઝીયોરે. જીવ૦
 કદિ વૈરથી વૈરશમે નહીંજો, કર્મખાંધીને ભવમાં ભમેસહીજો જીવ૦ ૧
 શુદ્ધ પ્રેમથી વૈરી ન કો રહેજો; મોહ વૈરી ભમાયો ક્યાં વહેજો. જીવ૦
 મન કહે તે કરતાં સંસારછેજો; પ્રભુવિના ખીજો ન આધારછેજો જીવ૦ ૨
 કર્યાંકર્મ ભોગવવાં પડે તાદ્ધરેજો, બણી પાપકર્મ ક્યાં આચરેજો. જીવ૦
 ધનસત્તા વિઘાએ શું કૂલીયોજો, નામ રૂપના મોહે ડૂલીયોજો. જીવ૦ ૩
 ચારવિકૃત્યાએ ભવમાં આથડોજો, લોભ લાલચે કલેશથીશુંલડો જો; જીવ૦
 સવાલાખ ટકાનીપલ ભયછેજો, દગાપ્રપંચે પાપ થાયછેજો. જીવ૦ ૪
 કલાખાજી પ્રપંચપાપ લાગશેજો, પ્રભુભક્તિમાં પળેપળેજાગશેજો; જીવ૦
 બુદ્ધિસાગર પ્રભુશરણું ધરોજો, ચિદાનંદ આતમ પ્રભુનેવરોજો. જીવ૦ ૫

અસારસંસાર.

(રાગ ઉપરનો.)

નહીં સંસારમાં કાંઈ સારછેજો, મત્સ્યગલાગલ દુઃખ મારછેજો. નહીં૦
 લાકડલાડુ ખાઈને પસ્તાવવું જો, કંચન કામિની સુખ એવું પાવવું
 જો. નહીં૦ ૧
 મધુબિંદુદ્ધર્ષાત ભોગ સુખ છે જો, મોહે મુઝતાં દુઃખપરદુઃખ છે
 જો; નહીં૦
 ખાજીગરની ખાજી જમ ફેક છે જો, કામભોગથી દુઃખ પોકાપોક
 છે જો. નહીં૦ ૨
 દારૂપીને હંદર જમ આથડેજો, મોહ દારૂથી જીવો એવા બને જો; નહીં૦
 મોહદારૂપીને મન માંકડું જો, દોડે ફાં ફાં મારે જીવો રાંકડું જો.
 નહીં૦ ૩

૧૧૦

દેવ ગુરુને ધર્મનો આધાર છે એ, બાકી સંસાર સધળો અસાર છે
એ. નહીં૦

ચેતોચેતો આતમ ક્યાં આથડો એ, મોહદરિયામાં ફૂલીને ક્યાં પડો
એ. નહીં૦ ૪

બૂઠી સંસાર બાજી બાણુશોરે, પ્રભુ ભક્તિમાં પ્રેમને આણુશોરે; નહીં૦
બુદ્ધિસાગર ધર્મને ધારશોરે, મળ્યો માનવભવ નહીંહારશોરે. નહીં૦ ૫

વૈરાગ્યથી ત્યાગનીસિદ્ધિ.

(વેદર્ભાવનમાં વલવલે. એ રાગ)

- વૈરાગ્યથી ત્યાગી શોભતો. વૈરાગ્ય ત્યાં ત્યાગ હોયજી,
રાગ ત્યાં ભોગને રોગ છે, વૈરાગ્યથી સુખ જોયજી. વૈરાગ્ય૦ ૧
- વૈરાગ્યથી રાગ રોષની-નાસે માયા બળજી;
વૈરાગ્યથી કામ ઉપશમે, ટળે મમતા અહંકારજી. વૈરાગ્ય૦ ૨
- નાકથકી મુખ શોભતું, શોભે ન્યાયથી ભૂપજી;
ત્યાગી શોભેરે વૈરાગ્યથી, જળથી શોભે જમ ફૂપજી. વૈરાગ્ય૦ ૩
- ધર રાજ્ય કંચન કામિની, -ત્યાગ કરવાથી ત્યાગજી;
આતમ પ્રભુ પર પ્રેમતો, રથો ધનલલના રાગજી. વૈરાગ્ય૦ ૪
- રાગ ત્યાં ત્યાગ રહે નહીં, ત્યાગજ ત્યાં નહીં રાગજી;
એકકામ તમતેજ નહીં રહે, ત્યાગમૂળ છે વૈરાગ્યજી. વૈરાગ્ય૦ ૫
- ત્યાગી જગત શહેનશાહ છે, થયો જગ નિર્બંધજી.
બુદ્ધિસાગર ત્યાગીને, રહે નહીં મોહગંધજી. વૈરાગ્ય૦ ૬

૧૧૧

ધર્મનું મૂલશ્રદ્ધા.

(સિદ્ધ જગત શિર શોભતા એ રાગ.)

શ્રદ્ધાથી ધર્મ પ્રગટનો, શ્રદ્ધા ધર્મનું મૂળ;	
ધર્મની શ્રદ્ધા વિના અરે, અણુ જીવનું ધૂળ.	શ્રદ્ધા૦ ૧
દેવ ગુરૂ જૈન ધર્મની, શ્રદ્ધાથી ખરૂં જ્ઞાન;	
શ્રદ્ધાવણમન નહીં ઠરે, જીવું હડકાયું શ્વાન.	શ્રદ્ધા૦ ૨
વાદવિવાદ કુતર્કથી, નાસ્તિકયુદ્ધિ તો થાય;	
શ્રદ્ધા વણુ ધણા સંશયે, ધર્મનો નારા જણાય-	શ્રદ્ધા૦ ૩
ધર્મક્રિયાકારલોકની, -કરવી નહીં બેઠ્યુદ્ધિ;	
શ્રદ્ધા વણુ શુષ્કતર્કથી, થાય ન આતમયુદ્ધિ.	શ્રદ્ધા૦ ૪
પાયા વણુ મહેલ નહીં થતો, શ્રદ્ધા વણુ નહીં ધર્મ;	
ગુરૂ શાસ્ત્રોના આપ્રીનથી, કૃપતાં ધર્મનાં કર્મ,	શ્રદ્ધા૦ ૫
કેવલજ્ઞાનીના તત્ત્વોની, -શ્રદ્ધા ધરીએરેચિત;	
યુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ, શ્રદ્ધા ધારે તે ભક્ત.	શ્રદ્ધા૦ ૬

ગુરુકરવાની આવશ્યકતા.

(રાગ ઉપરનો)

જ્ઞાની ગુરૂ શિર ધારીએ, ત્યાગી શાસ્ત્રાનુસાર;	
ગુણુવણુ ક્ષણુ નહીં રીઝીએ, સગુરા મુક્ત થનાર.	જ્ઞાની૦ ૧
નગુરાની નહીં મુક્તિ છે, નગુરા ભવ ભટકાય;	
ગુરૂ કરી જ્ઞાન લીધાવિના, સાચું જ્ઞાન ન થાય.	જ્ઞાની૦ ૨
નગુરા નાગની પેઠે જ, નગુરા માણસ ઢોય;	
મુક્તિને નહીં મેળવે, શક્તિ સિદ્ધિ ન બેય.	જ્ઞાની૦ ૩

૧૧૨

દુનિયાને વચ કરી શકે, ઉડે જહાઝ આકાશ;	
તો પણ શુરૂ વિના તેહની, હોવે મુક્તિ ન ખાસ.	જ્ઞાની૦ ૪
નશુરાનાસ્તિકલોકની,—સંગત કરવાથી હાનિ;	
શુરૂકરી ધર્મને ધારીએ, રહીએ નહીં અજ્ઞાની.	જ્ઞાની૦ ૫
સદ્શુરૂ મુક્તિના પંથી જ, ધરીએ તેની રે આણ;	
શુરૂગમથી જ્ઞાન જ મળે, તેથી મળતા ભગવાન,	જ્ઞાની૦ ૬
અજ્ઞાનમોહને ટાળતા, એવા શુરૂ શુણ્યાના;	
ધુલ્લિસાગર સદ્શુરૂ, સેવા કરતાં કદયાણ.	જ્ઞાની૦ ૭

કોર્ટે ન ચડવું.

(જોતાં જોતાં ચાલ્યા ગયારે જોડિયા તહારા. એ રાગ.)

કોર્ટે ન ચડો ક્યારેરે, એા નરનારી,	
કોર્ટનું મુખ કાઠુંરે, થતી ખુવારી.	કોર્ટે૦
ધન વ્યયે ન્યાય મળે, એકતું તો ઉંધું વળે;	
ન્યાય નહીં સાચો મળેરે.	એા૦ ૧
વધીલો બહુ વઢાવે, ફેજદારો ફેલી ખાવે;	
લાંચ આપી કોઇ ફેવેરે.	એા૦ ૨
હાર્યો તે મર્યાના જોવો, જીત્યો તે હારેલા જોવો;	
ન્યાય પંચ કરી લેવોરે.	એા૦ ૩
કજીયાથી વૈર વધે, ધાર્યું નહીં કાજ સધે;	
મત્સ્ય જવું રણ મધ્યેરે.	એા૦ ૪
સમજે શિખામણ સારી, વર્તેતાં સુખ ભારી;	
ધુલ્લિસાગર બોધ ધારીરે.	એા૦ ૫

૧૧૩

જીવંતાં મરણ જૈન.

(બય છે બય છે બય છે રે આ જીવાની ચાલી બય છે. એ રાગ.)

ધર્મ વિનાનો જણાયછેરે, જૈન એવો મરેલો જણાય છે.
 દેવ ગુરૂની શ્રદ્ધા ન દિલમાં, નારિતક પંથે બય છે રે. જૈન૦
 ધર્મશાસ્ત્રોને સુણે ન વાંચે, વ્રત તપ જપ હારી બયછેરે. જૈન૦ ૧
 સમક્રિત પામ્યો નહીં જે સાચું, મિથ્યાત્વ પંથે તણાયછેરે. જૈન૦
 જ્ઞાન શીયલ તપ ભાવ ન ધારે, સુધરેલ વંઠેલ થાયછેરે. જન૦
 ગુરૂગમ જ્ઞાન ન લેતો ગર્વે, ભાષણ ભવાઇએ કુલાયછેરે. જૈન૦
 સદ્ગુરૂ સાધુ સેવા ન સારે, પાપમાં દોડયો બયછેરે. જૈન૦ ૩
 હિંસા જૂઠને ચોરી જરી, દુર્ગુણી વપસનો થાયછેરે. જૈન૦
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ ભક્તો, ગુણી જીવંતા ગણાયછેરે,
 જૈન અગ્યા જીવંતા જણાય છે. ૪

જગમાં જીવતો.

આચકામચકા કરેલી. એ રાગ.

જ પ્રજ્ઞના પ્રેમે પૂરો લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો;
 જ મોહ કરે ચક્રચૂરો લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો. ૧
 સમ્યગ્જ્ઞાની ચારિત્રી લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો;
 સેવા ભક્તિ ધરે નીતિ લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો. ૨
 દાડનો માંસનો ત્યાગી લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો;
 દેવ ધર્મ ગુરૂનો રાગી લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો. ૩
 કરે ધર્મનાં કૃત્યો નિત્યે લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો;
 પ્રજ્ઞમજતો ચોખે ચિત્તે લાલ, જગમાં જીવ્યો એ બણો. ૪

૧૫

૧૧૪

લિનયીને જ વિવેકી લાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો;
 જ ધર્મપ્રવૃત્તિ ટેકી લાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો. ૫
 જ નાસ્તિક બ્રહ્મ ન થાતો લાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો;
 નહીં કરતો પ્રાણીધતો લાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો. ૬
 ધરે સંયમ ધર્મની રીતિ લાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો;
 બુદ્ધિસાગર શુર પ્રીતિલાલ, જગમાં જીવ્યો એ જાણો. ૭

મોહત્યાગોરદેશ.

(ચેતાવું ચેતી લેઠરે. એ રાગ.)

કૂલણુ શ્યાનો કૂલેરે, નચાવ્યો કર્મથકી જગ નાચ્યો.
 તન ધન જોનન વિવાસત્તા, જૂઠું ત્યાં શ્યું રાચ્યો. કૂલણુ ૧

જન્મ્યા એટલે જરૂર મરવું, પીંપળ પાનને ખરવું,
 માથે કાળ ભમે છે મૂરખ, મરણુથી ન ઉગરવું. કૂલણુ ૨

ગાડી વાડી લાડી તાડી,—મોહે શું મકલાયો;
 દેખ્યું માન્યું થાશે દૂરે, ફેગટ શું કૂલાયો. કૂલણુ ૩

જૂઠને સાચું માની કૂલ્યો, ડહાપણુરિયે કૂલ્યો;
 ભણ્યું ગણ્યું દુનિયાનું ભણતર, બ્રાંત બનીને ભૂલ્યો. કૂલણુ ૪

ભજન કર્યું નહીં પ્રણતું ભાવે, જૂઠામાં જકડાયો;
 મરતાં સાથે કોઈ ન મૂરખ, લે.લે ક્યાં લપટાયો. કૂલણુ ૫

સંતો સમજવે છે જ્ઞાને, સુણે ન સાચું શ્યાને;
 કર્મકથા શું સુણતો કાને, મૂરખ મુંઝયો માને. કૂલણુ ૬

સદ્ગુરુ સંત છે તારા સાચા, સંગ કરો તસ સાચી;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ ભોધે, રહો મુક્તિમાં રાચી. કૂલણુ ૭

૧૧૫

દિવ્યદેશગમન.

(રાગ ઉપરનો)

આતમ અવસર આચારે, જ્ઞાને દિવ્યદેશમાં ચાલો;	
આતમ ઉપયોગી થૈ અવિહડ, ઠાઠ તજ દો ઠાલો.	આતમ૦ ૧
ખમાવી દ્યો સધળી દુનિયાને, સર્વજીવોને નમશે;	
આતમ આપ સ્વરૂપમાં ખેત્રો, માયાદેશે ન ભમશે.	આતમ૦ ૨
અસંખ્યપ્રદેશમાં આવો આતમ, પુદ્ગલ રામ નિવારો;	
સર્વવાસનાઓને છંડો, આતમ નિજ ઉદ્ધારો.	આતમ૦ ૩
પ્રભુ સ્મરણમાં પ્રેમ લગાવો, રમતા મોહ હઠાવો;	
આતમ શુદ્ધ સ્વભાવમાં આવો, ખાસો નહીં ભૂસાવો.	આતમ૦ ૪
નિર્ભય થઈ નિજદેશમાં ચાલો, જ્યાં નહીં કાગ પ્રચારો;	
બુદ્ધિસાગર અસખ આતમા, શુદ્ધરૂપ સંભારો.	આતમ૦ ૫

મૌન.

(રાગ ઉપરનો)

આતમ મૌન ધરીનેરે, પક્ષ પક્ષ આતમ પ્રભુ સંભારો;	
સર્વ પ્રકારની વિકથા છંડો, વચન શુભિને ધારો.	આતમ૦ ૧
વચન શુભિને ધારો વડાલો, ચડો ન ચર્ચા ચાગો;	
વાણી ઉપર સંયમ ધારો, ચડો નહીં અહંકારો.	આતમ૦ ૨
મૌનપણું ધારે તે મુનિવર, અનંત દુઃખડાં ઠાગો;	
જન્મ જરાને મરણ નિવારે, મૌને શિવમુખ મ્હાલો.	આતમ૦ ૩
વાક ત્રિવંદો ચર્ચા છંડો, વાત તડાકા ત્યાગો;	
પરની ત્યાગો સહુ પંચાતો, ધરો મૌનથી રાગો.	આતમ૦ ૪
બહુ ભાષણો બહુ બોલવું ત્યાગી શાંતે ધારો;	
બહુ નિવારો કરો ન મનમાં, સમજી જન્મ ન હારો.	આતમ૦ ૫

૧૧૬

દેહનો અતિપરિશ્રમ ત્યાગો, મોન ધરીને રહેશે;
 અનુપયોગે યોલતાં કર્મ છે, સમજી મોનને વહેશે. આતમ૦ ૬
 બહુ યોલતાં દોષ ધણા છે, વર્તે મોનથી શાંતિ;
 રાગરોષ પ્રેર્યાં નહીં યોલો, ટાળો મિથ્યા બ્રાન્તિ. આતમ૦ ૭
 ભક્ત સંતને મોનથી મુક્તિ, થાતી નક્કી બણે.
 બુદ્ધિસાગર મોનથી આનંદ, અમૃત પી શિવ મહાણે. આતમ૦ ૮

કલિયુગમાં કુમતો.

(ગોપીચંદ લડકા૦ એ રાગ.)

કલિયુગમાં બહુલા કુમતિ પાખંડી જનો થાય છે;
 પ્રભુ ધર્મને શાસ્ત્રો લોપે કુપંથે વહી બચ છે.
 સ્વર્ગ ન માને નરક ન માને, માને નહીં જે મુક્તિ;
 દેવ ગુરૂને ધર્મ ન માને, નહીં માને જે નીતિરે. કલિ૦ ૧
 સુધરેલા નામે બગડેલા, ધરે ન ધર્માચારે;
 ધર્મશાસ્ત્રમાં કરતા શંકા, કરે કુપંથ વિચારે. કલિ૦ ૨
 સંત સાધુની સંગ ન કરતા, ફક્કડ બનીને ફરતા;
 ધર્મ કર્મને વહેમ જે માને, દુર્વ્યસનોને ધરતારે, કલિ૦ ૩
 આતમ ઇશ્વર કર્મ ન માને, કુતર્ક કરી મતતાણે;
 અર્ધદગ્ધને ધર્મબ્રહ્મયૈ, ગુરૂગમે શાસ્ત્ર ન બણેરે. કલિ૦ ૪
 જૈનાગમ શાસ્ત્રો ઉત્થાપે, આપમતિએ ચાલે;
 પૈસામાટે પન્થો કાઢે, ધાલે સત્ય પાતાળેરે. કલિ૦ ૫
 જ્ઞાની ગુરૂબક્તો દિલસમજી, કુમતિ પાખંડ ત્યાગો;
 બુદ્ધિસાગર ગુરૂ ગોતાર્થના.—ચરણે રહી ઘટ બગારે. કલિ૦ ૬

૧૧૭

હાય ન લેવી.

(રાગ ઉપરનો)

- કરી જૂદમ અનીતિ ઢાઢને ક્યારે ન સતાવશો;
કદિ હાય ન લેશો ઢાઢની,—શીખ દિલ લાવશો.
- સંત સાધુને નિંદી પજવી, હાય ન લેશો ક્યારે;
હાય ઉઠી જ કુંડીથી તે, દુઃખો આપે બારેરે. કરી૦ ૧
- માતપિતાને ખહુ સતાવી, હાય ન લેશો ક્યારે;
સાધુ સતીપર જૂદમ કર્યાંથી, પાપ ક્લે તત્કલેરે. કરી૦ ૨
- ગૌબ્રાહ્મણને ગરીખ જનની,—હાય કદિ નહીં લેશો;
દુઃખીઓપર જૂદમ ગુજરી, સુખી કદિ નહીં રહેશોરે. કરી૦ ૩
- ગુરૂને દ્રોહ કરી ગુરૂ પજવી, કદિ ના સુખિયા થાશો;
ગુરૂની નિંદા હેલના કરીને, જડામૂળથી જશોરે. કરી૦ ૪
- અતિ ઉચ્ચ જ પાપ કર્યાં તે, આભવ ક્લતાં નકડી;
તપસીને સંતાપ ન દેશો, શ્રદ્ધા રાખો પકડીરે. કરી૦ ૫
- શકિતથી અશક્તો દખાવી, સંતાપો ન રીખાવો;
ગરીખ હાય ન નિષ્કલ જતી, દિલકું ન ઢાનું દુઃખાવોરે. કરી૦ ૬
- ખાલકસ્રીને સાધુહત્યા, ગર્ભહત્યા નહીં કરશો;
નિરપરાધીઓને મારી, સુખ શાંતિ નહીં વરશોરે. કરી૦ ૭
- આંતરડી કકળાવી જૂદમે, થશો ન સુખિયા ક્યારે;
કલંક આળો દેઈ જૂઠાં, ચાલો ન નરક દ્વારેરે. કરી૦ ૮
- નગુરા નાસ્તિક પાપીઓને,—ઉપદેશો નહીં લાગે;
બુદ્ધિસાગર સગુરા ધર્મા, સમજી શીખ ગ્રહી જગેરે. કરી૦ ૯

૧૧૮

આશીર્વાદ લેવો.

(રાગ ઉપરનો)

ગુરૂ ગરીબ જનની, આશી ભલેરી સુખ આપતી;	
સહેજે જે મળતી, કૃપાથકી તે દુઃખ કાપતી. ॥	
ત્યાગી સાધુ સદ્ગુરૂ સેવા, ભકિત સફળી થાતી;	
ખરાભાવથી કીધી સેવા, કૃપ્યા વિના ન રહાતીરે.	ગુરૂ ૦ ૧
પરમાર્થે ગુરૂ સંતભકિતમાં, સ્વાપણને કરનારા;	
ટકે પરીક્ષા કસોટીમાં જે, અંતે સુખ વરનારાંરે.	ગુરૂ ૦ ૨
પ્રાણુ પડે ને દુઃખો પ્રગટે, તજે ન સેવાભકિત;	
કુતકર્ક સંશય ધરે ન શંકા, પામે તે સુખ શાન્તિરે.	ગુરૂ ૦ ૩
સદ્ગુરૂ સંતની કૃપાથકી છે, પ્રભુ પદ સાચી મુક્તિ;	
દુઃખીની આંતરડી ઠારે, પુણ્ય ફલે વધે નીતિરે.	ગુરૂ ૦ ૪
ભૂખ્યાં તરસ્યાં શેગી દુઃખી, -જીવોની ચઢો બહારે;	
પુણ્ય કર્મથી સુખ છે શાંતિ, પાપ ટળે તત્કાલેરે.	ગુરૂ ૦ ૫
ધર્મી જનોની સેવાભકિત, યોગ્ય દાનને આપો;	
મસ્તત્યાગીની ગ્રહો દુવાઓ, દુઃખીનાં દુઃખ કાપોરે.	ગુરૂ ૦ ૬
સહુનું સાદું કરતાં સાદું, પામે નર ને નારી,	
બુદ્ધિસાગર ગુરૂ સંતની, સેવા કરે સુખકારીરે.	ગુરૂ ૦ ૭

દયોપદેશ

(રાગ ઉપરનો.)

દુનિયાના લોકો, દયા દાન દિલ ધારશો;	
માનવ પશુ પંખી વૃક્ષોની, -હિંસા નિવારશો. ॥	
જગનાં સઘળાં કતલખાનાં, હિંસા પાપ અપારો;	
ગાંધી પશુઓ નહીં રહેશે, રહેશે ન દુઃખનો આરોરે.	દુનિ ૦ ૧

૧૧૯

ક્રોધ માન માયાને લોભે, હિંસા કર્મો થાતાં;	
હિંસાથી કદિ ધર્મ ન થાતો. બાધો ન નરકનાં ખાતરિ.	દુનિ૦ ૨
અન્ય પ્રાણીનું માંસ ખાધ ને, પાપે પિંક જ ભરતા;	
અન્ય પ્રાણીને દુઃખદેધને, દોષખમાં અવતરતારે.	દુનિ૦ ૩
પશુ પંખીને વૃક્ષ વિના જગ, રોગ દુઃખડાં ભારી;	
દુઃખ ન આપો અન્ય જીવોને, હિંસાયુદ્ધ દુઃખકારીરે.	દુનિ૦ ૪
જવું દુઃખ પોતાને થાતું, તેવું અન્ય ને થાતું;	
જીવવું સર્વને વહાલું લાગે, મરવું ન કોને સુહાતુરે.	દુનિ૦ ૫
દયા ધર્મ સમ ધર્મ ન કેઈ, સર્વ ધર્મનું મૂલ;	
પ્રાણુ જતાં પણ દયા ન છંડો, દયા વિના સહુ ધૂળરે.	દુનિ૦ ૬
દયા વિનાના ધર્મો જૂડા, દયા લ્યાં પ્રજુનો વાસો;	
હિંસા ત્યાં શયતાનનો વાસો, સમજો સત્ય પ્રકાશોરે.	દુનિ૦ ૭
નિજ આતમ સમ સર્વેજીવો, બહી સર્વે રક્ષો;	
દયાયુક્તિ છે સ્વર્ગને સિદ્ધિ, બહી પ્રાણીને ન ભક્ષોરે.	દુનિ૦ ૮
હિંસાકારક સમ નહીં પાપી, દયાલુ સમ નહીં ધર્મી;	
દયા વિના કો ધર્મશાસ્ત્ર નહીં, બનો ન હિંસાકર્મીરે.	દુનિ૦ ૯
દયા વિચારો જગ ફેલાવો, દયાળુ નરને નારી;	
બુદ્ધિસાગર દયા ધર્મની, -જગમાંહી બહિહારીરે.	દુનિ૦ ૧૦

સમજાવે સુખ દુઃખ જોગવવું.

(હવે મને હરિનામશું નેહ લાગ્યો.)

ચેતનજી તમે સમભાવે સુખદુઃખ વેદો.

ધરે નહીં હર્ષ ખેદોરે—ચેતનજી

પુણ્યોદયથી લક્ષ્મી ને શાંતા, ઈચ્છા કાંજ સહુ થાવે;

પાપોદયથી રોગાદિદ દુઃખ, આવે અણધાર્યાં સ્વભાવેરે. ચેત૦ ૧

૧૨૦

ધ્રુયા ને તાપ સોના લોઠાની યેડી; જ્યાં છે પુણ્યને પાપો;
 પુણ્યને પાપથી સુખદુઃખ આવે, ધરે ન હર્ષ સંતાપોરે. ચેત૦ ૨
 પુણ્યને પાપ છે પુણ્યલ ખેલો, થા ન તેમાં જીવ ધહેલો;
 આતમવલુ સહુ પુણ્યલખાજી, જૂઠા છે રાજ્ય ધન મહેલોરે. ચેત૦ ૩
 કર્મચક્રકોળથી હંચેનીચે જવું, હંચું નીચું જમ ખોટું,
 ચક્રકોળથી બેસનાર છે ન્યારો, આતમ સુખ સત્ય મોટુંરે. ચેત૦ ૪
 લોઠાની સાણસી અગ્નિને જલમાં, ઉન્હી ને શીત જમ થાવે;
 પુણ્યને પાપોદયથી આતમ, સુખ દુઃખ ને તેમ પાવેરે. ચેત૦ ૫
 પુણ્યને પાપથી હંચો ન નીચો, સુખ દુઃખ વેદ !! સમભાવે;
 પ્રજ્જતા દીનતા ધાર ન એમાં, નહીં રહો રાગ રોષભાવેરે. ચેત૦ ૬
 સુખદુઃખ ભોગવો !! સમ ઉપયોગે, કર્મનવાં નહીં બાધી;
 આતમ !! આપસ્વરૂપ ત્રિચારો, શુદ્ધાતમ પ્રેમ સાંધારે. ચેત૦ ૭
 ચિદાનંદમય આતમ આપછો, કર્મમાં સમભાવ ધારો.
 બુદ્ધિસાગર ઉપયોગી થૈ—પામે ભવોદધિ પારેરે. ચેત૦ ૮

આત્મરમણતા.

(આતમ રમેરે મુનિરમે એ રાગ.)

આતમમાંહી આતમ રમો, આપસ્વરૂપ સંભારરે;
 જ્ઞાનાનન્દરૂપ સારરે, શુણ્પર્યાય આધારરે, અસંખ્યપ્રદેશી વિચારરે;
 પુણ્યલમાં વસ્યો સારરે, કર્મવશે નિર્ધારરે, ન્યારો પુણ્યલથી ધારરે.

આ૦ ૧

જડ જગ પુણ્યલખાજી છે, સ્વમ સરીખો સંસારરે, તેમાં મમતા ન
 ધારરે.

રાગને રોષ નિવારરે, જડમાં સુખ ન લગારરે, મોહની વૃત્તિયો
 મારરે, આ૦ ૨

૧૨૧

આપસ્વભાવે આતમ રમો ॥ ક્ષણ એક લાખીણો જયરે, કાઈ ન
પરભવ સ્હાયરે:

કર્મો કર્યાં સાથે થાયરે, ચેતો ચેતન રાયરે, વારો વિકથા કષાયરે.
આ૦ ૩

કંચન ઋમિની કારમી; તેમાં સુખ ન લગારરે, ઉલટું દુઃખ અપારરે;
રૂપનો મોહનિવારરે, સ્પર્શના કામને વારરે, માનવ ભવ નહીં હારરે.
આ૦ ૪

દેખાવું સહુ કારમું, પુદ્ગલ માયાની જલરે, અંતે આલ પંપાલરે,
આપો આપ—
નિહાળરે, આતમ ઋદ્ધિ સંભાળરે, મુક્તિ માર્ગમાં ચાલરે, મનની
ઈચ્છાઓ ટાળરે. આ૦ ૫

ક્રોધ માન માયા લોભથી,—કામથી ભવમાં ભમંતરે, દુઃખ અનંતાં
ખમંતરે, કર ઝટ કર્મનો,—
અંતરે, સેવીલે સત્ય સંતરે, કર્મે વાર અનંતરે, ભવમાં ભમિયો થૈ
બ્રાંતરે. આ૦ ૬

સુખ આવે હર્ષ નહીં ધરો, દુઃખમાં કરશો ન શોકરે, સંયોગ તેનો
વિયોગરે,
કર્મે દુઃખિયાલોકરે, સમભાવે કર્મરોકરે, પાડીશ ના દુઃખે પોકરે.
આ૦ ૭

સંવરભાવે આતમ રહો, તપસંયમશીલ ધારરે, વ્રત ઉપયોગે વિચારરે;
સઘળી ઈચ્છા નિવારરે, સર્વથી ન્યાસે નિજધારરે, આતમમાં ધર ॥
ધ્યારરે. આ૦ ૮

દેવ શુર જૈન ધર્મની,—શ્રદ્ધા સમકિત ધારરે, આતમ તું એક સારરે,
જિન ને ક્ષણ ન વિસારરે,
આપોઆપ ઉદ્ધારરે, બુદ્ધિસાગર ધર્મથી, જગમાં જયજયકારરે. આ૦ ૯

૧૨૨

આનન્દઘન.

આતમ ।। આનન્દઘન ભરપૂર, જ્યાં ત્યાં દેખું ત્યાં આતમ આતમ; ચિદાનન્દ મશહૂર..... આતમ૦	
અસંખ્યપ્રદેશી ઝળહળ જ્યોતિ, વરસે ઝરમરનૂર. આતમ૦	
જન્મ મરણ નહીં લધુ નહીં ભારે, લેશ ન દિલથી દૂર. આતમ૦ ૧	
સર્વસંગી પણ સર્વથી ન્યારો, આપોઆપ હજૂર. આતમ૦	
આનન્દમસ્તીથી મસ્તાનો, સુખમાં સદા ચકચૂર. આતમ૦ ૨	
રામ રહિમ અરિહંત હરિ બુદ્ધ, નામ અનેક જરૂર. આતમ૦	
નામી અનામી અનંત અનાદિ, ઘટ ઘટ વ્યાપક નૂર. આતમ૦ ૩	
વિશ્વ પ્રકાશી અજ અવિનાશી, અલખ બ્રહ્મ જગશૂર. આતમ૦	
સર્વ તીર્થનું તીર્થ સનાતન, સકલ વિશ્વ ભરપૂર. આતમ૦ ૪	
દર્શનજ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપી, નૂરેનૂર મશગુલ. આતમ૦	
બુદ્ધિસાગર આતમમહાવીર, અનંતશક્તિ સનૂર. આતમ૦ ૫	

સર્વદર્શનરૂપાત્મા.

(રાગ પ્રભાત.)

સર્વ દર્શન રૂપ મારો આતમ, નય સાપેક્ષે જાણ્યોરે; સર્વદર્શન ધર્મો હું આતમ, સમ્યગ શ્રુતથી પ્રમાણ્યોરે. સર્વ૦ ૧	
હું છું વેદ અને વેદાન્તી, હિંદુ ખ્રીસ્તિ જાણ્યોરે; જૈન મુસલમાન બૌદ્ધને પારસી, સાપેક્ષે મન આણ્યોરે. સર્વ૦ ૨	
આતમમાંથી સધળાં દર્શન, ધર્મો પ્રગટ્યા સધળારે; આતમ ઇશ્વર રામ હરિ પ્રભુ, બુદ્ધઅરિહંત અલ્લારે. સર્વ૦ ૩	
સર્વદર્શનધર્મરૂપી હું છું, સવિકલ્પનયજ્ઞાનેરે; નિર્વિકલ્પમાં સર્વથી ન્યારો, નેતિ અવક્તવ્ય બાનેરે. સર્વ૦ ૪	
સમ્યગ્દૃષ્ટિજ્ઞાન થયાશી, નાહું ઘટ અંધારૂરે; અકાંતદર્શનો મિથ્યા જાણ્યાં, પ્રગટ્યું ઘટ અજવાણૂરે. સર્વ૦ ૫	

૧૨૩

સર્વજ્ઞ મહાવીર પ્રભુના,—સ્યાદ્ઘાદ્જ્ઞાનપ્રભાવેરે;
 સર્વનયોની સાપેક્ષાએ, જણ્યું મોહ ન ક્ષવેરે. સર્વ૦ ૬
 અનંતદર્શન જ્ઞાની આતમ, અનન્ટધર્મી સ્વભાવેરે;
 યુદ્ધસાગર અનુભવજ્ઞાને, સમજ્યાથી સુખ થાવેરે. સર્વ૦ ૭

एकान्तनयदृष्टि ए आत्मप्रभुधी प्रकट दर्शन धर्म वर्णनद्वारा अन्तरात्मशुद्धात्मप्रभुस्तुतिः (भजन*)

(સંતો સત અતલાનારે કે મે'ને મુજ ન જનાજી.)

આતમ !! અકલકલા તારી, સમજતાં નહીં નરને નારી. ॥
 ઋષિ બનીને વેદ રચ્યા તે', મહિમા તારો ગાયોરે;
 જગકર્તા ઇશ્વર સમજાવ્યો. સદસત્રૂપ જણાવ્યો. આતમ૦ ૧

* સામાન્ય રીતે સંસારમાં જન્મતો આત્મા, ક્ષયોપશમ જ્ઞાનદારા મનુષ્યભવમાં અવતારો કરતો કરતો અને ઇશ્વર ધર્મનું સ્વરૂપ વિચારતો વિચારતો કેવી કેવી દર્શન ધર્મ દૃષ્ટિયોના વિચારો ઉપર આવે છે, કેવી ઇશ્વર ધર્મ સંબંધી માન્યતાઓ બાંધે છે રચે છે, પ્રથમ શુશુસ્થાનમાં આત્મા ઋષિ મુનિ સંત મહાત્મા બનીને કેવા કેવા દર્શન વિચારો પ્રકાશે છે અને કેવાં શાસ્ત્રો પ્રકાશે છે અને પશ્ચાત્ આત્મા સ્યાદાદદૃષ્ટિ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરીને કેવું તત્ત્વજ્ઞાન પામે છે અને આત્મા છેવટે કેવલજ્ઞાની બનીને કેવો તત્ત્વજ્ઞાનનો પ્રકાશ કરે છે ? અને મનુષ્યો લિન્ન લિન્ન ધર્મ દર્શન શાસ્ત્રોથી પરસ્પર વિચારાચાર ભેદે શું કરે છે તેનું એધે સત્તાગ્રાહક સંગ્રહ નયની દૃષ્ટિએ તથા એક આત્મા પોતે સર્વ દર્શન ધર્મના વિચારોને પ્રકાશે છે તેની અપેક્ષાએ આત્માનું એધ દૃષ્ટિએ દર્શન ધર્મ શાસ્ત્ર પ્રાકટ્ય સ્વરૂપનું વર્ણન કર્યું છે—આ શરીરસ્થ આત્માએ ભૂતકાલમાં અનેક દર્શન ધર્મના પશ્ચિાને એકાંત દૃષ્ટિએ અનેક ઋષિ મુનિ સંત મહાત્માના અવતારો લેઈ પ્રગટાવ્યા એવી ભાવનાએ સંપ્રતિ આ જન્મ રચવાની સ્મરણા અને પશ્ચાત્ સમ્યક્ દૃષ્ટિએ અનેક નયોની સાપેક્ષ દૃષ્ટિએ સત્ય જણાવ્યું છે એવું સમજને તેમાંથી સત્ય ગ્રહણ કરવું.

લે. યુદ્ધસાગર.

૧૨૪

વ્યાસસ્વરૂપે બની તેં આતમ, પુરાણ ગીતા ગાઈ રે.	
કપિલરૂપે થૈં ને અકર્તા, ઈશ્વર વાત જણાઈ.	આતમ૦ ૨
પડું દર્શનનાં તત્ત્વ જણાવ્યાં, વાદ વિવાદો ભારીરે,	
બુદ્ધ બુદ્ધ પંથ કર્યા બહુ, બની બહુ અવતારી.	આતમ૦ ૩
એક અનેક ઈશ્વરને જણાવ્યા, અનેક ધર્મ બનાવ્યારે;	
કુરાન બાઈબલ અંજલગાથા, અન્યોને જ બણાવ્યા.	આતમ૦ ૪
હરિહર બ્રહ્મા વિષ્ણુ અલ્લા, પ્રભુ બુદ્ધનાં નામોરે;	
જગમાંહી જીવોને જ્યાં ત્યાં, સમજાવ્યાં સહુ કામો.	આતમ૦ ૫
એકલાખ ચોવીશ પેંગબર, હરિ ચોવીશ અવતારોરે;	
ખંડન મંડન કરે કરાવે, સહુમાં સહુથી ન્યારો.	આતમ૦ ૬
અનેક પન્થો તહેં પ્રગટાવ્યા, અનેક લઈ અવતારોરે;	
તું છે ને તું નહીં છે એવા, મતો રચ્યા છે અપારો.	આતમ૦ ૭
અનેક ધર્મો પન્થ જણાવી, લોક લડાવ્યા ભારીરે;	
આચારો તહેં બિન્ન જણાવી, કરાવી મારામારી.	આતમ૦ ૮
સાચું બૂઠું સહુ દર્શનમાં, કળા કરીને જણાવ્યુંરે;	
હિન્દુ મુસલમાન બૌદ્ધને ખ્રીસ્તી, પારસીઓમાં જણાવ્યું.	આતમ૦ ૯
ધર્મ પંથની બાજી રચી તહેં, અજબ તમાસા ખેલોરે;	
તારી કુદ્રતને તું બણે, તું જડવાદી ભેળો.	આતમ૦ ૧૦
કોઈને કોઈમાં કોઈને કોમાં, પંથોમાં જડવાદોરે;	
રાગ કરાવે પ્રભુ જણાવે, પાર ન વાદવિવાદો.	આતમ૦ ૧૧
અનેક પ્રભુને ધર્મ જણાવ્યા, જણાવનારો ન્યારોરે;	
નિરાકાર સાકાર જણાવ્યો, જણાવનારો ધ્યારો.	આતમ૦ ૧૨
સમ્યગ્દૃષ્ટિ થયાવણુ તહાં, ૩૫ ન સમજે સાકારે;	
આતમ જ્ઞાની તુજને શોધે, તુજ સ્વરૂપ કંઈ ન્યાં.	આતમ૦ ૧૩
કેવલજ્ઞાન પ્રગટતાં આતમ, સત્યસ્વરૂપ જણાવુંરે;	
પરખાવું સાચું ને બૂઠું, સાચું બેયું બવું.	આતમ૦ ૧૪

૧૨૫

સમ્યગ્દૃષ્ટિથી તું આતમ, નિજને સમ્યગ્ જાણેરે;	
અથયોગેથી આતમ નિજની,—મુક્તિ સાચી માને.	આતમ૦ ૧૫
મતિ શ્રુત અવાધ મનઃપર્યાવને, કેવલજ્ઞાની થાવેરે;	
કેવલજ્ઞાને સત્ય પ્રકાશી, સત્યધર્મ સમજવે.	આતમ૦ ૧૬
બહિરાત્મથી અંતર આતમ, થૈ પરમાતમ થાવેરે;	
સંવર્દ્રવ્ય તત્ત્વોને જાણે, સ્વપરપ્રકાશી સુહાવે.	આતમ૦ ૧૭
અંશજ્ઞાનથી પૂરણ જ્ઞાને, વિકસે કર્મ હઠાવીરે;	
જાણે તેટલું મતે ^૧ પ્રકાશે, તુજમાં લગની લગાવી.	આતમ૦ ૧૮
આતમથી નાસ્તિક આસ્તિક સહુ, દર્શન પ્રગટ્યાં જાણેરે;	
આતમમાંથી શાસ્ત્રો પ્રગટ્યાં, આતમજ્ઞાન પ્રમાણે.	આતમ૦ ૧૯
ક્ષયોપશમ જ્ઞાને સહુ જીવો, ભિન્ન ભિન્ન મતિ ધારીરે;	
ક્ષાયિકભાવે કેવલજ્ઞાનમાં, નહિ મતિભેદ લગારી.	આતમ૦ ૨૦
સમકિતવંતા સમ્યગ્ જ્ઞાની, નયસાપેક્ષ વિચારેરે;	
સર્વે દર્શન ધર્મશાસ્ત્રને, જાણે હઠ સંહારે.	આતમ૦ ૨૧
અનેક દર્શન ધર્મ પંથનો,—આતમ અનાદિ કર્તારે;	
અનંત ભવમાં અનેક ધર્મો, કર્તા છે સંહર્તા.	આતમ૦ ૨૨
સમ્યગ્જ્ઞાન યથા પછી આતમ, સમ્યગ્ ધર્મને ધારેરે;	
મતપથ દર્શન ધર્મોમાંથી, સમ્યગ્ સત્ય વિચારે.	આતમ૦ ૨૩
મન સંકલ્પ વિકલ્પના યોગે, પ્રગટ્યા પંથો વારેરે;	
આતમ આપસ્વભાવમાં રમતો, નિર્વિકલ્પતા ધારે.	આતમ૦ ૨૪
નિર્વિકલ્પદશામાં આતમ, અકળ કળા સમજતીરે;	
નયસાપેક્ષના જ્ઞાનધ્યાનથી, અનુભવવાત જણાતી.	આતમ૦ ૨૫
આતમદર્શનધર્મપંથની, પરચીશી એ ગાઢરે;	
પેથાપુરમાં ધુલ્લિસાગર,—આતમદશા પરખાઈ.	આતમ૦ ૨૬

૧૨૬

અલક્ષ્યાત્માલગની.

(રાગ ઉપરનો)

આતમ ! ! અલખદશા ત્હારી, પ્રભુ તુજ લાગી લગન ધ્યારી. ॥	
ત્હારી લગની તાલાવેલી,—લાગી ચેતના બગીરે;	
તુજરૂપે રંગાયો રંગે, મિથ્યાબ્રમણા ભાગી.	આતમ૦ ૧
અસંખ્યપ્રદેશી આપોઆપે, સમરૂં અજપાજપેરે;	
ઝળહળ ઝળહળ જ્યોતિ ઝળકે, દેખું આપોઆપે.	આતમ૦ ૨
આપોઆપને સમરૂં બીભું, કશું ન મનમાં લાવુંરે;	
આપસ્વરૂપે આપ પ્રકાશે, આપોઆપને ધ્યાવું.	આતમ૦ ૩
અનંતનામે અનંતરૂપે, રૂપી અરૂપી પોતેરે;	
મન વણુ આતમથી આતમને, ધ્યાવે ઝળકે જ્યોતે.	આતમ૦ ૪
આપોઆપ સ્વરૂપે પ્રભુ હું, નહીં અવતરવું મરવુંરે;	
બુદ્ધિસાગર આતમ આનંદ, પામી ઠામે કરવું.	આત૦ ૫

આત્માનું આત્માને મિલન.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ઘડે. એ રાગ.)

આતમ આપોઆપને મળ્યા, સ્વભાવે સાકરથી પણ ગળ્યા. ॥	
આતમરસ સમ મીઠું ન કાઠ, આતમરસમાં ભળ્યા;	
પુવેદાદિ બાહ્યરસોથી,—આતમ પાછા કર્યા.	સ્વભાવે૦ ૧
આતમ મીઠો આતમ ધ્યારો, અનંત સાગર ભર્યા;	
જ્યાં ત્યાં આતમ ઘટઘટ વ્યાપક, દેખી પોતે ઠર્યા.	સ્વભાવે૦ ૨
ઉપશમભાવને ક્ષયોપશમથી,—પોતે નિજને મળ્યા;	
પ્રગટ પ્રભુ પરખાયા ઘટમાં, દુઃખના દહાડા ટળ્યા.	સ્વભાવે૦ ૩
મનમોહે લલચાય ન લોભે જય ન કાઠથી છળ્યા;	
અસંખ્યપ્રદેશી નિજ ધરમાંહી, વેગે પાછા વળ્યા.	સ્વભાવે૦ ૪

૧૨૭

નામ રૂપમાં થયા ન મોહી, નિજરૂપ પ્રેમે ભર્યા;
 જગ્યા ઉઠયા મસ્તાના થઈ, નાગા થૈ નીકળ્યા. સ્વભાવે૦ ૫
 લઘુ બાલકવત્ નિર્દોષી થૈ, આનંદે ઉછળ્યા;
 બુદ્ધિસાગર પિંડમાં પરગટ, જ્યોતિજ્યોત ઝળહળ્યા. સ્વભાવે૦ ૬

આત્મામાં સર્વ છે.

(રાગ ઉપરનો.)

આતમમાં સહુ દેખ્યું ભર્યું, દેખીને મનડું નિશ્ચલ ઠર્યું. ॥
 જ જ ઈચ્છું તે આતમમાં, ક્યાં હવે જગમાં ફરું;
 આતમ છે આશુકને માશુક, ક્યાં જગમાં ટળવળું. દેખી૦ આ૦ ૧
 આતમ રાજ્ય કુટુંબને ધર છે, આતમમાં ધન ખરું;
 માત પિતા ભાઈ દેશ છે આતમ, આતમ મિત્રમાં ઠરું. દેખી૦ આ૦ ૨
 પિતા પુત્ર ગુરૂ શિષ્ય છે આતમ, પ્યારું સકલ સહુ ભર્યું;
 જ્ઞાનાનન્દથી ભરપૂર આતમ, દેખીને દુઃખ ટળ્યું. દેખીને૦ આ૦ ૩
 ધર્મને ધર્મી આતમ પોતે, પડ્દર્શન ધર ભરું;
 સર્વશાસ્ત્રનો આતમ સાગર, મસ્ત બનીને ફરું. દેખીને૦ આ૦ ૪
 આતમરૂપે વિશ્વને દેખું, આનંદથી ઉછળું;
 બુદ્ધિસાગર આતમમાં સહુ, પૂર્ણ શી ? ઈચ્છા કરું. આતમ૦ ૫

આત્મભાવથી વિશ્વસાથે વર્તન.

અલખ દેશમેં વાસ હમારા. એ રાગ.

આત્મભાવથી સર્વ લોકની,—સાથે વર્તવું છે સારું;
 મૈત્રી મુદ્દિતા કરણાભાવે, મધ્યસ્થે વર્તન પ્યારું. આતમ૦ ૧

૧૨૮

બિન્ન ધર્મીવણીલોઠાનું,—આતમસમ હિતને કરવું;
 સર્વ વિશ્વનું ભલું ઇચ્છવું, મોક્ષમાર્ગમાં સંચરવું. આત્મ૦ ૨
 પ્રભુ સર્વનો, સર્વે પ્રભુના, ધર્મભેદ કલેશો હરવા;
 દેશાદિક ભેદે નહીં લડવું, પલ પલ પ્રભુ દિલમાં રમરવા. આત્મ૦ ૩
 કર્મવશે જીવો છે દોષી, કર્મ—દોષ જાણી લેવો;
 અપરાધોની માફી દેવી, ધર્મ પન્થ સાચો એવો. આત્મ૦ ૪
 ભૂલ ને દોષ વિનાનું કો નહીં, અન્યજીવોપર નહીં કોપો;
 શુદ્ધપ્રેમથી વૈર શમે છે, પ્રભુ આજ્ઞા એ નહીં લોપો. આત્મ૦ ૫
 સર્વજીવોના હિતને માટે, ધરો વિચારો આચારો;
 સર્વજીવોને સંતાપો નહીં, વૈરીને પણ નહીં મારો. આત્મ૦ ૬
 પ્રભુ ઉપર વિશ્વાસ ધરીને, સમભાવે સુખ દુઃખ સહેવું;
 અન્ય જીવો નિમિત્ત છે કર્મના,—ઉદયે મન જાણી લેવું. આત્મ૦ ૭
 મનુષ્યજન્મ આદર્શ છે સાચું, આતમની શુદ્ધિ કરવી;
 મનવચ કાયા પવિત્ર રાખી, પરમાર્થે બુદ્ધિ ધરવી. આત્મ૦ ૮
 આત્મજ્ઞાન સેવા ભક્તિથી, ચિદાનંદ ઘટ પ્રગટાવી;
 બુદ્ધિસાગર મસ્ત રહો સહુ, સાચી શિક્ષા સમજવી. આત્મ૦ ૯

આત્માઓથી જરૂરવિશ્વને આત્મજ્ઞાનથી દેખ !

જગમાં ઘટ ઘટ આત્મપ્રભુ છે, ઘટ ઘટ આતમ ભાળ;
 આતમ જ્યાં ત્યાં આતમ ભાળ. ॥

એકેન્દ્રિ આદિ સહુ જીવો, આતમ રૂપ નિહાળ;
 ઘટ ઘટ આતમપ્રભુને નિહાળ.

કર્મોપાધિએ ભેદો પડ્યા, કર્મોપાધિને ત્યાગ;
 સર્વ વિશ્વમાં સર્વ જીવોને,—પ્રભુ દેખી ધર રાગ. ઘટ૦ ૧

૧૨૯

નાના મોટા જીવો પ્રભુ છે, પ્રભુસમયુક્તિએ ભાળ ! !	
સવ જીવોની અહિંસા ધારી, મુક્તિ સન્મુખ ચાલ.	૬૮૦ ૨
ઉચ્ચને નીચનો ભેદ છે કર્મે, કર્મના ભેદને ટાલ;	
નામરૂપ નહીં લિંગને બળિ, સત્તાશ્રક્ષ વિચાર.	૬૮૦ ૩
કર્મ શરીર પડદામાં જીવો, બ્રૂદા તુજ સમ ધાર;	
ચઉદરાજ જગમાંહી ભરિયા, તેપર ધર બહુ બહાલ.	૬૮૦ ૪
આતમ તે પરમાતમ નક્કી, જીવો અનંત નિહાળ;	
આતમ ! ! આપસ્વરૂપે ખેલો; તું છે કાળનો કાળ.	૬૮૦ ૫
રાગ રોષના સર્વ વિચારો, તેનો કર પરિહાર;	
જન્મ મરણથી તું છે ન્યારો, નરનારી ન આકાર.	૬૮૦ ૬
સર્વવિશ્વમાં પરમેશ્વર તું, પરશ્રક્ષ નિર્ધાર;	
યુક્તિસાગર આતમ ઐક્યે, પ્રભુધ્યાને પ્રભુ ભાળ.	૬૮૦ ૭
	પેથાપુર.

બાલભાવના.

પ્રભુ ! ! હું ત્હારો એક બાલ, ક્ષણ ક્ષણ કર સંભાલ. પ્રભુ ૦	
પ્રભુ તુજ બાલક હું તુજ સરખો, લાલનનો પણ લાલ;	
શુદ્ધપ્રેમ શ્રદ્ધાથી ત્હારો, એક છું બાલક ધાર.	પ્રભુ ૦ ૧
જીવો તેવો પણ ત્હારો હું છું, તું મારો રખવાલ;	
માત પિતા તું વિશ્વપતિ છે, જગમાં તારણહાર.	પ્રભુ ૦ ૨
સ્વર્ગ ન યાયું મુક્તિ ન યાયું, ધારું તુજપર બહાલ;	
કરવું ઘટે તે કરવું ત્હારે, માર વા કર સંભાળ.	પ્રભુ ૦ ૩
આતમ પ્રભુને આતમ બાલક, અન્ય ન બીજો નિહાળ;	
પ્રભુ પિતા તું પરમેશ્વર છે, પલ પલ મુજને નિહાલ.	પ્રભુ ૦ ૪
મુજ તુજમાં અંતર નહીં કશુએ, અસંખ્યપ્રદેશી ધાર;	
આપોઆપ બાલકને ઇશ્વર, નિજ નિજને તું ભાળ.	પ્રભુ ૦ ૫
	૧૭

૧૩૦

ષટ્કારક રૂપપ્રભુજી બહાલા, આપોઆપ નિહાલ !!

બુદ્ધિસાગર પ્રભુજી મારા, તારો દીનદયાલ.

પ્રભુ ૦ ૬

પેથાપુર.

મોહહઠાવ !!

આતમ આપોઆપ સંભાર, મોહપરિણતિ વાર. આતમ ૦

જડ દેહાદિકર્મા નહીં સુખ છે, આતમમાં સુખધાર !!

ચિદાનન્દમય બ્રહ્મ સનાતન, આપોઆપ વિચાર. આતમ ૦ ૧

જડમાં સુખ દુઃખ બુદ્ધિ ધરીને, ભૂલીશ નહિ કાણુવાર;

મોહની સાથે યુદ્ધ કરીને, વરો વિજય વરમાલ. આતમ ૦ ૨

સ્વપ્ન સરિખી દુનિયાદારી, માઈ ન તાઈ લગાર;

સર્વ જીવો નાજ આતમ સરખા, રાગને રોષ નિવાર. આતમ ૦ ૩

આતમસ્વભાવે સહજધર્મ છે, પ્રકટ કરો નિર્ધાર;

અલત પંથમાં ચેતો ચેતન, શક્તિ ફેરવો સાર. આતમ ૦ ૪

આતમશક્તિથી મોહ હઠાવી, ખનો ઈશ્વર સુખકાર;

બુદ્ધિસાગર આતમધર્મમાં, આનંદ અપરંપાર. આતમ ૦ ૫

પેથાપુર.

મોહયુદ્ધ.

(લાવણી)

અરે મોહરાજ હવે ભાગ, નથી તુજ લાગ, તજ્યો તુજ રાગ, થયો
વેરાગ્ય;

હવે તું હાર્યો; આતમ હું જાગ્યો પૂર્ણબળે ગુણુ ધાર્યો. અરે ૦ ૧

હવે ધરૂં ન રાગને રોષ, ધરૂં સંતોષ, કરૂં ગુણુ પોષ, તજુ સહુ દોષ,
થયો ઉપયોગી, પરમેશ્વર પ્રેમે સત્ય થયો સુખભોગી. અરે ૦ ૨

તેં આપ્યું દુઃખ અપાર, દેઈને માર, ભૂલાવી ભાન, કરી નાદાન,
હવે હું જાગ્યો.

તુજ મોહથી મરૂં ન લેશ, પ્રભુપદ લાગ્યો. અરે ૦ ૩

૧૩૧

મેં કર્યું આત્મચુલ્લ જ્ઞાન, આવ્યું નિજ જ્ઞાન, લાચ્યું નિજ તાન,
 થયો મસ્તાનો, સુખ દુઃખમાં ધર્યો સમભાવ, તન્યાંતોફાનો. અરે૦ ૪
 પ્રભુ આતમમાં ગુસ્તાન, થયો મસ્તાન, થયો પે જ્ઞાન, નહીં જગ સાન,
 કર્યું કુર્પાન, વરીશું મુક્તિ, નથી જડમાં સુખ વિશ્વાસ, ધરી સમ
 મુક્તિ. અરે૦ ૫

લગી ચિદાનંદની ચાહ, નથી પરવાહ, લોકની લેશ, નથી મન કલેશ,
 જરા નહીં,

દ્રેષ, થયો ઘટ બળિયો, આતમના શુદ્ધ સ્વભાવ માર્ગમાં વળિયો.
 અરે૦ ૬

હવે રહ્યો ન તારો દોર, ટળ્યું તુજ જોર, વધ્યો મુજ તોર, પ્રભુ
 પ્રગટાવ્યા;

બુદ્ધિસાગર પ્રભુ બ્રહ્મ સ્વયંસુખ પાયા. અરે૦ ૭

પેથાપુર.

સમતાસાબરમતી.

(આતમ અક્લકલા તહારી. એ રાગ.)

સમતા૩ પી સાબરમતી, આતમ સાગરમાંહે જતી;
 ઈંડા ગંગા, પિંગલા ચમુના, સુષુમ્ણા સરસ્વતી;
 તેથી ન્યારી ઘટ ઘટવ્યાપી, આતમપ્રદેશી છતી. આ૦ સમતા૦ ૧
 નવસે નાડી સહશ્ર બહોતેર, -ઢોઠામાંહે છતી;
 હરિહર બ્રહ્મા તેને ધ્યાવે, આપે મુક્તિ ગતિ. આ૦ સમતા૦ ૨
 સમતાસાબરમાં ન્હાનારા, થાવે જગના પતિ;
 ઈન્દ્ર ચંદ્ર તેના પગ પૂજે-કર્મ ન રહેતું રતિ. આ૦ સમતા૦ ૩
 ચૌદ રાજમાં સમતા જવી, કોઈ ન દેવી સતી;
 સમતા સાબર રાજ પાણી, આપે શક્તિ ગતિ. આ૦ સમતા૦ ૪
 અસંખ્યયોગો૩ પી નદીઓ, તેમાં બળતી જતી;
 ચતિતતિ સુરપતિ ધ્યાવે પૂજે, કરતી નિર્મલ મતિ. આ૦ સમતા૦ ૫

૧૩૨

આત્મભારત અસંખ્ય પ્રદેશે, ધ્યાનમરૂમાં છતી;
 સુકતદશા મેવાડમાં વહેતી, દેખે યોગીપતિ. આ૦ સમતા૦ ૬
 આત્મજ્ઞાન ગુજરાતમાં વહેતી, બ્રહ્મસાગર ભળી જતી;
 બુદ્ધિસાગર સમતા સાબર, પ્રગટી સુખમય છતી. આ૦ સમતા૦ ૭
 પેથાપુર, ગોબરા (ગુરૂ) બેટમાં.

આત્મદર્શનદશા.

(રાગ ઉપદનો.)

આત્મ આપોઆપને મળ્યા, દર્શન પન્થના જધડા ટળ્યા;
 મનમાં શુભાશુભ ભાવ રહ્યો નહિ, આત્મ નિજમાં ઠર્યા;
 મોહ કર્મ કથતાનની સાથે, લડીને નિજગુણ વર્યા. દર્શન૦ આ૦ ૧
 સર્વ ધર્મ મત પન્થમાં સમતા, પ્રગટી ભેદો હર્યા,
 કેવલજ્ઞાનને કેવલ દર્શન, સુખથી આત્મ ભર્યા. દર્શન૦ આ૦ ૨
 અનંત ગુણ પર્યાય સ્વરૂપી, ચિદાનંદમય ખરા.
 બુદ્ધિસાગર આત્મપ્રભુની, લહેરે ઘટ ઝળહળ્યા. દર્શન૦ આ૦ ૩
 પેથાપુર.

આત્મપ્રમુચૈત્યવન્દન તથા સ્તવનમ્.

હરિગીત છંદ ચાલ.

અસંખ્ય પ્રદેશી આત્મા પરબ્રહ્મ તુજ વંદન કરું.
 તું અલખ અરૂપી અજ અવિહત આપોઆપને સંસ્મરું.
 જગનાથ જગતારક વિભુ નિર્મલ પ્રભુ પરમેશ્વરા,
 એક શ્વાસમાં સોવાર સમરું વંદુ સ્તવું જગદીશ્વરા ૧
 તું નૂરનો પણ નૂર છે તું જ્યોતિની પણ જ્યોત છે,
 અરિહંત જિન તું સિદ્ધ છે તારો જગત્ ઉઘોત છે;

૧૩૩

- સાકાર તું પર્યાયથી જડસંગથી શાશ્વત સદા,
તું નિત્ય પૂર્ણાનન્દ ચિદ્ધન વંદુ સમરૂં નિર્મલા. ૨
- તું અસંખ્ય કોટિ ચંદ્ર સૂરજતેજનું પણ તેજ છે,
ઘટઘટવિષેવ્યાપક પ્રભુ સત્તાએ એકજ એજ છે;
અવિનાશી તું નિજ પરપ્રકાશી દેવનો પણ દેવ છે,
પલવારમાં શતવાર સમરૂં સત્ય તારી સેવ છે. ૩
- નિજ આત્મ એકેકે પ્રદેશે અનન્ત દર્શન જ્ઞાન છે,
પ્રતિ પ્રદેશે ગુણ અનંતા અનંત પર્યવ માન છે;
નિજ આત્મ એક પ્રદેશમાં બ્રહ્માંડ અણુસમ જ્ઞેય છે,
પલવારમાં શતવાર સમરૂં આત્મા દિલ ધ્યેય છે. ૪
- જ્ઞાની નિરંજન સત્ય ઇશ્વર નિત્ય નિર્ભય જગપતિ,
ચેતન હરિહર રૂદ્રબ્રહ્મા શક્તિરૂપી જનપતિ;
પ્રભુ આત્મ સત્તાએ જગત્માં એકવ્યાપક દુઃખહરા,
પલવારમાં શતવાર સમરૂં વંદુ પાવન સુખકરા. ૫
- તારી અનંતી શક્તિ છે તારા સમો નહીં કોઈ છે,
મહિમા કરે તારો જગત્ મેં તારી શક્તિ બેધ છે;
રૂપી અરૂપી અકલ ઇશ્વર શબ્દસ્તુષ્ટિપાર છે,
એક પલકમાં શતવાર વંદુ સમરૂં તુજ આધાર છે. ૬
- લોકો તને અલ્લાપુદા પ્રભુ બુદ્ધનામે ખોલતા,
ચહોવા કહે છે પ્રીસ્તિયો તુજ આગળે દિલ ખોલતા;
સહુ ધર્મ પન્થનાં શાસ્ત્ર પણ તારી દિશા સાક્ષીભરે,
એક પલકમાં શતવાર વંદુ સમરૂં તું જીવન ખરે. ૭
- તું કેખતો સહુ વિશ્વને એ કારણે સહુથી વડો,
તું જ્ઞાન જ્ઞેય સ્વરૂપી છે, અનુભવ જણાતો એ ખરો;
સહસત્ અનેકને એક તું નિઃસંગ કારકપદ્મથી,
એક શ્વાસમાં સોવાર વંદુ સમરૂં બ્રાતિ દૂરગઈ. ૮

૧૩૪

સહુ દર્શનો તુજને સ્તવે દિલદેહદેવળ શોભતો,
 ઘટઘટ પ્રભુ વ્યાપક સદા તનુ દેવળોમાં આપતો;
 સત્તા ને વ્યક્તિદૃષ્ટિએ સહુમાંને સૌથી બિન્ન તું,
 પ્રભુ યુદ્ધિસાગર આપોઆપ જ વંદુ ગાવું અબિન્ન તું. ૯
 મુ. પેથાપુર.

(દુર્લભમોક્ષપ્રાપ્તિ.)

(ચેતાવું ચેતીલેજરે એ રાગ.)

વૈકુંઠ મુક્તિ વરવીરે, એતો ખાલકની નહીં વાતો. વૈકુંઠ૦
 મરજીવા કૈઈ મુક્તિપામે—મોહી લાતો ખાતો. વૈકુંઠ૦ ૧
 નામરૂપની વાસના વારે, દેહધ્યાસ હઠાવે;
 મડદા જેવા થઈ જગજીવે, પરમ પ્રભુપદપાવે. વૈકુંઠ૦ ૨
 અન્યો લખતાં ગમ નહીં પડશે, લેખકથી ન લખાશે;
 વાચકથી નહીં તે વંચાશે, વક્તાથી ન વખણાશે. વૈકુંઠ૦ ૩
 અગમ અલખ આતમ છે અરૂપી, ખાવન બહાર પ્રકાશે;
 પદવીઓથી નહીં પકડાશે, સત્તાથી ન પમાશે. વૈકુંઠ૦ ૪
 લક્ષ્મીથી તે નહીં લલચારે, લાલચે નહીં લોભાશે;
 પાંચે ઇન્દ્રિયોને મનથી, પેલીપાર છે પાસે. વૈકુંઠ૦ ૫
 વ્યાકરણ કાવ્યને ન્યાય ન પહેચિ, વેદોથી પણ દૂરે;
 ચિદાનંદ લગની લાગંતાં, આપોઆપ હજૂરે. વૈકુંઠ૦ ૬
 વેષક્રિયા ઝઘડા વધડાથી, કવિ કવિતાથી ન્યારો;
 ગાયનથી ગાનારો ન્યારો, આપોઆપ વિચારો. વૈકુંઠ૦ ૭
 ટીલાં ટપકાં જનોઈ સુન્નત; આપટીઝમથી ન્યારો;
 સહુમાંહીપણુ સર્વથી ન્યારો, આપજ વિચારનારો. વૈકુંઠ૦ ૮
 ભાષણુ ભવાઈથી તે ન્યારો; નહીં મક્કા નહીં કાશી;
 મોહશયતાનને મારે મુક્તિ, માયા છે જગદ્દાસી. વૈકુંઠ૦ ૯

૧૩૫

કીર્તિ પ્રતિષ્ઠા લોકવાસના, શાસ્ત્રવાસના છંડે;	વૈકુંઠ ૯
જ્ઞાન ક્રિયા સેવા ભક્તિથી, મુક્તિ છે, ન ધમંડે.	
રાગ રોષને કામના ક્ષયથી, મુક્તિ થાતી નક્કી;	
મુક્તિનો મારગ છે ન્યારો, રાખો શઙ્કા પક્કી.	વૈકુંઠ ૧૦
મનની ગતિ કુંઠિત કર્યાથી, વૈકુંઠ આતમ પોતે;	
મનમાર્યાથી મુક્ત છે આતમ, ઝળહળતો નિજ જ્યોતે.	વૈકુંઠ ૧૧
પાંચ ઇન્દ્રિયમનનારસથી, ન્યારો રસ આતમનો,	
આતમરસ પામ્યો આધકારી, સન્ત છે, પરમાતમનો.	વૈકુંઠ ૧૨
મિથ્યાત્વ જ મનમોહને મારો, આવે ભવોદધિ આરો.	
બુદ્ધિસાગર આતમઉજગર, આનંદ પામો અપારો.	વૈકુંઠ ૧૩
	પેથાપુર.

આત્મરૂપે વિશ્વચવાની ભાવના.

(જીવલડા ઘાટ નવા શીદ ઘડે. એ રાગ.)

જગ સહુ આતમરૂપે થયું, ચિદાનંદ બ્રહ્મ સનાતન રહ્યું ॥	
આતમ અરિહંત સિદ્ધને સાધુ, સૂરિ વાચક ઝળહળે;	
આતમ હરિહર બ્રહ્મા રામ છે, બુદ્ધ છે બુદ્ધિબળે.	જગ ૧
કૃષ્ણ રૂદ્ર ઇશ્વર પ્રજ્ઞ આતમ, અનેક નામે ગણો;	
આવનથી પણ બહાર અનામી, અસ્તિ નાસ્તિરૂપ બણો.	જગ ૨
કર્તા કર્મને કરણ સંપ્રદાન, અપાદાન કહેવાયો;	
અધિકરણ પણ આતમ પોતે, અનુભવથી સમજાયો.	જગ ૩
નિજ પરદ્રવ્યની અસ્તિનાસ્તિમય, -સાપેક્ષાએ પોતે;	
રૂપકે અસંખ્યપ્રદેશી નભ છે, ઝળહળતો જગજ્યોતે.	જગ ૪
ક્ષમા મહીને શાંતિજલરૂપ, ધ્યાનવાયુમય ધારો;	
જ્ઞાન અગ્નિમય પોતે આતમ, સાપેક્ષાએ વિચારો.	જગ ૫
જ્ઞાન તે સૂર્યને દર્શન શશી છે, સુખરૂપ સાગર બણો;	
ધૈર્ય તે મેરૂપર્વત સઘળી, -નદી વૃત્તિયો પ્રમાણો.	જગ ૬

૧૩૬

શુક તે આતમવીર્ય છે સાચું, આતમ ગુરૂ છે સખળો;
 મન તે શનિ છે બુધ છે બુદ્ધિ, આતમમાં નહીં ઝઘડો. જગ૦ ૭

સંતોષ મંગલ, આતમતાન તે,—કેતુચક્ર છે મઝાનો,
 વિદેહભાવ તે રાહુ સમજો, જ્ઞાનમાં નહીં કોઈ છનો. જગ૦ ૮

આતમવિચારો નક્ષત્ર તારા, જ્ઞાન ઝહો છે અપારો;
 લોકલોક જ ભાસે ઘટમાં, અનંત માહમાધારો. જગ૦ ૯

સાપેક્ષાએ આતમરૂપે, જગ સહુ અનુભવ આંચો;
 આતમજ્ઞાને ખેલે આતમ, આનંદ સત્ય સુહાંચો. જગ૦ ૧૦

આતમ જડ ગુણપર્યાયોથી, અસ્તિનાસ્તિમય પોતે;
 બુદ્ધિસાગર આતમરૂપે, જગ થયું જ્ઞાનની જ્યોતે. જગ૦ ૧૧

મુ. પેથાપુર.

લઘુતા.

(રાગ ઉપરનો.)

ચિત્તમાં કષાય દુગુંણ છતી, માહરી જાણું થોડી મતિ.
 સૂરિવાચક મુનિગુણ નહીં મુજમાં, ધરું શું ? ગર્વની રતિ;
 લઘુ બાલકસમ નિર્દોષી નહીં, પ્રભુપદમાં નહીં ગતિ. મા૦ ચિ૦ ૧

જગનો ચેલો જગ મુજ ગુરૂ છે, જગમાં બાળક થયો;
 જ્ઞાનક્રિયા ગુણરતિ ન પામ્યો, ભણતર ભૂલી ગયો. મા૦ ચિ૦ ૨

નીચમાં નીચથકી પણ નીચો, અગુરૂ લઘુ પદ વહ્યો;
 જ્ઞાની પંડિત યોગી ન મોટો, જગનો પૂજક રહ્યો. મા૦ ચિ૦ ૩

જગને ન જાણું ન જગ મુજ જાણું, એકડે એકો ભણ્યો,
 લખ્યો ન લખતાં ભણ્યો ન ભણતાં, નિજને નિજ નહીં ગણ્યો. મા૦ ચિ૦ ૪

પાગલ સમ મુજ કથની રહેણી, કર્મ કલંક ભર્યો;
 બુદ્ધિસાગર આતમપુરૂષના,—પંચ પ્રેમે વહ્યો. મા૦ ચિ૦ ૫

પેથાપુર.

૧૩૭

નિન્દા કેમ કરું ?

(રાગ ઉપરનો.)

અન્યની નિન્દા કરું શું જરા, દુર્ગુણ અનેક મુજમાં બધાં ॥	
નિન્દા દોષની વૃત્તિ વણુ તો, નિન્દા ન અન્યની થતી;	
કષાય કર્મથી ઘેરાયો હું, વિચિત્ર કર્મની ગતિ.	કુ૦ અ૦ ૧
કર્મને બાણી શ્રદ્ધા કરું તો, થાય ન નિન્દામતિ;	
દોષ ઉવેખી ગુણને લેવા, એવી સજ્જનગતિ.	કુ૦ અ૦ ૨
નિન્દારૂપથી મોહ પ્રવેશે, આતમ ગુણને હણે;	
કેવલજ્ઞાની અન્યને દોષી, બાણે તોયે ન બાણે.	કુ૦ અ૦ ૩
કેવલજ્ઞાની થયા વણુ જગમાં, સહુમાં દોષની છતી;	
આતમ નિર્દોષી કરવામાં, સૌની ચહું ઉત્તતિ.	કુ૦ અ૦ ૪
મુજ સમ નિંદવાયોગ્ય ન બીજે, ટાણું નિજ દુર્મતિ;	
બુદ્ધિસાગર આતમ ઉભાગર, -દશા લહું સુખ છતી.	કુ૦ અ૦ ૫

ધિક્કારત્યાગ.

(ચેતાવું ચેતી લેજરે. એ રાગ)

આતમ !! પ્રભુપદ વરવારે, પાપીઓને નહીં ધિક્કારે.	
દોષીને નહીં નિંદો ગર્હો, દુર્ગુણ નિંદી ટાળો.	આતમ૦ ૧
વૈરીકપર વૈર ન ધારે, દયા પ્રીતિને ધારે;	
દોષીઓની માતા થઈને, દોષીને જ પખાળો.	આતમ૦ ૨
તિરસ્કાર નહીં કરે કોઈનો, દોષી નીચજનોનો;	
દુર્ગુણીઓના દુર્ગુણ ધોશો, દોષ ન યોલો કોનો.	આતમ૦ ૩
દયા કર્યાથી પ્રભુની દયા છે, પ્રેમ કર્યાથી પ્રીતિ;	
જહું કરશે તેવું લેસો; કુદ્રતપ્રભુની રીતિ.	આતમ૦ ૪

૩૬

૧૩૮

અપરાધીના સહુ અપરાધે, માફ કરીને ચાલો;	
પ્રીતિથી મન વૈરને ટાળો, મુક્તિપુરીમાં મ્હાલો.	આતમ૦ ૫
સંતજનો ગંગાજલ પેઠે, દોષોમેલને ઘોતા;	
સંતની રીતિ રાખી ચાલો, સંતો શિવપુર પહોંત્યા.	આતમ૦ ૬
ચાડીચુગલી કલંક દેવાં, નિંદાલવરી ટાળો;	
શક્તિછતાં દોષીઓ સંગે, રહીને દોષ નિવારો.	આતમ૦ ૭
નીચ ગણુનહીં બીજાંએ, નિજને ન હંચા માનો;	
પાપીઓની શુદ્ધિ કરવા, જીવ્યું સફલું જણો.	આતમ૦ ૮
જીવોની સેવાભક્તિમાં, પ્રભુની સેવાભક્તિ;	
જણી સર્વજીવોના હિતમાં, વાપરશો નિજશક્તિ;	આતમ૦ ૯
લક્ષ્મીવિદ્યા સત્તા વધતાં, આતમ પ્રભુ નહીં થાવે;	
દુર્ગુણુટળતાં સદ્ગુણુ વધતાં, આતમ પ્રભુપદ પાવે.	આતમ૦ ૧૦
ગુણુનો ગર્વ કરે ગુણુ ટળતા, અવગુણુ પ્રગટે ભારે;	
નિંદો ગર્હો મન દોષોને, જીવો નહીં ધિક્કારે;	આતમ૦ ૧૧
જ્યાં ત્યાં દોષોને ધિક્કારો, આતમ નહીં ધિક્કારો;	
દોષીઓના આતમ સઘળાં,—ઉપર પ્રીતિ ધારો.	આતમ૦ ૧૨
સદ્ગુણુ સત્યને લધુતા ધારી, જ્યાં ત્યાં આતમપ્રીતિ;	
બુદ્ધિસાગર સર્વાતમની,—સેવા કરશો ભક્તિ.	આતમ૦ ૧૩

મુ. પેથાપુર.

આત્મપ્રજ્ઞાદર્શન.

(અલખ દેશમે' વાસ હમારા. એ રાગ.)

અસંખ્યપ્રદેશી આત્મપ્રભુજી અનંત ગુણુ પર્યાય ભર્યો
અજ અવિનાશી અલખ અરૂપી, દર્શન કરી આનંદ વર્યો,

૧૩૯

રાગ દ્રેષ ખંડન મંડનથી,—આત્મપ્રભુ છે બહુન્યાસી;
 મનોવૃત્તિયોથી પણ નિશ્ચય, શુદ્ધાતમ ન્યાસી પ્યાસી. અસંખ્ય૦ ૧
 પ્રતિ પ્રદેશે અનંત ગુણને, અનંત પર્યાયો ભરિયા.
 દર્શન ધર્મને શાસ્ત્ર પ્રકાશક, આત્મપ્રભુ છે ગુણુ દરિયા.અસંખ્ય૦ ૨
 સર્વ વિશ્વના સર્વ પદાર્થો, અનંત તુજ મહિમા ગાવે.
 તારી હોડ કરે નહીં ઠાઈ, તુજને સહુ સંતો ધ્યાવે. અસંખ્ય૦ ૩
 તુજ આગળ દુનિયા છે અણુસમ, ચિત્સત્તાએ એક ખરો,
 વ્યક્તિથી તું અનંત આતમ, આપોઆપ સ્વભાવ વરો.અસંખ્ય૦ ૪
 સ્થિતિપયોગે આત્મસ્વભાવમાં, નિવૈકલપદશા ધારો;
 જ એકાએક તે છે તુજમાંહી, તે તું હુંવૃત્તિન્યાસી. અસંખ્ય૦ ૫
 એકેન્દ્રિયાદિતનુ મન્દિર, અનંત આતમ અવિનાશી,
 વિશ્વ પ્રભુ હું સત્તાએ છું, એક અનેક નિજ વિશ્વાસી. અસંખ્ય૦ ૬
 અનંત દેવળ અનંત આતમ,—સત્તાએ એકજ સર્વે.
 સર્વે સરખા નાના ન મોટા, રહું, ન દેહાદિક ગર્વે. અસંખ્ય૦ ૭
 સત્ સત્તાએ અસ્તિ નાસ્તિએ,—વિશ્વરૂપ હું છું પોતે;
 ચિત્ સત્તાએ સર્વ આત્મરૂપ, ગ્રણહળતો આતમ જ્યોતે.અસંખ્ય૦ ૮
 આત્મવ્યક્તિથી અનંત આતમ, દેહ ઉપાધિથી ન્યાસી;
 પળે પળે શતવાર સમરૂં ને, વંદુ ઉપયોગે ધાર્યો. અસંખ્ય૦ ૯
 જડ દેહાદિક રંગ રૂપમાં,—સુખભ્રાન્તિ નાહી જ્ઞાને;
 ઈન્દ્રિયો મન રસથી ન્યાસી, આતમરસ પામ્યો તાને.અસંખ્ય૦ ૧૦
 આતમ આનંદ રસ પામ્યા વણુ, મન ઈન્દ્રિરસ નહીં છૂટે;
 આતમ આનંદ રસને પામ્યો, મોહ હવે ક્યાંથી ફૂટે. અસંખ્ય૦ ૧૧
 સર્વશાસ્ત્રમાં પ્રભુનાં અસંખ્ય,—નામો, નામથી છે ન્યાસી;
 જ્યોતિ જ્યોતે અનંત નૂરમય, ચિદાનંદ વિશ્વાધારો. અસંખ્ય૦ ૧૨
 પૃથ્વકોમાં ધ્યાન સમાધિ,—કરતાં ગ્રણહળ પરખાયો.
 નમું સ્તવું સમરૂં ઉપયોગે, આત્મપ્રભુ દિલ ઉભરાયો.અસંખ્ય૦ ૧૩

૧૪૦

જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપી આત્મ, જ્ઞાનાનન્દ પ્રકટ પોતે;
 કર્યન ધર્મના ઝઘડા ટળિયા, મળિયો આનંદને જ્યોતે. અસંખ્ય ૦૧૪
 આપોઆપને દીઠો મળિયો, નાહું મિથ્યા અંધારૂં,
 બુદ્ધિસાગર પ્ર રાજ્યમાં, ચિદાનંદમય અજવાણું. અસંખ્ય ૦ ૧૫
 મુ. પેથાપુર.

વૈરાગ્યભાવ.

(ભૂલ્યો મન ભમરા તું ક્યાં ભમ્યો. એ રાગ.)

ચેતીલે ઝટપટ આતમા, આવે સાથે ન કોઈ;
 ગાડીવાડી લાડી છંડીને, જવું અંતેરે રોઈ. ચેતી ૦ ૧
 ધર ધન સાથે ન આવશે, સાથે આવે ન રાજ્ય.
 ભજીલે પ્રજીજીને ભાવથી, કોની રહેશે ન લાજ. ચેતી ૦ ૨
 ખાશ રાજ્ય ભૂમિ લક્ષ્મીના, -ભોગી મરિયા અનંત;
 લક્ષ્મી રાજ્ય સત્તા સાહિબી, આવે જોતારે અંત. ચેતી ૦ ૩
 પુત્ર પુત્રી ભાઈ બેનને, સગાં માતને તાત;
 શરણુ વિના જવું એકલું, ભજ ! ! પ્રજી દિનરાત. ચેતી ૦ ૪
 હિંસા જૂઠ ચોરી ક્યાં કરે, છંડી દે વ્યભિચાર;
 ઠાડ માર્સ આદિ પાપથી, દૂર રહો નરનાર. ચેતી ૦ ૫
 લાખ ચોરાશીયોનિમાં, કર્મે ભમિયો અનંત;
 ક્રોધ માન માયા લોભનો, -ત્યાગ કર ! ગુણવંત. ચેતી ૦ ૬
 મારૂં તારૂં જીવ ! ! ક્યાં કરે, રાગ રોષને વાર;
 આશા તૃષ્ણાનો ન અંત છે, પ્રજીપર ધર પ્યાર. ચેતી ૦ ૭
 વિષયોમાં સુખના ઠહાલથી, પામ્યો દુઃખ અપાર;
 સંસારમાં નહીં સાર છે, ચેત ચિત્તમઝાર. ચેતી ૦ ૮
 અલુધાર્યું ઝોચિતું ચાલવું, સાથે પુણ્યને પાપ;
 આલ્યા અનંતા આલશે, ચેતો આપોઆપ. ચેતી ૦ ૯

૧૪૧

ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ બજ !! બાવથી, ધર્મનાં કર કાજ;	ચેતી૦ ૧૦
મનની માયા સહુ છંડી દે, પામ !! પ્રભુતું રાજ્ય.	
સંસારમાં સુખ ક્ષણ નહીં, ઉલટું દુઃખતું દુઃખ;	ચેતી૦ ૧૧
સ્વપ્ન રાજ્ય સ્વપ્ન લાડુઓ, ખાતાં ભાગે ન ભૂખ	
નામ દેહરૂપરંગમાં, મોહ ધરી નહીં ભૂલ;	ચેતી૦ ૧૨
ખાજીગર ખાજી ભૂઠ છે, થાશે દેહની ધૂલ.	
પ્રભુ ન મળે ધન રાજ્યથી, મોહથી પ્રભુ દૂર;	ચેતી૦ ૧૩
બુદ્ધિસાગર પ્રભુમક્તિથી, પ્રભુ હજરાહજૂર.	
મુ. પેથાપુર.	

સ્વટપટ્યાગ.

(મુખડા કયા દેખે દર્પનમેં. એ રાગ.)

બનો નહીં ખટપટિયા, આતમ !! બનો નહીં લટપટિયા;	
સ્વપ્ન સરિખી દુનિયાદારી, બનો નહિં મોહમતિયા.	આ૦
મારૂં તારૂં કરે શું મૂરખા, સાથ ન આવે કૃદિયા.	આ૦ ૧
સ્વપ્નામાં સુખ નહીં સંસારમાં, મોંકાણુ જીવી મહનીયા.	આ૦
બુદ્ધિસાગર ચેતન ચેતો, ક્ષણ ચંચલ જોખનિયા.	આ૦ ૨
મુ. પેથાપુર.	

પ્રમુ સ્મરણ.

(રાગ ઉપરનો.)

જીવડા પરપલ પ્રભુ સંભારે; મન શયતાને મારે.	જીવ૦
સંસારે નહીં સ્વપ્નામાં સુખ, કરે નહીં અહંકારે;	
ક્રોધ કપટને કામ નિવારે, લોભ થતો સંહારે.	જીવ૦ ૧
રાગ રૌષનીસંગ કરે નહીં, દેહથી આતમ ન્યારે;	
બહી પાપનાં કર્મો ત્યાગો, આયુ ન એળે હારે.	જીવ૦ ૨

૧૪૨

ખટપટ લટપટ ઝટપટ ત્યાગી, ધારો ધર્મ વિચારો;
દુનિયાની ચતુરાઈ ચૂલે, ચડશે નક્કી ધારો.

શ્લોક ૩

ડૂલી બશે દુનિયા હડાપણુ, ધર્મ ખરો આધારો;
બુદ્ધિસાગર ચિદાનંદ પ્રભુ, બળે પ્યારામાં પ્યારો.

શ્લોક ૪

મુ. પેથાપુર.

ધર્મકર્મ ચૂકવું નહિ.

(રાગ ઉપરનો)

ચેતન ચતુર થઇ નહીં ચૂકા, મમતા પડતી ચૂકા.

ચેતન૦

મારું તારું કર નહીં મૂરખ, માયા ધૂણી બબૂકા;

દુનિયાદારી મશાણુ જવી, તેપર જ્ઞાનથી ચૂકા;

ચેતન૦ ૧

તનમન લક્ષ્મી સત્તા સધણું, બાજુધરનો ફૂકા.

ફજેત અંતે ધારો ફેગટ, વાગે દુઃખ દંડૂકા.

ચેતન૦ ૨

ચિદાનંદ આતમ પ્રગટાવો, મદથી લેશ ન ચૂકા;

બુદ્ધિસાગર પ્રભુ બજી દ્યો, માયા મંત્ર ન ફૂકા.

ચેતન૦ ૩

મુ. પેથાપુર.

આત્મપ્રમુપ્રભાતિયું.

(ઉઠો ચેતન આલસ છંડી. એ રાગ.)

બગો ઉઠો આતમદેવા, આપ સ્વરૂપ સંભારો;

છે તું કાણુ ને ક્યાંથી આવ્યો, ક્યાં બઈશ એ વિચારો. બગો ૦ ૧

તારું કાણુ ને તું છે કાનો, દેહ વા દેહથી ન્યારો;

શાથી દેહમાં વસ્યો બહાલા, આયુ એળે ન હારો. બગો ૦ ૨

ચોરાશી લખ જીવ્યોનિમાં, ભટક્યો અનંતી વારો;

મોહ શયતાનના હુકમે આદ્યો, પામ્યો દુઃખ અપારો. બગો ૦ ૩

નિદ્રાએ પરખાયો ન પોતે, નિદ્રા દોષ નિવારો;

ઉઠી અન્ય જીવોને ઉઠાડો, એ અધિકાર છે તારો. બગો ૦ ૪

૧૪૩

માયા મોહના વશમાં ન આવો, કર આતમ ઉદ્ધારેરે;
 જડમાં સુખની બ્રાન્તિ ત્યાગો, કર દુર્ગુણ સંહારેરે. જગો ૦ ૫
 આતમ તે પરમાતમ પોતે, અનંત શક્તિ આધારેરે;
 અસંખ્યપ્રદેશી આતમધરમાં, અનંત સુખ નિર્ધારેરે. જગો ૦ ૬
 પલપલ ક્ષણક્ષણ સ્મરણ કરો નિજ, ધ્યાનમાં તું ધ્યારેરે;
 બુદ્ધિસાગર આનંદમંગલ-પામે શાંતિ અપારેરે. જગો ૦ ૭

પરસ્પર ભિન્ન સર્વધર્મી લોકોની સમભાવથી મુક્તિ.

(ઉત્સવ રંગ વધામણાં, પ્રભુ પાસના નામે. ઐ રાગ.)

ભિન્ન પરસ્પર ધર્મના, -લોકની થાય મુક્તિ;
 સમતાથી ક્ષણમાં જણુશો, બીજી કોઈ ન યુક્તિ. ભિન્ન ૦ ૧
 ભિન્ન ધર્મી જડ નાસ્તિકો, ઉપર દ્વેષ ન થાવે;
 સર્વ દર્શન ધર્મશાસ્ત્ર પર, સમતાભાવ આવે. ભિન્ન ૦ ૨
 સર્વ જીવો-જડ વસ્તુપર, રાગરોષ ન હોવે;
 ચારિત્ર તપ જપ વ્રત વિના, આપ સર્વજ ઝોવે. ભિન્ન ૦ ૩
 સ્વધર્મી પરધર્મી લોકપર, જડપર સમભાવે;
 રહેતાં મુક્તિ છે આત્મની, જૈનશાસ્ત્રો જણાવે. ભિન્ન ૦ ૪
 સમભાવથી આતમા પ્રભુ, મોક્ષનાટ છે સમતા;
 સમતા વિના નહીં મુક્તિ છે, સમવણ સહુ કરતા
 સમતાવંત જીવતો પ્રભુ, -હેહ દેવળવાસી;
 તેને ન કરવાનું કર્યું, ઉપયોગે પ્રકાશી. ભિન્ન ૦ ૬
 સમભાવી સંત સાધુઓ, પ્રભુ સાકાર જણો;
 બુદ્ધિસાગર સમભાવથી, પોતે ત્રિભુવન રાણો. ભિન્ન ૦ ૭

મુ. પેથાપુર.

૧૪૪

આત્મોપયોગમહિમા.

(મારે દિવાળી થઇ આજ પ્રભુમુખ્ય જોવાને. ઐ રાગ.)

પ્રભુ આતમ વિભુ ભગવંત, તુજ લગની લાગી;
તાલાવેલીથી લાગ્યું તાન, આત્મદશા બગી. પ્રભુ૦

પલપલ ક્ષણ ક્ષણ તુજ ઉપયોગની,—આવે નહીં કોઈ તોલેરે;
સર્વસાધન પણ ઉપયોગ હોડી, કરે નહીં જિન જોલે.

તુજ૦ પ્રભુ૦ ૧

તપજપ ધર્મક્રિયા વ્રત યાત્રા, અનેક ભવ જે કરીએરે;
આતમના ક્ષણઉપયોગનોલે, આવે ન નિશ્ચય વરીએ. તુજ૦ પ્રભુ૦ ૨
હઠ ક્રિયા જોગનુંકલ જે તે, ઉપયોગ આગળ ઠાંડીરે;
આતમઉપયોગક્ષણકલ આગળ, કાટિયજોની ન જોડી.

તુજ૦ પ્રભુ૦ ૩

સર્વવાસના પેલી પારે, નામને રૂપથી આધોરે;
મનોવૃત્તિયોથી થી નાગો, આતમ અનુભવી બગ્યો. તુજ૦ પ્રભુ૦ ૪
આતમ ઉપયોગે સહુ કરણી, કરતાં ન કર્મ ખંધાતુરે;
આતમ ઉપયોગ શ્વાસોચ્છવાસે, સવ કર્મ ટળી બર્તુ.

તુજ૦ પ્રભુ૦ ૫

જ્ઞાની, આસવ હેતુઆને,—સંવરરૂપ પ્રણુગાવેરે.
ધ્યાન સમાધિ સમઉપયોગથી, ક્ષણમાં મુક્તિ થાવે. તુજ૦ પ્રભુ૦ ૬
સેવા ભક્તિક્રિયા તપ જપ, કરે ન જ્ઞાનની હોડીરે;
વ્રતનિયમો કાટિભવનાં પણ, આવે ન ક્ષણજ્ઞાન જોડી તુજ૦ પ્રભુ૦ ૭
દર્શન ધર્મના ઝઘડા વધડા, ઉલ્લંઘી પ્રભુ મળિયોરે;
ચિદાનંદ સ્વરૂપે પ્રગટ્યો, અસંખ્યપ્રદેશે હળિયો. તુજ૦ પ્રભુ૦ ૮
તત્ત્વમસિ સોડહંલયલાગી, ઢેહથી મનથી ન્યારોરે;

૧૪૫

અલખ અગોચર અજ અવિનાશી, જગજીવન આધારો.

તુજ૦ પ્રશ્ન૦ ૯

નિત્ય નિરંજન આદિ અનાદિ, અનંત ગુણનો દરિયોરે;
 અનંત જ્યોતનૂરનો સાગર, અનંત પર્યવ ભરિયો. તુજ૦ પ્રશ્ન૦ ૧૦
 ખાવન બહાર છે અક્રિય આતમ, અનંત મહિમા વિલાસીરે;
 હજરાહબૂર છે સમ ઉપયોગે, કેવલજ્ઞાન પ્રકાશી, તુજ૦ પ્રશ્ન૦ ૧૧
 પલપલ ક્ષણક્ષણ તુજ ઉપયોગે, સાચું જીવ્યું જતુરે;
 આપોઆપને આપ સંભારે;, અકળ સ્વરૂપ સોહાર્તું તુજ૦ પ્રશ્ન૦ ૧૨
 કેવલજ્ઞાને અનંતભવસુધી, પૂરો નહીં વર્ણવાતોરે;
 બુદ્ધિસાગર અનંત મહિમા, જગમાં તારો સુહાતો. તુજ૦ પ્રશ્ન૦ ૧૩
 મુ. પેથાપુર.

શિવપુરમાર્ગગમન.

(ઠાઈ સંત વિરલે જણિયુંરે ભાઈ. એ રાગ)

જીવ ! મુક્તિમારગ ચાલજેરે, ભાઈ !! આતમ સ. મુખ વાળજેરે જીવ !!
 મુક્તિમારગ ચાલજેજી. જીવ૦
 રાગને શેષ તજ્યાથી મુક્તિ, મિથ્યા બ્રાન્તિ નિવારજે; જીવ૦
 મોહને માર્યાથી છે મુક્તિ, મોહને મારી ચાલજેરે ભાઈ. આતમ૦ ૧
 મોહને આતમ જૂઠો પાડી, મોહવિચારો વારજેરે ભાઈ. આ૦ જી૦
 રાગ શેષની આડી અવળી—દૃષ્ટિથી ન નિહાળજેરે ભાઈ. આ૦ ૨
 ચિદાનંદરૂપ આતમ પોતે, આંતર આંખે ભાળજેરે ભાઈ. આ૦ જી૦
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ સાથે, ઉપયોગી થૈ હાલજેરે ભાઈ. આતમ૦ ૩
 મુ. પેથાપુર.

૧૪૬

(બ્રહ્મચર્ય)

(સાંતિ જીનેશ્વર સાહેબો સંયમ અવધારે. ઐ રાગઃ)

- બ્રહ્મચર્ય ચરવું થાય છે, બ્રહ્મપ્રાપ્તિ ઉપાયો.
 બ્રહ્મચર્યવ્રત તે કથ્યું, દ્રવ્યભાવ સુહાયો,
 શરીર વીર્યના રક્ષણે, આત્મવીર્ય પ્રગટવું,
 બ્રહ્મચર્યના બળથી, મનકું ન ભટકવું. ૧
- દેહવીર્ય આત્મવીર્યથી, મુક્તિ સહેજ થાવે;
 રોગાદિક દૂરે ટળે, સર્વશક્તિ સુહાવે.
 બ્રહ્મચર્ય નવવાડથી, વીર્ય રક્ષણ હોવે;
 બ્રહ્મચારી જ્ઞાન પામીને, આપોઆપને જાવે. ૨
- કામની વૃત્તિયો બાળવી, કામજીતીને રહેવું;
 એ કંઈ વાત ન સહેલી છે, મનકું મારી વહેવું.
 મૈથુનભોગની બુદ્ધિને, મારી જીવવું નકી;
 નિશ્ચય એવી પ્રવૃત્તિથી, શિવ સિદ્ધિ છે પકી. ૩
- જડ સુખભાંતિ ટળ્યા પછી, કામનાઓ નાવે;
 રહેયે ચેતીને ચાલવું, મોહશયતાન આવે.
 ક્ષણ ક્ષણ નિમિત્ત પામીને, કામ પ્રવેશ થાવે;
 માટે ચેતી ચાલવું, બ્રહ્મચર્ય સ્વભાવે. ૪
- લલચાવે કામ, લોભથી—સુખલાલચો આપી;
 કાટી કાટી ઉપાયથી, કામ વ્યાપતો પાપી.
 આતમ સુખ નિશ્ચય કરી, મુક્તિ પ્રાપ્તિમાટે;
 બુદ્ધિસાગર બ્રહ્મની,—વળશે ભવી વાટે. ૫

મુ. પેથાપુર.

૧૪૭

શુદ્ધાત્મપ્રભુપ્રાપ્તિ.

(રાગ સીતાના મહીનાનો)

આતમ ! ! શિવપુર મારગમાંહી, ગુણો ધરી આલજે;	
બગી ઉઠી આલસ છંડ ! ! દુર્ગુણ ટાળજે.	આતમ૦ ૧
નામરૂપનો તજ અધ્યાસ, આતમરૂપે થઇ રહો.	
દેહાકારતુંત્યાગી જાન, પરમબ્રહ્મપદ લહો.	આતમ૦ ૨
મિથ્યા મોહની રાગને રોષ, શત્રુ તુજ બાણજે;	
મારૂં મારૂં તજ મનમોહ, પ્રભુ ધટ આણજે.	આતમ૦ ૩
આતમ, મોહ એ યેના, -વિચારેનો, ભેદ પાડજે;	
જડ સુખના કામ વિચાર, -પ્રવૃત્તિને ખાળજે.	આતમ૦ ૪
સર્વ ધર્મના શાન્નોતું, -સાર છે, મોહને મારવો;	
સંયોગે પ્રગટે ન ક્રોધ, અહંકાર ટાળવો.	આતમ૦ ૫
નામ રૂપની કીર્તિ પ્રતિષ્ઠા, -વાસના વારવી,	
લોકવાસના કુમતિ ખરાબ, વેગે મારવી.	આતમ૦ ૬
કીડી પગ કરતાં બહુ સૂક્ષ્મ, -શિવપુર પન્થ છે.	
નિર્મોહ રહિત ક્રોધ બંધ, ખરો એ નિર્ગન્થ છે.	આતમ૦ ૭
નથી ખાલકના કંઈ ખેલ, પ્રભુ પદ પામવું;	
જીવતાં મન મોહને મારી, આતમરૂપે બમવું.	આતમ૦ ૮
લાગે નહીં મડદને માન, તિરસ્કાર બાણશો.	
એમ જીવતાં આતમદશા, -પ્રગટ કરી માણશો.	આતમ૦ ૯
વિદાનંદ પ્રગટતા બેહ, -પ્રભુ પ્રગટ્યા દિલે;	
બાણો મુક્તિનો એ નિશ્ચય, સ્વયં પ્રભુ પદ મળે.	આતમ૦ ૧૦
વિજલી કરતાં બહુ વેગે, -પ્રભુવાટે ચાલશો.	
તજ દુર્ગુણ દુષ્ટાચાર, -પ્રભુમાંહી મહાલશો.	આતમ૦ ૧૧
શરા બક્ત ને સંતોની વાટે, -ગમન છે દોહિલું;	
નામ રૂપનું બુદ્ધે જાન, ગમન છે સોહિલું.	આતમ૦ ૧૨

૧૪૮

નામ રૂપના મોહથી,—મરી જવું એ મુક્ત છે;	
સમભાવમાં પ્રભુજી હજૂર—અનુભવ યુક્ત છે.	આતમ૦ ૧૩
સર્વ પ્રમાદો દૂરે છંડ,—સાક્ષી બનો સર્વમાં;	
ચિદાનંદે જીવો પલપલ,—રહો નહીં ગર્વમાં.	આતમ૦ ૧૪
બની કાલથી નિર્ભય,—બ્રહ્મસ્વરૂપે જીવવું;	
બુદ્ધિસાગર પ્રભુ પદ અહીં, પ્રગટાવો નવું.	આતમ૦ ૧૫
મુ. પેથાપુર.	

કેશરીયાનાથ સ્તવન.

(રાગ કેશરીયા યાજું પ્રીત લગીરે સાચા ભાવશું)

કેશરીયા જિનવર !! વંદુ સ્તવું નમું ભાવથી;	
પ્રભુ બહાલા લાગ્યા મુક્તિદાયક ગુણદાવથી.	
મેવાડે ધૂલેવા નગરે ત્રણ જીવન ધણી ગાળે,	
તુજસમ કોઇ ન જગમાં દૂળે, અનંત શક્તિ છાજેરે.	કેશરીયા. ૧
અઢાર દોષ રહિત તીર્થંકર, પાંત્રીશ ગુણમય વાણી;	
ચોત્રીશય અતિશયવંત પ્રભુજી, લોકલોકના જ્ઞાનીરે.	કેશરીયા. ૨
સર્વ દેશના સંધો આવે, લળી લળી વંદે ભાવે;	
જગંતો કલિયુગમાં તું છે, સર્વલોક તુજ ગાવેરે.	કેશરીયા૦ ૩
સર્વ દેવ દેવીઓ ઇન્દ્રો, નમે હાથ બે બેડી;	
રાજરાણા તુજને માને, કરે ન કો તુજ હોડીરે.	કેશરીયા૦ ૪
અજ્ઞાનીથી દૂર ધણે તું, ભક્તજ્ઞાનીની પાસે;	
બુદ્ધિસાગર પરચો પાયો, પરખ્યો જ્ઞાન પ્રકાશેરે.	કેશરીયા૦ ૫
મુ. પેથાપુર. ૧૯૮૧ મૃ. સુ. ૧૦	

૧૪૬

ગુણદર્શનપૂજા.

ગુણનાં દર્શન કરે' જ્યાં ત્યાં, ગુણી પૂજું જ્યાં ત્યાં. ગુણ૦ ॥
 ગુણુ દશન તે પ્રભુ સંત દર્શન, સદ્ગુણુ તે સત્ય ન્યાય;
 અવગુણુ ઉપર દ્રેષ કરે' નહીં, અવગુણી નિન્દું ન ક્યાંય. ગુણ૦ ૧
 જ જ અંશે જ્યાં ગુણુ દેખું ત્યાં,—પ્રભુ પ્રગટ્યા તે અંશે;
 માની શુદ્ધ પ્રેમે દિલ હર્ષુ, ખતું ન શયતાન વરથ. ગુણ૦ ૨
 કોટિ દુર્ગુણુ ને ગુણુ એક અંશે, દેખી દિલ હરખાઉં;
 સર્વ જીવોને સત્તાએ પ્રભુ,—માની આતમ પ્રભુ ધ્યાઉં. ગુણ૦ ૩
 કોથી ન ઉચો કોથી ન નીચો, નિજમાં રઘો હું સમાય;
 બુદ્ધિસાગર અનંત ગુણુરૂપ, આતમ અનુભવ્યો જય. ગુણ૦ ૪
 મુ. લીબોદરા.

ધર્મની કહેણી રહેણી.

(આપ સ્વભાવમરિ અવધૂત સદા મગનમે' રહેણા. એ રાગ.)

આતમ !! જગીનેરે ધર્મની કથની રહેણી ધરશે;
 ધર્મવિના જૂઠી દુનિયાની,—વાતોને પરિહરશે. આતમ૦ ॥
 વિકથા નિંદા લવરી ત્યાગી, દુર્જન સંગ ન કરીએ;
 ધર્મ વિનાની બીજી વાતો,—માંહી રાગ ન ધરીએ. આતમ૦ ૧
 પરની પંચાતે નહીં પડીએ, કર્મબંધથી ડરીએ;
 આપબંધાધ પરનાં દૂષણુ, પ્રાણુતે ન ઉચ્ચરીએ. આતમ૦ ૨
 મોટાઈમાં મન નહીં ધરીએ, ક્ષણુ ક્ષણુ પ્રભુ ગુણુ સ્મરીએ;
 દેહાદિકમાં આતમભાવને, મોહથકી નહીં ધરીએ. આતમ૦ ૩
 નામરૂપથી આતમ ન્યારો, ચિદાનંદરૂપ વરીએ;
 આપ સ્વરૂપ સમરો આતમ નિજ, પડો ન માયાદરિયે. આતમ૦ ૪
 આતમશુણુ સમરંતાં પલ એક, જય સદ્લ તે ગણીએ;
 આતમપ્રભુમાં જાગની લાગે, એવાં જાણુતર જાણીએ. આતમ૦ ૫

૧૫૦

આત્મશુભેને કહેવા સુભવા, પરપરિણતિ પરિહરીએ;
 આત્મસ્વભાવના ઉપયોગે રહે, આતમ યાત્રા કરીએ. આતમ૦ ૬
 મોહના માર્યા કદિ ન મરીએ, મોહમારીને મરીએ;
 અવિનાશી નિજ આતમ સમજી,—નિર્ભય થૈને કરીએ. આતમ૦ ૭
 કર્માધીન સહુ જીવો ઉપર, રાગરોષ નહીં કરીએ;
 રાગને ત્યાગથી ન્યારો આતમ,—અનુભવી સુખ વરીએ. આતમ૦ ૮
 માઈ તાઈ હર્ષ શોકથી, ન્યારો આતમ પોતે;
 જડ સુખ આશા ભ્રાંતિ તજતાં, મળશે જ્યોતિ જ્યોતે. આતમ૦ ૯
 કર્મે કીર્તિને અપકીર્તિ, શાતા અશાતા પ્રગટે;
 આતમ અનુભવસૂર્યોદયથી, મિથ્યાતમ ઝટવિધટે. આતમ૦ ૧૦
 હદ બેહદ અનહદથી ન્યારો, આતમ સ્વયં સમરીએ;
 આતમ શુદ્ધોપયોગે જીવો !, દેહાધ્યાસનેહરીએ. આતમ૦ ૧૧
 શુભાશુભ પુદ્ગલની બાજી, તેમાં રાચી ન રહીએ;
 આતમ કહેણી રહેણીમાંહી, આનંદે ગહગહીએ. આતમ૦ ૧૨
 દેહાકારે આતમ તું નહીં, જડની વાત ન કરીએ;
 આતમભાન ભૂલંતાં તત્ક્ષણ, રૂદન કરી નિજ સ્મરીએ. આતમ૦ ૧૩
 મોહથી બ્રૂદો પાડી આતમ, સમભાવે સંચરીએ;
 અસંખ્યપ્રદેશોમાં રંગાઈ,—કર્મભાવ પરિહરીએ. આતમ૦ ૧૪
 આત્મોપયોગે નિત્ય સમાધિ, ચિદાનંદ ઝળહળીએ;
 બુદ્ધિસાગર પ્રકટ પ્રભુરૂપ, જ્યોતિ જ્યોતમાં ભળીએ. આતમ૦ ૧૫
 મુ. લીંબોદરા.

બ્રહ્મચારી.

(માઠ રાગ)

નમું દ્રવ્ય ભાવ બ્રહ્મચારીરે, જીવંતા પ્રભુ ભગવાન;
 બ્રહ્મચર્યથી પ્રભુજી પમાયરે, પ્રગટે છે આતમજ્ઞાન૦ ॥

૧૫૧

- વીર્યં બિંદુ નહીં ખરે કદાપિ, સર્વથા સ્ત્રીભોગ ત્યાગ;
 સૃષ્ટિ વિરૂદ્ધ સહુ કર્મ કરે નહીં, ધરે ન રૂપનો રાગરે. ૭૦ નમું ૧
- દેવં તિર્યક્ મનુષ્યનીસ્ત્રીનો, કયારે ન ઇચ્છાય સંગ;
 ભોગમાં રોગ ગણે જે નક્કી, ઈચ્છે આત્મરસરંગરે. ૭૦ નં ૨
- સ્વપ્રમાં પણ જેની ધાતુ ખરે નહીં, મનમાં ઈચ્છે ન ભોગ;
 નવવિધ બ્રહ્મચર્યવાડ પાળે. જાણે ભોગને રોગરે. ૭૦ નં ૩
- અંતરૂ સ્ત્રીપરપરિણતિ ત્યાગે, કામની વાસના ત્યાગ;
 જડમાં સુખભોગ વૃત્તિ ત્યાગે—ધારે મન વૈરાગ્યરે. ૭૦ નં ૪
- વિષયવાસનાસ્ત્રીને ત્યાગે, મમતાસ્ત્રી પરિહાર;
 અહંવૃત્તિષ્ટીર્ત પ્રતિષ્ઠા—રૂપી સ્ત્રીનો ન પ્યારરે. ૭૦ નં ૫
- નામ રૂપની વાસના સ્ત્રી છે, કરે ન તેનો સંગ;
 હું તું વૃત્તિ મોહમયી જે,—સ્ત્રીથી ધર્મનો ભંગરે. ૭૦ નં ૬
- શાસ્ત્રને મત પંથ વાસનાસ્ત્રી છે, મિથ્યાત્વયુક્તિનાર;
 જડમાં શુભાશુભવૃત્તિ સ્ત્રી છે, તેનો સંગ નિવારરે. ૭૦ નં ૭
- ક્રોધ માન માયા લોભને,—વૈરની,—વૃત્તિનારી જાણ;
 રાગ રૈષવૃત્તિસ્ત્રીત્યાગી, પ્રભુ પૂજું શુણવાનરે. ૭૦ નં ૮
- વ્રત ત્યાગ સેવાભક્તિ જ્ઞાનની,—શુણની અહંવૃત્તિનાર;
 ત્યાગરાગ વૃત્તિસ્ત્રીન્યારો, દેહમાં પ્રભુ નિર્ધારરે. ૭૦ નં ૯
- સર્વસંગમાં નિઃસંગવૃત્તિ, નભવત્ રહે નિર્વેપ;
 એવા બ્રહ્મચારીને પ્રણમું, જેને ન મોહનો ચેપરે. ૭૦ નં ૧૦
- ચિદાનંદ રૂપ બ્રહ્મચર્ય છે, આત્મરમણતા સાર;
 યુક્તિસાગર બ્રહ્મચારી પ્રભુ—વંદુ વારંવારરે. ૭૦ નં ૧૧

૧૯૮૧. મૃં સુ. ૧૫

મુ. લીંગોદરા.

૧૫૨

ઉપકારી જગને નમન.

(માઠ રાગ)

- નમું સઘણું જગ ઉપકારીરે, જગભૂલું નહીં ઉપકાર. નમું ૦
 મહીજલ અગ્નિ વાયુનલનો, અનંત છે ઉપકાર;
 વનસ્પતિ વિકલેન્દ્રી પંચેન્દ્રિય, જીવોની સહાય ધારરે. જગ ૦ નં ૧
 જડ અને સર્વ જીવો ઉપકારી, અનંતી અનંતીવાર;
 સર્વ જીવો થયા ગુરૂ રૂપ મારા, -શિષ્ય થયા નિર્ધારરે. જગ ૦ નં ૨
 ઉપકારી છે જીવો અજીવો; ચંદ્ર સૂરજ અંધકાર;
 પત્થર ધૂળગિરિ ઉપકારી-સમુદ્ર નદી સર ધારરે. જગ ૦ નં ૩
 રાગીદ્રેષી નિંદક સઘણા, જીવોનો ઉપકાર;
 દેહ જીવનમાં દેહીઓ સઘણા, ઉપકારી નિર્ધારરે. જગ ૦ નં ૪
 જડ જીવો ઉપકારી સઘણા, કોનો ન કંઈ તારરકાર;
 દેવો નારકીઓ ઉપકારી, ધૂલનો પણ ઉપકારરે. જગ ૦ નં ૫
 સમ્યગ્દૃષ્ટિથી જગ સઘણું, ઉપકારી સુખકાર;
 ગુણ હેતુ થયા દુષ્ટશત્રુઓ, ઉપકારી સંસારરે. જગ ૦ નં ૬
 અષ્ટ કર્મપણ સાપેક્ષાએ, ઉપકારી યયાં મુજ,
 કર્મ પ્રકૃતિયોગે આતમ, પ્રભુ થાવે એ ગુજરે. જગ ૦ નં ૭
 સમ્યગ્ દૃષ્ટિબલથી થયા અહો, રાગ રોષ, -હિતકાર;
 આસ્રવહેતુઓ સંવરરૂપે, -પરિણમ્યા નિર્ધારરે. જગ ૦ નં ૮
 આતમજ્ઞાનની ચક્ષુ ઉઘાડી, જીણે જગાડયો બેશ;
 આતમસ્વભાવમાં જીણે ઉઘાડયો, ગુરૂઓ નમું તે હમેશરે. જગ ૦ નં ૯
 માતપિતાબાઈ બહેનો મિત્રો, સહાયકારી સર્વ;
 સઘણાના ઉપકારો સ્મરીને, વંદુ તેઓને અગર્વરે. જગ ૦ નં ૧૦
 જગ ઉપકારો વાળી શકું નહીં, પૂણું જગ ગુણકાર;
 બુદ્ધિસાગરજગ ઉપકારી; વંદુ ક્ષણ લખવારે. જગ ૦ નં ૧૧

૧૯૮૧ મુ ૦ ૧

મુ. લીખાઈરા

૧૫૩

કર્તવ્ય

કર્તવ્ય માફે એહછે પરમાત્મપદરસ આખવું;
 શુદ્ધેવ ધર્મની ભક્તિથી, નિજસાધ્યમાં મન રાખવું.
 પરમાત્મપદ પ્રગટાવવાને જીવવું સાધન ગણું,
 મોહાદિ કર્મો જીતવાં, એ લક્ષ્ય રાખી સહુ બધું.
 જગજીવવૃન્દની સેવના, નિષ્કામભાવે આદરું,
 પ્રગટ્યા કષાયો જીતીને, ઉપયોગ સમતાને ધરું. ૧
 સહુસંગમાંનિઃસંગ રહી, શુદ્ધાત્મમાં લગની ધરું;
 શુદ્ધાત્મના ઉપયોગથી આત્મપ્રદેશે સંચરું,
 સહુવાસનાઓ જીતીને પ્રભુમય બનીજીવું સદા;
 મમતાઅહંતા ત્યાગીને મોહે ન કાઢું ક્ષણ કદા. ૨
 શયતાનના ઘાટિ ઉપાયો જીતીને મરવું ખરું,
 સર્વે કષાયો સર્વથા હણીને ખરા ઠામે ઠરું;
 મનમોહની સહુવૃત્તિયોને મારીને અંતેમરું;
 આસ્રવ ઉપાધિમુક્ત થૈ સંવરવટે નિજમાં વળું. ૩
 સહુ ધર્મ્ય કર્તવ્યો કરૂંપણુ આત્મઉપયોગે રહું,
 અષ્ટાંગયોગના સાધને પરમાત્મપદ સાધી લહું;
 ભૂલું ન આત્મમાનને શયતાનવશ થાઈ નહીં,
 નિજાત્મ આનંદજીવનથી જગ, જીવવું નિશ્ચય સહી. ૪
 મુચું ન જહસુખભોગમાં હિંસાદિ દોષો પરિહરું,
 અશુરલધુ નિજ આત્મા, જાણીને ગર્વ ન દિલ ધરું;
 સધળા જીવોને આત્મસમ માનીને રહેણી આચરું,
 પ્રામાણ્ય જીવન દ્રવ્યને ભાવે ધરી દોષો હરું. ૫
 નિંદાદિ દોષોઃસર્વથા ત્યાગું ગુણો નિજ આદરું,
 સહુ રાગ શેષને વૈરની ને કામવૃત્તિ પરિહરું;

૧૫૪

આદર્શ નિશ્ચય ધ્યેય એ મુજ સાધીને અન્તે મરૂં
 ઉત્સાહ, યત્ન ને ધૈર્યથી, સમભાવથી કાર્યો કરૂં. ૬

પલપલ આત્મ પ્રભુને સ્મરૂં, નિલેપ રહું સહુ કાળમાં,
 આત્મોપયોગે સાક્ષીએ વિચરૂં સદા પ્રભુરાબ્ધમાં;
 એ ધ્યેય વર્તન આદરી પરમાત્મરૂપે થઈ રહું,
 પ્રભુરૂપ થૈને જીવવું બુદ્ધચલિધ નિશ્ચય એ ચહું. ૭

મુ. માણસા.

મહાવીર પ્રમુપ્રાર્થનાષ્યેય. (સ્તવન)

(શ્રી સંખેશ્વરા પાર્શ્વજિનવરા એ રાગ.)

અહંપ્રભુસ્મરૂં, નમુંવંદના કરૂં, તુજ ગુણોને પામવા પ્રવૃત્તિઆદરૂં.
 આત્મને પરમાત્મકરવા, આદર્શ તું છે ધ્યેય;
 સર્વશક્તિયો પ્રગટ કરવા—માટે તું આદેય. અહં ૧

મનવચક્ષાયા પવિત્ર કરવા, પરિહરવા સહુપાપ;
 મહાવીર જિનવર શરણુ કર્યું તુજ, તું છે માને બાપ. અહં ૨

દર્શનજ્ઞાન ચરણુ રૂપીનિજ, વરવા આત્મસ્વભાવ;
 પલપલ સ્મરણુ કરૂંને વંદુ, છંડુ નક્કી વિભાવ. અહં ૩

સાક્ષીભાવે નિજ ઉપયોગે, સ્વાધિકારથી કાળ;
 કરીશ વ્યાવહારિકધાર્મિક સહુ, પામવું તારૂં રાજ્ય. અહં ૪

દેવગુરૂને ધર્મની શ્રદ્ધા—સમક્ષિતને ચારિત્ર;
 તુજ ઉપદેશમયી સહુશાસ્ત્રો, માતું સત્યપવિત્ર. અહં ૫

જનધર્મમાટે સહુસ્વાર્પણુ, કરી તુજમાં અર્પાહં,
 ધર્મકાર્ય આવરચક કરીને, આત્મમશુદ્ધિ પાહં. અહં ૬

૧૫૫

નિંદુગહું આસ્રવકર્મા, શરણુ ક્યું તુજ દેવ;
પુદ્ધિસાગર જગદુદ્ધારક, વીર । કંકે તુજસેવ,
મુ. પેથાપુર.

અર્હું ૭

શ્રી મહાવીરવ્રભુ પ્રાર્થના.

(સ્તવન)

(રાગ ઉપરનો)

મહાવીર તારજે, પાપવારજે, અરિહંતછો જિનેશ્વરા, મને ઉગારજે;
દુર્ગુણુ દુર્વ્યસનોને પાપો, દુરાચાર કરો દૂર;
દુષ્ટવાસના વિષને ટાળો, દિક્ષમાં રહો હજૂર. મહાવીર૦ ૧
કુમતિકાપો સન્મતિ આપો, ટાળો કામવિકાર;
સર્વજાતનાં દુઃખો ટાળો, કરો કર્મ સંહાર, મહાવીર૦ ૨
તુજ સેવાભક્તિરૂપ થાઓ । મુજ આચાર વિચાર;
મનવાણી કાયાતુજ ભક્તિ, -રૂપ બન્યો નિર્ધાર. મહાવીર૦ ૩
જગજીવોમાં સુખને શાન્તિ, વાધા મંગલમાલ;
જગતારક તુજશરણે આઠ્યા, સર્વજીવને પાળ. મહાવીર૦ ૪
ઓઝહું મહાવીર જિનેશ્વર, પરમેશ્વર સુખકાર;
ઉદ્ધારો તારો મુજ વાલહા, તું છે સત્યાધાર, મહાવીર૦ ૫
પાપ ટળોને પુણ્યધર્મનાં-થારો સારાં કાજ;
તુજવણુ બીજું કંઈ ન ઇચ્છું, વિક્ષપતિ જિનરાજ. મહાવીર૦ ૬
તારી શ્રદ્ધા પ્રીતિધારી, તુજરૂપે થઈ સત્ય;
એવા ધર્મવિચારપ્રવાહે, કંકે હું ધર્મનાં કૃત્ય, મહાવીર૦ ૭
આવો બહાલા ઈશ્વર રહાયે, સત્યછે તુજ વિશ્વાસ;
પુદ્ધિસાગર પ્રભુનમું હું, કરસો આત્મપ્રકાશ. મહાવીર૦ ૮

૧૫૬

“ જૈનચવાની મહાવીરપ્રભુની આગળ પ્રતિજ્ઞા. ”

(સ્તવન.)

મહાવીરપ્રભુ તારો અન્યો છું પરોઝૈન, હવે ધરૂં નહીં દૈન્ય.

મહાવીર૦

દેવગુરૂ ને ધર્મની શ્રદ્ધા, સમકિત પામ્યો નવીન;
જૈનદશાથી જિનપદ પામીશ, ધારીશ શુદ્ધ ચૈતન્ય. મહાવીર૦ ૧

અનંત સદ્ગુણશક્તિ ખીલવું, મરૂં ન મોહે લીન;
આતમ તે પરમાતમ હું છું, કરૂં દોષો સહુક્ષીણ. મહાવીર ૨

ભક્તશૂરો કરૂં યોગે અનુંહું, નામરૂપે નહીં લીન;
શુદ્ધોપયોગે તુજપ્રેમે રહું, જલમાંહી જમમીન. મહાવીર૦ ૩

સ્વાધિકારે કાર્યો કરૂં સહુ, બની સહુરીતે પ્રવીણ;
સંકટ વિપત્તિ પરિષદ દુઃખે, થઈ ન મનમાં ખિન્ન. મહાવીર૦ ૪

ધર્માવશ્યક કાર્યો કરૂં સહુ, માતું ન આતમહીન;
જૈનધર્મ સંઘસેવા સારૂ, ચારિત્રધરી અતું પીન; મહાવીર૦ ૫

જૈનશાસ્ત્રોતું જ્ઞાનકરૂં નિત્ય, તબુ ન તુજ આકીન;
બુદ્ધિસાગર સત્ય પ્રતિજ્ઞા, જૈન બનીકરી જિન !!! મહાવીર૦ ૬

મુ. પેથાપુર.

પ્રભુમહાવીરદેવસ્તવનમ્.

(મારે દીવાળી થઈ આજ. એ રાગ.)

પ્રભુમહાવીર વિશુ ભગવંત, તુજલગની લાગી;
મારીભાગી ભમણા સર્વ, તુજ ભક્તિ જાગી. પ્રભુ૦

જગસહુ આધું વાર અનંતી, તોયે ન મનડું ધરાયુંરે;
અસંખ્યદરિયા જલના પીધા, મનડું ધ્યાસી રહાયું. તુજ. પ્રભુ૦ ૧

અનંતભવમાં વાર અનંતી, સ્પર્શ્યું સુંધું સહુઆધુંરે;
અનંત રૂપો દેખ્યાં સુણ્યું સહુ, મનડું તૃણાએ વાધું. તુજ. પ્રભુ૦ ૨

१५७

वारअनंती कुंयन क्कभिनी, -राज्यादिक षड पाभ्येरे;
 त्हेथि न तेथी शांति जरा यध, रागरोष नहीं वाभ्ये. तुज. प्रभु० ३
 अनंतदेहे अनंतीवारै, अनंतभव लटकायेरे;
 ससताथी न निर्भय अनियो, लोगे सुष नहीं पायो.

तुज. प्रभु० ४

रपर्श इपादिकमां सुष युद्धे, लोगन्या अनंतलोगेरे;
 लोगमां रोगने दुःष अनंतुं, हर्षने शोक वियोगे. तुज. प्रभु० ५
 यिदानंद तुजइप अनुभवे, जडसुषवांछा टाणीरे;
 तासावेदी तुज साथे लागी, दिसमां प्रगटी दीवाणी. तुज. प्रभु० ६
 आत्मस्वइपे तुज हुं अेकज, जडनी माया विसारीरे;
 महावीर तुजइपमां मस्तानो, ध्यारोने हुं ध्यारी. तुज. प्रभु० ७
 समकित आश्रित्योगे प्रभुपद, भणतां न वार लगाारीरे;
 युद्धिसागरप्रभु महावीर, यिदानंद जयकारी. तुज. प्रभु० ८
 भु. पेंथापुर.

महावीरस्तवन.

(प्रभुमहावीर देवभक्त जैनकर्तव्य.)

(विमला नव करशे उच्य्याट. अे राग.)

प्रभु महावीर जिनेश्वर तुज सेवाभक्ति करेरे;
 समकित धारी व्रततप संयम शुणुने आदरेरे. प्रभु०
 जैनधर्म जगमां इलावुं, जैन शास्त्रमां श्रद्धासावुं;
 सुगुइ ज्ञानीमुनि संघसेवामां भरवुं षइरे. प्रभु० १
 सर्वज्जिवोनां दुःष हठावुं, यथाशक्ति शुभभावना भावुं,
 आत्म शुद्धि करवा सर्वकषायो संहइरे. प्रभु० २
 भित्थ्या अविरति योगकषायो, आठ कर्मनो जे समुदायो;
 तेने जतवा जैनधनीने जगमां संयइरे. प्रभु० ३

૧૫૮

શક્તિયોથી સતુજીતી, જૈન યનું એ શ્રદ્ધા પ્રીતિ,
 બિનપદ આતમમાં પ્રગટાવું સાધ્ય એ દિલવડરે. પ્રભુ ૪
 ભીતિ ખેદને દીનતા ત્યાગું, સુખ દુઃખમાં સમભાવે બગું.
 શુભાશુભ કર્મોમાં—સમભાવે રહું નિશ્ચય કરૂંરે; પ્રભુ ૫
 જૈનધર્મરક્ષાર્થે મરવું, વિધર્મી વૈરિનું હિતકરવું;
 પલપલ મોહશયતાનના કંદે કસું નહીં પ્રભુ સ્મરૂંરે. પ્રભુ ૬
 જૈનપણની ક્ષ્મ યજવું, મોહશયતાનને મારી હઠાવું;
 પુલ્હિસાગરઆતમ મહાવીર શુદ્ધશા ધરૂંરે. પ્રભુ ૭
 મુ. પેથાપુર.

(શ્રી મહાવીર સ્તવન.)

(રાગ ઉપરનો)

ઠહાલાવીર જિનેશ્વર તાણરૂં શરણું મેં કર્યુંરે.
 જડમાં સુખની ઇચ્છા કામતજી તુજપદ સ્મર્યુંરે. ઠહાલા ૦
 રાગરોષને જીતીશ જ્ઞાને, કામવિકારો જીતીશ ધ્યાને;
 ચિદાનંદ આતમસ્વરૂપે થાવા તુજમાં મન ધર્યુંરે. ઠહાલા ૦ ૧
 તુજમાંજીવી મોહને મારૂં, ક્ષણપણુ આયુ એળે ન હારૂં;
 ત્હારાજેવા થાવા જૈનપણું અંગીકર્યુંરે. ઠહાલા ૦ ૨
 આતમને પરમાતમ કરવા, મોહના સર્વ વિચારો હરવા;
 ઠહાલા તુજમાં મારૂંમનડું એમાટે કર્યુંરે, ઠહાલા ૦ ૩
 મનનેમારી તુજથી મળવું, ઝળહળ જ્યોતે સ્વભાવે મળવું;
 પ્રભુજી પૂર્ણાનંદને વરવા તુજપદ આહર્યુંરે. ઠહાલા ૦ ૪
 દુર્યુજુટાણું સદ્ગુણધારૂં, સર્વવાસનાને સંહારૂં;
 પુલ્હિસાગર મહાવીર,—પરમેશ્વરમાં મન ધર્યુંરે, ઠહાલા ૦ ૫
 મુ. પેથાપુર.

૧૫૯

ગુરુમક્તો.

(રાગ ધીરાના પદનો.)

ગીતાર્થગુરુના ભક્તોરે, ગુરુની સેવાભક્તિકરે;	
ગુરુની આણા પાળેરે, ગુરુમાટે જહ મરે.	ગીતાર્થ૦
ગુરુમુખથી જૈનશાસ્ત્રો સાંભળે, પામે ગુરુગમજ્ઞાન;	
ગુરુમાટે અર્પાઈ જતો, ગુરુઅણે ભગવાન.	
તજીને સઘળા સ્વાર્થોરે, મુક્તિમાટે ગુરુવરે.	ગીતાર્થ૦ ૧
આત્મ નિવેદન કરે ગુરુને, દૂર કરેસહુ દોષ;	
ચારૈકષાયો કરતો દૂરે, મનમાં ધરે સંતોષ;	
સુખદુઃખમાં સમભાવેરે, વર્તી ચિદાનંદ ધરે.	ગીતાર્થ૦ ૨
માન અને અપમાન ગણે નહીં, ટાળે વાસનારોગ;	
ગુરુકુલવાસમાં રહી ગુરુસેવે, ધ્યયે ન બાહ્યસુખ લોગ;	
ઉપસર્ગો વિપત્તિરે, સંકટે પાછો જ ન પડે.	ગીતાર્થ૦ ૩
નામરૂપ ભૂલે જ ગુરુમાં, ધરે આતમ ઉપયોગ;	
વ્યવહારે વ્યવહારમાં વર્તે, નિશ્ચય નિજશુભલોગ.	
બુદ્ધિસાગર ભક્તોરે, એવા સિદ્ધધામઠરે.	ગીતાર્થ૦ ૪
	મુ. માણસા.

સાધુ.

સાધુતેને કહીએરે, મુક્તિને, જ સાધે ખરી;	
પંચમહાવ્રત પાળેરે, જીવે સદ્ગુણધરી.	સાધુ૦
પંચાચારને પાળે પ્રેમે, વારે વિષય વિકાર;	
ક્રોધમાન માયાને વારે, ત્યાગે લોભવિચાર.	
કળો કામનિવારે રે, સમતાભાવે રહેઠરી.	સાધુ૦ ૧

૧૬૦

કંચન કામિની સંગકરે નહીં, ષડાવશ્યક કરનાર;
વિકયાઓને વેગવારે, પંચસમિતિ ધરનાર;
આતમને પરમાતમરે, કરવા જણે લગની ધરી. સાધુ૦ ૨

સર્વવાસના ત્યાગ કરંતો, ત્યાગીસાધુ ગણાય;
સર્વે દુર્ગુણ દોષોટાળે, ધારે સદ્ગુણન્યાય;
ધર્મસત્યને ધારેરે, આતમભાવે જીવે ગરી. સાધુ૦ ૩

દેવશુરને ધર્મનીશ્રદ્ધા, સમકિત ધારે બેશ,
સંયમ ચારિત્રે સ્થિર રહેતો, કરે ન રાગને દ્વેષ.
સુખદુઃખમાં સમભાવેરે, જીવે પ્રભુ ચિત્તધરી. સાધુ૦ ૪

લોકવાસના વિષય વાસના, કીર્તિવાસના ત્યાગ;
માન અને અપમાનમાં સમજે, પ્રભુપર પૂરણરાગ;
જડમાં નહીં સુખ્યુદ્ધિરે, ડોળદંભ કરે ન જરી. સાધુ૦ ૫

સદાચાર સદ્ગુણ સંતોષ ને, કરે ન ક્યારે ગર્વ;
માનપૂજની કરે ન ઈચ્છા, નિજપેઠે દેખે સર્વ;
બુદ્ધિસાગર આતમરે, ચિદાનંદ લક્ષ્મી વરી. સાધુ૦ ૬

મુ. માણસા.

સન્ત.

(ભક્તિ એવીરેભાઇ એવી. એ રાગ)

(એંસાજિન એંસાજિન એંસાજિન હૈ. એ રાગ)

સાધુસન્ત નમું સુખકારી. જને રાગ ન શેષ લગારી. સાધુ૦

જણે પ્રભુકૃપર પ્રીતધારી, કામે ઈચ્છે ન જીવતીયારી સાધુ૦ ૧

જણે લક્ષ્મીનીલાલય છંડી, અભિમાને ન થાય ધમંડી. સાધુ૦

જણે જડસુખ વૃત્તિત્યાગી, વૈરાગીછતાં પ્રભુરાગી. સાધુ૦ ૨

૧૬૧

આતમવણ જડમાં નહીં ગમતું, લક્ષ્મી લલનામાં મનનહીં ભમતું;
સાધુ૦

પ્રાણપટે પણ પાપ ન કરતા, પાપપાખંડને પરિહરતા. સાધુ૦ ૩

ધર્મધ્યાની જ્ઞાનીને ધીરા, વિવેકીને વિનયવંત વીરા. સાધુ૦

સુખદુઃખમાં હર્ષે ન શોકે; રાગરોષમાં મન જતું રોકે. સાધુ૦ ૪

જણેછંડી દુનિયાદારી, જણે આતમપ્રભુધરી યારી. સાધુ૦

મોહમારી જીવે સ્વોપયોગે, એવા સન્તમણે પુણ્યભોગે. સાધુ૦ ૫

એવા સંતની ક્ષણસંગ થાવે, ઠાઠિભવનાં પાપો બવે. સાધુ૦

બુદ્ધિસાગર સંતનીસેવા, સંત પરખાવે સાચા દેવા. સાધુ૦ ૬

મુ. લોદરા.

ગુરુ.

શાંતિઆપે તેને સંતકહીએ. એ રાગ.

જ્ઞાનઆપે તેને ગુરૂ કરીએ, બીજા પાખંડીને પરિહરીએરે,

પરિહરીએ. જ્ઞાન૦

આતમજ્ઞાની ગુરૂકર્યાં વણ, સંસારરૂપમાં પડીએ;

અધાને અધો દોરીને આથડે, અજ્ઞાની ગુરૂથી ડરીએરે, બાઈ

ડરીએ. જ્ઞાન૦ ૧

જે ન તર્યાં ધનદારામાં ડૂલ્યા, પડ્યા જે ભોગના દરિયે;

તેવા ગુરૂ નહીં તરે ન તારે, કુગુરૂથી બહુ મરીએરે, બાઈ

મરીએ. જ્ઞાન૦ ૨

વાટ ન બળે મોક્ષનગરની, તેની સંગે ન સંચરીએ;

વિષયકામભોગ બહાલ ધરે તે, તેને નહીં કરગરીએરે

કરગરીએ. જ્ઞાન૦ ૩

૨૬

૧૬૨

કાગડા શૃંગાલ ધૂત હરામી, તેની સંગે નહીં ફરીએ.

પૈસા બૈરીપર પૂરણુ પ્રેમી, એવાથી દૂરે વિચરીએરે

વિચરીએ. જ્ઞાન૦ ૪

અજ્ઞાનીકામી ઢોંગી દમામી, કુચુરૂ શીરે નહીં ધરીએ.

ઝીતાર્થ યોગી આતમરંગી, ગુરૂકરી શિવ વરીએરેભાઈ

વરીએ. જ્ઞાન૦ ૫

સમકિત ચારિત્રદાયક ગુરૂથી, ભવોદધિ ઝટતરીએ.

બુદ્ધિસાગરગુરૂસેવા ભક્તિથી, આનંદ જ્ઞાનપ્રભુ વરીએરે, ભાઈ

વરીએ. જ્ઞાન૦ ૬

મુ. લોદરા.

(કુચુરુ.)

(અરે જીવ શીદને કલ્પના કરે. એ રાગ.)

કુચુરૂ દૂરથકી પરિહરે, કુચુરૂનો સંગકદી નહીં કરો

કાળાનાગને સિંહની સંગે, એકવાર તો મરે;

કંચન કામિની ભોગીકુચુરૂ. સંગે વાર બહુ મરે.

કુચુરૂ ૦ ૧

હિંસા બૂઠું ચોરી બરી, ઢોંગીદેખી કરે;

વિષયભોગનીભીક્ષા માગે, કુચુરૂપાસ ન પડે.

કુચુરૂ ૦ ૨

રાગ રૌષ માયામાં લદબદ, વ્રત તપ સંયમ નહીં;

ઐનશાસ્ત્રો ઉત્થાપે હંધા, ચાલે કુચુરૂ સહી.

કુચુરૂ ૦ ૩

દેવચુરૂને ધર્મ ન માને, પાપ કર્મ આચરે;

બુદ્ધિસાગર સાચું સમજે, કુચુરૂ સંગી ન તરે,

કુચુરૂ ૦ ૪

મુ. લોદરા.

૧૬૩

(જૈનાગમ શાસ્ત્રાનુસાર શ્રીપૂજ્યસૂરિલક્ષણ.)

જૈનાગમ શાસ્ત્રોત્થા,—શુદ્ધ પ્રરૂપક જોહ;	
કુંચન કામિની ત્યાગીજો, પવિત્ર મનવચ દેહ.	૧
આવશ્યક અપવાદ વણુ, પાલખી મેનાં ત્યાગ;	
પૂંચ મહાવ્રત પાળતા, ધર્મનો પૂરો રાગ.	૨
જૈનધર્મરક્ષણુ કરે, ડરે ન મરતાં જોહ;	
સંધની રક્ષા જ કરે, બને ગુણોતું જોહ.	૩
મિથ્યા આડંબર તજે, ચહે ન પૂજા માન;	
ગીતાર્થ સૂરિ સુખકરા, ઉત્તમયુગ પ્રધાન.	૪
પશુ નપુંસક પંઠને, સ્ત્રીપરિચય તજનાર;	
દ્રવ્યભાવમૈથુનના,—ત્યાગી તારણહાર.	૫
ગચ્છાદિક રક્ષા કરે, દેતા ધર્મોપદેશ;	
પડાવશ્યક સાધતા, ટાળે રાગ ને દ્વેષ.	૬
એવા શ્રી પૂજ્યસૂરિજી, જૈન ધર્મ રખવાળ;	
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુણી, નમો ગુરુ સુખકાર.	૭

મુ. લોહરા.

શ્રાવક.

દેવગુરુને ધર્મની,—શ્રદ્ધા સમકિતવંત;	
જૈનશાસ્ત્ર શ્રદ્ધા ધરે, વંદે સાધુ સંત.	૧
સંયમની રૂચિવંત જ, ચારિત્ર લેવા ભાવ;	
જૈન સંઘ સેવા કરે, દેશવિરતિ લે લ્હાવ.	૨
પડુ દ્રવ્યાદિક તત્ત્વની,—શ્રદ્ધા ધારક જોહ;	
સત્યને સત્યપણે ગ્રહે, ધરે ધર્મોપર નેહ.	૩

૧૬૪

જાણી દોષને દોષરૂપ, ધરે પ્રતાદિક ભાવ;
 દોષ કરે પણ દોષને, તજવાના સદ્ભાવ. ૪
 સમકિત ગ્રહીને દેશથી,—વિરતિગુણ ધરનાર;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ,—આજ્ઞાને વહનાર. ૫
 મુ. લોદરા.

જૈનોન્નતિ ઉપાયો.

(અરજ સાંભળીને સરકાર. એ રાગ.)

જૈનોન્નતિ ખરી થાનાર, સમજી વર્તે તે જયકાર;
 બાળલગ્ન પ્રતિબંધ થયા વણ, જૈનોની પડતી થનાર;
 વીશ વર્ષનો પુત્ર ને પુત્રી,—શોળ વર્ષની ધાર. જૈનો ૦ ૧
 વીશ વર્ષ સુધી બ્રહ્મચારી રહે, હસ્તમૈથુનપરિહાર;
 સ્ત્રિવિરુદ્ધ નહીં કર્મ ત્યાં ચડતી, યોગ્યલગ્નોથી થનાર. જૈનો ૦ ૨
 પ્રાણાયામને કસરતયોગે, વીર્યની રક્ષા થનાર;
 રાજરોગીનાં લગ્ન ન સારાં, સમજે નર ને નાર. જૈનો ૦ ૩
 કેશીવસ્તુભક્ષણ મૈથુન,—વેરયાદિસંગનો ત્યાગ;
 શરીર વીર્યનું રક્ષણ કરવા, વર્તે તે મહાભાગ. જૈનો ૦ ૪
 શરીરબળ વિઘાબળ ધારે, જૈનધર્મ બલધાર;
 બુદ્ધિસાગર જૈનોની ચડતી, ઉપાય છે નિર્ધાર. જૈનો ૦ ૫
 મુ. લોદરા.

અવિશ્વાસ્યસંગત્યાગ.

(રાગ ઉપરનો.)

કરીએ નહીં શકનો વિશ્વાસ, અપ્રમાણિક જે છે ખાસ.
 વંચક સ્વાર્થી લાલચુ ભીરુ, યોલી કરી બનાર;
 નાસ્તિક ચંચલ ક્ષણિકમનનો, વિશ્વાસનો હણનાર. કરીએ ૦ ૧

૧૬૫

- વહેમી વણિગૃત્તિ કપટશીલ, અતિમીઠું વદનાર;
અતિ આચારીને અતિ જે મૌની, અતિક્રિયા કરનાર. કરીએ૦ ૨
- સ્વાર્થકલાથી ભક્ત અને શિષ્ય, હાજી જી હા કરનાર;
લોભી ધુતારા પ્રપંચી નિર્દય, અતિસોગત્ર ખાનાર. કરીએ૦ ૩
- વ્યસની સંગી નીચ હરામી, જૂઠી સાખ ભરનાર;
વિવિધ વેષધર ક્ષણિક મતધર, મનરોગી નરનાર. કરીએ૦ ૪
- સ્વાર્થમાટે અતિનીચો નમે જે, કપટકલા હુશિયાર;
ધર્મના નામે ધૂતે જે જગને, જૂઠું વદી જીવનાર. કરીએ૦ ૫
- નગુરો નગુણો નાસ્તિક દ્રોહી, કરીએ નહીં વિશ્વાસ;
બુદ્ધિસાગર પરખી પ્રમાણિક, સંગત કરશે ખાસ. કરીએ૦ ૬

મુ. લોદરા.

અપૂજ્ય શ્રીપૂજ્યનું લક્ષણ.

(રાગ ઉપરનો.)

- શ્રીનો પૂજક કામિનીપ્યાર, શ્રીપૂજ્ય ખોટા ગણો નરનાર;
ગુણો વિના જે રોંગ કરેને, જૂઠો ધરે અહંકાર;
ગાડી ઘોડા તે મેનાં ને પાલખી, માયાનો માગણહાર. શ્રીનો૦ ૧
- ઠાઠ માઠ ગુણ વિનાનો ઠાડી, પાળે ન વ્રત આચાર;
જેન ધર્મનાં શાસ્ત્રો ન જાણે, શાસ્ત્રવિરૂદ્ધચાર. શ્રીનો૦ ૨
- નીતિ ન રીતિમાં જે ન પ્રમાણિક, ધર્મવિરૂદ્ધ વર્તનાર;
જૂઠી પરંપરા પાખંડ માને, ધૂતીને ધન હરનાર. શ્રીનો૦ ૩
- ત્યાગીનો વેષ પણ રાગી આચારને, ત્યાગીનો ગુણ ન લગાર;
કપટી ફૂડા ને ફૂટલિંગી, કાળાં કર્મ કરનાર. શ્રીનો૦ ૪

૧૬૬

દુર્ગુણ દુરાચાર દંભ ધરને, ગુણો ઉપર નહીં ધ્યાર;
 બુદ્ધિસાગર સદ્ગુરૂ શ્રીપૂજ્ય, સાચા આચારવિચાર.
 દર્શન ચારિત્ર ગુણ ધરનાર, શ્રીપૂજ્ય સદ્ગુરૂ સેવો નરનાર. શ્રીનો૦ ૫
 મુ. લોદરા.

ત્યાગીઓ!!! આત્મગુણ પ્રગટ કરો.

(જીવલડા ધાટ નવા શીદ ધડે એ રાગ.)

આતમ સદ્ગુણુ ધારણુ કરો, નકામો દંભડોળ પરિહરો૦
 સૂરિવાચકને સાધુ થઇને, અભિમાન નહીં કરો;
 આપ બડાઇ પરની નિન્દા, કરવી ઝટ પરિહરો. નકામો૦ ૧

વેષને સત્તા પદવી મોહે, ફૂલીને ક્યાં ફરો;
 ગુણો વિનાના ઘટાટોપથી, મોહે ફેગટ મરો. નકામો૦ ૨

મમતા અહંતા કરીને માયા, ચાર ગતિ સંચરો;
 રાગ શેષ ટાળ્યા વણુ શેખડ, આનંદ શાંતિ ન વરો. નકામો૦ ૩

હું સૂરિવાચક છું સાધુ, હું હું કરી આથડો;
 દુરાચાર દુર્ગુણુને છડો, ફંદેફેલ પરિહરો; નકામો૦ ૪

કંચન કામિની મોહને મારો, તારી પોતે તરો.
 વેષ ને આડંબરે વળે શું, સત્યને અંગીકરો. નકામો૦ ૫

સદાચાર સદ્ગુણુને ધારો, ગુણુરાગે ગુણુવરો;
 બુદ્ધિસાગર આતમશુદ્ધિ, કરવા લક્ષ્યને ધરો. નકામો૦ ૬

મુ. લોદરા.

૧૬૭

આત્મોપયોગ.

(જે કોઈ પ્રેમી અંશ અવતરે પ્રેમ રસ તેના ઉરમાં ઠરે. એ રાગ.)

આતમ ! આમ સ્વરૂપને સ્મરે !! દેહમાં સુખદુઃખ બુદ્ધિ ન ધરે.

આતમ તું છે અસંખ્યપ્રદેશી, અનંતજ્ઞાનથી ભર્યો;

અનંત આનંદરૂપી તું છે, અનંત શક્તિ ઝરે— દેહમાં ૧

આપોઆપ વિચારે આતમ ! મોહતું કલું નહીં કરે;

મનની ઇચ્છાએ નહીં ચાલે, વિષયની વાસના હરે. દેહમાં ૨

તુજમાંહી આનંદ ખરે છે, કામે શું ટળવળો;

જડદેહરૂપને ચામડીમાંહી, સુખબ્રાંતિ પરિહરે. દેહમાં ૩

ચામડીભોગે ચામડીયો થૈ, ક્યાં પરને કરગરે;

કામના ભોગે દુઃખ અનંતાં, બહુ પાછા કરે. દેહમાં ૪

અગ્નિમાં ધૂત કાષ્ટો હોમે, અગ્નિ વધે શીખ ધરે;

કામના ભોગે કામ ન શમતો, મોહને મારી મરે. દેહમાં ૫

નામ રૂપને કીર્તિ લોકની,—વાસના સઘળી હરે;

બુદ્ધિસાગર આપોઆપને, ઉપયોગે ઉદ્ધરે. દેહમાં ૬

મુ. મહુડી.

આત્માનું કર્મની સાથે યુદ્ધ.

(રાગ ઉપરનો.)

આતમ !! કર્મની સાથે લડો, લડતાં પાછા લેશ ન પડો ॥૦

મોહ શયતાનના સર્વ વિચારે, પ્રગટતાં ઝટ હરે;

જ્ઞાન વૈરાગ્યને વ્રત તપ સંયમે, મોહની સેના હણો. લડતાં ૧

બગો ઉઠો આતમ મહાવીર ॥, શૂરા થૈ રણ ચડો;

ધ્યાન સમાધિસમતા ભાવે, મોહ હણી શિવવરે. લડતાં ૨

૧૬૮

સર્વસંગમાં ઉપયોગી થૈ; નિઃસંગભાવને ધરો;
 મનમાં શુભાશુભ ભાવ ન ધારો, સમ શ્રેણિ સંચરો. લડતાં ૩
 આતમરૂપમાં મસ્તાનો થા !!, આનંદ મસ્તી કરો;
 યુક્તિસાગર બળિયો થઇને, સર્વ કર્મ સંહરો. લડતાં ૪

મુ. મહુડી.

મિષ્ટ્ત્વોજન જમો.

(સાંભળશો મુનિ સંચમ રાગે એ રાગ.)

આતમ મીઠાં ભોજન જમશો—મન ઇન્દ્રિયો દમશોરે;
 ઉપયોગ રૂપ હવાને ખાશો, અનુભવ રમત રમશોરે. આતમ ૧
 અનુભવ રસની આહતા રૂપી, આ ને,—પ્રેમના ધ્યાલેરે;
 પીશો આનંદમસ્તી દુગ્ધને, પરમાતમ પ્રભુ બહાલેરે. આતમ ૨
 રજસ્તમોશુણ્ય કામ ક્રોધનાં,—ભોજન ખોટાં ત્યાગોરે;
 શાંતિરૂપી સાત્ત્વિક ભોજન, કરવા ધરો મન રાગોરે. આતમ ૩
 સંચમ અરૂઠી નિર્લોભ લાડુ, નિષ્કામરૂપી ધારીરે;
 ક્ષમારૂપી શુભ સાકર પેંડા, શીયલ પૂરી છે સારીરે. આતમ ૪
 બ્રહ્મચર્ય દુધપાકને જમશો, દમરૂપ દાળ રૂપાળીરે;
 જ્ઞાનની ગોષ્ઠી રૂપી કઠી શુભ, સ્થિરતા રૂપ શુભ થાળીરે. આતમ ૫
 આતમમોંજ છે મીઠા મેવા, સમતારૂપી પાણીરે;
 ક્ષમાસ્વરૂપી સેવનાં ભોજન, જમશો ભાવને આણીરે. આતમ ૬
 દેવશુરને ધર્મની શ્રદ્ધાં,—રૂપી પાટલો થાપોરે;
 તે ઉપર સ્થિરતા રૂપ થાળી, વાડકા પ્રભુ નામ જાપોરે. આતમ ૭
 જ્ઞાનતું ઘેબર જયણા જલેખી, પીરશે સુમતિ નારીરે;
 આતમરસમય માલપુઆ શુભ, શાંતિ લાપસો ધ્યારીરે. આતમ ૮
 ધર્મની ચર્યારૂપી શાક છે, ભાવના ભાત છે સારોરે;
 ઉપયોગરૂપી ધૃત શુણ્કરક, સેવા ભક્તિ મશાલોરે. આતમ ૯

૧૬૯

ઠ્યાઙ્પી કંસાર છે સારો, નીતિઙ્પી ચટણીરે;
 દાનસ્વઙ્પી દહીંથરાં પ્યારાં, ધુધરા અનુભવ ગીતનારે. આતમ૦ ૧૦
 પંચ મહાવ્રતઙ્પી ખીચડી, સંયમ પૂરણુ પોળીરે;
 વૈરાગ્યઙ્પી શટલી મીઠી, બાસુદી ગુણુરંગરોળીરે. આતમ૦ ૧૧
 તપ ઙ્પ તક છે બહુ રોગહારી, ક્ષમા શીખંડ સુખકારીરે;
 મન રસોડામાંહી રાંધી, ધર્મમતિ, રાંધનારીરે. આતમ૦ ૧૨
 માર્ગાનુસારી ગુણુ અંદરવો, બાંધો નિજ ઉપયોગેરે;
 વિવેક દૃષ્ટિથી દેખીને જમશો, આતમઙ્પિ ગુણુ ભોજેરે. આતમ૦ ૧૩
 આતમ જમશો મીઠાં ભોજન, ઉપયોગ પાણી પીશોરે;
 જ્ઞાન હવા પ્રતિ સમયે ખાશો, થાશો પ્રભુ જગદીશોરે. આતમ૦ ૧૪
 અનંત વીર્યની વૃદ્ધ કરશો, જ્ઞાનરક્ત કરો વૃદ્ધિરે;
 નિશ્ચય ચારિત્ર આનંદવૃદ્ધિ, કરશો શક્તિ સમૃદ્ધિરે. આતમ૦ ૧૫
 નિજ ગુણુપર્યાય ભોજન પાણી, લેવું આનંદકારીરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમરાજ, જમશો ઙ્પિ બહુ ધારીરે. આતમ૦ ૧૬
 મુ. મહુડી.

કુમ્બોજનનો ત્યાગ.

(રાગ ઉપરનો.)

કુમ્બોજનનો ત્યાગ કરો ઝટ, આતમરામ વિવેકેરે;
 કુમ્બોજનથી રાગ ને દુઃખડાં, સમજી રહેશો ટેકેરે. કુમ્બોજન૦ ૧
 મિથ્યાત્વ કુમતિ કુજલ નહીં પીવો, કામનો દાઙ્ ત્યાગોરે;
 આલસ્યઙ્પ અશીલુને ત્યાગો, ઉપયોગી થૈને જગોરે. કુમ્બો ૨
 ક્રોધ ગાંભે ને વૈર છે સોમલ, કુબુદ્ધિ ક્રોધીન તજશોરે;
 તમો રજોગુણી રાગ રોપને, સ્વપ્નામાં નહીં જમશોરે. કુમ્બો ૩

૨૨

૧૭૦

- કુટેવ રૂપી બીડી ત્યાગો, દુર્વાસનારૂપ હોકારે;
 દ્રેષ ધત્તુરો ખાશો તો ઝટ, પાડશો મોટી પોકારે. કુ૦ ૪
- મોહરૂપ માંસ ભક્ષણ ત્યાગો, અહંકાર લસણ ન ખાશોરે,
 અહંકાર ડુંગળી ખાશો ન ક્યારે, વ્યસનના પંથે ન જશોરે. કુ૦ ૫
- કુસંગ મેલેરિયાની હવા છે, એવી હવામાં ન રહેશોરે.
 નામને રૂપનો મોહ કુવાયુ-તેને તજ સુખ લેશોરે. કુ૦ ૬
- ચિંતા શોક ને ભય કુવાયુ, -કારક ભોજન છંડોરે;
 અહંકારદ્રેષરૂપી પિત્તકારક, -ભોજન ત્યાગો ધમંડોરે. કુ૦ ૭
- લોભકપટ-કરૂંડી ભોજન, આશા ગંદુ પાણીરે;
 અજ્ઞાનરૂપી રાત્રી ભોજન-છંડો દુઃખકર બણીરે. કુ૦ ૮
- જ્ઞાનરૂપ પ્રકાશમાં રહેશો, અજ્ઞાનતમમાં ન રહેશોરે;
 દુર્ગુણ દોષરૂપી કુભોજન, તજતાં આનંદ વહેશોરે. કુ૦ ૯
- કુભોજન કુબલ કુહવાને, તજ થાશો નિરોગીરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમરસમય, ભોજન કરતા યોગીરે. કુ૦ ૧૦

આત્મરસ खेल.

(અવસર ઘેર ઘેર નહીં આવે. એ રાગ.)

- આતમ આનંદ રસમાં ખેલો, સહજનંદ ભરેલો. આતમ૦
 આદિ અંત ન તારો ક્યારે, શુરૂ નહીં તું ચેલો;
 નામ ન રૂપ ન જડ પુદ્ગલ નહીં, નહી પહેલો વા છેલો. આ૦ ૧
- નામરૂપે તું છે નહીં ડાહ્યો, જગમાં સારો ન ધહેલો;
 દરથ નહીં મન દેહ ન જાતિ, સૌથી છે એકલો. આ૦ ૨
- આતમ !!! રસસાગરથી રેલો !!!, મોહપરિણતિ ઠેલો;
 મસ્ત પ્રજ્ઞ શહેનશાહ જગતનો, માયા પડતી મેલો. આ૦ ૩

૧૭૧

દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર સ્વરૂપી, અસંખ્યપ્રદેશી સુહેલો;
 સર્વવાસના સંગથી ન્યારો, તું નહીં મનનો ચેલો. આ૦ ૪

ચાતા અશાતામાં સમભાવી, સત્તા બ્રહ્મ ઠરેલો;
 બુદ્ધિસાગર આતમજ્યોતે, નિર્ભય નિત્ય ઠરેલો. આ૦ ૫

મુ. મહુડી.

ગર્વ ન કર !!!

(શ્રીરે સિદ્ધાયલ ભેટવા. એ રાગ.)

આતમ ગર્વ કરો નહીં, પંડિતાઈને પામી;
 વ્રત તપ ગર્વ કરો નહીં, દેખો નિજ ગુણુ ખામી. આ૦ ૧

જ્ઞાની ધ્યાની હું યોગી હું, એવો ગર્વ ન ધારો;
 સદાયારગર્વ શું કરો, હજી દોષ હજરો. આ૦ ૨

સાધુપણનો ગર્વ શ્યો, પૂરૂં સાધ્ય ન સાધ્યું;
 સર્વજ્ઞના ઉપદેશથી, નહીં ચરણુ આરાધ્યું. આ૦ ૩

મોહનીપ્રકૃતિ સહુ, સર્વથા નહીં વિણુશી;
 નિર્મોહીભાવનો ગર્વ શ્યો ? થયો નહીં સમદર્શી. આ૦ ૪

અન્યોની નિંદા શું કરે, જે તું પોતે દોષી;
 ખીજનું અંકન શું કરે, નથી તું નિર્દોષી. આ૦ ૫

તન સત્તાનો ગર્વ શ્યો ? તુજ ધાર્યું ન થાતું;
 શિષ્યાદિક પરિવારના, -ગર્વે કર્મ અંધાતું. આ૦ ૬

વિદ્યા વ્યાખ્યાન તર્કનો, -વાણીગર્વ ન કરશે;
 સિદ્ધિમંત્રે ન ફૂલશે, ગુણોને દિલ ધરશે. આ૦ ૭

કુશુંણુ સદ્ગુણુ બલુને, ગુણોને પ્રગટાવો;
 બુદ્ધિસાગર આતમા, સમજી શિવ પાવો. આ૦ ૮

મુ. મહુડી.

११२

असंख्य कृत्यगुणीने प्रगटाव !!!

(राग उपरनो.)

आतम निज गुणु षप करे, छंडो मोहना होषो; गुणो विना धटाटोपथी, थाय नही संतोषो.	आ० १
मोहशयतानना वश रही, मानो निजने स्वतंत्र; मनवश थै मुक्ति यहो, गणो मोहना मंत्र.	आ० २
निज होष भूलो हेअशो, भूल होष निवारो; परना होषो शुं हेअवा, तेथी आवे न आशो.	आ० ३
गुणु अहंकारे गुणु टणे, शेक शुं अरे कूलो; चेतो चेतन चित्तमां, भ्रमणुमां शुं भूलो.	आ० ४
राग शेष काम टाणवा, करे डाटि उपायो; वार लगाडो न पलकनी, अनो मन निर्मायो.	आ० ५
हुं माइं ताइं छंडीने, आप गुणु संभारो; गीतार्थ गुइ शरणुं करी, करे निज उद्धारो.	आ० ६
व्याप्यान वांचे शुं वल्युं, लाषणुं क्रीधे शुं वणियुं; मान महत्ता जग वधी, तेथी काज न सरियुं.	आ० ७
क्रोध मान लोभ हंभना,—जे प्रगटे विचारो; प्रगटे ते टाणो आतमा, ज्ञानादि गुणु धारो.	आ० ८
ज्ञान ध्यान समाधथी, वणो मुक्तिवाटे; युद्धिसागर आतमा, गुणो धर शिर साटे.	आ० ९

मु. प्रातिज.

૧૭૩

પોતાની દશાનો વિચાર કર.

(૨ધુપતિ રામ દ્વદશમાં રહેશેરે. એ રાગ.)

- જીવલડા અંતરમાંહી તપાસેરે, જીવો મોહનો સર્વ તમાસો. ૭૦
 ભક્ત ધર્મીનું નામ ધરાવેરે, સાધુ સંત ગુરૂ જી કહેવાઓરે;
 તમે, રાગરોષ દિલ લાવો.....જીવલડા૦ ૧
 બ્રહ્મચારી કહેવાઓ મોટારે, કરો દિલમાં વિષયસુખ ગોટારે;
 કામવાસનાએ રક્ષા છોટા.....જીવલડા૦ ૨
 વૈર સ્વાર્થથી હિંસા વિચારેરે, કરો મૈથુન કામ વિચારેરે;
 જૂઠું બોલીને જીંઠગી હારો.....જીવલડા૦ ૩
 ક્રોધ માન માયા લોભ ધારેરે, તેથી મળશે નહીં પ્રભુ પ્યારેરે;
 ધરો છો મન વિષયવિકારો.....જીવલડા૦ ૪
 ધર્મી નામ ધરાવે શું વળશેરે, રેતી પીલે ન તેલ નીકળશેરે;
 મોહ માર્યાથી મુક્તિ મળશે.....જીવલડા૦ ૫
 નામરૂપની વાસના ધારેરે, તેથી માનવ ભવને હારેરે;
 ગણો નહીં મનમાં પ્રભુ પ્યારો.....જીવલડા૦ ૬
 દુનિયામાં સારો ગણાવારે, કરતો જૂઠ કાવાદાવારે;
 કરે મનડું દુર્ગતિ જાવા.....જીવલડા૦ ૭
 કરો વ્યાખ્યાન ભાષણ સારારે, જોને અંતર કૃત્ય શું તહારારે;
 મન, ચિંતવે કર્મ નહારાં.....જીવલડા૦ ૮
 પ્રભુ પામવા કાજ ન સહેલુંરે, કરે સ્વાર્થે તું મનડું ઘહેલુંરે;
 તારૂં જોને મનડું મેલું.....જીવલડા૦ ૯
 ગુણો વશ પ્રભુ ગાતાં ન મુક્તિરે, સમજો આતમ ! ગુણ યુક્તિરે;
 મોહશયતાન માર્યાથી મુક્તિ.....જીવલડા૦ ૧૦
 દગા પ્રપંચ પાખંડ છંડોરે, યજ્ઞો મમતા અહંતા ધમંડોરે;
 ધુલ્હિસાગર પ્રભુ રઠ મંડો.....જીવલડા૦ ૧૧

મુ. પ્રાંતિજ.

૧૭૪

લગની.

(રાગ ઉપરનો.)

જીવલડા પ્રભુથી લગની લગાવોરે, સહુ દુર્ગુણ દોષો હઠાવો. જી ૧
 દોષ ભૂલો પોતાની દેખોરે, નિદા વિકથા કરવી ઉવેખોરે;
 પરના સદ્ગુણને પેખો.....જીવલડા ૦ ૧
 સહુ પાપ વિચાર નિવારોરે, કરો સંત પ્રભુથી ધ્યારોરે;
 પ્રભુપ્રેમે નિજને તારો.....જીવલડા ૦ ૨
 દુનિયાથી પ્રીતિ નિવારોરે, કરો આત્મપ્રભુપ્રીત યારોરે;
 જડભોગની પ્રીતિ નિવારી.....જીવલડા ૦ ૩
 પ્રભુ વણુ ન ગણો ખીનું ધ્યારોરે, ગણો જડભોગ સુખ નહારોરે;
 ગણો આતમનું સુખ ધ્યારોરે.....જીવલડા ૦ ૪
 મનમાં પ્રભુ લગની લગાવોરે, દુનિયાદારી ભૂલી જવોરે;
 તાલાવેલીએ પ્રભુ પ્રગટાવો.....જીવલડા ૦ ૫
 જગ મમતા અહંતા ત્યાગોરે, જ્ઞાન ભક્તિપર વૈરાગોરે;
 બુદ્ધિસાગર આતમ જગો.....જીવલડા ૦ ૬
 મુ. પ્રાંતિજ.

પ્રમુપ્રેમતાન.

(મહીયારોરે મહીનું મૂલ ખતાવો. એ રાગ.)

પરમેશ્વરે મહાવીર પ્રભુ જયકારી, તુજ પ્રીતિ લાગી ઘટ બારી.
 તારું જેવું સ્વરૂપ તેવું મારુંરે-જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપ એક સારુંરે.
 જડાનન્દયથી છે ન્યારુંરે, બ્રહ્મ સત્તા એક છે બાણુંરે;
 તાલાવેલીરે એક સ્વરૂપે લાગી, એકતાને થયો પ્રભુ રાગી. ૫૦ ૧
 ચિદાનન્દ અસંખ્યપ્રદેશીરે, નિર્મોહી ન રાગી ન દ્વેષીરે;
 જ્ઞાનાનન્દરે નિજ સ્વરૂપ પ્રવેશી, મળ્યા મનમોહન બ્રહ્મદેશી. ૫૦ ૨

૧૯૫

ચિદાનન્દ પ્રગટ પ્રભુ પાયોરે, અનુભવે દ્વદય પરખાયોરે;
તુજ રસથીરે ઈન્દ્રિય મન રસ ટળિયા, જ્ઞાનાનન્દ સ્વરૂપે મળિયા.
પરમેશ્વરરે૦ ૩

તારે મારે ધર્મ છે એકરે, ભેદભેદને એકાનેકરે;
તું તે હું છુંરે હું છું તે તું પોતે, એકરૂપે ઝળહળજ્યોતે. ૫૦ ૪
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રરૂપીરે, સાપેક્ષાએ રૂપારૂપીરે;
શાતાશાતારે વેદનીપુદ્ગલ ન્યારે, એક પરમબ્રહ્મ તું ધ્યારે.
પરમેશ્વરરે૦ ૫

જ્ઞાન દર્શન ચરણ વિલાસીરે, લોકલોક અનંત પ્રકાશીરે;
સર્વમાંહીરે સર્વથકી તું ન્યારે, સર્વવિશ્વનો તું આધારો. ૫૦ ૬
જગ થાળીમાં જ્ઞાન રવિ દીપેરે, કહું આરતી કર્મને જીપેરે;
અનુભવનોરે મંગલ દીપ ઉચ્ચારું, તુજ વણ જગ નહીં કોઈ ધ્યારું.
પરમેશ્વરરે૦ ૭

વિશ્વ દેવળમાં પ્રભુ દીઠારે, લાગ્યા પૂર્ણાનન્દી મીઠારે;
બુદ્ધિસાગરરે આતમ મહાવીર દેવા, આપોઆપ કહું પ્રભુ સેવા. ૫૦ ૮
સુ. પ્રાંતિજ.

પ્રમુમહાવીર મિલન.

(રાગ ઉપરનો.)

પ્રભુ મહાવીરરે પરમેશ્વર મેં જાણ્યો, સર્વ દર્શન રૂપે પિછાણ્યો;
સવિકલ્પધ્યાને મેં જાણ્યોરે, નિર્વિકલ્પ મેં પ્રમાણ્યોરે.
કર્તાને અકર્તા માન્યોરે, નય સાપેક્ષેરે દ્વૈત અદ્વૈત પ્રમાણ્યો;
જ્ઞાનાનન્દ સ્વાનુભવે માણ્યો.....પ્રભુ૦ ૧
નયનિક્ષેપ ભંગે વિચાર્યોરે, નિર્વિકલ્પે નિજ નિર્ચાર્યોરે;

૧૭૬

જન્મ જરા મરણ ભય વાર્યોરે, બ્રહ્મ પૂર્ણરે, પૂર્ણથી પૂર્ણ પ્રકાશ્યો,
આપોઆપ પ્રભુ દિલ ભાર્યો.....પ્રભુ ૦ ૨
પ્રભુ આતમરસને પીધોરે, જડરસને દૂરે ક્રીધોરે; એવો નિશ્ચય
અનુભવ ક્રીધોરે;

ઇન્દ્રિય મનનારે વિષયોનો રસ છૂટ્યો, આતમરસ પીતાં
નહીં ખૂટ્યો. પ્રભુ ૦ ૩

હવે ઇચ્છું ન લલના દામોરે, પ્યારે લાગ્યો મહાવીર રામોરે,
થયો અંતરમાં નિષ્કામોરે, આતમધર્મેરે ઉપયોગે પ્રભુ મળિયો.
જ્યોતિ જ્યોતે ધ્યાને ભળિયો.....પ્રભુ ૦ ૪
શુદ્ધ ઉપયોગે રહી જીવુંરે, પૂર્ણ આનંદ રસને પીવુંરે; અન્યું છે
મનકું મરજીવુંરે,

આતમરૂપેરે અમર થયો પ્રભુ પામી, સર્વ સંગ છતાં નિષ્કામી.
પ્રભુ ૦ ૫

શુદ્ધ પ્રેમને જ્ઞાન સમાધિરે, સાધી સાધને રહી નહીં આધિરે;
બુદ્ધિસાગરે પ્રભુમય જીવન ધરવું, પલપલ પ્રભુરૂપને રમરવું. પ્રભુ ૦ ૬
મુ. પ્રાંતિજ.

પરમાત્મમહાવીરદેવ સ્તવન.

(મારે દિવાળીરે થૈ આજ પ્રભુ મુખ જોવાને. એ રાગ.)

ઠહાલા વીર પ્રભુ લગવંત, તુજ પ્રણમું વંદું;
દાયોપશમ ઉપશમભાવે, પામી આનન્દ. ઠહાલા ૦
આસ્રવ છંડી સંવર મંડી, તુજ સાથે રઠ મંડીરે;
ષટ્ચક્રોમાં ધ્યાવા ધ્યાને, ઠાળ્યો ગર્વ ધમંડી. તુજ ૦ ઠહાલા ૦ ૧
તનમનાટ તુજ પ્રભુમાં લાગ્યો, મહાવીર ભાવે જાગ્યોરે;
પ્રારબ્ધ ઔદયિક ભાવમાં સાક્ષી, તુજ લગનીએ લાગ્યો.
તુજ ૦ ઠહાલા ૦ ૨

૧૭૭

હિંસા કરું નહીં જૂઠું ન બોલું, ચોરી મૈથુન ત્યાગ્યુંરે;
કામની વૃત્તિયોને ટાળું, મુજ મન તુજમાં લાગ્યું.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૩

મૂર્છા આસક્તિ મમતા છંડી, તુજરૂપે રંગાયોરે;
ક્રોધ માન માયા લોભ નિવારું, અંતર વીર જગાયો.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૪

તુજરૂપ થાવા નામરૂપને,—લોકની વાસના વારુંરે;
વિષયવાસના વેગ નિવારું, પુફ્ફલ જલ્દયું ન્યારું.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૫

આમડી રૂપ રંગમોહનિવારું, સ્પર્શનો મોહ નિવાર્યોરે;
જડમાં સુખની બુદ્ધિ ટાળી, તુજને દિલમાં ધાર્યો.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૬

આતમ આનંદરસના અનુભવે, પ્રગટી બ્રહ્મ પુમારીરે;
જડ સુખ રસની બ્રાન્તિ નાઠી, ગયો તુજપર સહુ વારી.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૭

ક્ષાયિકભાવે સિદ્ધતા વરવા, પલ પલ તુજ સંભારુંરે;
શુદ્ધોપયોગની તાલાવેલી, લાગી હવે નહીં હારું.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૮

પટ્કરકમય આતમ મહાવીર, ધ્યાન સમાધિએ મળિયારે;
બુદ્ધિસાગર આતમ ઉજગર, જ્યોતે દિલ ઝળહળિયા.

તુજ૦ વ્હાલા૦ ૯

મુ. પ્રાંતિજ,

૧૭૮

શ્રી મહાવીરપ્રમુસ્તવન.

(રાગ ઉપરનો.)

પ્રભુ મહાવીર જિન ભગવંત, તુજને અનુસરિયો,
 કર્મ શત્રુને જીતવા કાજ-તુજ પન્થે વળિયો. પ્રભુ
 કર્મ નિકાચિત શુભાશુભ જ, ઉદ્યે આઠ્યાં વેદુરે;
 પૂર્વ કર્મ અણુધાર્યા પ્રગટે, ઉપયોગે વેદી છેદુ. તુજને૦ પ્રભુ ૧
 શુદ્ધાતમ નિજ ધર્મોપયોગી, થૈને જીવન ગાણુરે;
 સર્વ કષાયેને જ્ઞાને શમાવું, તુજરૂપે મનવાણું. તુજને૦ પ્રભુ ૨
 મોહશયતાનના દાવ નિવારૂં, આત્મસ્વરૂપ સંભારૂંરે.
 સુખ દુઃખમાં સમભાવને ધારૂં, હર્ષને શોક નિવારૂં. તુજને૦ પ્રભુ ૩
 જીવું તુજરૂપ તેવું મુજ છે, કર્મનો ભેદ નિવારૂંરે;
 તુજ સાથે જ્યોતિજ્યોતે મળવા, ધ્યાન સમાધ ધારૂં.
 તુજને૦ પ્રભુ ૪
 સર્વ સંગમાં નિઃસંગી બનું, પ્રગટ્યા દોષ નિવારૂંરે;
 ઔદયિકભાવથી ન્યારો આતમ, ચિદાનંદરૂપ મહારૂં.
 તુજને૦ પ્રભુ ૫
 ક્ષયોપશમને ઉપશમભાવે, આત્મપ્રભુ પ્રગટાવ્યોરે;
 ક્ષાયિકભાવે પ્રગટ થવાને, ઉત્સાહ ભાવને લાઠ્યો. તુજને૦ પ્રભુ ૬
 પ્રભુજી દીડા મળિયા મહાવીર, ક્ષાયિક મહાવીર થાશુરે;
 કર્મની સાથે યુદ્ધ કરંતાં, જયક્ષમીને પાશુ. તુજને૦ પ્રભુ ૭
 કર્મોદયમાં હર્ષ ન દીનતા, સુખ દુઃખ સહુ સમભાવેરે;
 બુદ્ધિસાગર મહાવીર થાવા, વર્તું આપ સ્વભાવે. તુજને૦ પ્રભુ ૮
 મુ. પ્રાંતિજ.
 ૧૯૮૧ માધસુદિ ૯

૧૭૯

શ્રી મહાવીરપ્રભુસ્તવન.

(શી કહું કથની મારી હો રાજ૦ એ રાગ)

મહાવીર તુજ પદ વરશું હો રાજ ! મહાવીર તુજ પદ વરશું—
તહારી પેઠે કર્મને હણવા, રાગને રોષ સંહરવા;
સંવર નિર્જરા ભાવને ધાર્યો, કરું ન જડ સુખ પરવા

હો રાજ. મહા૦ ૧

ઉપશમ ક્ષયોપશમને ક્ષાયિક-ભાવે મહાવીર થાવું;
સર્વ કષાયોનો નાશ કરીને, જ્યોતિજ્યોતિ મિલાવું

હો રાજ. મહા૦ ૨

શુભાશુભપણું જડમાં ના માનું, જડ સુખ યુદ્ધિ ન ધારું;
મનના સર્વ સંકલ્પ વિકલ્પો, વારું સ્મરણ કરું તારું

હો રાજ. મહા૦ ૩

ક્રોટિ દુઃખો પડે ત્હોયે પણ, દીનતા ધારું ન ક્યારે;
ઈન્દ્રની પદવી મળતાં ન હણું, રહું સમ ઉપયોગ ધારે

હો રાજ. મહા૦ ૪

આત્મમહાવીરરૂપ પ્રગટાવવા, આત્મસ્વભાવે રહેવું;
યુદ્ધિસાગર મહાવીરધ્યાયી, મહાવીરપદને લેવું

હો રાજ. મહા૦ ૫

મુ. પ્રાંતિજ.

૧૯૮૧ માધ સુદિ ૧૦

કવિ લેખક વક્તા.

પ્રભુ ગુણને પ્રેમે કવે, સત્યદા કવિ કહેવાય;
આત્મશુદ્ધિ કારણે, કાન્ય હૃદયે સુખદાય.

૧

૧૮૦

સેવા ભક્તિ જ્ઞાનને, યોગનો કરે પ્રકાશ;	
ગુણો પ્રકાશે તે કવિ, કરે ગુણોનો વિકાસ.	૨
જીવોને પ્રભુ માર્ગમાં—લખીને લેઈ જનાર;	
દૂર કરે દુર્ગુણ સહુ, લેખક નામ છે સાર.	૩
રાગ રોષ કામાદિને,—જગમાંથી કરે દૂર;	
લેખક તે લખી જણતો, વ્યક્ત કરે પ્રભુનૂર.	૪
સર્પના રાક્ષા સારીખા, કવિ લેખક ઉભરાય;	
સાત્ત્વિક કવિ લેખક બલા, બીજા ભવ ભટકાય.	૫
નિષ્કામી સાત્ત્વિક ગુણી, કવિ લેખક છે શ્રેષ્ઠ;	
જ્ઞાની કવિ લેખક ભલો, બીજા તેના હેઠ.	૬
વક્તાનો નહીં પાર છે, સાત્ત્વિક વક્તા કોઈ;	
જ્ઞાની નિષ્કામી ભલો, વહે વિચારી જોઈ.	૭
કવિ લેખક વક્તા ધણા, તીકપરે પ્રગટાય;	
ભક્તને જ્ઞાની ગુણીજન, કોઈક વિરલા થાય.	૮
રાગ રોષને કામની—વૈરની વૃદ્ધિકાર;	
અમતા સ્વાર્થ વધારતો, વક્તા તે દુઃખકાર.	૯
સ્વાર્થી મોહી કામી જ, વ્યસનદોષનો દાસ;	
વક્તા એવા વાધસમ, પ્લેગાદિક સમ ખાસ.	૧૦
સાત્ત્વિક જ્ઞાની સજ્જનો, વક્તાઓ સુખકાર;	
દયાદિ સદ્ગુણ ધારકા, ધન્ય તે નરને નાર.	૧૧
પત્રકાર સદ્ગુણી બલા, સાત્ત્વિક કર્મ વિચાર;	
સર્વ જીવોનું હિત કરે, રાગ રોષ હરનાર.	૧૨
કવિ લેખક વક્તા બલા, પ્રગટો નરને નાર;	
બુદ્ધિસાગર ધર્મીજન, સુખશાંતિ ધરનાર.	૧૩

પ્રાંતિજ.

૧૮૧

શુદ્ધાત્મપરિણામ.

(અલખ દેશમે' વાસ હમારા. એ રાગ.)

- અસંખ્યપ્રદેશી આતમદેવા, અનંત ગુણુ પર્યાય ભર્યા;
આપોઆપ સ્વરૂપે ભાસ્યા, જ્ઞાનાનન્દ સ્વભાવે ઠર્યા. ૨૫૦ ૧
- વીતરાગ અરિહંત છે આતમ, જિનવર જગમાં જયકારી;
આતમ રમણતા યોગે આતમ, રામ ખરો ઘટ સુખકારી. ૨૫૦ ૨
- રાગ શેષને હણવાથી દિલ, આતમ હરિહર પરખાયો;
કેવલ જ્ઞાનથી આતમ વિખણુ, જડથી ન્યારો નિરખાયો. ૨૫૦ ૩
- બ્રહ્મસ્વરૂપી આતમ બ્રહ્મા, અનંત નૂર અક્ષા પોતે;
અનંત જ્યોતિ પરમાતમ છે, ઝળહળિયો ચિદ્ધન જ્યોતે. ૨૫૦ ૪
- અનંત નામે વાચ્ય છતાં પણ, અનામી આતમ સમબજ્યો;
જાણું દેખું તે હું આતમ, અનુભવ દિલમાં પ્રગટાયો. ૨૫૦ ૫
- અનંતરૂપોમાંહી છતો પણ, દેહાદિકથી હું ન્યારો,
નામ રૂપથી ન્યારો આતમ, અરૂપ અનામી પરખાયો. ૨૫૦ ૬
- આતમરૂપમાં આતમ ભળિયો, આપસ્વરૂપે પરિણુમિયો;
જ્ઞાતા જ્ઞેય અને જ્ઞાનસ્વરૂપી, ચિદાનંદરામે રમિયો. ૨૫૦ ૭
- આતમ ઉપયોગે આતમમાં, પરિણુમિયો તનુમાંહી છતો;
તીવ્ર નિકાયિત પ્રારબ્ધોને, વેદું આતમ સાક્ષી છતો. ૨૫૦ ૮
- જગમદુલીમાં આતમ યોગી, અનેક નામે ને રૂપે;
અનેક લક્ષણે હું છું ધક્ષર, અનુભવ્યો નહિ રહું ધૂપે. ૨૫૦ ૯
- અનંત દર્શન જ્ઞાનસ્વરૂપી, અનંત ચારિત્રી જાણ્યો;
બુદ્ધિસાગર આતમસ્વભાવે, પરિણુમિયો દિલમાં માન્યો. ૨૫૦ ૧૦

પ્રાંતિજ.

૧૮૨

મૃત્યુ અને જીવન.

(રાગ ઉપરનો.)

આહાર ભય મૈથુનને પરિગ્રહ, મોઢે મૃત્યુ ઉંધ દશા; નામરૂપ કીર્તિના મોઢે, મૃત્યુ બણો સ્વમદશા.	આહાર૦ ૧
પાંચે ઇન્દ્રિય વિષય ભોગની-ઈચ્છામાં મૃત્યુ માન્યું; જડમાં સુખની ભ્રાંતિ ધારી, મોઢે જીવ્યો ઘટ બણ્યું.	આ૦ ૨
સમ્યગ્ જ્ઞાનવિના મૃત્યુ છે, મિથ્યાત્વે મરણો કીધાં; સમ્યગ્ આતમ બગ્યો જ્ઞાને, જડનાં સહુ જડને કીધાં.	આ૦ ૩
આતમ સમ્યગ્ જ્ઞાને જીવ્યો, બણી ઉઠ્યો ઉપયોગે; જડ આતમતું જ્ઞાન કરીને, વર્તું આતમ શુણ ભોગે.	આ૦ ૪
મોહતું જીવન તે છે મૃત્યુ, જ્ઞાનાનન્દ જીવન સાચું; આપસ્વભાવે બગ્યો જીવવા, આતમ ઉપયોગે રાચું.	આ૦ ૫
નામરૂપના મોહને મારી, આતમ જીવનને પ્રગટાવું; મોહથી જીવતાભાવે મરિયો, અમરજીવો જ્ઞાને થાવું.	આ૦ ૬
બાધ મરણને બાધ જીવનની, પેલીપારે જીવંતો; આતમ આપસ્વરૂપે બગ્યો, લોકલોકને કીપંતો.	આ૦ ૭
જ મરે તે આતમ નહીં છે, પુદ્ગલથી આતમ ન્યારો; બુદ્ધિસાગર અનંત જીવને, જીવ્યો અનુભવ નિર્ધારો.	આ૦ ૮

પ્રાંતિજ.

પશ્ચાત્તાપ.

(રાગ ઉપરનો).

પશ્ચાત્તાપ કરી લે આતમ !!, પાપ કૃત્યનો બહુ રોધ; મન વચ કાયાની કર શુદ્ધિ, નિજ દોષો લે સહુ બેઠ.	૫૦ ૧
પોતાની બૂલો નબળાઈ, રોધને કરવી દૂરે; નિજ દોષોને દોષે બકતો, તસ દિલમાં પ્રભુતા સ્ફુરે.	૫૦ ૨

૧૮૩

પશ્ચાત્તાપ કરીને પાછી, ભૂલો કરવી નહીં ક્યારે.	
આત્માભિમુખ પ્રતિક્રમણને, કર !! આતમ ક્યાં ભવહારે	૫૦ ૩
અશુભવિચારો સામા કરવા, ધર્મ વિચારો ઉપયોગે;	
સર્વજીવોના દોષો ઘોવા, સેવા કર આતમભોગે.	૫૦ ૪
ક્ષણક્ષણ ભૂલો અશુભ વિચારો, અશુભપ્રવૃત્તિને છ'ડો;	
પશ્ચાત્તાપ કરીને આતમ, નિજગુણથી પ્રીતિ મ'ડો.	૫૦ ૫
એકાંતે ગુણદોષ ક્યા છે, તપાસ કર ! ઉપયોગ ધરી;	
બુદ્ધિસાગર આતમ ધર્મે, આનંદ શાંતિ વરો ખરી.	૫૦ ૬
	પ્રાંતિજ.

સેવાભક્તિકર.

(રાગ ઉપરનો).

આતમશુદ્ધિ કરવા માટે, પ્રભુ દર્શન કરવા માટે;	
સર્વજીવોની સેવા ભક્તિ, કર !! મુક્તિ યાત્રાવાટે.	આ૦ ૧
સર્વ ખંડના સર્વલોકનો, -ઉચ્ચનીચનો ભેદ તજ;	
કર !! સેવા સહુમાં પ્રભુ ધારી, સાત્ત્વિક સેવા વૃત્તિ ભજ.	આ૦ ૨
સર્વ લોકને આતમજ્ઞાનના, -ઉપદેશે શાંતિ મળતી;	
રોગાદિક દુઃખો હરવામાં, સેવા કરવી સત્ય મતિ.	આ૦ ૩
માનવ પશુ પંખી સહુ જીવની, -સેવામાં પ્રભુની સેવા;	
નિષ્કામે આતમબુદ્ધિએ, કરતાં પ્રગટે ધર દેવા.	આ૦ ૪
સર્વ જીવોની સેવા ભક્તિ, પ્રભુની તે સેવા ભક્તિ;	
તેથી રાગને રોષ ટળે છે, પ્રગટે આતમપ્રભુવ્યક્તિ	આ૦ ૫
સેવા ભક્તિ કરતાં ક્યારે, વર્ણાદિક નહીં ભેદ ધરો;	
સર્વ જીવોને સત્તાએ પ્રભુ, માની સેવા ભક્તિ કરો.	આ૦ ૬

૧૮૪

માત પિતા ગુરૂ સંતની સેવા, કરવામાં સહુ સ્વાર્થ તજો;	
જ્ઞાને નિષ્કામે સેવાથી, આતમ શુદ્ધિ કાર્ય સજો.	આ૦ ૭
સર્વ જીવોની હિંસા ત્યાગો, બૂઠ અને ચોરી ત્યાગો;	
વ્યભિચાર ત્યાગ્યાથી સેવા, ભક્તિ થતી ઘટમાં બગો.	આ૦ ૮
દાડ માંસને વ્યસનત્યાગથી, નિજ પરની સેવા થાતી;	
સર્વ જીવોના દુઃખમાં ભાગો, લેતાં પ્રભુતા પ્રગટાતી.	આ૦ ૯
ધર્મ લેહને દૂર કરીને, સર્વ જીવોનું ભણું કરવું;	
પ્રભુ મળવાનો સત્યમાર્ગ એ જૈનધર્મ લક્ષણ વરવું.	આ૦ ૧૦
સર્વ જીવોનાં દુઃખ ટાળવા, તનમન ધન સ્વાર્પણ કરવું;	
નામ રૂપનો મોહ તજીને, સેવાકૃત્યને આદરવું.	આ૦ ૧૧
સર્વ પ્રકારે સેવા ભક્તિ, કરવા ઉપયોગી થાવો;	
બુદ્ધિસાગર ગુરૂકૃપાથી, સર્વ ગુણોને પ્રગટાવો.	આ૦ ૧૨

યુવકો અને યુવતીઓને ઉપદેશ.

જિનેશ્વર વીરજિન જયકારી૦ એ રાગ.

પ્રભુ મહાવીર જિન જયકારી, સર્વ જીવોને જે સુખકારી;	
કથે જીવાનોને હિતકારી, જીવાની બળવો નરનારી.	૧
ચોરી બરી તજો દુઃખકારી, તજો દુર્જન મિત્રની ચારી;	
સજો સજ્જનની સંગ સારી.....જીવાની૦ ૨	
રૂપ રંગમાં મુંઝો ન રાચી, શીખ માનોને ધર્મની સાચી;	
ફૂટી માયા તજો જેહ કાચી.....જીવાની૦ ૩	
કાળા કામ વિકારોને દમશો, યોગ્ય સાત્ત્વિક ભોજન જમશો.	
દુષ્ટ કામથી જ્યાં ત્યાં ન જમશો.....જીવાની૦ ૪	
દુષ્ટ બુદ્ધિ પ્રગટતી વારો, સંત સંગમાં જીવન ગાળો;	
રૂડા ધરશો ધર્મ આચારો.....જીવાની૦ ૫	

૧૮૫

- મન વાણી કાયા બલ ધારો, દુષ્ટવૃત્તિયો પ્રગટી વારો.
 તજી દોષો જીવનને સુધારો.....જીવાની૦ ૬
 કરો વૃદ્ધ પિતા માત સેવા, ઉપસર્ગો બલ્લી પર સહેવા;
 શુભપાત્રમાં દાનને દેવા, જીવાની૦ કહે વીર પ્રભુ જયકારી.
જીવાની૦ ૭
 સ્વાર્થ પરમાર્થ કાળને કરીએ, નીતિએ નિત્ય ડગલાંઓ ભરીએ;
 કદિ ક્રોધે ન નિન્દા કરીએ.....જીવાની૦ કહે૦ ૮
 સંપી જંપીને સમતા ધારી, રહીએ સહુ સત્ય વિચારી;
 દુષ્ટ લાલચ કંઈ નિવારી.....જીવાની૦ કહે૦ ૯
 સેવા સદ્ગુરુની નિત્ય સારો, દુષ્ટ દુર્ગુણ ટેવ નિવારો;
 પાવો અનુભવજ્ઞાનનો પ્યાલો.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૦
 જીવાની, સ્વર્ગ મુક્તિને માટે, વળતાં જૈન ધર્મની વાટે;
 માનો શિષ્યામણ શિરસાટે.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૧
 જીવાની મહારેલના જીવી, નહીં નિષ્કલ બવા દેવી;
 ધર્મ કરણી બલ્લી શીખ લેવી.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૨
 જવો વિજળીનો ચમકારો, તેવી જીવાની મોહે ન હારો;
 કરો સદ્ગો જન અવતારો.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૩
 યશે જીવાનીમાં શુભ કામો, પછી મળશે શિવ સુખ કામો;
 ધર્મનું ફલ નિશ્ચય પામો.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૪
 જતાં જીવાની મન પસ્તાશો, પછી ખત્તા ઘણા દુઃખ પાશો;
 આયુ વીતે મરી વહી જશો.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૫
 માટે ચેતો યુવક નરનારી, ધરો ધર્મ ને નીતિ સારી;
 ભલો તન ધનથી ઉપકારી.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૬

૧૮૬

જ્ઞાન ભક્તિની વાટે વળજે, સંત સદ્ગુણી ખૂબ હળજે;
નિરાસકિત્યે મુજને મળજે.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૭
એવી વીર પ્રભુ શીખ સારી, લેજે દિલમાંહી ભંચે ઉતારી;
બુદ્ધિસાગર મંગલકારી.....જીવાની૦ કહે૦ ૧૮

પ્રમુમહાવીરદેવનો વિશ્વને સંદેશો.

(રાગ ઉપરનો.)

પ્રભુ મહાવીરનો સંદેશો, સાંભળી નિજરનેહીને કહેશો. ॥
જેહવું કરશે તેહવું લેશે, ચિદાનંદ ભાવમાં લોક રહેશે,
વિશ્વ લોકો હળીમળી ચાલો, એક ખીજના હસ્તને ઝાલો,
નિજ આત્મસમા સહુ ભાળો. ચિદાનંદ૦ ૧
શુદ્ધપ્રેમને જ્ઞાનથી ચડતી, મોહ અજ્ઞાનથી છેજ પડતી;
ધર્મકર્મથી વેળા વળતી. ચિદાનંદ૦ ૨
આત્મશુદ્ધિ ખરી નિજ મુક્તિ, તેતું કારણ ભક્તિને નીતિ;
તિરોભાવી પ્રકટ કરો શક્તિ. ચિદાનંદ૦ ૩
મોક્ષપ્રાપ્તિના હેતુ કરોડો, મિથ્યા આચહ્યુદ્ધિને છોડો;
ચોગ્ય ઘાગે તેમાં મન જોડો.....ચિદાનંદ૦ ૪
હંચ નીચનો લેદ ન રાખો, સમભાવે ખરું સુખ ચાખો;
મુખથી સત્ય વચનો ભાખો.....ચિદાનંદ૦ ૫
વ્યભિચાર તજો દુઃખકારી, ચોરી જૂઠું તજો નરનારી;
ત્યજો ધૂર્તજનોની ચારી.....ચિદાનંદ૦ ૬
દાન આપો સુપાત્રે વિવેક, રહો ન્યાયપણાની ટેક;
શુભ પ્રકટયા સકળ જગ મહેકે.....ચિદાનંદ૦ ૭

૧૮૭

- સંકુ ધર્મ:વિષે સમભાવે, રહેા મુકિત તેથી યાવે,
સમભાવે સકળ ગુણુ આવે.....ચિદાનંદ૦ ૮
- ક્રોધ માનને કપટે અચાંતિ, લોભથી નહીં આત્મોત્કાંતિ,
મન મયાં યકી ટળે બ્રાંતિ.....ચિદાનંદ૦ ૯
- મોહ ટળતાં ખરૂં સુખ ભાસે, શુદ્ધ આતમ રૂપ પ્રકાશે.
અધસિદ્ધિ રહે નિત્ય પાસે.....ચિદાનંદ૦ ૧૦
- દેશ વર્ણના ભેદે ન લડશે, ધર્મભેદે ન લોકો વેઠશે;
ત્યારે ઉન્નતિ શિખરે અઢશે.....ચિદાનંદ૦ ૧૧
- જડરાજ્યથી શાંતિ ન મળશે, આત્મરાજ્યથી દુઃખો ટળશે.
પ્રજુરાજ્યમાં આતમ ભળશે.....ચિદાનંદ૦ ૧૨
- થયાશકિત કરો ઉપકારો, કરો સ્વાર્પણુ લેશ ન હારો.
રહાય આપીને લોકો તારો..... ચિદાનંદ૦ ૧૩
- દુઃખી લોકનાં દુઃખ નિવારો, સત્યમાં પક્ષપાત ન ધારો
લોકના દાસભાવ નિવારો..... ચિદાનંદ૦ ૧૪
- રહે સુખીયા જગત્ સહુ દેશે, એવા ધરશે સત્ય ઉદેશે.
ટાળો પડિયા પરપરપર કલેશે..... ચિદાનંદ૦ ૧૫
- ખના મરકી કરો નહીં ક્યારે, ધર્મ કર્મ કરો સ્વાધિકારે,
ચેટો ધર્મી જનોની બહારે.ચિદાનંદ૦ ૧૬
- ભૂખ્યાએને ભોજન આપો, દયાભાવથી વિશ્વમાં વ્યાપો.
મન દેહનાં ટાળો પાપો.....ચિદાનંદ૦ ૧૭
- જૈનધર્મ એ વિશ્વના માટે, કર્યો પાળી વળો શિવ વાટે.
ધુલિસાગર સુખ શીર સાટે.....ચિદાનંદ૦ ૧૮

૧૮૮

ૐ અર્હ મહાવીરપ્રમુખક.

- અન્યો હું મસ્ત દીવાનોરે, રહ્યો નહિ ભેદ કશ્યાનોરે. ॥
 અનંત પ્રેમદરિયાની પ્યાલી, પીતાં ચઢી ખુમારીરે;
 આપોઆપ મહાવીર દીઠો, પ્રગટ્યો આનંદ બારી. અન્યો ૧
- દુનિયા રેવે ત્યાં હું હસતો, મરે લોક ત્યાં જીવુંરે;
 જીવન મરણથી હું છું ન્યારો, જ્ઞાનામૃતને પીવું. અન્યો ૨
- વ્રત અવ્રત અમને નહિ પહેંચે, અમને કાલ ન ખાવેરે;
 પુણ્ય પાપ વૃત્તિ ખંખેરી, સમપણાના દાવે. અન્યો ૩
- દયા અને હિંસાર્થી ન્યારો, સત્ય અસત્યથી ન્યારોરે;
 ચોરી અચોરી મહને ન પહેંચે, નહિ હું મીઠો ખારો. અન્યો ૪
- બ્રહ્મચયને વ્યભિચારથી, અળગો આતમ રાબરે;
 કર્મપ્રકૃતિશુભઅવશુભ નહિ, ધર્મોધર્મની માઝા. અન્યો ૫
- કર્મ કિચ્છાઈ દુનિયા રીતે, આતમરીત ન તેમરે;
 વૈષ્ણવતાદિક છે વ્યવહારે, જડતા નહિ આતમમાં. અન્યો ૬
- પુદ્ગલનું પુદ્ગલમાં સર્વે, આતમનું આતમમારે,
 પુદ્ગલનો વ્યાપારી આતમ, સમજ પડે ન બ્રમમાં. અન્યો ૭
- પિંડ અને બ્રહ્માંડમાં જ્યોતે, આપોઆપ જણાયોરે;
 પ્રકૃતિ વણુ નાગો પૂગો, બાળક પ્રજા સુહાયો. અન્યો ૮
- પ્રકૃતિથી ઠંકાયેલી, દુનિયા છે જ દીવાનીરે;
 પ્રકૃતિમાં નિજને દેખે, દુનિયાની નાહાની. અન્યો ૯
- શાસ્ત્રો પાછળ હું નહિ ચાલું, શાસ્ત્રો પાછળ ચાલેરે.
 આગળ હું પાછળ આચારો, સમજ્યાં વણુ ઘર ઘાલે. અન્યો ૧૦

૧૮૯

- આતમની પાછળ દુનિયાનો, -પડછયો છે જાણીરે;
નામરૂપ પડહાની પાછળ, છૂપાયો છું રયાણો. અન્યો ૦ ૧૧
- દુનિયા સાથે દુનિયા જોવો, જ્ઞાની સાથે જ્ઞાનીરે;
સ્મશાનમાં હુંહું સંતોને, પરવા નહિ કર્યાની. અન્યો ૦ ૧૨
- લાખોમાં ઢાઈ એકજ જણે, તે પણ મારા જોવારે;
મુજને જણે અવધૂતો કે, નાગા ફક્કડ. રેવો. અન્યો ૦ ૧૩
- નામ રૂપની અહંવાસના, કામવાસના છંડીરે;
કીર્તિ વાસના દૂરે કીધી, આતમથી રહમંડી.....અન્યો ૦ ૧૪
- અનંત આનંદમય હું પોતે, ભ્રમણા સર્વે ભાગીરે;
દુનિયાની દૃષ્ટિથી ન્યારે, સંતો જોતા જગી.....અન્યો ૦ ૧૫
- માયા, પ્રકરવરૂપી થઈને, મારી સાથે રહેતીરે;
મારા મહિમાને તે ગાતી, ગાફલને દુઃખ દેતી.....અન્યો ૦ ૧૬
- અસંખ્ય વેદો અને પુરાણો, ગીતાઓ મુજ ગાતીરે;
કુરાન બાઈબલ મુજને ગાતાં, વાણી પાર ન પાતી.....અન્યો ૦ ૧૭
- પૃથ્વી સાગર રાશી ભાનુ સહુ, મુજ આજ્ઞાએ ચાલેરે;
અભેદભાવે સહુમાં હું છું, મુજમાં જગ સહુ મ્હાલે. અન્યો ૦ ૧૮
- મુજથી અભેદભાવે વર્તે, મુજને તે કંઈ જણે રે;
મરે નહીં તે માર્યા ઢોના, માયાના સહુ બાણે.....અન્યો ૦ ૧૯
- મારી કહેણી રહેણીથી સહુ, દુનિયા રહેશે ન્યારીરે;
મરજીવાઓ સંગી થાવે, કાયર જોતા હારી.....અન્યો ૦ ૨૦
- મનને આતમમાં લય કરતાં, દુનિયા સહુ બૂલાધરે;
બુદ્ધિસાગર જગતાં ઘટ, નજરે ભલ ન આઈ.....અન્યો ૦ ૨૧

૧૯૦

મહાવીરપ્રભુની વ્યાપકપૂજા.

(હરિગીત.)

- પૂજું મહાવીર દેવને, શ્રી સદ્ગુરૂને ભાવથી;
 પૂજું વપુસ્થિત આત્મને, પરમાત્મસત્તાદાવથી.
 જથી સકળ સમજાય, એવા જ્ઞાનને પ્રેમે નમું,
 પૂજું સદા ઉપકારીને, મન ઈન્દ્રિયા પ્રેમે દમું. ૧
- પૂજું સદા મન વાણીથી, પંચેન્દ્રિયોને પ્રેમથી;
 આત્મોત્તરિનાં સાધનો, નિમિત્ત કારણ નેમથી.
 પૂજું વપુને પ્રેમથી, જથી ચઢાવું આગળે;
 પરમાર્થ સ્વાર્થિક કાર્યની,—સિદ્ધિજ કાયાના બળે. ૨
- મન વાણીને કાયાથકી, આત્મોત્તરિ સિદ્ધિ થતી;
 પ્રકૃતિને પ્રેમે નમું, જેના બળે આત્મોત્તરિ.
 આત્મોત્તરિકમશ્રેણિના,—આશૈહમાં કર્મો બળી;
 સમ્યક્ત્વ પ્રકટ્યા પાછલે, જતા અનુક્રમથી ટળી. ૩
- પૂજું પ્રથમ સહુ દુઃખને, જે શિક્ષકો જેવાં થયાં;
 સુખનો અનુભવ આપવા, નિમિત્ત કારણ થૈ ગયાં.
 નિરૂપાધિ આત્મિક સુખ સ્મરી, પૂજું હૃદયના નેહથી;
 જે આત્મભાવે અનુભવ્યું, ભાસ્યું જ બુદ્ધ દેહથી. ૪
- પૂજું પ્રથમ સહુ દુર્જનોને, દુષ્ટશત્રુવૃન્દને;
 ભૂલો બતાવે દુઃખદર્ષ, આગળ ચઢાવે મંદને.
 સહુ સજ્જનોને પૂજતાં, આતમ વિકસિયો સદ્ગુણે;
 એ સંત લોકો દેવ છે, સીકારપ્રભુઓ જળણે. ૫

૧૯૧

મિથ્યાત્વને પૂજું પ્રથમ, સમ્યકત્વમાં કારણ થયું;
 સમ્યકત્વને પૂજું અહો, જનાથી મિથ્યાતમ ગયું.
 સહુ અસ્તિનાસ્તિધર્મમહી, વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ જગ નમું;
 મુજ આત્મમાં સહુ વિશ્વ છે, એ આત્મરૂપે પરિણમું. ૩
 સહુ વિશ્વ છે આત્મવિષે ને, વિશ્વમાં આતમ રહ્યો;
 સ્યાદસ્તિનાસ્તિદૃષ્ટિએ, આતમ સકલમય સદ્દેહો.
 દિદેહાર આતમ પૂજતાં, તહીં પૂજ્ય ઠા ખાકી રહું;
 આત્મપ્રણને પૂજતાં, દર્શન અનુભવ સુખ થયું. ૭
 શુદ્ધાત્મમહાવીર દિલ રહ્યો, પોતેજ પૂજું પ્રેમથી;
 પૂજ્ય પોતે પ્રેમથી, જ્યાં કહેવું કરવું કંઈ નથી.
 કર્તાદિષ્ટકારમયી, વિષ્ણુ જ વ્યાપક જગદંબી;
 એવી અભેદે પૂજના, કીધી નિહાળ્યા જગમણિ. ૮
 બ્રહ્માંડ સહુ રચના અહો, નિજપિંડમાં બહી ખરી;
 સહુ પૂજ્યપૂજક ભાવના, વ્યવહારભક્ત્યા અનુસરી.
 પૂર્વોક્ત પૂજ્ય એહવી તે, જૈનધર્મને વ્યવહરો;
 બુદ્ધયજ્ઞિધ સદ્ગુરૂ પૂજતાં, આનંદ મંગળતા વર્યો. ૯

પ્રમુ મહાવીર યાદી.

શુદ્ધાત્મમહાવીર દેવયાદી, તુજકરી દિલમાં ધણી;
 ધ્યાને થયો તું ધ્યેયને, ભાસ્યો હૃદયમાં જગદંબી.
 યાદી પ્રભો તુજ પળપળે, ખીજું ન રૂચે તુજવિના;
 જયજય પ્રભો મહાવીર જિન, શુદ્ધાત્મ છે સોહમણી. ૧

૧૯૨

- યાદીબળે પ્રત્યક્ષ થૈ, દર્શન કરાવ્યાં ત્હેં વિભો;
સાકાર નિરાકારરૂપે, દર્શને દેખ્યા પ્રભો.
- દર્શન આપોઆપનાં, -નિશ્ચયનયે નિજહૃદિથી;
પ્રત્યક્ષ દેખે યાદી શું ? પરોક્ષહૃદિ સૃષ્ટિથી. ૨
- સહુ જાતના શાસ્ત્રોતણી, -વાચન પ્રવૃતિ નહિ રહી;
પ્રત્યક્ષમાં સંદેહ શો ? પ્રત્યક્ષ દર્શનથી સહી.
- પ્રત્યક્ષ આપોઆપ મહાવીર, સર્વભાવે પેખિયા;
પ્રત્યક્ષ મહાવીર જગદણી, સહુરૂપથી જગ દેખિયા. ૩
- તણ કાલનાં સહુ જીવનાં, નામોજ રૂપો જહ છે;
શ્રી વીરપ્રભુના નામને, -રૂપો જ આત્મિક એહ છે.
જ ભાવથી વીર સેવિયા, તે ભાવથી મુજને મળ્યા;
જનીજ જેવી હૃદિ, તેને, તેજરૂપે જગ ફળ્યા. ૪
- મહાવીર પ્રભુને ધ્યાવતાં, મહાવીરરૂપે ભાસિયા;
પ્રત્યક્ષમાં યાદી નહીં, આપોજઆપ પ્રકાશિયા.
- પ્રત્યક્ષ દીઠા જ્યોતિના, -સાગર, પ્રભુ વ્યાપક સદા;
તલભાર ભ્રમણા નહિ રહી, આત્મપ્રભુ નિરખે મુદા. ૫
- ગાવુંજ આપોઆપને, ધ્યાવુંજ આપોઆપને;
યાદીજ આપોઆપની, ભૂદ્યાજ મોહ વિલાપને.
- માનવ જીવનમાં આત્મતું, -જીવન મઝાતું અનુભવ્યું;
પરોક્ષ યાદીએ સહી, આત્મિકસુખને ઉઝવ્યું. ૬
- પ્રત્યક્ષ અનુભવ જ્ઞાનને, દર્શન થકી મૃત્યુ ટળ્યું;
આવિર્ભાવે અમરતા, સ્વાતંત્ર્ય પદ ઘટમાં મળ્યું.
- સાક્ષી ન બીજની રહી, આપોજઆપ પ્રકાશતાં;
તઠાં ટળ્યા સંશય સહુ, અનુભવબળેજ વિકાસતાં. ૭

૧૯૩

લૌકિક સંજ્ઞાઓ ટળી, નિજ આત્મસંજ્ઞા અતુભવે;
 દિશિ દેખાડે શાસ્ત્રગણુ,—પણુ શાસ્ત્ર સંજ્ઞા નહિ હવે.
 તુજ યાદીમાં જ હેતુઓ, ઉપકાર તેઓનો થયો;
 ગુર્વાદિના અવલંબને, શુદ્ધાત્મભાવે ઉમલ્યો. ૮

પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ દેવ, શુદ્ધાત્મ મહાવીર એકતા;
 એ આત્મસત્તાએ લહી, રસ પામતાં યૈ લીનતા.
 પરબ્રહ્મ આનંદ રસ લહ્યો, ખાકી ન ખીજે રસ રહ્યા;
 પ્રભો ! બુદ્ધિસાગર તુજ થયો, તુજ જીવન રસમાં ગહગથ્યો. ૯

શુદ્ધપરબ્રહ્મમહાવીરપ્રભુનો સર્વવિશ્વપ્રતિ સંદેશ.

(કબ્વાલિ.)

જગતના સર્વ લોકોને,—અમારો ધર્મ સંદેશો,
 પરસ્પરમાં મહને દેખી, પરસ્પર આત્મવત્ વર્તો. ૧
 પરસ્પર સર્વ જીવોમાં, મહને દેખી કરો પ્રીતિ,
 પરસ્પર સ્હાય કરવામાં, થતી મુજ ભક્તિને સેવા. ૨
 ગણો ના જાતિનો ભેદજ, ગણો ના ધર્મભેદોને,
 અહિંસા સત્ય સંયમથી, પરસ્પર શાંતિને રક્ષો. ૩
 ત્યજો જહું ત્રહો સાયું, બુરું ના અન્યતું ચાહો,
 વિશુદ્ધપ્રેમભક્તિએ, મળી સહુ ચાલશે લોકો. ૪
 ખરી જ ભક્તિ કરનારા, રહું તેનાજ દીલમાંહી;
 મહને જ ભાવથી સેવે, ખને તેવા તમે લોકો. ૫

૧૯૪

- પરસ્પર ભેદ ક્લેશોને, ત્યજી સુસંપથી વર્તો,
ત્યજી અન્યાયીસતાઓ, પ્રવર્તો સત્યનીતિથી. ૬
- કરો સંગત સુસંતોની, અસત્સંગત ત્યજી દેશો,
ગરીબોની ચઢો ઠહારે, પશુઓ પંખીઓ રક્ષો. ૭
- વિચરતા સત્યના પંથે, કરો ના મૃત્યુ પણ થાતાં,
સહો અન્યાય નહિ ક્યારે, ત્યજો પાપંડ બૂદ્ધોને. ૮
- બલામાં ભાગ લેવાને, કરો સ્વાર્પણ બલાભાવે,
દિલાસો દુઃખીઓને ઘો, પ્રમાણિકતા સદા ધારો. ૯
- ત્યજો દુર્ચુદ્ધિને વેગે, બજો સદ્ચુદ્ધિને ભાવે;
દયાની વૃત્તિ ધારીને, અશક્તોની કરો રક્ષા. ૧૦
- સહાયક સર્વજીવોનો,—સદા છું સત્યભક્તિએ,
કરો નિર્મોહથી કાર્યો, કરી સ્વાર્પણ મહને સઘળું. ૧૧
- ધરી વિશ્વાસ મુજમાંહી, ધરીને પ્રીતિ મુજમાંહી,
ધરીને આત્મની શ્રદ્ધા, ધરોને કહેણી સમ રહેણી. ૧૨
- શુભાશુભ યુદ્ધિવણ વર્તો, ધરીને શુદ્ધયુદ્ધિને,
અભેદી થાઓ મુજ સાથે, તથા મુજ વિશ્વની સાથે. ૧૩
- કરો શુભ દાન યોગ્ય જ તે, પુરામાં ભાગ નહિ લેતા,
શમાવો પ્રેમથી વૈરો, યની વીરો ક્ષમા ધારો. ૧૪
- કરોને ભક્તિ સંતોની, શુણ્ણોના રાગને ધારો,
હણ્ણો દુર્ગુણ પ્રગટતા સહુ, શુલામીભાવને ટાળો. ૧૫
- સહનતા એ પરમતપ છે, રહો ના મોહના તાબે,
રહો ના ધન્દ્રિ મન વશમાં, મળો સૌને ખરા પ્રેમે. ૧૬
- લડો ના દેશના ભેદે, લડો ના ક્ષુદ્ર મત પાથે,
જગતના સર્વજીવોને,—ગણો મહારા સમા ભાવે. ૧૭

૧૯૫

અસત્ ંહેમો ત્યજી હેશો, નિવારો દ્વેષત્યુદ્ધિને, ખરા આનંદની શ્રદ્ધા, ધરી આત્માવિષે રહેશો.	૧૮
ત્યજી ચોરી વ્યભિચાર જ, સુરાને માંસ પરિહારી સુપાત્રે દાન ઘો ભાવે, કરોને સ્વાધિકારે સહુ.	૧૯
પ્રજ્ઞ હું છું જગત્ સ્વામી, કથ્યો સંદેશ દુનિયાને, પ્રવર્તી યોધ અનુસારે, પ્રજ્ઞપદ પામશો નક્કી.	૨૦
પ્રજ્ઞ મહાવીર સંદેશો, સુણાવ્યો વિશ્વ લોકોને, ત્યુદ્ધયબ્ધિ આત્મસહભાવે, પ્રવર્તે તે પ્રજ્ઞ થાતો.	૨૧

